

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE
GÖRME ENGELLİLER ORTAOKULLARINDA
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
MÜZİK DERSİ KAZANIMLARININ
GERÇEKLEŞEBİLME DURUMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Zeki Fırat DEMİRCİ

Ankara
Ekim, 2012

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE
GÖRME ENGELLİLER ORTAOKULLARINDA
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
MÜZİK DERSİ KAZANIMLARININ
GERÇEKLEŞEBİLME DURUMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeki Fırat DEMİRCİ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Ankara
Ekim, 2012

JÜRİ ÜYELERİNİN ONAY SAYFASI

Zeki Fırat DEMİRCİ'nin “Türkiye’de Görme Engelliler Ortaokullarında Öğretmen Görüşlerine Göre Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu” başlıklı tezi, .../.../..... tarihinde, jürimiz tarafından Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan:

Üye (Tez Danışmanı):

Üye:

ÖN SÖZ

Bu araştırmanın gerçekleşmesini sağlayıp bana ilk başta güvenen, yol gösteren ve görüşlerime değer veren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR'a;

Üniversite yaşamımdan öğretmenlik yaşamıma ve bunu aşım bugünlere kadar uzanan bir kesitte, karşıma çıkan her türlü zorlukta elini uzatan ve desteğini her zaman hissettiğim değerli eğitimci ve değerli insan Prof. Ülkü ÖZGÜR'e;

Araştırma sürecinde; eleştiri ve yönlendirmelerde bulunarak zamanlarını paylaşan, değerli öğretmenlerim Prof. Dr. Aytekin ALBUZ, Yrd. Doç. Dr. Ufuk YAĞCI ve Öğr. Gör. Atilla Çağdaş DEĞER'e;

Müzik eğitimimin başından itibaren bilgisi, paylaşımı ve yol göstericiliği ile her zaman yanımda olan değerli öğretmenim Hasan Hüseyin YILMAZ'a ve dostluğu her koşulda daim olan Luthier Aşkın PALAMUTCU'ya;

Çeviriler konusunda yardımcı olan kuzenim Ece AYDEMİR'e, istatistik aşamasında zamanını ayıran arkadaşım Nurdan YENİAY'a;

Desteğini her zaman hissettiğim meslektaşım Gizem TUTUG'a, bugüne kadar yanımda olan dostlarıma ve eğitime katkı sağlayan emektar öğretmenlerime;

Beni bugünlere getiren aileme ve rahmetli babama teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca araştırmanın oluşmasına katkı sağlayan görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenleri ve yöneticilerine teşekkür ederim.

Zeki Fırat DEMİRCİ

ÖZET

TÜRKİYE’DE GÖRME ENGELLİLER ORTAOKULLARINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE MÜZİK DERSİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞEBİLME DURUMU

DEMİRCİ, Zeki Fırat

Yüksek Lisans, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Ekim-2012, 248 sayfa

Araştırma; Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin müzik eğitime yönelik durum saptaması yapma, bu durum saptamasına göre görme engellilerin müzik eğitimindeki mevcut durumun belirlenmesini sağlama amacındadır. Bu doğrultuda, ilköğretim müzik dersi öğretim programı dört öğrenme alanında yer alan müzik dersi kazanımlarının öğretmen görüşlerine göre gerçekleşebilme durumlarının araştırılması gerekli görülmüştür. Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırma, betimsel niteliktedir.

Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine göre müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumunun saptanması için, görme engelliler ortaokulları belirlenerek müzik öğretmeni bulunan okullar araştırma kapsamına alınmıştır. Bu okullarda görev yapan müzik öğretmenlerine anket uygulanmıştır. Anket, eski adı ile görme engelliler ilköğretim okulları, yeni adı ile görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında sürdürülen “ilköğretim müzik dersi öğretim programı ve kılavuzu” baz alınarak hazırlanmıştır. Müzik öğretmenlerinin bir kısmının görme engelli bireyler olmasından ötürü, bir kısım veriler, görme engelli öğretmenler ile görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler, frekans ve yüzde hesaplamaları ile sayısal ifadelerle dönüştürülmüştür.

Kazanımlara ve sınıf düzeyine göre değişkenlik gösterse de, müzik dersi dört öğrenme alanından dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı ile müzik kültürü öğrenme alanı kazanımlarının gerçekleşebilme durumu, okseslilik ve müzik arşivi oluşturma dışında genel olarak olumlu yönde sonuçlanmıştır.

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı ile müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarının gerçekleşebilme durumunda sorunların olduğu ortaya çıkmıştır. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kazanımlarının gerçekleşebilme durumunda; temel müzik yazı ve öğeleri ile Türk müziği makam dizilerinin tanınmasında olumsuzlukların olduğu görülmüştür. Braille müzik yazısının, müzik dersinde kullanılmasının, müziksel algı - bilgilenme öğrenme alanı ve bununla beraber müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarının gerçekleşebilme durumuna pozitif yönde etki edeceği ortaya çıkmıştır. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarının gerçekleşebilme durumunda; müzikleri harekete ve dansa dönüştürme gibi devinim içeren kazanımlar, görme engeli olgusu ile düşük seviyede sonuçlanmıştır. Ayrıca ezgi seslendirmede de sıkıntıların olduğu belirlenerek; eğitim, özel eğitim, müzik eğitimi, görme engelli bireylerin müzik eğitimi konularında eşitli öneriler paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mzik eğitimi, zel eğitim, grme engelliler, grme engelliler okulları.

ABSTRACT

THE ACHIEVABILITY STATUS OF MUSIC LESSON ATTAINMENTS IN SIGHT-DISABLED PEOPLE’S SECONDARY SCHOOLS IN TURKEY ACCORDING TO THE OPINIONS OF TEACHERS

DEMİRCİ, Zeki Fırat

Master, Department of Music Teaching

Thesis Advisor: Assistant Prof. Mehmet AKPINAR

October-2012, 248 pages

This study aims to determine the music course tendency situation of students in sight-disabled people’s secondary school in Turkey, and, in accordance with that determination, to specify the actual status in music education of sight disabled students. In this content, it was found necessary to research the achievability conditions of music lesson attainments of elementary school music education in terms of four learning fields according to the opinions of teachers. The scanning method was used in research. In accordance with that, this study is descriptive.

In order to determine the status of students at secondary school of sight-disabled students in Turkey from the view of teachers, the schools where there are music teachers are included by scanning all the schools for sight-disabled students. The survey study was performed with music teachers in those schools. The survey was prepared by considering “The Guide and Program of Elementary School Music Lesson Education” for Elementary and Secondary Schools for Sight-Disabled Students (old name: primary schools). Because some of the music teachers are sight-disabled, some of the data were acquired by interviewing with sight-disabled teachers. The acquired data were transformed into numerical expressions by frequency and percentage calculations.

Although it varies in terms of attainments and class level; the achievability of attainments of listening, singing and playing fields of 4 learning fields of music lesson and the attainments of learning of music culture fields (except polyphony and creating music archive) were completed as positive.

It was found that there were partial problems in achievability of attainments of musical sensation and learning field and musical creativeness. For achievability of attainments of musical sensation and learning field; it was seen that there were problems about basic musical letters and symbols and being known of Turkish Music Modes. It was found that Braille music composition usage in music lessons would affect musical sensation and learning field and musical creativeness field positively. In achievability of attainments of musical creativity learning field; attainments including motion such as transforming the music into dance and movement were concluded in low level because of sight-disabled situation. Also by determining that there were problems in melody vocalization; some suggestions about private education, music education of sight-disabled students were made.

Keywords: Music education, private education, sight-disabled people, schools for sight-disabled students.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xviii
KISALTMALAR LİSTESİ	xxv
1. BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar.....	7
2. BÖLÜM	9
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Engel Kavramı	9
2.1.1. Engelli Hakları	11
2.1.1.1.Engellilerin Eğitim Hakkı	17
2.2. Eğitim.....	18
2.2.1. Özel Eğitim	19
2.2.1.1. Kaynaştırma Eğitimi	22
2.2.1.2. Görme Engellilerin Eğitimi	24

2.2.2. Müzik Eğitimi ve Öğretimi	30
2.2.2.1. İlköğretimde Müzik Eğitimi ve Öğretimi.....	33
2.2.2.1.1. Müzik Dersi Öğretim Programı	33
2.2.2.2. Görme Engellilerin Müzik Eğitimi ve Öğretimi	35
2.2.2.2.1. Görme Engelliler İlkokul ve Ortaokullarında Müzik Eğitimi ve Öğretimi	37
2.3. İlgili Araştırmalar	39
3. BÖLÜM	46
3. YÖNTEM	46
3.1. Araştırmanın Modeli.....	46
3.2. Evren ve Örneklem	47
3.3. Verilerin Toplanması	48
3.3.1. Alan Yazın Taraması	48
3.3.2. Anket.....	48
3.4. Verilerin Çözümlemesi	49
4. BÖLÜM	50
4. BULGULAR VE YORUMLAR	50
4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	51
4.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Dinleme-Söyleme-Çalma Öğrenme Alanı)	55
4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı)	100
4.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanı)	137
4.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Müzik Kültürü Öğrenme Alanı)	156
4.6. Görme Engelliler Ortaokullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi ile İlgili Görüş ve Önerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	172

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	175
5.1. Sonuçlar	175
5.1.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Sonuçlar	175
5.1.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar (Dinleme-Söyleme-Çalma Öğrenme Alanı)	176
5.1.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar (Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı)	180
5.1.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar (Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanı)	182
5.1.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar (Müzik Kültürü Öğrenme Alanı)	185
5.1.6. Görme Engelliler Ortaokullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi ile İlgili Görüş ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar	187
5.2. Öneriler	188
KAYNAKÇA.....	191
EKLER.....	199
EK – 1	200
EK – 2	203
EK – 3	204
EK – 4	229
EK – 5	245
EK – 6	247

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 4.1.1. Görev Yaptığı Kurum.....	51
Tablo 4.1.2. Mezun olunan okul.....	52
Tablo 4.1.3. Görev süresi.....	53
Tablo 4.1.4. Cinsiyet.....	53
Tablo 4.1.5. Görme engeli durumu.....	54
Tablo 4.1.6. Görme Engellilerin Eğitimine Yönelik Özel Eğitim Alma... Durumu.....	54
Tablo 4.2.1.1. İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Söyler Kazanımı.....	55
Tablo 4.2.1.2. Toplum Hayatında Önemli Yer Tutan Marşlarımızı Doğru.. Söyler Kazanımı.....	56
Tablo 4.2.1.3. Öğrendiği Notaları Seslendirir Kazanımı.....	57
Tablo 4.2.1.4. Basit Çoksesli Şarkılar Söyler Kazanımı.....	58
Tablo 4.2.1.5. Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir Kazanımı.....	60
Tablo 4.2.1.6.1. Tempoya Uyumlu Seslendirme.....	61
Tablo 4.2.1.6.2. Gürlük Terimlerine Uyumlu Seslendirme.....	62
Tablo 4.2.1.7. Atatürk ile İlgili Marşları Şarkıları Anlamlarına Uygun..... Seslendirir Kazanımı.....	63
Tablo 4.2.1.8. Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı.....	64
Tablo 4.2.1.9.1. Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme.....	65

Tablo 4.2.1.9.2.	Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme.....	66
Tablo 4.2.1.9.3.	Popüler Müzik Eserleri Seslendirme.....	67
Tablo 4.2.1.9.4.	Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme.....	68
Tablo 4.2.2.1.	İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Söyler Kazanımı.....	70
Tablo 4.2.2.2.	Toplum Hayatında Önemli Yer Tutan Marşlarımızı Doğru.. Söyler Kazanımı.....	71
Tablo 4.2.2.3.	Düzeyine Uygun Çoksesli Eserleri Seslendirir Kazanımı...	72
Tablo 4.2.2.4.1.	Tempoya Uyumlu Seslendirme.....	73
Tablo 4.2.2.4.2.	Gürlük Terimlerine Uyumlu Seslendirme.....	74
Tablo 4.2.2.5.	Atatürk'ü Konu Alan Müzik Eserlerini Dinlemekten..... Hoşlanır Kazanımı.....	75
Tablo 4.2.2.6.	Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı.....	76
Tablo 4.2.2.7.1.	Ses Grupları Oluşturmaya İsteklilik.....	77
Tablo 4.2.2.7.2.	Çalgı Grupları Oluşturmaya İsteklilik.....	78
Tablo 4.2.2.8.1.	Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme.....	80
Tablo 4.2.2.8.2.	Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme.....	81
Tablo 4.2.2.8.3.	Popüler Müzik Eserleri Seslendirme.....	82
Tablo 4.2.2.8.4.	Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme.....	83
Tablo 4.2.3.1.	İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Doğru Söyler Kazanımı	85
Tablo 4.2.3.2.	Toplum Hayatımızda Önemli Yer Tutan Marşlarımızı..... Doğru Söyler Kazanımı.....	86

Tablo 4.2.3.3.	Türk Toplum ve Topluluklarının Müzik Kültürlerinden.....	
	Uygun Örnekleri Dinlemekten Hoşlanır Kazanımı.....	87
Tablo 4.2.3.4.	Uluslararası Müzik Türlerinden Eserleri Dinlemekten ve....	
	Çalmaktan Hoşlanır Kazanımı.....	88
Tablo 4.2.3.5.	Çoksesli Örnekler Seslendirir Kazanımı.....	89
Tablo 4.2.3.6.	Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı.....	91
Tablo 4.2.3.7.1.	Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme.....	92
Tablo 4.2.3.7.2.	Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme.....	93
Tablo 4.2.3.7.3.	Popüler Müzik Eserleri Seslendirme.....	94
Tablo 4.2.3.7.4.	Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme.....	95
Tablo 4.2.3.8.1.	Ses Grupları Oluşturma.....	97
Tablo 4.2.3.8.2.	Çalgı Grupları Oluşturma.....	98
Tablo 4.3.1.1.1.	Uzatma Bağı Uzatma Noktası İşaretlerinin Kullanımı.....	100
Tablo 4.3.1.1.2.	Hece Bağı Kullanımı.....	101
Tablo 4.3.1.1.3.	Do.1-Do.2 Arası Seslerin Yazımı.....	102
Tablo 4.3.1.1.4.	Beş Sekizlik Usûlün Kullanımı.....	104
Tablo 4.3.1.1.5.	Altı Sekizlik Ölçünün Kullanımı.....	105
Tablo 4.3.1.1.6.	Onaltılık Nota Süresinin Dizek Üzerinde Yazımı.....	106
Tablo 4.3.1.2.	Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Ritim Çalgıları ile...	
	Ayırt Eder Kazanımı.....	107
Tablo 4.3.1.3.	İnsan Sesinin Oluşumunu Açıklar Kazanımı.....	108

Tablo 4.3.1.4.	Ergenlik Dönemi Ses Değişim Özelliklerini Fark Eder.....	
	Kazanımı.....	109
Tablo 4.3.2.1.1.	Kalın La-Si İnce Re-Mi Notalarını Dizек Üzerinde Yazma	111
Tablo 4.3.2.1.2.	Noktalı Notaları Dizек Üzerinde Yazma.....	112
Tablo 4.3.2.1.3.	Müzik Öğeleri Kullanımı.....	113
Tablo 4.3.2.1.4.	Yedi Sekizlik Usûlu Tanıma.....	115
Tablo 4.3.2.2.1.	Do Majör Diziyi Tanıma.....	116
Tablo 4.3.2.2.2.	La Minör Diziyi Tanıma.....	117
Tablo 4.3.2.2.3.	Hüseyini Makam Dizisini Tanıma.....	118
Tablo 4.3.2.2.4.	Kürdi Makam Dizisini Tanıma.....	119
Tablo 4.3.2.2.5.	Nihavend Makam Dizisini Tanıma.....	120
Tablo 4.3.2.3.1.	İnsan Seslerini Ayırt Etme.....	121
Tablo 4.3.2.3.2.	Ses Topluluklarını Ayırt Etme.....	122
Tablo 4.3.2.4.1.	Çalgıları Ayırt Etme.....	123
Tablo 4.3.2.4.2.	Çalgı Topluluklarını Ayırt Etme.....	124
Tablo 4.3.3.1.1.	Değiştirici İşaretlerin Kullanımı.....	126
Tablo 4.3.3.1.2.	Senkop Uygulaması.....	127
Tablo 4.3.3.1.3.	Dokuz Sekizlik Usulü Tanıma.....	128
Tablo 4.3.3.2.1.	Sol Majör Diziyi Tanıma.....	129
Tablo 4.3.3.2.2.	Fa Majör Diziyi Tanıma.....	130
Tablo 4.3.3.2.3.	Mi Minör Diziyi Tanıma.....	132
Tablo 4.3.3.2.4.	Re Minör Diziyi Tanıma.....	133

Tablo 4.3.3.2.5.	Hicaz Makam Dizisini Tanıma.....	134
Tablo 4.3.3.2.6.	Rast Makam Dizisini Tanıma.....	135
Tablo 4.3.3.2.7.	Segah Makam Dizisini Tanıma.....	136
Tablo 4.4.1.1.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve.... Düşüncelerini Farklı Anlatım Yollarıyla İfade Eder..... Kazanımı.....	137
Tablo 4.4.1.2.	Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür. Kazanımı.....	138
Tablo 4.4.1.3.	Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür Kazanımı.....	140
Tablo 4.4.1.4.	Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder.. Kazanımı.....	141
Tablo 4.4.1.5.	Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı.....	142
Tablo 4.4.2.1.	Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı.....	144
Tablo 4.4.2.2.	Müziklere Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder..... Kazanımı.....	145
Tablo 4.4.2.3.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve... Düşüncelerini İfade Eder Kazanımı.....	146
Tablo 4.4.2.4.	Halk Türkülerinin Yaşanmış Öykülerini Canlandırır.... Kazanımı.....	147
Tablo 4.4.2.5.	Farklı ve Tekrarlanan Motiflerden Ritim Kalıpları..... Oluşturur Kazanımı.....	149

Tablo 4.4.3.1.	Bildiği Müziklere Basit Ritim Eşlikleri Yazmaktan.....	
	Hoşlanır Kazanımı.....	150
Tablo 4.4.3.2.	Halk Türkülerinin Yaşanmış Öykülerini Canlandırır.....	
	Kazanımı.....	151
Tablo 4.4.3.3.	Farklı ve Tekrarlanan Bölümlerden Ritim Kalıpları.....	
	Oluşturur Kazanımı.....	153
Tablo 4.4.3.4.	Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı.....	154
Tablo 4.5.1.1.	Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder.....	
	Kazanımı.....	156
Tablo 4.5.1.2.	Atatürk'ün Müzikle İlgili Temel Düşüncelerini.....	
	Kavrar Kazanımı.....	157
Tablo 4.5.1.3.	Atatürk'ün Türk Müziğine İlişkin Düşüncelerini Kavrar	
	Kazanımı.....	158
Tablo 4.5.1.4.	Müzikle İlgili Araştırmalarında Bilişim.....	
	Teknolojilerinden Yararlanır Kazanımı.....	159
Tablo 4.5.2.1.	Uluslararası Müzik Türlerini Tanır Kazanımı.....	161
Tablo 4.5.2.2.	Müzikle İlgili Araştırmalarında Bilişim.....	
	Teknolojilerinden Yararlanır Kazanımı.....	162
Tablo 4.5.2.3.	Atatürk'ün Güzel Sanatlar İçinde Türk Müziğinin.....	
	Geliştirilmesine Verdiği Önemi Açıklar Kazanımı.....	163
Tablo 4.5.3.1.	Geleneksel Türk Müziklerine İlişkin Türleri Ayırt.....	
	Eder Kazanımı.....	165

Tablo 4.5.3.2.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve.... Düşüncelerini Açıklar Kazanımı.....	166
Tablo 4.5.3.3.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerden Arşiv Oluşturur Kazanımı.....	167
Tablo 4.5.3.4.	Müziğin Diğer Sanatlarla İlişisini Kavrır Kazanımı...	168
Tablo 4.5.3.5.	Atatürk'ün Güzel Sanatlar İçinde Müziğe Verdiği Yeri. ve Önemi Kavrır Kazanımı.....	169
Tablo 4.5.3.6.	Atatürk'ün Belirlediği Müzik İlkeleri Doğrultusunda... Yapılan Çalışmaları ve Sağlanan Gelişmeleri..... Anlatır Kazanımı.....	170

ŞEKİLLER LİSTESİ

Resimler Listesi:

	Sayfa
Resim 2.1. Tıbbî Model.....	14
Resim 2.2. Sosyal Model.....	15
Resim 2.3. Altı Nokta.....	24
Resim 2.4. Okuma Tablosu.....	24
Resim 2.5. Tablet ve Kalem.....	25
Resim 2.6. Braille Rakamları.....	25
Resim 2.7. Küp Kasa – Küp Taş.....	26
Resim 2.8. Braille Daktilosu.....	26

GRAFİKLER LİSTESİ

		Sayfa
Grafik 4.2.1.1.	İstiklâl Marşı'nı Anlamına Uygun Söyler Kazanımı.....	56
Grafik 4.2.1.2.	Toplum Hayatında Önemli Yer Tutan Marşlarımızı.....	
	Doğru Söyler Kazanımı.....	57
Grafik 4.2.1.3.	Öğrendiği Notaları Seslendirir Kazanımı.....	58
Grafik 4.2.1.4.	Basit Çoksesli Şarkılar Söyler Kazanımı.....	59
Grafik 4.2.1.5.	Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir Kazanımı.	60
Grafik 4.2.1.6.1.	Tempoya Uyumlu Seslendirme.....	61
Grafik 4.2.1.6.2.	Gürlük Terimlerine Uyumlu Seslendirme.....	62
Grafik 4.2.1.7.	Atatürk ile İlgili Marşları Şarkıları Anlamlarına Uygun..	
	Seslendirir Kazanımı.....	63
Grafik 4.2.1.8.	Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı.....	64
Grafik 4.2.1.9.1.	Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme.....	65
Grafik 4.2.1.9.2.	Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme.....	67
Grafik 4.2.1.9.3.	Popüler Müzik Eserleri Seslendirme.....	68
Grafik 4.2.1.9.4.	Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme.....	69
Grafik 4.2.2.1.	İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Söyler Kazanımı.....	70
Grafik 4.2.2.2.	Toplum Hayatında Önemli Yer Tutan Marşlarımızı	
	Doğru Söyler Kazanımı.....	71
Grafik 4.2.2.3.	Düzeyine Uygun Çoksesli Eserleri Seslendirir Kazanımı	73

Grafik 4.2.2.4.1.	Tempoya Uyumlu Seslendirme.....	74
Grafik 4.2.2.4.2.	Gürlük Terimlerine Uyumlu Seslendirme.....	75
Grafik 4.2.2.5.	Atatürk'ü Konu Alan Müzik Eserlerini Dinlemekten.....	
	Hoşlanır Kazanımı.....	76
Grafik 4.2.2.6.	Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı.....	77
Grafik 4.2.2.7.1.	Ses Grupları Oluşturmaya İsteklilik.....	78
Grafik 4.2.2.7.2.	Çalgı Grupları Oluşturmaya İsteklilik.....	79
Grafik 4.2.2.8.1.	Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme.....	80
Grafik 4.2.2.8.2.	Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme.....	82
Grafik 4.2.2.8.3.	Popüler Müzik Eserleri Seslendirme.....	83
Grafik 4.2.2.8.4.	Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme.....	84
Grafik 4.2.3.1.	İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Doğru Söyler.....	
	Kazanımı.....	85
Grafik 4.2.3.2.	Toplum Hayatımızda Önemli Yer Tutan Marşlarımızı...	
	Doğru Söyler Kazanımı.....	86
Grafik 4.2.3.3.	Türk Toplum ve Topluluklarının Müzik Kültürlerinden	
	Uygun Örnekleri Dinlemekten Hoşlanır Kazanımı.....	88
Grafik 4.2.3.4.	Uluslararası Müzik Türlerinden Eserleri Dinlemekten ve	
	Çalmaktan Hoşlanır Kazanımı.....	89
Grafik 4.2.3.5.	Çoksesli Örnekler Seslendirir Kazanımı.....	90
Grafik 4.2.3.6.	Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı.....	91
Grafik 4.2.3.7.1.	Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme.....	92

Grafik 4.2.3.7.2.	Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme.....	94
Grafik 4.2.3.7.3.	Popüler Müzik Eserleri Seslendirme.....	95
Grafik 4.2.3.7.4.	Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme.....	96
Grafik 4.2.3.8.1.	Ses Grupları Oluşturma.....	98
Grafik 4.2.3.8.2.	Çalgı Grupları Oluşturma.....	99
Grafik 4.3.1.1.1.	Uzatma Bağı Uzatma Noktası İşaretlerinin Kullanımı....	101
Grafik 4.3.1.1.2.	Hece Bağı Kullanımı.....	102
Grafik 4.3.1.1.3.	Do.1-Do.2 Arası Seslerin Yazımı.....	103
Grafik 4.3.1.1.4.	Beş Sekizlik Usulün Kullanımı.....	104
Grafik 4.3.1.1.5.	Altı Sekizlik Ölçünün Kullanımı.....	105
Grafik 4.3.1.1.6.	Onaltılık Nota Süresinin Dizek Üzerinde Yazımı.....	107
Grafik 4.3.1.2.	Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Ritim Çalgıları ile Ayırt Eder Kazanımı.....	108
Grafik 4.3.1.3.	İnsan Sesinin Oluşumunu Açıklar Kazanımı.....	109
Grafik 4.3.1.4.	Ergenlik Dönemi Ses Değişim Özelliklerini Fark Eder... Kazanımı.....	110
Grafik 4.3.2.1.1.	Kalın La-Si, İnce Re-Mi Notalarını Dizek Üzerinde..... Yazma.....	112
Grafik 4.3.2.1.2.	Noktalı Notaları Dizek Üzerinde Yazma.....	113
Grafik 4.3.2.1.3.	Müzik Öğeleri Kullanımı.....	114
Grafik 4.3.2.1.4.	Yedi Sekizlik Usulu Tanıma.....	115
Grafik 4.3.2.2.1.	Do Majör Diziye Tanıma.....	116

Grafik 4.3.2.2.2.	La Minör Diziği Tanıma.....	117
Grafik 4.3.2.2.3.	Hüseyinî Makam Dizisini Tanıma.....	118
Grafik 4.3.2.2.4.	Kürdi Makam Dizisini Tanıma.....	119
Grafik 4.3.2.2.5.	Nihavend Makam Dizisini Tanıma.....	121
Grafik 4.3.2.3.1.	İnsan Seslerini Ayırt Etme.....	122
Grafik 4.3.2.3.2.	Ses Topluluklarını Ayırt Etme.....	123
Grafik 4.3.2.4.1.	Çalgıları Ayırt Etme.....	124
Grafik 4.3.2.4.2.	Çalgı Topluluklarını Ayırt Etme.....	125
Grafik 4.3.3.1.1.	Değiştirici İşaretlerin Kullanımı.....	127
Grafik 4.3.3.1.2.	Senkop Uygulaması.....	128
Grafik 4.3.3.1.3.	Dokuz Sekizlik Usulü Tanıma.....	129
Grafik 4.3.3.2.1.	Sol Majör Diziği Tanıma.....	130
Grafik 4.3.3.2.2.	Fa Majör Diziği Tanıma.....	131
Grafik 4.3.3.2.3.	Mi Minör Diziği Tanıma.....	132
Grafik 4.3.3.2.4.	Re Minör Diziği Tanıma.....	133
Grafik 4.3.3.2.5.	Hicaz Makam Dizisini Tanıma.....	134
Grafik 4.3.3.2.6.	Rast Makam Dizisini Tanıma.....	135
Grafik 4.3.3.2.7.	Segâh Makam Dizisini Tanıma.....	136
Grafik 4.4.1.1.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve... Düşüncelerini Farklı Anlatım Yollarıyla İfade Eder..... Kazanımı.....	138

Grafik 4.4.1.2.	Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür	
	Kazanımı.....	139
Grafik 4.4.1.3.	Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür	
	Kazanımı.....	141
Grafik 4.4.1.4.	Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder	
	Kazanımı.....	142
Grafik 4.4.1.5.	Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir	Kazanımı..... 143
Grafik 4.4.2.1.	Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir	Kazanımı..... 145
Grafik 4.4.2.2.	Müziklere Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder.....	
	Kazanımı.....	146
Grafik 4.4.2.3.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve...	
	Düşüncelerini İfade Eder	Kazanımı..... 147
Grafik 4.4.2.4.	Halk Türkülerinin Yaşanmış Öykülerini Canlandırır.....	
	Kazanımı.....	148
Grafik 4.4.2.5.	Farklı ve Tekrarlanan Motiflerden Ritim Kalıpları	
	Oluşturur	Kazanımı..... 149
Grafik 4.4.3.1.	Bildiği Müziklere Basit Ritim Eşlikleri Yazmaktan	
	Hoşlanır	Kazanımı..... 151
Grafik 4.4.3.2.	Halk Türkülerinin Yaşanmış Öykülerini Canlandırır.....	
	Kazanımı.....	152
Grafik 4.4.3.3.	Farklı ve Tekrarlanan Bölümlerden Ritim Kalıpları.....	
	Oluşturur	Kazanımı..... 154

Grafik 4.4.3.4.	Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı.....	155
Grafik 4.5.1.1.	Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder.....	
	Kazanımı.....	157
Grafik 4.5.1.2.	Atatürk'ün Müzikle İlgili Temel Düşüncelerini Kavrur	
	Kazanımı.....	158
Grafik 4.5.1.3.	Atatürk'ün Türk Müziğine İlişkin Düşüncelerini Kavrur	
	Kazanımı.....	159
Grafik 4.5.1.4.	Müzikle İlgili Araştırmalarında Bilişim.....	
	Teknolojilerinden Yararlanır Kazanımı.....	160
Grafik 4.5.2.1.	Uluslararası Müzik Türlerini Tanır Kazanımı.....	161
Grafik 4.5.2.2.	Müzikle İlgili Araştırmalarında Bilişim Teknolojilerinden	
	Yararlanır Kazanımı.....	163
Grafik 4.5.2.3.	Atatürk'ün Güzel Sanatlar İçinde Türk Müziğinin.....	
	Geliştirilmesine Verdiği Önemi Açıklar Kazanımı.....	164
Grafik 4.5.3.1.	Geleneksel Türk Müziklerine İlişkin Türleri Ayırt Eder	
	Kazanımı.....	166
Grafik 4.5.3.2.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve	
	Düşüncelerini Açıklar Kazanımı.....	167
Grafik 4.5.3.3.	Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerden Arşiv Oluşturur	
	Kazanımı.....	168
Grafik 4.5.3.4.	Müziğin Diğer Sanatlarla İlişisini Kavrur Kazanımı....	169

Grafik 4.5.3.5.	Atatürk'ün Güzel Sanatlar İçinde Müziğe Verdiği Yeri ve Önemi Kavrar Kazanımı.....	170
Grafik 4.5.3.6.	Atatürk'ün Belirlediği Müzik İlkeleri Doğrultusunda Yapılan Çalışmaları ve Sağlanan Gelişmeleri Anlatır Kazanımı.....	171

KISALTMALAR LİSTESİ

AB:	Avrupa Birliği
BEP:	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
BM:	Birleşmiş Milletler
DER:	Dünya Engellilik Raporu
EKYYD:	Eğitim Kurumları Yaptırma ve Yaşatma Derneği
GEO:	Görme Engelliler Ortaokulları
İMDÖP:	İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı
MEB:	Millî Eğitim Bakanlığı
MEB-MEGEP:	Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
TMDK:	Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
WHO:	Dünya Sağlık Örgütü

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsan yaşamı çeşitli ihtiyaçlar bütünü ile sürdürülebilmektedir. Hayati ihtiyaçların yanı sıra, merak olgusunun tetikleme gücü ile öğrenme ihtiyacı, insanı düşünce üretmeye ve yaşamı anlamlandırma çabalarına sürüklemiştir. Bu çabalar süresince çeşitli bilgileri aramak, bulmak, öğrenmek, kullanmak, geliştirip yenilemek ve yeni bilgiler üretmek bilimin kapılarını insana açagelmiştir ve yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Artık öğrenme ihtiyacı sadece merak ile karşılanamayıp eğitim gücünün kullanılmasını gerektirmiştir.

Eğitim, insanın diğer ihtiyaçları gibi doğumdan ölüme kadar farklı düzeylerde ve alanlarda sürdürülen bir faaliyet olarak insan yaşamının vazgeçilmez bir gerekliliğidir. Toplumun tüm fertleri ayırım yapılmaksızın diğer insanlık hakları gibi eğitim ve öğretim hakkına sahiptir. Eğitim ve öğretim faaliyetleri de bilimin ışığına ve toplumların ihtiyaçlarına göre şekillenmelidir. Günümüzde eğitim alanına yönelik türlü gelişmeler ışığında toplumlar sorunlarını daha aza indirmeye, bilgi ve birikimlerini kendi ihtiyaçları doğrultusunda kullanmaya çalışmaktadır. Eğer ki toplumda yer alan fertlerin bir kısmı çeşitli durumlar sebebi ile bu ihtiyaçların giderilmesinde sorunlar yaşıyor ise eğitim hakkından soyutlanmış demektir. Bu durum kültürel, siyasi, sosyal ve sağlıksal konulardan kaynaklanabilir. Saydığımız dört konu bazen tek başına bazen de birleşme hali ile toplumda yaşayan kimi bireylerin eğitim hakkını elinden alabilir. Bu tür sorunlarda; dünyadaki gelişmeler, toplum bilinci ve ülke yöneticilerinin tutumları, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde önemli bir yere sahiptir. Kültürel, siyasi, sosyal veya sağlıksal olarak oluşmuş bir engel durumu hangi konudan kaynaklanırsa kaynaklansın, eğitim ve öğretim doğumdan ölüme dek ve sürekli gelişerek insan hayatında var olması gereken bir sistemler bütünüdür. Eğitim ve öğretim sistemi de bu dört konu kapsamında doğabilecek problemleri çözebilme gücüne sahip olmalıdır.

Konu bütünlüğü olarak birbirine bağlı olsa da araştırma alanımız daha çok sağlıksal nedenlerden kaynaklanan eğitim problemlerinin çözümüne yöneliktir. Bu tür engeller ile karşılaşan bireylerin eğitimi ve öğretiminde, yaşanması muhtemel olumsuz etkileri en aza indirmek adına bazı toplumsal kurumlara ihtiyaç duyulmuştur. Dünyada bazı ülkeler bu problemi hafifletmek adına çeşitli kurumları faaliyete geçirmiş ve yeni oluşumları yaratmaya çabalamaktadır. Türkiye’de de bazı oluşumlar içerisinde kimi kurumlar, eğitim ve öğretim sisteminde sorumluluk üstlenmiştir. Bu sistemde yer alan “özel eğitim merkezleri” ve “özel eğitim okulları” bunlardan bazılarıdır.

Özel eğitim kurumları, engel durumuna göre kollara ayrılmış bir biçimde engelli bireylere eğitim vermektedir. Bu kurumların amacı, herhangi bir engeli bulunmayan kişinin eğitim ve öğretimden yararlanma durumu ne ise, engelli bireyin de bu olanaklardan yararlanabilmesini sağlayacak durumları yaratmaya yöneliktir. Bu durumların yerli yerince sağlanabilmesi adına, konumuz gereği üzerinde yoğunlaştığımız alan; görme engellilerde müzik eğitimi-öğretimi ve bununla beraber görme engelliler ortaokullarındaki müzik dersi uygulamalarıdır.

Görme engelliler ortaokulları, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, özel eğitim hizmetleri kapsamında eğitim ve öğretim yapan okullardır. Normal ortaokul dersleri dışında görme engelli öğrencilere yönelik bazı dersler ve programları bu okullarda yer almaktadır. Ülkemizde şu an on altı (16) adet görme engelliler ilkokulu ve ortaokulu bulunmaktadır. Bu okullar: Adana, Ankara (2), Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İstanbul (2), İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Konya, Niğde ve Tokat şehirlerinde yer alan kurumlardır.

Her bireyin eğitim ve öğretim hakkından hareketle, görme engelli bireylerin eğitimi ve müzik eğitimi, gören öğrencilere verilen eğitimin niteliği ile büyük farklar oluşturur ise, bazı problemler kendini gösterme durumu yaratabilir. Bu nedenle araştırmada; görme engelliler ortaokullarındaki müzik dersi programı ölçüsünde, öğretmen görüşlerine göre, dört (4) öğrenme alanı (Dinleme-Söyleme-Çalma, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık, Müzik Kültürü) başlığı altındaki müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumu ve bu durum tespitine göre görme engellilerin müzik eğitimindeki mevcut durumun belirlenmesine çalışılmıştır.

Araştırma; Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında okuyan öğrencilerin müzik eğitimine yönelik durum saptaması yapma, bu durum saptamasına göre görme

engellilerin müzik eēitimindeki mevcut durumun belirlenmesine çalışma amacındadır. Bu amaçla eēitimde fırsat eēitliēi ilkesine dayanarak; görme engellilerin eēitimi ve onun bir dalı olan müzik eēitiminin aēdař bir yapılanma ile sürdürülebilmesi, engelli bireylerin müzik eēitimi ve ēretimi alanında dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmaması, ülkemizdeki müzik eēitiminin niteliēi ve ayrıca görme engelliler üzerinde yapılacak bu araştırmanın diēer engel grupları üzerinde çalışılabilecek bir ortam saēlama durumu dřnldēinde, araştırmanın önemi kabul edilebilir niteliktedir.

Bu amaç ve önem doērultusunda araştırma; Türkiye’deki on altı (16) görme engelliler ortaokulu içerisinden, müzik ēretmeni bulunan on bir (11) okul ve on dört (14) müzik ēretmeni sınırlılıēı içerisinde dşnlmş ancak veri toplama aşamasında bir ēretmenin doēum izninde olması sebebi ile araştırma, on (10) okul ve on üç (13) müzik ēretmeni ile sınırlandırılmıştır. Yani bir okul dışında, Türkiye’de müzik ēretmeni bulunan tüm görme engelliler ortaokulları araştırmada yer almaktadır. Ayrıca araştırma, 6,7 ve 8. sınıf kazanımları ve ēretmen görüşleri doērultusunda kazanımlara ulaşabilme boyutu ile sınırlandırılmıştır.

2012-2013 eēitim ve ēretim yılında uygulamaya geçen 4+4+4 eēitim sistemi ile ilköēretim; ilkokul ve ortaokul olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu yüzden araştırmanın “ilköēretim okulu” olarak tasarlanan yapısı, araştırma sınırlılıklarının 6,7 ve 8. sınıflar olması ile “ortaokul” olarak deēiřtirilmiřtir. Müzik dersi ēretim programı ilkokul ve ortaokul olarak ayrılmadan “ilköēretim” adı altında uygulanan programdır. Bu okullardaki müzik dersi programı da normal ortaokullarda işlenen programla aynıdır. Burada, ortaokul müzik programı adı ile anılan bir programının olmamasından ötürü, araştırma içerisinde ilköēretim müzik programı adı kullanılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Her bireyin eēitim ve ēretim hakkından hareketle görme engelli bireylerin eēitimi ve müzik eēitimi, gören ērencilere verilen eēitimin niteliēi ile büyük farklar oluşturur ise bazı problemler kendini gösterme durumu yaratabilir. Çünkü bazı kazanımlara ulaşılabilmesi için çeşitli ēretim yöntemlerin kullanılması esastır. Bu

durumu sağlayabilecek kişilerin ise özel eğitim konusunda eğitim almaları, toplumsal ve bireysel duyarlılıklara sahip olmaları gerekmektedir. İnsan ilişkileri, engelli bireylere davranış, sınıf içi düzenlemeler ve en önemlisi de alanında yetkinlik olarak sıralayabileceğimiz çeşitli özelliklere sahip bir eğitimci, görme engelli öğrencilere müzik dersi kazanımlarını etkili bir biçimde sağlayabilir.

Görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenleri, eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik öğretmenliği ana bilim dallarından mezun olmaktadır. Bu kurumlardaki programda, 2006 yılından itibaren “özel eğitim” dersi de yer alarak, özel eğitim dersi alan öğretmen adayları 2010 yılında mezun olmuştur. Böylece, 2010 yılından önce mezun olmuş öğretmenler ve öğretmen adayları, kişisel eğilimleri bir tarafa bırakırsak özel eğitim alanında herhangi bir eğitim almamıştır. Bu durumun, bir özel eğitim okulu olan görme engelliler okullarındaki müzik dersine etki edebileceği görülmüş ve müzik dersi öğretim programı kazanımlarını, görmeyen öğrencilere sağlayabilmede güçlüklerin sezilmesi, araştırmanın gerekliliğini ortaya koymuştur. Ayrıca, normal okullar için hazırlanan müzik dersi öğretim programının görme engelliler okullarında uygulanması da bir diğer güçlüğü sezilmesine yol açmıştır. Örnek olarak 8. sınıf kazanımlarında yer alan “temel müzik yazı ve öğelerini kullanır” kazanımının görme engelli bir öğrenciye ne düzeyde sağlanabildiğinin belirlenme isteği araştırmanın oluşmasına sebep olmuştur. Araştırmanın bu durumu ile konu hakkında daha önce yapılmış çeşitli çalışmalar incelenmiştir.

Yapılan inceleme ile özel eğitim başlığı altında görme engelli bireylerin müzik eğitimine dair yerli ve yabancı olmak üzere çeşitli çalışmaların olduğu saptanmıştır. Bu çalışmaların daha çok yabancı kaynaklı çalışmalar olduğu ve yerli çalışmaların ise yeterli sayıda olmadığı gözlemlenmiştir. Yabancı kaynaklı araştırmalarda, müzik eğitimi içerisinde yer alan nota okuma, yazımı ve müzik icra etmede “Braille notasyonu”nun kullanıldığı, Braille nota yazısının teknoloji araçları ile bağlantılanarak görme engelli öğrencilerin müzik eğitimi ve öğretiminde bir yöntem olarak benimsendiği görülmüştür. Yerli araştırmaların ise görme engelli bireylerin müzik eğitiminin nasıl olması gerektiği, çalgı eğitimi ve öğretiminde karşılaştıkları sorunların tespiti, özel eğitim alanında öğretmen yetiştirme durumumuz ve görme engelli müzik öğretmenlerinin karşılaştığı güçlükler hakkındaki çalışmalar olduğu görülmüştür. Bu incelemeler ışığında, Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine

göre müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumu üzerine herhangi bir çalışmaya ulaşılmamıştır.

Bu durumda, araştırmanın problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir:

Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine göre müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumu nedir?

Araştırmanın alt problemleri de şu şekildedir:

Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine göre, müzik dersi;

1. Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşebilme durumu nedir?

2. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşebilme durumu nedir?

3. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşebilme durumu nedir?

4. Müzik kültürü öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşebilme durumu nedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma; Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin müzik eğitime yönelik durum saptaması yapma, müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımlar ekseninde, engelli öğrencilerin hangi kazanımları elde edebildiğini hangi kazanımları elde etmede güçlük yaşadığını öğretmen görüşlerine göre ortaya çıkarma amacındadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Görme engellilerin eğitiminde, özel eğitim alanında hizmet veren görme engelliler ilkokulları ve ortaokulları büyük öneme sahiptir. Çünkü ilk eğitim ailede, ikinci eğitim ise aile kurumu desteği ile eski adı ile ilköğretim, şimdiki adları ile ilkokul ve ortaokullarda verilir. Bu yüzden atılacak ilk adım, bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin eğitim düzenleri üzerine yaklaşımlar geliştirmektir. “Görme özürülülerin eğitiminde atılması gereken ilk adım, yaşanan sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesidir” (Köseler, 2000: 2).

Engelli bireyleri toplumdan soyutlayarak eğitim konusunda bir ilerleme beklemek, gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Engelli bireylerin eğitimi ve öğretimi konusunda en başta gelen; durum tespiti yapmak ve duruma göre çözümleri hayata geçirmektir. Araştırmanın tasarlanan biçimi ile görme engellilerin müzik eğitimi ve öğretimine hizmet edeceği umulmaktadır. Eğitimde fırsat eşitliği ilkesine dayanarak; görme engellilerin eğitimi ve onun bir dalı olan müzik eğitiminin çağdaş bir yapılanma ile sürdürülebilmesi, engelli bireylerin müzik eğitimi ve öğretimi alanında dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmaması, ayrıca görme engelliler üzerinde yapılacak bu araştırmanın diğer engel grupları üzerinde çalışılabilecek bir ortam sağlama durumu düşünüldüğünde; araştırmanın önemi kabul edilebilir niteliktedir.

1.4. Varsayımlar

1. İzlenen yöntem araştırma problemini çözmek için uygundur.
2. Veri toplama aracı araştırma için geçerli ve güvenilirirdir.
3. Veri sağlayıcılardan alınan yanıtlar gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma;

1. Türkiye’de müzik öğretmeni bulunan on (10) görme engelliler ortaokulu,
2. Görme engelliler ortaokullarında görev yapan on üç (13) müzik öğretmeni,
3. İlköğretim müzik dersi öğretim programı 6,7,8. sınıf kazanımları,
- 4.Öğretmen görüşleri doğrultusunda, kazanımlara ulaşabilme boyutu ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Açıklamalar: Müzik dersi öğretim programında yer alan semboller ve anlamları.

Braille alfabesi: Görme engelli bireyler için Louis Braille tarafından geliştirilmiş, kabartma noktalardan oluşan bir alfabadır.

Braille notasyonu: Louis Braille tarafından geliştirilmiş görme engelli bireylerin müzik notalarını okuyup yazması için kullanılan bir nota yazısıdır.

Eğitsel Tanım: Görme engelliler için yapılan eğitim alanındaki tanım.

Engel: Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap.

Görme Yetersizliği: Görme gücünün kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı, bireyin eğitim başarımının (performansının) ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumu.

Kazanım: Öğrenme - öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir.

Özel eğitim okul ve kurumları: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylere hizmet veren, özel olarak yetiştirilmiş personelin bulunduğu, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemlerin uygulandığı, Bakanlığa bağlı her tür ve kademedeki yatılı ve gündüzlü resmî ve özel okul ve kurumları.

Özel eğitim sınıfı: Okul ve kurumlarda, durumları ayrı bir sınıfta eğitim görmeyi gerektiren öğrenciler için yetersizlik türü, eğitim performansları ve özelliklerine göre açılan sınıfları.

Özür: Sakatlık, bozukluk, eksiklik veya elverişsizlik.

Program: Yapılacak bir işin bölümlerini, bölümlerin sırasını ve zamanını gösteren tasarı, yetişek.

Tanımlama: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile yeterli ve yetersiz yönlerinin, bireysel özelliklerinin ve ilgilerinin belirlenmesi amacıyla tıbbî, psiko-sosyal ve eğitim alanlarında yapılan değerlendirme süreci.

Yasal Tanım: Görme engelliler için yapılan tıbbî tanım.

Yetersizlik: Bir insan için normal kabul edilen bir etkinliğin ya da yapının zedelenme sonucu önlenmesi, sınırlandırılması hali.

Yöntem: Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, prosedür, politika.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Engel Kavramı

Engel kavramı; dünyada ve ülkemizde devam etmekte olan bir kavram kargaşasının içerisinde, özürlülük, sakatlık, engellilik gibi çeşitli kullanımları ile dil birliğine varılamayan bir özellik içermektedir.

Özürlülük alanda kullanılan dil ve terminoloji üzerine yapılan tartışmalar dünyada son otuz kırk yıldır, ülkemizde ise son on yıldır özürlülük politikasındaki gelişmelere paralel olarak artmıştır. Bu tartışmaların temelinde şüphesiz özürlü hakları hareketinin ve tıbbi modelden sosyal modele doğru geçme çabalarının etkileri görülmektedir. Özürlülüğün bireyin kendi trajedisi olmaktan çıkarılarak toplumsal bir olgu haline getirilmesi ve özürlü bireylerin toplumla tam olarak bütünleşmelerinin sağlanabilmesi için kullanılan dilin önemi ve etkileri oldukça önemlidir. (Ürker, 2010: ?)

“Çeşitli ruhsal, zihinsel veya bedensel rahatsızlıkları nedeni ile toplumdaki diğer bireylere göre dezavantajları olan bireylerdeki bu durumun bir özür veya kusur olmadığı düşünülecek olursa, özellikle sosyal haklarla ilgili alanlarda özürlülük ve sakatlık terimleri yerine engellik kavramının kullanılması yerinde olacaktır.” (Çınarlı, 2010) Özürlülük, sakatlık, engellilik kavramlarının içerisinde, toplumun tüm kesimlerini tatmin etmese de günümüz dil kullanımı ekseninde yarattığı olumlu algı ile “engel”

kelimesi, kullanılması desteklenen bir dil yapısı olarak öne çıkmaktadır. Bu yüzden bu çalışmada engel kelimesi üzerine yoğunlaşan bir dil tercih edilmiştir.

Engel, TDK Türkçe Sözlük'te bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mani, mahzur, müşkül, pürüz, mania (tdk.org.tr) olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak sözlük anlamı dışında çeşitli tanımlamalarının olduğu engel kavramı, özellikle özel eğitim alanında uğraş veren bilim insanlarının açıklama gereği duyduğu bir kavramdır. Değişik alanlarda uğraş veren kimi bilim insanının yaptığı tanımlamalarda engel ve engellilik, bireyin toplumla ilişki düzeni ile ilgili bir tanımlama biçimindedir. Bu türe vereceğimiz birkaç örnekten birini 2009 yılında yapan Ataman; engeli, yetersizliği ya da özrü olan bireyin çevre etkileşiminde karşılaştığı problemler olarak tanımlamaktadır. 2008 yılındaki çalışmasında Cavkaytar; engeli, bireyin yetersizlik yüzünden yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel faktörlere bağlı olarak oynaması gereken rolleri gereği gibi oynayamama durumunda kalması olarak görmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 2011 yılında yayınladığı Dünya Engellilik Raporu Yönetici Özeti belgesinde ise engellilik, sağlık sorunları olan bireylerin kişisel ve çevresel faktörlerle etkileşimlerinde ortaya çıkan olumsuz durumlar olarak ifade edilmiştir.

Engel ve engellilik kavramlarının yanında özür ve özürlülük kavramlarının da sıkça kullanıldığı görülmektedir. Engel ve engellilik toplumla ilişki düzeni kapsamında kullanılıyorken; sözlük anlamda sakatlık, bozukluk, eksiklik veya elverişsizlik olarak tanımlanan özrünün daha bireysel bir anlam ifade ettiği görülmektedir. “Ancak zaman zaman ‘özür’ ve ‘engel’ kavramlarının da birbiri yerine kullanıldığı görülmektedir” (Doğan ve Çitil, 2011: 30).

Uluslararası belgeler incelendiğinde genel geçer ve ortak bir tanım olduğunu söylemek güçtür Toplumlar ve toplumda yer alan fikirlere bağlı olarak “engellilik” dinamik bir olgudur. Sabit bir tanım, kavramın evrimine engel olma riskini beraberinde getirir. Bu nedenle, sözleşmede farklı sosyo-ekonomik oluşumlara ve değişen zamana göre yapılacak uyarlamalara izin veren dinamik yaklaşım tercih edilmiş ve sabit bir engellilik tanımına yer verilmemiştir. (Ürker, 2010: ?).

Engellilik ise engel türlerine göre sınıflara ayrılmıştır.

- Zihinsel Öğrenme yetersizliği olan Bireyler
- İşitme Yetersizliği Olan Bireyler
- Görme Yetersizliği Olan Bireyler
- Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler
- Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler
- Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler
- Duyusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Güçlüğü Olan Bireyler
- Otistik Özellikler Gösteren Bireyler
- Üstün Zeka ve Üstün Yeteneği Olan Bireyler
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Gösteren Bireyler

“Engelli bireylere ilişkin, toplum içinde tanınmalarını kolaylaştırıcı sıfatların dışında önemli olan nokta aslında engellilikle ilgili “farkındalığın olması” ve “anlaşılma” gereksinimlerinin karşılanmasıdır ... gelişmiş toplumlarda hem bireysel duyarlılıklar hem de engelli bireylere sunulan sosyal imkanlar ile farkındalığın arttığı görülmektedir.” (Şahin, 2010). Farkındalığın oluşması da insan hak ve özgürlüklerin ve buna ek olarak engelli haklarının ne kadar algılanabildiği ile ilgilidir.

2.1.1. Engelli Hakları

Engelli ya da engelsiz her bireyin farkında olması gereken ortak akıl, kimi zaman kesintilere uğrasa da binyıllar öncesine dayanan bir farkındalık ile oluşmaya başlamıştır. Antik çağlarda kısmî bir şekilde oluşmaya başlayan insan hakları kavramı, orta çağın 1215 tarihli İngiliz Büyük Şartı (Magna Carta) ile ilk büyük değişikliğini yaşamıştır. Rönesans ile filizlenen “hümanizm, insanın kendi doğasını, kendi öz yasasını, kendi hakkını bulmasına yol açmıştı...” (Gökberk, 1980). İnsanın kendi doğasını arama isteği, yeniçağda 1689’da İngiliz Yurttaş Hakları Beyannamesi, 1776’da Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi ve 1789’da Fransız İhtilâli ile sürmüştür. İnsan

haklarının geçirdiği bu evrim, yirminci yüzyıl ortalarına doğru engelli haklarından da söz edilmesi ile kendini yenilemiş ve dünya çapında bir farkındalığa yol açmıştır.

Bunda 1900'lü yılların ilk yarısında yaşanan iki büyük dünya savaşının maddi ve manevi değerler bakımından akıl almaz yıkımlara yol açması ve var olan özürlü nüfusuna milyonlarca özürlü nüfusun eklenmesi önemlidir. Birinci ve ikinci dünya savaşları milyonlarca genç işgücünü cephelere sürmüş, buna karşılık üretim piyasasında meydana gelen işgücü kaybı kadınlar ve yaşlılarla birlikte sakatlarla giderilmeye çalışılmıştır Savaşta sakatlanan insanlarla, savaş karşıtı hareketlerin ittifakı ile oluşturulan kampanyalar, sakat hakları sorununu tüm çağdaş toplumların önüne koydu. Savaşın taraflarının çoğunluğunun gelişmiş ülkeler olması özürlülüğü daha görünür hale getirdi. Artan özürlü nüfusunun sağlık ve psikolojik yardıma taleplerinin artması ülkeleri bu konularda belirli düzenlemeler yapmaya yöneltti. (Gökmen, 2007: ?)

Uluslararası düzeyde yapılan düzenlemelerde, özürlülük ilk defa 1948 yılında yayınlanan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde karşımıza çıkmıştır. Böylece yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren özürlülük konusu çeşitli ilerlemeler ile yeni hak arayışlarına zemin hazırlamıştır. Hak ve özgürlükler, bu farkındalık ile engelli bireyleri de kucaklayan bir yapı çerperinde düzenlenmeye başlanmıştır. Bu durum bağlamında toplumsal yaşayış, her ne yaşıta ve her ne şekilde olursa olsun engelli bireylere zaman içerisinde -kimi coğrafyalarda kısmi bir şekilde uygulansa da- çeşitli haklar sağlamıştır. Özürlü hakları konusunda tarihi bir öneme sahip olan belge ise BM Genel Konseyi'nin 1975 yılında yayınladığı Özürlü Hakları Bildirgesi'dir. Konseyin on üç maddeden oluşan Özürlü Hakları Bildirgesi şu şekildedir:

1. Kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri. (bedensel ya da: sonradan olma) herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlara sakat denir.
2. Sakat kişiler bu beyannamede ileri sürülen haklardan yararlanacaklardır. Bu haklar, sakat kişinin ya da ailesinin sahip olduğu ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya diğer: fikirler, milliyet ya da sosyal köken, yarlık ve doğum gibi konularda hiç bir ayrıcalık gözetilmeden dünyadaki bütün sakat kişilere tanınmıştır.
3. Sakat kişinin onuruna saygı gösterilmesi, en doğal hakkıdır. Sakat kişilerin sakatlık veya noksanlıklarının nedeni, durumu ve ciddiyeti ne olursa olsun, aynı yaştaki sakat olmayan

arkadaşlarının sahip oldukları düzgün yaşam koşullarına sahip olmak haklarıdır.

4. Sakat kişiler aynı medeni ve siyasi haklara sahiptirler. "Akıl Hastalarının Hakları Bildirisi"nin 7. maddesinde bu hakların sınırlandırılması ya da kaldırılması ile ilgili hükümler ayrıca belirtilmiştir.

5. Sakat kişilerin kendi kendilerine yeterli olmalarını sağlayan önlemler alınmalıdır.

6. Sakat kişiler, tıbbi, psikolojik ve fonksiyonel tedavi hakkına sahiptirler, protez, ortopedik uygulamalar, tıbbi ve sosyal rehabilitasyon çalışmaları, eğitim ve mesleki eğitim, staj ve rehabilitasyon, yardım, dayanışma, plasman hizmetleri, sakat kişilerin becerilerini hızlandıracak diğer bütün faaliyetler bu maddenin kapsamına dahildir.

7. Sakat kişiler ekonomik ve sosyal haklara, düzgün hayat standardı hakkına sahiptirler. Ayrıca yeteneklerine göre bir iş sağlamak, yararlı, verimli ve karlı bir işe girişmek veya bir ticaret birliğine üye olmak gibi haklara sahiptirler.

8. Ekonomik ve sosyal planlamaların bütün evrelerinde sakatlar, özel ihtiyaçlarını daimi düşünülmesi ve gerçekleştirilmesi gereken kişiler olarak nitelendirilmelidir.

9. Sakat kişiler aileleriyle veya evlat edinen kişilerle birlikte yaşama ve her türlü sosyal, yaratıcı ve eğlendirici faaliyete katılma hakkına sahiptirler. Hiç bir sakat kişi, ikamet ettiği çevre itibarıyla, durumu veya gelişmesi için gerekli isteklerinde başka bir ayrıcalığa tabi tutulmaz. Eğer bir sakatın muhakkak bir müessesede veya çevrede kalması gerekiyorsa, o zaman bu çevrenin mümkün olduğu kadar yakın olması gerekir.

10. Sakat kişiler her türlü istismardan, ayrımcı, kötüye kullanılabilir ve haysiyet kırıcı yasa ve davranışlardan korunmalıdır.

11. Sakat kişiler, gerektiğinde varlıklarının ya da mallarının korunması için yeterli yasal yardım sağlamaya muktedir olabilmelidirler. Eğer adli durum kendi aleyhlerine gelişirse o zaman bu kişinin beden ve zeka durumu tam olarak dikkate alınmalıdır.

12. Sakat kişiler haklarıyla ilgili her konuda, her zaman kendilerine ait kuruluşlarla istişarede bulunabilmelidirler.

13. Bu beyannamede yazılı haklar, mümkün olan her türlü vasıta ile sakat kişilere ve ailelerine tam olarak duyurulmalıdır. (ozida.gov.tr)

Engelli Hakları açısından en büyük gelişmeler son otuz yılda kaydedilmiştir. Seksenli yıllardan itibaren Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler gibi kuruluşlar çeşitli çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. İlki 1980 yılında paylaşılan “İşlev ve Yapı Farklılıkları, Yetiştirilimi ve Özürlülerin Uluslararası Sınıflandırması” belgesidir. Ardından bir ilk gerçekleştirilerek 1981 yılı “Engelliler Yılı” olarak kabul edilmiştir. 1983’te “Sakatların Mesleki Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında Sözleşme”, “Engelliler Onyılı”nın başlangıcı ve 1989’da “Çocuk Hakları Sözleşmesi”, engelli bireylerin doksanlı yıllara daha iyi koşullarda girmesini sağlamıştır.

1989 yılında kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 2. maddesinde, engellilik ilk defa ayrımcılığın yasaklandığı nedenler arasında açıkça sayılmıştır. Sözleşme’nin 23. maddesinin ilk fıkrası, engelli çocukların onurlu, tam ve iyi bir yaşam sürme ve toplumsal yaşama etkin şekilde katılmaları haklarını tanımıştır.” (Gül, 2008)

Burada özürlülük algısı ile ilgili önemli olan yaklaşım, yirminci yüzyılın büyük bölümünde benimsenen “Tıbbî Model”den, yirminci yüzyılın sonlarına doğru kendini gösteren “Sosyal Model”e geçiştir.

Tıbbî Model: Engelliğin fiziksel ve biyolojik bir rahatsızlık olduğu ve engelli bireyin bakıma muhtaç bir kişilik olması ile toplum yaşamında yer almasının olumsuz karşılandığı bir algılama biçimidir. “Engelli birey “hasta” olarak algılanmıştır. Modele göre “hasta” olan birey “aktif” olmak yerine “pasif” kalmaktadır. Bu yaklaşım “Engelli bireyin sorunları toplum tarafından değil kendisi tarafından çözülecektir” yaklaşımına dayanmaktadır.” (İsman, 2010). “Burada sorun toplumun sorunu değil, engellinin bireysel sorunudur. Söz hakkı profesyonellere düşer, bireye ise ancak yardım eli uzatan uzmanların onaylayıp sunduğu alternatifler arasından seçim yapmak kalır.” (www.q4s.eu).

Resim 2.1.**Tıbbî Model**

(www.q4s.eu).

Sosyal Model: Engelliliğin, bireysel algı yapısından toplumsal algı yapısına dönüştüğü bir modeldir. Engelli olma durumu engelin kendisinden değil, toplum yaşamının engelli bireye sağlaması gereken kolaylıkları sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. “Bu modele göre kişiyi engelli yapan kendisi değil, toplumun engelliye tepkisidir. Kısacası, bu modelde engellilik bireyle ilgili değildir. Toplumun engelliye bakış açısıyla ilgilidir.” (İsman, 2010).

Resim 2.2.**Sosyal Model**

(www.q4s.eu).

Sosyal Model ile engellilik daha geniş boyutta, yeni yaklaşımları ve hakları beraberinde getiren bir olgu haline gelmiştir. Yeni yaklaşımlar ile birlikte BM, 1993 yılında yirmi iki kuraldan oluşan “Sakatlar İçin Fırsat Eşitliği Hakkında Standart Kurallar”ı kabul etti. Ancak beyan edilen bildirgelerin ve kuralların “... ekonomik güç, toplumsal yaşam standartları geri olan ülkelerde uygulanması mümkün olamıyordu. Bu sebeple Dünya Körler Birliği’nin Genel Kurul toplantısında Standart Kuralların uluslararası bir sözleşme haline getirilmesi kararı alındı.” (Gökmen, 2007).

1994 yılında ise, Salamanca Bildirisi yayımlanmıştır. “Bu bildiride, her çocuğun kendine özgü ilgi, yetenek ve öğrenme ihtiyacı olduğu ve her çocuğun eğitim görme hakkına sahip olduğu...” (Kulaksızoğlu, 2011: 18-19) açıklanmıştır.

2006 yılında elli maddeden oluşan “BM Engelli Hakları Sözleşmesi” yeni bir kabul belgesidir. “Sözleşme’nin ilk maddesi Sözleşme’nin amacını açıklamakta ve engelli kişi kavramını tanımlamaktadır. Bu maddeye göre, “Bu Sözleşme’nin amacı, engellilerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmek ve insanlık onurlarına saygıyı güçlendirmektir.” (Gül, 2008).

Artık tıbbî model yerine sosyal model önem kazanmış, engelli bireyler, toplum yapısı ve yeni yaşam koşulları çerçevesinde ihtiyaç duyulan sosyal haklara kavuşumunu sürdürmüştür.

Engelli Hakları Sözleşmesi’nin sekiz temel ilkesi şu şekildedir:

- a) Kendi seçimlerini yapma özgürlükleri ve bağımsızlıkları da dahil olmak üzere, kişilerin doğuştan sahip oldukları onura ve bireysel özerkliklerine saygı gösterilmesi;
- b) Ayrımcılık yapılmaması;
- c) Topluma tam ve etkili katılım ve dahil olma;
- d) Farklılıklara saygı gösterilmesi ve engelliliğin insan çeşitliliğinin ve insanlığın bir parçası olarak kabul edilmesi;
- e) Fırsat eşitliği;
- f) Erişilebilirlik;
- g) Kadın ve erkek arasında eşitlik;
- h) Engelli çocukların gelişen kapasitelerine saygı duyulması ve engelli çocukların kendi kimliklerini koruyabilmeleri için haklarına saygı duyulması. (ozida.gov.tr, 2012).

Engelli haklarının tarihsel gelişiminde, devletler yükümlü oldukları sözleşmelere bağlı kalarak çeşitli düzenlemeleri tamamen olmasa da kanunlar yoluyla hayata geçirmişlerdir. Ülkemizde de kanun ve yasalar ile garanti altına alınan haklar, özürlülük politikasının oluşmasını sağlamıştır. “Özürlüler politikasının bakış açısı; eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik ve toplumsal yaşama tam katılım gibi temel sorun alanlarında özürliülerin, fırsat eşitliğinden yararlanan bir grubu olarak kabul edilmesidir.” (Gökmen, 2007).

BM Engelli Hakları Sözleşmesi’ne uygun olarak, fırsat eşitliği ilkesinden hareketle, çalışma alanımız gereği, konuya “eğitim hakkı” boyutundan bakılması önem arz etmektedir.

2.1.1.1. Engellilerin Eğitim Hakkı

Tarihsel süreçte insan hakları, türlü gelişmeler içerisinde devinimini gerçekleştirerek günümüz toplumlarının uygar yaşam kazanımları elde etmesini sağlamıştır. Bu kazanımların elde edilmesi; yaşanan çağın gerekleri, toplumsal olayların sonuçları, insanın özgür iradesini bulma isteği ve otoriteye yönelik taleplerin toplumsal boyutta destek alması ile sağlanabilmiştir. Bu kapsamda eğitim hakkı ve engellilerin eğitim hakkı, süreç içerisinde evrensel ölçekte bağlayıcı kararlar ile gelişimini sürdürmüştür.

Bu amaçla tanınmış birçok uluslararası kuruluş, eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi için ve eğitim hakkının korunmasına ilişkin bildiriler yayınlamışlardır. Hepsinin amacı da nitelikli eğitim imkânlarının dünya üzerindeki tüm ülkelerde sağlanabilmesidir. Çünkü eğitim, yaşam boyu süren dinamik bir süreçtir. (İsman, 2010: 1608)

Eğitim hakkı; BM İnsan Hakları Bildirgesi’nden sonra “Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi”nde hukuksal olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre dört konu eğitim hakkı ekseninde öne çıkarılmıştır. Erişebilirlik,

donanım, kabul edilebilirlik ve uyarlanabilirliktir. Bu düzenlemelerden sonra BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, AB İnsan Hakları ve Temel Haklar Bildirgesi gibi bağlayıcı kararlar, eğitim hakkı paralelinde engellilerin eğitim ve öğretim faaliyetlerinin çeşitli yasalar ile düzenlenmesini sağlamıştır.

Ülkemizde de engelli bireylerin eğitim ve öğrenim hakları, devlet tarafından sosyal model eksenindeki yasalar ile sağlanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler başlıklı üçüncü bölüm, eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi kısmı madde 42 şu şekildedir:

Madde 42 – Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

.....
Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır. (Özürlüler Kanunu ve İlgili Mevzuat, 2010: 4)

Devletin yanı sıra toplumun tüm kesimlerinin de; insan hakları, eğitim hakları, engelli hakları ve engellilerin eğitim hakları konularında bilinçli olması ve sosyal yaşama değer katması gerekmektedir. Toplumun hak talebinde etkin olan anahtar ise farkındalıktır. “ ... temel hak ve özgürlüklerin talep edilmeleri bu konudaki farkındalık ile mümkündür. Bu farkındalığı kazanmak ile eğitim arasında da doğrudan bir ilişki vardır. Ancak eğitilmiş ve belirli bir olgunluğa ulaşmış bireyler kişisel hak ve özgürlüklerinin bilincinde olabilirler.” (Kulaksızoğlu, 2011: 17).

2.2. Eğitim

Köken olarak eğitim kelimesi, ”... Latince'den geliyor ve iki kelime var kökeninde: Educare, beslemek demek; educere de bir şeyden çıkarmak, bir şeye doğru yönelmek, tek kelimeyle yetiştirmek” (Tanilli, 1992).

Bunun yanında eğitim denildiğinde akla gelen kavram; eğitim sistemi içinde yer bulan eğitim süreci kavramıdır. Eğitim kavramının çok çeşitli tanımlamaları içinde, süreci vurgulayan tanımlamalar çeşitli dönemlerde farklı bakış açıları ile ortaya konmuştur. En bilindik tanımı Ertürk (1972) yapmıştır: “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” (s.12). Sürece vurgu yapan başka tanımlamalar ise şu şekildedir: “Eğitim, çevre ayarlaması yoluyla kişinin davranışlarını istendik yönde değiştirme ve değerlendirme süreci olarak tanımlanabilir” (Sönmez, 1993: 43). “Eğitim, bireyin yaşantılarında kasıtlı davranış değişiklikleri meydana getirme sürecidir.” (Çiftçi, 2006).

Tüm bu tanımlamalardan anlaşıldığı üzere, davranış değişikliği temelinde, sürecin önemine dikkat çekilmektedir. Bu sürecin oluşmasındaki en önemli husus, eğitim sistemidir. Doğru yönde plânlanan sistemler, toplumların gelişmesini sağlayan en önemli unsurlardır. Bu gelişim sürecinin doğru bir şekilde sağlanabilmesi için eğitim sistemi içerisinde de çeşitli kollar, uzmanlık alanlarına göre ayrılmıştır. Burada konu bütünlüğü olarak üzerinde durulması gereken alan ise, engelli bireylerin eğitimi kapsamında yer alan “özel eğitim”dir. “Bütünden ayrılan bir parça nasıl bütün olduğunu iddia edemezse, bütün de bazı parçalarını atarak bütün olduğunu iddia edemez.” (Karatepe, 1983).

2.2.1. Özel Eğitim

“Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitime "özel eğitim" denir.” (okulweb.meb.gov.tr)

Ülkemizde özel eğitim çeşitli basamaklarda yapılmaktadır. Bunlar; erken çocukluk dönemi, okul öncesi, temel eğitim, evde eğitim, ortaöğretim, yükseköğretim, yaygın eğitim basamaklarıdır. Engelli bireyler, özel eğitimin amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda bu basamaklarda eğitimlerini sürdürmektedir.

Özel eğitimin amaçları ve temel ilkeleri ise, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda belirlenmiştir.

Özel eğitimin amaçları

MADDE 5 – (1) Özel eğitim, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin;

- a) Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
- b) Toplum içinde bağımsız yaşamaları ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
- c) Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını, amaçlar.

Özel eğitimin temel ilkeleri

MADDE 6 – (1) Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda özel eğitimin temel ilkeleri şunlardır;

- a) Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
- b) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.
- c) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.
- ç) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak, akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.
- d) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.
- e) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş

eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.

f) Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.

g) Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.

ğ) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır. (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

“Engelli çocukların eğitimlerinde en önemli nokta, çocukların en az sınırlayıcı, var olan yeteneklerini ortaya çıkarmalarını ve geliştirmelerini sağlayıcı eğitim ortamlarında eğitilmeleridir.” (Bayram, 2002: 54). Bunun için, Millî Eğitim sisteminde özel eğitim hizmetleri, çeşitli kurumlar tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar engel türlerine göre ayrılmıştır.

- Görme Engelliler İlköğretim Okulları (Yatılı-Gündüzlü)
- İşitme Engelliler İlköğretim Okulları/Liseleri (Yatılı-Gündüzlü)
- Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulları (Yatılı-Gündüzlü)
- Eğitilebilirler İlköğretim Okulları (Gündüzlü)
- İş Okulları (Gündüzlü)
- Eğitim ve Uygulama Okulları (Gündüzlü)
- İş Eğitim Merkezi (Gündüzlü)
- Otistik Çocuklar Eğitim Merkezleri
- Bilim Sanat Merkezleri
- Hastane Okulları

Bu kurumlar dışında özel eğitim hizmetleri, normal okullarda gerçekleşen kaynaştırma modeli ve özel eğitim sınıfları ile de yürütülmektedir.

Normal okullardaki düzenlemeler ya da özel eğitim okullarında olsun; özel eğitimin ilk aşamasında, engelin tanılanması ve bu tanılamaya göre engelli bireyin nasıl bir eğitim sürecinden geçirileceğinin belirlenmesi gerekmektedir.

Özel eğitim gereksinimli bireylerin uygun eğitim programlarına yerleştirilmeleri eğitsel tanılama süreci ile başlamaktadır. Tıbbi tanılama, hastanelerde, eğitsel tanılama ve değerlendirme ise Rehberlik Araştırma Merkezlerinde yapılmaktadır. Her iki tanılamada da erken tanı esastır. Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin, özel eğitim hizmetlerinden ne şekilde faydalanacağı R.A.M’da oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından kararlaştırılmaktadır. Bu tanılama sürecinden sonra bireyin kaynaştırma yoluyla eğitim amacıyla özel eğitim sınıfına (en az kısıtlayıcı ortam), özel eğitim okuluna, hastane ilköğretim okuluna veya evde eğitim ortamına yönlendirilmesi yapılmaktadır. (İsman, 2010: 1616).

2.2.1.1. Kaynaştırma Eğitimi

Kaynaştırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır. (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Kaynaştırma eğitimi, özel eğitime ihtiyaç duyan fertleri normal hale getirmek için yapılmamaktadır. Hedeflenen şey, özel eğitimde ilgi ve yeteneklere göre en az kısıtlayıcı ortamı sağlamaktır. İlgi ve yeteneklerin geliştirilmesi adına, kaynaştırma eğitimi, özel eğitimin amaçları çerçevesinde bazı ilkeler kapsamında yürütülmektedir. Kaynaştırma eğitiminin ilkelerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Engelli bireyin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Kaynaştırma, özel ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim ihtiyaçlarına göre planlanır.
- Karar verme süreci aile-okul-eğitsel tanılama sürecine göre gerçekleşir.
- Kaynaştırmaya erken başlamak esastır.
- Kaynaştırmada bireysel farklılıklar esastır.
- Duyu kalıntısından yararlanmak esastır.
- Gönüllülük, sevgi, sabır, gayret gerekmektedir.

- Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlar da verilmelidir.
- Eğitim, bireyi toplumun bir parçası haline getirmeyi amaçlar.

Kaynaştırma eğitiminde üç farklı model uygulanmaktadır. Bunlar: tam zamanlı kaynaştırma, yarı zamanlı kaynaştırma ve tersine kaynaştırmadır.

Tam Zamanlı Kaynaştırma: Normal sınıfta kaydı olan engelli öğrenciye, tam gün normal sınıflarda eğitim verilmesidir. Bu modeldeki kaynaştırmada gerekli düzenlemeler yapılır.

Yarı Zamanlı Kaynaştırma: Özel eğitim sınıfında kaydı olan öğrenciye, bazı derslerde ve ders dışı etkinliklerde normal sınıflarda eğitim verilir. Bu modeldeki kaynaştırmada Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) uygulanır.

Tersine Kaynaştırma: Herhangi bir engel durumu bulunmayan öğrencinin, özel eğitim okullarında açılan özel eğitim sınıflarında eğitim görmesidir.

“Kaynaştırma, yalnızca özel gereksinimli öğrencilerin normal sınıflara yerleştirilmesi ile başarıya ulaşamaz. Bunun için öncelikle öğretmenlerin, ailelerin, sınıftaki tüm öğrencilerin ve okul idarecilerinin konuyla ilgili bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.” (Güven, 2011). Bu nedenle engelli öğrenciye, kaynaştırma yapılan okul ve sınıflarda özel eğitimin tüm yönleri ile başarıya ulaşması adına Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) uygulanmaktadır.

“BEP: her bir engelli çocuk için yazılı olarak, bireyin bağlı olduğu eğitim kurumunda oluşturulan birim tarafından geliştirilmiş olan ve engelli çocukların, öğretmenlerin, ana babaların özel ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan özel eğitim programlarıdır.” (Özel Eğitim El Kitabı, ?). BEP’ler, diğer engel grupları gibi görme engellilerin eğitimi boyutunda da gerekli düzenlemeleri sağlamaktadır.

2.2.1.2. Görme Engellilerin Eğitimi

Görme engellilikte iki tür tanım mevcuttur. Birincisi yasal tanım, ikincisi ise eğitsel tanımdır. “Yasal tanım, tüm düzeltmelerle birlikte gören gözün doğan görme gücünün 1/10 inc yani 20/200 feet*(ayaklık) görme keskinliğine ya da daha azına sahip olan veya görme açısı 20 dereceyi aşmayan kişilere görme engelli ya da kör denilmektedir.” (Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi [MEB-MEGEP], 2008). Eğitsel tanım ise; “eğitimde dokunsal ve işitsel materyallere ihtiyaç duyan kişidir. Birey okuma için kabartma alfabe ya da konuşan kitaplara ihtiyaç duyar.” (MEB-MEGEP, 2008).

Bu açıklamalar ile görme engellilere yönelik hizmetler yasal tanım içerisinde tıbbî olarak, eğitsel tanım içerisinde eğitsel olarak yürütülmektedir. Görme engellilere, yasal tanım ile tıp alanında faaliyet gösteren kurumlar, eğitsel tanım ile de eğitim kurumları hizmet vermektedir. Konu gereği üzerinde durulacak alan ise; eğitsel tanımlama ile görme engellilerin eğitimi alanıdır.

“Görme engelli çocukların eğitimi, görme engelinin ortaya çıktığı yaşa ve görme engelinin derecesine göre farklılıklar gösterir.” (MEB-MEGEP, 2008). Ancak eğitsel amaçların aynı olduğu söylenebilir. Frampton (1963), görme engellilerin eğitimindeki amaçları şu şekilde sınıflandırmıştır: Bedenî, kültürel, meslekî ve sosyal amaçlar. Ancak asıl amacın; ders konularının öğretilmesi değil, eğitim amaçlarının öğrencinin hayatına nüfus etmesi olduğunu ve eğitimde ihmâl edilecek bir hususun olması durumunda ihmâl edilmesi gerekenin çocuk değil, ders konusu olması gerektiğini dile getirmiştir (s.5).

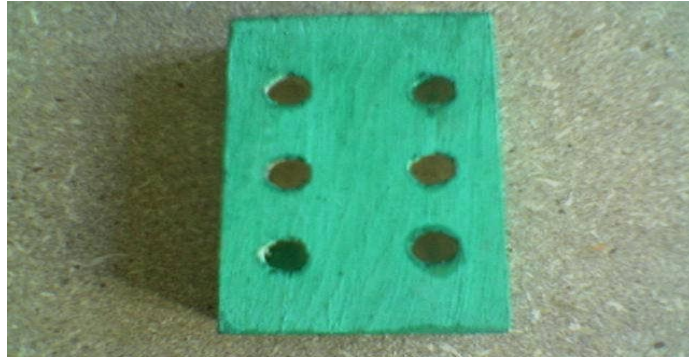
Görme engellilerin eğitim programı, şu düzenlemeler ile sağlanmaktadır:

- Okuma - yazma - dinleme,
- Görme kalıntısından yararlanma,
- Oryantasyon ve bağımsız hareket eğitimi,
- Günlük yaşam becerileri ve sosyal beceriler.

Okuma yazma ve dinleme etkinlikleri: 1825'de Louis Braille tarafından oluşturulmuş altı noktadan meydana gelen Braille alfabesi ile yapılmaktadır. Dinleme eğitimi ise, görme engellilerin en hayati eğitimlerinden biridir. İyi bir dinleme becerisine sahip olunması, yaşam koşullarının kolaylaşmasını ve bilginin etkin bir şekilde kullanmasını sağlamaktadır. Özellikle konuşan kitaplar, dinleme eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Okuma, yazma ve dinlemeye yönelik geliştirilen bazı gereçler şu şekildedir:

Braille Alfabesi: “Bu alfabe iki sütunda yer alan altı noktanın çeşitli kombinasyonları ile harflerin, rakamların, noktalama işaretlerinin, matematik işaretlerinin, müzik notalarının oluşturduğu bir alfabe sistemidir. Görme yetersizliği olan çocuklar Braille alfabesi ile yazılmış yazılara parmak uçları ile dokunarak okurlar.” (MEB-MEGEP, 2008).

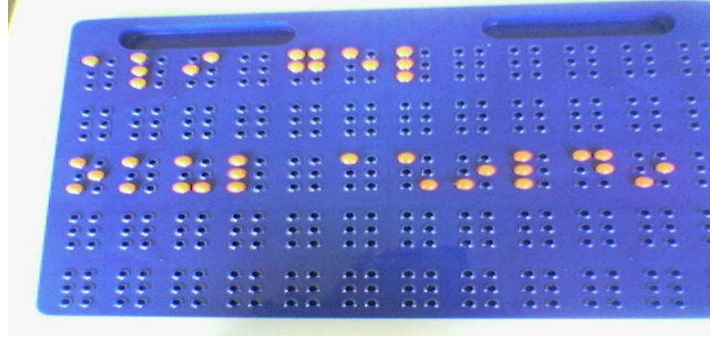
Resim 2.1.



Altı Nokta

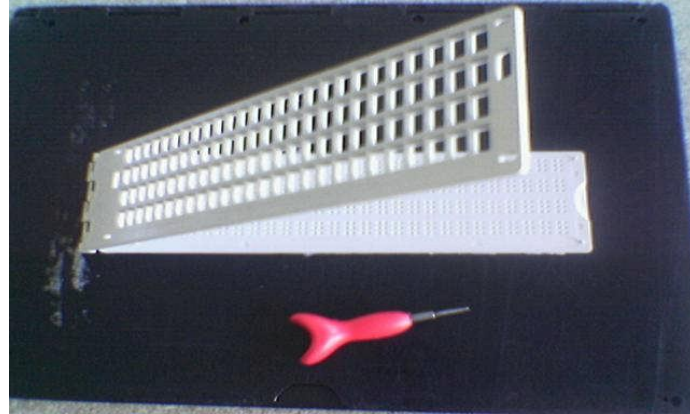
(MEB-MEGEP, 2008).

Okuma Tablosu: Okuma yazmaya yeni başlayan çocuklara noktaların yerlerini ve harfleri tanıtmak için kullanılan tablodur. (MEB-MEGEP, 2008).

Resim 2.2.*Okuma Tablosu*

(MEB-MEGEP, 2008).

Tablet ve Kalem: Tablet üzerinde altı noktalı hücrelerin bulunduğu bir yazma çerçevesidir. Tabletın arasına kâğıt takıldıktan sonra tahtadan ya da plastikten tutma yeri olan çiviye benzer bir kalemle yazılır. Tablette yazı yazmak için harfleri tersten yazmak gerekmektedir. (MEB-MEGEP, 2008).

Resim 2.3.*Tablet ve Kalem*

(MEB-MEGEP, 2008).

Braille Rakamları: Braille rakamlarını tanıtmak amacıyla, noktaları kabartma olarak hazırlanmış tablodur. (MEB-MEGEP, 2008).

Resim 2.4.



Braille Rakamları

(MEB-MEGEP, 2008).

Küp Kasa – Küp Taş: Matematik işlemlerinin öğretiminde kullanılan ilk aşamadaki materyaldir. Küp şeklindeki taşların üzerinde kabartma olarak sayılar ve işlem işaretleri vardır. Taşlar kasadaki hücrelere yerleştirilerek işlemler yapılır. (MEB-MEGEP, 2008).

Resim 2.5.



Küp Kasa – Küp Taş

(MEB-MEGEP, 2008).

Braille Daktilosu: Üzerinde altı tane tuşun bulunduğu bir daktilodur. Tuşların her biri altı noktadan birini yazmak için işlev görür. Yazılan harfte kaç nokta varsa o noktaları yazmak için gerekli tuşlara aynı anda birlikte basmak gerekir. (MEB-MEGEP, 2008).

Resim 2.6.



Braille Daktilosu

(MEB-MEGEP, 2008).

Bilgisayar Yazılım ve Donanımları: Bilgisayar ekranındaki yazıları seslendiren programlar, normal yazıyı Braille alfabesine çeviren programlar, bir tarayıcı yardımcıya basılı materyali, bilgisayara aktarıp, seslendiren programlar ve Braille çıktısı veren yazıcılar bunlar arasında sayılabilir.

Optik ve Optik Olmayan Yardımcı Araçlar: Optik araçlar arasında; Teleskopik ve tele mikroskobik gözlükler, ayaklı ve el büyüteçleri, optik olmayan araçlar arasında ise; büyük puntolu kitaplar, konuşan kitaplar, okuma stantları sayılabilir.

Elektronik Yardımcı Araçlar: Görüntüyü büyötmeye yarayan tepegözler, kapalı devre televizyon sistemleri, sentetik sesle konuşan saat ve hesap makineleri elektronik yardımcı araçlar sayılabilir. (MEB-MEGEP, 2008)

Görme Kalıntısından Yararlanma: Göz hareketlerinin kontrolü ve çevreye adaptasyon gibi becerilerin uygulamasıdır.

Oryantasyon ve bağımsız hareket eğitimi: Engelli kişinin güvenli, yeterli ve becerikli hareketlerle bağımsız gezip, dolaşmasıdır. Bu eğitimde, aileye ve öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Bunun dışında hareket eğitimi için çeşitli yardımcı araçlar kullanılmaktadır. Bunlar:

- Beyaz baston,
- Rehber köpek,
- Gören rehber kişiler,
- Elektronik cihazlardır.

Beyaz baston; 1944 yılında Richard Hoover tarafından geliştirilen yardımcı bir gereçtir ve bağımsız dolaşmada en çok kullanılandır. Rehber köpek; oluşabilecek tehlikelere karşı ani tepki vermesi ile tercih edilmektedir. Ancak köpeğin büyüklüğü ve hızlı yürüyebilme durumu göz önüne alınarak on altı yaşından önce kullanımı önerilmemektedir. Gören rehber kişiler; hareket etmede önemlidir ancak engelli bireyin rehberine bağlı olması hareket özgürlüğü açısından olumsuzluk yaratabilmektedir. Bu yüzden rehber kişilerin bu konu ile ilgili bilgisinin olması önemlilik arz etmektedir. Elektronik cihazlar ise; ses dalgaları yardımıyla engelli kişiye yardım etmektedir. Ancak bu cihazların maliyeti ve farklı hava koşullarında problem çıkarabilme ihtimali, elektronik cihazların kullanımını pek yaygınlaştırmamıştır.

Günlük yaşam becerileri: “Yemek pişirmek, kişisel bakım, alışveriş yapma, giysi temizliği bakımı, ev yönetimi, bütçe hazırlama gibi günlük yaşam becerileri ve sosyal beceriler çocuğun yetişkinlikte de bağımsız olabilmesi için mutlaka kazanması gereken becerilerdir.” (MEGEP, 2008)

Tüm bu eğitimler, eski adı ile görme engelliler ilköğretim okulları yeni adları ile görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında verilmektedir. Bunun yanında bu okullarda, normal okullarda okutulan programlar uygulanmaktadır. “Bu okul ve kurumlarda; aynı tür ve kademede öğrenim gören yetersizliği olmayan öğrencilerin takip ettiği eğitim programı uygulanır.” (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Görme engellilerin özelliklerine göre yapılandırılmış bazı dersler ve programları da uyarlanmıştır.

Ülkemizde on altı (16) adet görme engelliler ilkokulu ve ortaokulu bulunmaktadır.

1. Adana Oğuz Kağan Köksal Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
2. Ankara Göreneller Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
3. Ankara Mitat Enç Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
4. Çanakkale Yahya Çavuş Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
5. EKYDD Denizli Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
6. Diyarbakır Ali İhsan Arslan Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
7. Erzurum Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
8. Gaziantep GAP Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
9. İstanbul Veysel Vardal Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
10. İstanbul Türkan Sabancı Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
11. İzmir Aşık Veysel Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
12. Kahramanmaraş Ertuğrul Gazi Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
13. Kayseri Emel Tarman Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
14. Konya Selçuklu Mediha-Hasan Tahsin Alaylı Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
15. Niğde Cemil Meriç Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu,
16. Tokat Mehmet Akif Ersoy Görme Engelliler İlkokulu ve Ortaokulu.

Bu okullarda yürütülen müzik dersi de normal okullarda uygulanan müzik programı çerçevesinde yürütülmektedir. Bu yüzden konu gereği, müzik eğitimi ve görme engellilerde müzik eğitimi çerçevelendirilmelidir.

2.2.2. Müzik Eğitimi ve Öğretimi

Araştırmanın kavramsal yapısını oluşturmak adına, görme engellilerin müzik eğitimi-öğretimi alanından önce müzik eğitimi ve öğretimine, müzik eğitimi ve öğretiminin genel yapısına, üç ana türüne ve müzik öğretim programına değinilecektir. Görme engellilerin müzik eğitimi-öğretimi ve Türkiye’deki görme engelliler ilkokulları

ve ortaokullarındaki müzik eğitimi-öğretimi konuları, bu yapı çerperinde oluşturulmuştur.

Müziğin, insanın bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik yaşamındaki işgörülerinin ayrı ayrı ve bir bütün olarak gereğince işlerlik ve geçerlik kazanabilmesi, yeterince etkili ve verimli olabilmesi için, insanın bu bakımlardan yetiştirilmesi-geliştirilmesi, insana birtakım davranışların kazandırılması, insanda birtakım davranış değişikliklerinin oluşturulması gereklidir. Modern insan bunu “gelişigüzel kültürleme” ile değil, daha çok “kasıtlı kültürleme” de denilen “eğitim”le sağlamaktadır. (Uçan, 2005a).

Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) değiştirme ya da bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) geliştirme sürecidir. (Uçan, 2005b).

Müzik eğitimi, bahsedilen bu davranış biçimlerinde üç ana türe ayrılmıştır.

Bunlar:

1. Genel Müzik Eğitimi,
2. Özengen Müzik Eğitimi,
3. Mesleki Müzik Eğitimidir.

Genel Müzik Eğitimi: İş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.

Özengen Müzik Eğitimi: Müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.

Mesleki Müzik Eğitimi: Müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da *mesleğin gerektirdiği* müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. (Uçan, 2005b).

Genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi, müzik eğitiminin bütünlüğü içerisinde çeşitli boyutları gerçekleştirmeyi amaçlar. Müzik eğitiminin boyutları şu şekildedir:

- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi,
- Şarkı söyleme eğitimi,
- Çalgı çalma eğitimi,
- Müzik dinleme eğitimi,
- Müziksel bilgilenme eğitimi,
- Müziksel yaratma eğitimi,
- Müziksel beğeni geliştirme eğitimi,
- Müziksel kişilik geliştirme eğitimidir.

Müzik eğitimi bu boyutlar ekseninde, çeşitli yaşlarda ve eğitim düzeylerinde bazen tümüyle bazen de sınırlı olarak uygulanmaktadır.

Müzik eğitimi, yaygın eğitim olarak doğumdan ölüme dek uzanan geniş bir alanı kapsamaktadır. Örgün eğitimde ise okul öncesinden yükseköğretime kadar gelen bir süreçte etkinliğini sürdürmektedir. Ülkemizde de örgün eğitim içerisinde okul öncesi, ilköğretim (ilkokul-ortaokul), kısmen de olsa ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde müzik eğitimi yürütülmektedir. Araştırma alanımızın ilköğretim düzeyindeki müzik eğitiminin incelenmesi olmasından dolayı, ilkokul ve ortaokullarda yürütülen müzik eğitimine değinilmesi gerekli görülmektedir.

2.2.2.1. İlköğretimde Müzik Eğitimi ve Öğretimi

İlköğretimde müzik eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ve müzik dersi öğretim programı doğrultusunda yapılmaktadır. 4+4+4 eğitim sistemi ile ilk dört yıl olan ilkokulda müzik dersini sınıf öğretmenleri yapmaktadır. İkinci dört yıldan itibaren ise müzik dersleri, müzik öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Müzik dersi, temel eğitimde zorunlu olmak üzere ilkokulda ve ortaokulda haftada bir (1) saat olarak düzenlenmiştir. Bunun yanında ilkokul ve ortaokul kademelerinde zorunlu müzik dersi dışında seçmeli olarak yürütülen sanat ve müzik dersleri mevcuttur.

Eski adı ile ilköğretim okullarında, yeni adlandırma ile ilkokul ve ortaokullarda müzik dersi, ilköğretim müzik dersi öğretim programı ekseninde yapılmaktadır. İlköğretimde müzik eğitiminin genel niteliğinin açıklığa kavuşması için müzik dersi öğretim programına değinilmesi gerekmektedir.

2.2.2.1.1. Müzik Dersi Öğretim Programı

Müzik dersi öğretim programı, "...1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB ilköğretim Genel Müdürlüğünce teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir Programın temel felsefesine öğrenci merkezli bir anlayışı içeren "Yapılandırmacı Yaklaşım" ve "Çoklu Zekâ Kuramı" kaynaklık etmiştir. (İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu [İMDÖP], 2006).

"Öğretim programının genel amaçları şu şekilde oluşturulmuştur:

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneklerini müzik üretme yoluyla geliştirmek,

- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçe’yi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak. (İMDÖP, 2006).

Müzik dersi öğretim programı dört öğrenme alanı üzerinde çerçevelendirilmiştir. Bu öğrenme alanları:

- Dinleme-Söyleme-Çalma Öğrenme Alanı,
- Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı,
- Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanı,
- Müzik Kültürü Öğrenme Alanıdır.

Öğrencinin elde etmesi gereken “kazanımlar”, bu dört öğrenme alanına göre ayrılarak biçimlendirilmiştir. Sınıf düzeyine göre oluşturulan müzik dersi kazanımları ek-4’te ayrıca yer almaktadır.

Bu programla ulaşılması beklenen;

Temel Beceriler;

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okuryazarlığı edinebilme, estetik duyarlığa sahip olma.

Değerler;

- Paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir. (İMDÖP, 2006).

Temel eğitimde, yani ilkokul ve ortaokullarda müzik eğitimi bu çerçeveye oturtularak sürdürölmektedir. Özel eğitim kapsamında kurulan görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında da aynı program izlenmektedir.

Temel eğitim düzeyinde ve özel eğitim kapsamında kurulan görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarındaki müzik eğitiminden önce genel olarak görme engellilerin müzik eğitimi açısından konunun irdelenmesi gerekmektedir.

2.2.2.2. Görme Engellilerin Müzik Eğitimi ve Öğretimi

Müzik eğitimi başlığı altında, genel müzik eğitimi şu şekilde tanımlanmıştır: “İş- meslek, okul, bölüm, kol- dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.” (Uçan, 2005b). Bu tanımın anahtar sözcük öbekleri, “her düzeyde, her aşamada, her yaşta ve herkese”dir. Bu nedenle herhangi bir engeli bulunmayan bireyin eğitim ve öğretimden yararlanma durumu ne ise, engelli bireyin de bu olanaklardan yararlanabilmesinin sağlanmasına paralel olarak, görme engelli bireylerin müzik eğitimi ile gören öğrencilere verilen müzik eğitiminin niteliği aynı olmalıdır. “İnsanı güçlü kılan göz değil akıldır. Bu nedenle görme özürlü öğrencilerin eğitimi, toplumsal, ekonomik ve

insancıl bir gerektir.” (Şendurur, 1995). Ancak “farklı olan sadece uygulanan özel öğretim metotları ve özel eğitim materyalleridir.” (Köseler, ?). Böylece görme engellilerin müzik eğitiminde, farklı eğitim araçlarının ve yöntemlerinin kullanılması esastır. Müzik eğitiminin boyutlarının; müziksel işitme-okuma-yazma, şarkı söyleme, çalgı çalma, müzik dinleme, müziksel bilgilenme, müziksel yaratma, müziksel beğeni geliştirme, müziksel kişilik geliştirme eğitimleri olduğu görülerek, bu boyutlara görme engelli bireyler açısından bakıldığında, bazı eğitim boyutlarının oluşması için farklı araç-gereç ve yöntemlere ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu ihtiyacı en başta gören ise 1830 yılında Braille müzik yazısını icat eden Louis Braille’dir.

Louis Braille, görme engellilerin bu ihtiyacına göre bilinen dizekli nota yazısına benzemeyen bir yapıda bir müzik yazısı geliştirmiştir ve bu nota yazısı dünyanın her yerinde aynıdır. Bu gelişme ile görme engelliler, müziksel okuma ve yazma başta olmak üzere, müzik eğitiminin farklı boyutlarını yapabilir hale gelmiştir. “Breyl yazı görme engellilerin eğitiminde fırsat eşitliğinin sembolüdür.” (Köseler,?).

Görme engellilerin müzik eğitimi ve öğretimi; genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleksi müzik eğitimi türlerini kapsamaktadır. Bu türler hem örgün eğitimde hem de yaygın eğitimde birbirleri ile ilişkili biçimde görme engellilerin müzik eğitimini kucaklamaktadır. Ancak araştırma alanımız gereği, konuya örgün eğitim kapsamında bakılması gerekmektedir.

Ülkemizdeki görme engellilerin örgün eğitim kapsamındaki genel müzik eğitimi; okul öncesi, temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde sürdürülmektedir. Okul öncesi ve temel eğitim düzeyleri hem genel, hem özengen; ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyleri hem genel, hem özengen, hem de mesleki müzik eğitimi olarak görme engellilerin müzik eğitimini yapılandırmaktadır. Araştırmamız görme engellilere temel eğitim düzeyinde eğitim ve öğretim veren görme engelliler okullarındaki müzik eğitimi ve öğretimindeki durumu ortaya çıkarma iddiası ile oluşturulduğundan, görme engelliler ilköğretim ve ortaokullarındaki müzik eğitimi, kavramsal çerçevenin son konusu olarak oluşturulmuştur.

2.2.2.2.1. Görme Engelliler İlkokul ve Ortaokullarında Müzik Eğitimi ve Öğretimi

Araştırma, başta ilköğretim okulu olarak tasarlanmıştır. Ancak araştırma esnasında 4+4+4 eğitim sistemi ile ayrılan ilköğretim eğitiminin, ilkokul ve ortaokul olarak yapılandırılması ve araştırmanın 6,7 ve 8. sınıflar sınırlılığında olması, araştırma konusunun “Türkiye’de Görme Engelliler Ortaokullarında Öğretmen Görüşlerine Göre Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu” olarak oluşmasına yol açmıştır. Bu yüzden bu başlık altında, görme engelliler ortaokullarındaki müzik eğitimi ve öğretimi ile iç içe olarak, temel eğitim kapsamında olan görme engelliler ilkokullarındaki müzik eğitimine de değinilecektir.

Görme engelliler ilkokullarında müzik eğitimi sınıf öğretmenlerince, müzik öğretmeni olan ortaokullarda ise müzik öğretmenlerince yürütülmektedir. Müzik dersi, ilkokullarda ve ortaokullarda zorunlu olmak üzere haftada bir (1) saat olarak tasarlanmıştır. Bunun yanında ortaokullarda zorunlu müzik dersine ek olarak seçmeli müzik ve drama dersleri yer almaktadır. Türkiye’de on altı (16) görme engelliler ilkokulu ve ortaokulu bulunmaktadır. Ancak on bir (11) tanesinde müzik öğretmeni yer almaktadır.

Görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında müzik eğitimi ve öğretimine araştırmanın bulguları yönünde bakılacak olursa, bu okullarda görev yapan müzik öğretmenleri ağırlıklı olarak Gazi Üniversitesi müzik öğretmenliği bölümü mezunudur. Ayrıca araştırmaya katılan on üç (13) müzik öğretmeninden üçünün görme engellilerin eğitimine yönelik özel eğitim aldığı, onunun ise bu konu ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı ortaya çıkmıştır.

Görme engelliler ortaokulları müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumu sonuçları dikkate alındığında; Braille müzik yazısının kullanılma durumunun, müziksel algı-bilgilenme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarındaki kazanımların gerçekleşebilme düzeylerine etki ettiği, bu durumun müzik öğretmenlerinin görme engellilerin müzik eğitimine yönelik özel eğitim alma durumu sonuçları ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Bu sonuçların oluşma sebepleri ise daha çok; Braille notalarla yazılmış eserlerin üretilmemesi, özel eğitim metotlarının bilinmeyişi ve özel eğitime yönelik yetiştirilen müzik eğitimcisi sayısının düşük düzeylerde olmasıdır.

“Breyl nota okumayı bilmeyen bir görme özürlünün müzikte başarısı ve ilerlemesi daha yavaş ve daha geç gerçekleşir. Nota bilinmediği takdirde verilen ödevlerin evde çalışılması, unutulmuş bölümlerin hatırlanması gibi zorluklar yaşanır.” (Köseler, ?).

Ülkemizdeki en büyük eksikliklerden biri öğrencilerin ihtiyaçlarına ve taleplerine cevap vermek üzere mevcut breyl matbaalarda Breyl notalarla yazılmış eserlerin üretilmemesidir. Oysa bazı yabancı ülkelerde bu iş yüz yıldan beri yapılmakta olup kendi ülkeleri dışındaki insanlara bile hizmet verilmektedir. Örneğin, ABD Kongre kütüphanesinin (National Library For The Blind And Physically Handicapped) adlı bölümünde görme özürlüler için klasik müzikten caz müziğine kadar her alanda onbinlerce çeşit müzik eserlerine ait notalar ve eğitim materyalleri bulunmaktadır. Ancak; Türk Halk Müziği veya Türk Sanat Müziği alanında eğitim almak isteyen öğrenciler buna benzer olanakları hayal bile edememektedirler. Ülkemizde bulunan breyl matbaalarda Türk Müziği alanında breyl notalardan oluşan eserlerin yazılması bugüne kadar düşünülmemiştir. (Köseler, ?).

Peki, bu durumda, ülkemizde Braille nota yazım sistemi ile nota basabilen kaç basımevi, resmi öğrenim kuruluşu vardır? Aslında notaları bir kenara bırakırsak Braille alfabesi ile kaynak basan kaç basımevi, matbaa vardır? Braille alfabesini kullanan daktilolardan kaç eğitim kurumunda, dahası kaç görme engellinin evinde vardır? Günümüzde görme engellilere özel klavyeye sahip bilgisayarlar ve yine aynı şekilde özel olarak üretilmiş yazıcıların vardır dahası normal klavyede yazılan bir yazıyı Braille alfabesine çevirerek çıktı almayı sağlayan özel bilgisayar programları ve yazıcılar vardır. Ancak, bu gelişmelerden kaç kurum ve kuruluş yöneticisi, dahası görme engelli kaç birey haberdardır? Haberdar olanlardan kaç bu konuda bir şeyler yapma girişiminde bulunmuştur? (Karamahmutoğlu, 2010).

Tüm bunları gerçekleştirmesi gerekenler eğitim yöneticileri ve uygulaması gerekenler ise müzik öğretmenleridir.

Bunun yanında araştırma sonuçlarının görme engelliler ilkökul ve ortaokullarındaki müzik eğitimi ve öğretimi açısından önemlilik arz etmesi ile genel olarak Türkiye’deki müzik eğitimi ve öğretiminde görme engellilerin yeri konusunun derinlemesine araştırılması gereken bir konu olduğu gerçeği öne çıkmaktadır.

Araştırma konusu ile ilgili araştırmalar, özel eğitimde müzik araştırmaları genelinden görme engellilerin müzik eğitimi araştırmalarına doğru paylaşılmıştır.

2.3. İlgili Araştırmalar

Alan yazın araştırmaları kapsamında “Özel eğitimde müzik” araştırmaları, müzik terapi ve müzikle tedavi üzerine yoğunlaşmış olarak karşımıza çıkmıştır. Bunun dışında okullardaki kaynaştırma uygulamaları ve özel eğitime yönelik müzik dersi programlarının incelenmesi, araştırılmış konular arasında yer almaktadır. Ulaşılabilen yabancı kaynaklı araştırmalarda da özel eğitim başlığı altında, müzik terapi ve müzikle tedavi araştırmaları çoğunluktadır. Bu araştırmaların daha çok otistik çocuklar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Yapılmakta olan araştırmamızda ise konu gerekliliği olarak, görme engellilerin müzik eğitimini kapsayan çalışmalar paylaşılmıştır. Yapılan alan yazın taraması sonucunda Türkiye’deki görme engelliler ortaokulları üzerine müzik alanında herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Ancak görme engelli müzik öğretmenlerine yönelik genel çapta bir araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Konu ile bağlantılı olarak kaynaştırma eğitimi ve görme engellilerin müzik eğitimine yönelik öneriler ile görme engellilerin çalgı eğitimi konularındaki araştırmalara rastlanmıştır. Ayrıca, yabancı kaynaklı çalışmalarda görme engellilere yönelik Braille alfabesi ve görme engellilerin müzik eğitimi konulu araştırmalar bu bölümde paylaşılanlar arasındadır. İlgili araştırmalar, çok sayıda çalışmanın arasından konuya yardımcı olabileceği göz önüne alınarak araştırmacının seçtiklerini içermektedir. Araştırmalar, problemle en az ilişkili olanlardan en çok ilişkili olanlara doğru bir sıralama ile yer almaktadır.

Güven (2011), “Müzik Dersleri ve Kaynaştırma Uygulaması” başlıklı araştırmasında, kaynaştırma uygulamasının yapıldığı sınıflarda müzik derslerinde yapılabilecek öğretimsel uyarlamaları ortaya koymuş ve müzik eğitimcilerine konu

hakkında çeşitli öneriler sunmuştur. Engel durumuna göre şarkı öğretimi, çalgı çalma, müzik dinleme etkinliklerinin çeşitlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Güven, Tufan (2010), “Kaynaştırma Sınıflarında İşbirlikli Öğrenme Yöntemi ile Müzik Dersleri” adlı araştırmalarında, işbirlikli öğrenme yönteminin, öğrencilerin müziksel öğrenmeleri üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Araştırma, Balıkesir ili merkez ilçede taşınmalı eğitim veren bir ilköğretim okulunda yapılmıştır. Çalışma grubu ise okulun 8. sınıftaki bir şubesinde eğitim gören üç (3) engelli öğrenci ile oluşturulmuştur. Araştırma, ön test – son test modeline göre analiz edilmiş ve çalışma grubu öğrencilerinin araştırma sonunda müzik dersi başarılarının arttığı gözlemlenmiştir.

Darrow (2003), “Dealing with Diversity: The Inclusion of Students with Disabilities in Music” (Çeşitlilikle Uğraşmak: Engelli Öğrencilerin Müziğe Dâhil Olması) adlı çalışmada, kaynaştırma eğitimi hakkındaki durumu ortaya koymuştur. Müzik derslerinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik çeşitli alternatifler geliştirilmesi gerektiğini ve bu işin büyük bölümünün öğretmen tarafından gerçekleştirileceğini söylemiştir.

Enç (2005), “Görme Özürlüler Gelişim, Uyum ve Eğitimleri” adlı kitabında, görme engellilerin uyum ve eğitimleri kapsamında paylaştığı çok çeşitli alanlarda yer alan düşüncelerini paylaşmıştır. Görme engellilerin müzik öğretimi bölümünde ise; müziğin engelli bireylere nasıl öğretilmesi gerektiği hakkında bilgiler verip bu eğitimin, okulları konservatuvara çevirmemesi gerektiği, görmeyen bireyin kulağının gelişmiş olduğu düşüncenin yanlış olduğu, müzikte “yetenekli” ya da “yetenekleri yetersiz” biçiminde bir ayrımın daha doğru olduğu ve görme engelliler okullarında müzik derslerinin gereğinden fazla abartıldığını söylemiştir.

Frampton (1963), “Körlerin Eğitim Öğretimi” (çev: E. Sağlamer, G. Yazgan) başlıklı kitabında davranış ve beceri eğitimi, eğitim ve öğretim faaliyetleri, sağlık ve mesleki rehberlik alanlarını kapsayan körlere yönelik genel bir hayat eğitimi konusundaki düşüncelerini paylaşmıştır. Bu yayında, körlerde müzik sanatı başlığı altında; kör bireylerin müzik eğitimleri, müfredat programında müziğin yeri, müzik alanında mesleki imkânlar, metot ve teknik, aletli müzik öğretimi ve orkestra konularına değinmiştir.

MEB-MEGEP (2008), “Çocuk Gelişimi ve Eğitimi – Görme Engelliler” başlıklı çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı, mesleki eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi hakkında görme engellilere yönelik bir çalışma projelendirmiştir. Çalışmada, görme engellilerin eğitimi konusunda bilgilendirmeler ve çeşitli örnekler sunulmuştur. Ayrıca müzik etkinliklerine ayrı bir başlık altında değinerek müzik ile görme engellilerde çok önemli bir yere sahip olan dil gelişiminin hızlandırılabileceğini ve şarkı söyleme-dinleme, müzikli oyunlar, müzikli dramatizasyonlar ve ritim çalışmalarının yapılması gerektiği paylaşılmıştır.

Köseler (2006), “Görme Özürlülerle İlgili Özel Eğitim Sorunları ve Çözüm Yolları Hakkında 1998 Yılı Değerlendirme Raporu” başlıklı çalışmasında, çeşitli başlıklar altında konu hakkındaki sorunları ve çözüm yollarına yönelik önerilerini dile getirmiştir. Çalışmada okul öncesi eğitimi, körler okulları ve bu okullardaki bir takım derslerin analizi, görme engelli öğrencilere yönelik yazı araçlarının nasıl olması gerektiği, çeşitli yaşam eğitimleri (baston eğitimi v.b.), lise eğitimi, öğretmen yetiştirme, Braille yazısı, kaynaştırma, az görenlerin ve çok engellilerin eğitimi konularındaki sorunları ve çözüm önerilerini sunmuştur.

Taesch (2004, 2005), “Braille Music in Education” (Eğitimde Görme Engelliler Alfabetesi ile Müzik) adlı yazısında öğretmenlerin ve eğitimcilerin Braille notalarını hangi sıralama ile öğretmesi ile ilgili önerilerini sunmuştur. Yaptığı öneriler, daha önce “An Introduction to Music for the Blind Student” (part 1) isimli çalışmasında sunduklarını içermektedir. Ayrıca Braille notalarının öğretiminde, bu sıralamanın öğretmenlere yönelik bir öneri olduğunu ve eğitimcilerin özel durumlara göre sıralamayı değiştirebileceğini söylemiştir.

English (2012), “Reproducing Music for Braille Transcription” (part 2) (Görme Engelliler Alfabetesi Uyarlaması için Üreyen Müzik) yazısında, müzik notalarının Braille notasyonuna transferinde ve basımında dikkat edilmesi gerekenleri maddeler halinde sıralamıştır. Özellikle baskıda kullanılması gereken ölçülere dikkat çekmiştir. Bu transfer aşamalarında herhangi bir hatanın, müzik eserlerinin yanlış bilinmesine ve yanlış teknikler ile seslendirilmesine yol açabileceğini belirtmiştir.

Taesch (2008a), “For Transcribers and vi Music Teachers” (Uyarlayanlar ve Müzik Öğretmenleri için) adlı yazısında, müzik notalarının Braille notasyonuna çevriminde yeni yolların denendiğini ancak bu yeni yolları, öğretmenlerin ve

öğrencilerin nasıl kullanması gerektiği hakkında bilgi sahibi olmadığını, bunun çözülmesi gereken bir sorun olduğunu ve Kongre Kütüphanesi'nin (Library of Congress) sertifikalı eğitim kursları ile bu sorunu çözebileceğini anlatmıştır.

Daniels (2005), “Reflections of a Blind Educators” (Görme Engelli Eğitimciler için Yansıma) adlı makalesinde, Braille notasyonun öğrenilme sürecini ve deneyimlerini paylaşmıştır. Öğrencilik zamanında bu notasyonu öğrenemediğini, ancak daha sonraları bunu bilen diğer öğrencilerin nasıl bir yol izlediğini araştırmış ve gitar üzerinde başlayarak değişik deneyimlerle öğrenebildiğini ve diğer çalgılara aktarımın bu aşamadan sonra daha kolay olduğunu anlatmıştır. Burada yazarın üzerinde durduğu asıl konu ise Braille notasyonunun sabır ile öğrenilebileceği, yüzeysel bir bakış açısının yeterli olamayacağı yönündedir.

Taesch (2008b), “An İdea for Braille Music Teachers – *Melodic Dictation*” (Görme Engelliler Alfabetesi ile Müzik Öğrenimi Yapan Öğretmenler için Bir Fikir - Melodik Dikte) adlı makalesinde, Braille notası ile dikte yazan görme engelli öğrencilerin kontrolünün nasıl sağlanmasına yönelik bir durumu örneklendirmiştir. Diktenin değerlendirilmesi için Braille notasyonunu bilmeyen öğretmenlere, aşama aşama dikte yazdırmayı ve kontrolünü sağlamayı açıklamıştır.

McCann (2006), “Including Blind Students in School Music Programs” (part 2) (Okullardaki Müzik Programlarına Görme Engelli Öğrencilerin Dâhil Olması) başlıklı yazısında, 4 problem başlığı altında sorunları ortaya koymaktadır. Birinci problem; okullarda görme engelli öğrencilerin müzik yazısını nasıl okuduğu hakkında okul yöneticisine yönelttiği sorudur. Cevap ise, müzik yazısının okunmasına ve yazılmasına gerek olmadığı yönündedir. Çünkü bu yöntemi öğrenmenin çok zor olduğu söylenmektedir. İkinci problem; birinci problem ekseninde görme engelli öğrencilerin Braille notasyonunu öğrenememeleridir. Örnek olarak da yetenekli iki görme engelli öğrencinin müzik yazısını okuyup yazamadan müzik hayatına atıldıklarına yer verilmiştir. Üçüncü problem; müzik eğitimcilerinin görme engelli öğrencileri dışlayarak konu aktarımı yapma durumlarıdır. Dördüncü problem ise; müzik eğitimcilerinin Braille notasyonunu bilmemeleri olarak saptanmıştır.

Karamahmutoğlu (2010), “Ülkemiz Müzik Eğitim ve Öğretiminde Gör(eme)me Engeli Üzerine Birkaç Not...” başlıklı yazısında, toplumsal birimlerin görenlere göre oluşturulduğunu ve eğitimde fırsat eşitliği bağlamında görme engelli bireylerin

eğitiminde ve konu gereği müzik eğitiminde, evrensel eğitim yöntemlerinin kullanılmadığını, kurum yöneticilerinin bu yöntemlerden haberdar olmadığını ya da haberdar olsa da bu yöntemlere derinlemesine eğilmediğini ve görme engelli bireylerin bu yöntemler ile sağlanan eğitimlerden faydalanamadığını, yurtdışından çeşitli örnekler ile paylaşmıştır.

Şendurur (1995), “Görme Özürlü Öğrencilerin Keman Eğitiminde Karşılaştığı Sorunlar” başlıklı makalesinde, müzik bölümlerinde öğrenim gören görme engelli öğrencilerin keman çalmadaki sıkıntılarının en çok kabartma notaların yetersizliği, keman dağarcıklarının kabartma notalara çevrilmesinde büyük zaman kaybının oluşması ve nota yazımı hataları olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca müzik bölümlerinde okuyan öğrencilere Braille müzik yazısından bahsedilmediğini, bu konuda herhangi bir dersin olmadığını ve mezun olan müzik öğretmenlerinin görme engelli okullarda başarıya ulaşmak için aşırı derecede zaman ve enerji harcadıklarını söylemiştir. Bu durumda eğitimde eşitsizliklerin doğduğunu söyleyen Şendurur, konu ile ilgili önerilerini de sıralamıştır.

Erdoğan (2000), “Türkiye’deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine Bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Öğrenim Gören Kör Bireylerin Çalgı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar” başlıklı yüksek lisans tezinde, görme engelli bireylerin çalgı eğitiminde ne gibi sorunlarla karşılaştıklarını araştırmıştır. Araştırmada durum tespitine yönelik bir model esas alınmış, veriler anket ve görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin çözümlemesinde istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. 45 öğretim elemanına uygulanan anket sonucunda okullarda görme engellilere yönelik özel derslik, araç gereç ve yazılı kaynakların bulunmadığı saptanmış, ayrıca öğretim elemanlarının görme engelli öğrencilere çalgı eğitimi yaptıracak özel bir eğitim almadıkları belirlenmiştir. Bütün bu sonuçlara dayanarak bu sorunların çözümüne yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Kıvrak (2003), “Özel Eğitimde Müzik Öğretmeni Sorunu” başlıklı yazısında, ülkemizdeki özel eğitimin sorunlarını öğretmen yetiştirme yönünden açıklayarak, engelli okullarında görev alacak öğretmenlere herhangi bir eğitimin verilmediğini ve bunun da etkili bir müziksel programda eksiklikler yarattığını söylemiştir. Şu an için engelli okullarında eğitim fakültesi mezunu ve bu konu hakkında hiçbir eğitim almamış müzik öğretmenlerinin görev yaptığını, buradaki öğretmenlerin engelli bir öğrenciye

yönelik davranışlarında eksiklikler olacağını ve böylece etkili bir müzik eğitiminin sağlanamayacağı kanısındadır. Bu sorunun engelli okullarında görev yapabilecek, bu konuda yetişmiş özel eğitim müzik öğretmenleri ve özel eğitim için hazırlanmış bir program ile giderilebileceğini önermiştir.

Köseler (2010), “Görme Engellilerin İstihdamında Mesleki Müzik Eğitiminin Yeri ve İşlevi” başlıklı yazısında görme engelliler okullarındaki müzik eğitimi konusundaki eksikliklerin istihdama yönelik olumsuzluklarını dile getirmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana görme engellilerin müzik eğitiminden aşamalı olarak bahseden Köseler, görme engelliler okullarındaki müzik eğitiminin eski yıllarda çok iyi durumda olduğunu, ülke ve eğitim yöneticilerinin aldığı yanlış kararlar ile görme engellilerin müzik eğitiminde tahribatların oluştuğunu söylemektedir. Amerika’da görme engelli bireylerin müzik eğitimi adına yapılanları hatırlatarak konu ile ilgili önerilerini sunmuştur.

Özmen (2001), “Görme Engelliler Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, Ankara ili merkez okulları içerisinde yer alan görme engelliler okullarında çalışan; özel eğitim programı çıkışlı öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin normal eğitim programı çıkışlı öğretmenlerle karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmada, tükenmişlik düzeyinin yaş, cinsiyet, medeni durum, görev türü, görev süresi ve mezun olunan programa göre farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya çıkarılmıştır. Buna göre, duygusal tükenme ve kişisel başarı, öğretmenlerin yaşlarından etkilenmezken; duyarsızlaşma, genç yaş grubunda yüksek bulunmuştur.

Doğar (2004), “Görme Engelli Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Açıdan Karşılaştıkları Güçlükler” başlıklı yüksek lisans tezinde, örgün eğitim kurumlarında görev yapan görme engelli müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükleri ortaya çıkarmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, görme engelli müzik öğretmenlerinin en çok hizmet içi eğitim, müzik eğitimi ile ilgili gelişmeleri izleyememe, okul çevresindeki müzik kültürünün olumsuzluğu, görme engeli durumu ile ortaya çıkan ön yargılar, ders dışı etkinliklerde etkin rol oynayamama, eğitimde öğrenci merkezli etkinlikleri gerçekleştirememesi ve eğitim - öğretim araçlarından yeterince yararlanamama konularında sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Bu araştırmaların yanında içerik olarak ulaşılamasa da başlık olarak yapıldığı görülen araştırmalar da şu şekildedir:

Kıvrak (?), “Görme Engellilerde Müzik Eğitimi” adlı basıma hazır ders kitabı.
“zel Eğitimde Branş ğretmenliği Sorunu” konulu rapor.

şendurur (2001), “Görme Engelli Bireylerin Müzik Eğitimi”

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine göre müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumunun araştırıldığı bu çalışmada, tarama modeli kullanılmış ve durum tespiti sağlanmıştır. Bu bağlamda araştırma, betimsel bir araştırma niteliğindedir.

Araştırma, “özel eğitim alanında müziğin yeri” genellemesinden hareket ederek görme engelli bireylerin müzik eğitimi konusunda durum tespiti yapmak ve çıkan sonuçlara göre düzenlemelere gidebilmek için çeşitli konular arasından seçilmiştir. Bu tespiti gerçekleştirmek için; görme duyusunun yerine işitme duyusunun gelişme gösterdiği görme engelli bireylerde müzik dersi kazanımlarının öğrenme alanlarına göre ne düzeyde sağlandığının ortaya çıkarılması gerekli görülmüştür.

Bu sebepler ile Türkiye’deki görme engelliler ortaokulları taranarak müzik öğretmeni bulunan okullar araştırma kapsamına alınmıştır. Bu okullarda görev yapan müzik öğretmenlerine müzik öğretim programı ekseninde hazırlanan anket çalışması kazanımların tümünün cevaplanabilmesi için 2012 yılı mayıs ayında uygulanmıştır. Ancak görme engelliler ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin bir kısmının görme engelli bireyler olmasından ötürü, anket çalışması, görme engelli öğretmenler ile görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni; Türkiye’deki on altı (16) görme engelliler ortaokuludur.

1. Adana Oğuz Kağan Köksal Görme Engelliler Ortaokulu,
2. Ankara Göreneller Görme Engelliler Ortaokulu,
3. Ankara Mitat Enç Görme Engelliler Ortaokulu,
4. Çanakkale Yahya Çavuş Görme Engelliler Ortaokulu,
5. EKYD Denizli Görme Engelliler Ortaokulu,
6. Diyarbakır Ali İhsan Arslan Görme Engelliler Ortaokulu,
7. Erzurum Görme Engelliler Ortaokulu,
8. Gaziantep GAP Görme Engelliler Ortaokulu,
9. İstanbul Veysel Vardal Görme Engelliler Ortaokulu,
10. İstanbul Türkan Sabancı Görme Engelliler Ortaokulu
11. İzmir Âşık Veysel Görme Engelliler Ortaokulu,
12. Kahramanmaraş Ertuğrul Gazi Görme Engelliler Ortaokulu,
13. Kayseri Emel Tarman Görme Engelliler Ortaokulu,
14. Konya Mediha Hasan Tahsin Alaylı Görme Engelliler Ortaokulu,
15. Niğde Cemil Meriç Görme Engelliler Ortaokulu,
16. Tokat Mehmet Akif Ersoy Görme Engelliler Ortaokulu.

Araştırmanın örneklemini; Türkiye’de müzik öğretmenine sahip on (10) görme engelliler ortaokulu ve bu okullarda görev yapan on üç (13) müzik öğretmenidir.

1. Adana Oğuz Kağan Köksal Görme Engelliler Ortaokulu, (2 öğretmen)
2. Ankara Göreneller Görme Engelliler Ortaokulu,
3. Ankara Mitat Enç Görme Engelliler Ortaokulu, (2 öğretmen)
4. EKYD Denizli Görme Engelliler Ortaokulu,
5. Diyarbakır Ali İhsan Arslan Görme Engelliler Ortaokulu,
6. Erzurum Görme Engelliler Ortaokulu,
7. Gaziantep GAP Görme Engelliler Ortaokulu,
8. İstanbul Türkan Sabancı Görme Engelliler Ortaokulu, (2 öğretmen)
9. İzmir Âşık Veysel Görme Engelliler Ortaokulu,
10. Tokat Mehmet Akif Ersoy Görme Engelliler Ortaokulu.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kavramsal çerçeve oluşturmak ve kuramsal boyutu sağlayabilmek amacıyla konu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar gözden geçirilmiştir. Elde edilen kaynaklardan konuya yardımcı olacağı düşünülenler problem–alt problem ekseninde araştırmaya dâhil edilmiştir. İkinci boyutta anket uygulaması gerçekleştirilerek veriler, araştırma sınırlılıklarındaki okulların müzik öğretmenlerine uygulanmış olan üç (3) bölümlük anket çalışması ile toplanmıştır.

3.3.1. Alan Yazın Taraması

Görme engelli bireyler ve görme engelli bireylerin eğitimi hakkında bilgi edinmek için çeşitli araştırmalar taranmıştır. Tarama işlemi genelden özele doğru olmak üzere; engellilik, engelli hakları, eğitim, özel eğitim, görme engelliler ve eğitimi, müzik eğitimi ve görme engellilerde müzik eğitimi boyutlarında ilerletilmiştir. Taramada; kitaplar, dergiler, tezler, araştırmalar ve web sayfaları kullanılmıştır.

3.3.2. Anket

Araştırma adına en önemli veri grubu aracı olan anket, eski adı ile görme engelliler ilköğretim okulları, yeni adı ile görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında sürdürülen “ilköğretim müzik dersi öğretim programı ve kılavuzu” baz alınarak hazırlanmıştır. Anketin hazırlanmasında; ilköğretim müzik dersi öğretim programının genel amaçları, müzik dersi temel beceri ve değerleri, öğrenme alanları, 6,7 ve 8. sınıf kazanımları ve kazanımlara yönelik açıklamalar göz önünde tutulmuştur.

Üç bölümden oluşan anket çalışmasında birinci bölüm, kişisel bilgi sorularına ilişkin verileri; ikinci bölüm, kazanımların gerçekleştirilme durumuna ilişkin verileri; üçüncü bölüm ise müzik öğretmenlerinin müzik dersi ile ilgili görüş ve önerilerine ilişkin verileri oluşturmuştur. Birinci bölümde; görev yapılan kurum, mezun olunan

okul, görev süresi, cinsiyet, görme engeli durumu, görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim alma durumu olarak ayrılan soruların cevaplanması istenmiştir. İkinci bölümde; araştırma probleminin çözümüne katkı sağlayan alt problemler ekseninde, ilköğretim müzik dersi öğretim programı ve kılavuzunda belirlenmiş olan dört öğrenme alanına ait kazanımların (Dinleme-söyleme-çalma, müziksel algı ve bilgilenme, müziksel yaratıcılık, müzik kültürü), sınıf düzeylerine göre beşli likert ölçeğinde (Tamamen, büyük ölçüde, kısmen, çok az, hiç), gerçekleşebilme durumlarının belirlenmesi istenmiştir. Üçüncü bölüm ise, müzik öğretmenlerinin konu ile ilgili eklemek istedikleri alan olarak ayrılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Anket uygulaması sonucu elde edilen veriler; alt problemlere ve sınıf düzeylerine göre gruplandırılmıştır. Gruplanan veriler, frekans ve yüzde hesaplamaları ile çözümlenmiş ve sayısal ifadelere dönüştürülmüştür.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Altı (6) ana başlıktan oluşan bulgular ve yorum bölümü şu şekilde kümelendirilmiştir:

- “Kişisel bilgi” sorularına ilişkin bulgular ve yorumlar;
- “Dinleme – söyleme – çalma” öğrenme alanına ilişkin bulgular ve yorumlar;
 - 6. sınıf,
 - 7. sınıf,
 - 8. sınıf.
- “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanına ilişkin bulgular ve yorumlar;
 - 6. sınıf,
 - 7. sınıf,
 - 8. sınıf.
- “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanına ilişkin bulgular ve yorumlar;
 - 6. sınıf,
 - 7. sınıf,
 - 8. sınıf.
- “Müzik Kültürü” öğrenme alanına ilişkin bulgular ve yorumlar;
 - 6. sınıf,
 - 7. sınıf,
 - 8. sınıf.
- Görme engelliler ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, müzik dersi ile ilgili görüş ve önerilerine ilişkin bulgular ve yorumlar.

“Kişisel bilgi” istatistiklerinde, fazla cevap seçenekleri olmamasından ötürü, grafiksel gösterim kullanılmamış, sadece frekans tablolarına yer verilmiştir.

4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Görev yaptığı kurum

Tablo 4.1.1.
Görev yaptığı kurum

Kurumlar	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Denizli GEO</i>	1	7,7
<i>Diyarbakır GEO</i>	1	7,7
<i>Erzurum GEO</i>	1	7,7
<i>Gaziantep GEO</i>	1	7,7
<i>Ankara Göreneller GEO</i>	1	7,7
<i>İstanbul Türkan Saylan GEO</i>	2	15,4
<i>İzmir Aşık Veysel GEO</i>	1	7,7
<i>Ankara Mitat Enç GEO</i>	2	15,4
<i>Adana Oğuz Kağan Köksal GEO</i>	2	15,4
<i>Tokat Mehmet Akif Ersoy GEO</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.1.1.’de ankete katılan müzik öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumlar gösterilmiştir. Toplam on okuldan sadece üçünde iki müzik öğretmeni; diğer yedi okulda tek müzik öğretmeni görev yapmaktadır. Bu okullar Adana Oğuz Kağan Köksal GEO, Ankara Mitat Enç GEO ve İstanbul Türkan Saylan GEO’dur.

Müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmının, tek müzik öğretmeni olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır.

4.1.2. Mezun olunan okul

Tablo 4.1.2. Mezun olunan okul

Üniversiteler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Atatürk Ün.	1	7,7
Dokuz Eylül Ün.*	2	15,4
Gazi Ün.	4	30,8
Gaziantep Ün. TMDK	1	7,7
İnönü Ün.	1	7,7
Marmara Ün.	2	15,4
Pamukkale Ün.	1	7,7
Selçuk Ün.	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.1.2.'de ankete katılan müzik öğretmenlerinin mezun oldukları üniversiteler verilmiştir. Buna göre dört öğretmen Gazi Üniversitesi mezunu, iki öğretmen Marmara Üniversitesi mezunu, iki öğretmen Dokuz Eylül Üniversitesi mezunudur. Diğer beş öğretmen ise ayrı ayrı üniversitelerden mezun olmuşlardır. Bu üniversiteler; Atatürk Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'dir. Dokuz Eylül Üniversitesi mezunu öğretmenlerden biri müzikoloji; Gaziantep Üniversitesi mezunu öğretmen ise Türk Müziği Devlet Konservatuvarı çıkışlıdır.

Bu bulgulara göre, müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun Gazi Üniversitesi mezunu oldukları, ayrıca 'Eğitim Fakültesi' çıkışlı olmayan müzik öğretmenlerinin de GEO'da görev yaptıkları saptanmıştır.

* Dokuz Eylül Üniversitesi mezunu öğretmenlerden biri "Eğitim Fakültesi" çıkışlı olmayıp "Müzikoloji" mezunudur.

4.1.3. Görev süresi

Tablo 4.1.3.

Görev süresi

Yıl	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>2-5 yıl</i>	1	7,7
<i>6-10 yıl</i>	3	23,1
<i>10+</i>	9	69,2
Toplam	13	100,0

Tablo 4.1.3.'de müzik öğretmenlerinin 'görev süre aralıkları' verilmiştir. Buna göre bir öğretmen 2-5 yıl aralığında, üç öğretmen 6-10 yıl aralığında, dokuz öğretmen de 10 yıl ve üzerinde görev yapmaktadır.

Buna göre on üç müzik öğretmenin dokuzu, on yıl ve üzerinde görev yaptığından ötürü, GEO'da görev yapan öğretmenlerin deneyimli eğitimciler oldukları söylenebilir.

4.1.4. Cinsiyet

Tablo 4.1.4.

Cinsiyet

	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Kadın</i>	6	46,2
<i>Erkek</i>	7	53,8
Toplam	13	100,0

Tablo 4.1.4.'de 'cinsiyetler' verilmiştir. Buna göre müzik öğretmenlerin altısı kadın, yedisi erkektir.

Bu durumda GEO'da görev yapan kadın ve erkek müzik öğretmenlerinin oranının birbirine yakın olduğu gözükmemektedir.

4.1.5. Görme engeli durumu

Tablo 4.1.5.
Görme engeli durumu

	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Var</i>	3	23,1
<i>Yok</i>	10	76,9
Toplam	13	100,0

Tablo 4.1.5.'te müzik öğretmenlerinin 'görme engeli durumu' verilmiştir. On öğretmenin engeli olmadığı, üç öğretmenin ise görme engelli olduğu saptanmıştır.

GEO'da görev yapan müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmının görme engelli olmadığı görülmektedir.

4.1.6. Görme Engellilerin Eğitimine Yönelik Özel Eğitim Alma Durumu

Tablo 4.1.6.
Görme engellilerin eğitimine yönelik özel eğitim alma durumu

	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Var</i>	3	23,1
<i>Yok</i>	10	76,9
Toplam	13	100,0

Tablo 4.1.6.'da GEO'da görev yapan müzik öğretmenlerinin 'görme engellilerin eğitimine yönelik özel eğitim alma durumu' verilmiştir. Üç öğretmenin bu konuda özel eğitim aldığı, on öğretmenin ise almadığı saptanmıştır.

Buna göre GEO'da görev yapan müzik öğretmenlerinin 'görme engellilerin eğitimine yönelik özel eğitim alma durumu' düşüktür.

4.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

(Dinleme – Söyleme – Çalma Öğrenme Alanı)

4.2.1. Altıncı Sınıf

4.2.1.1. İstiklâl Marşı’nı Anlamına Uygun Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.1.1.

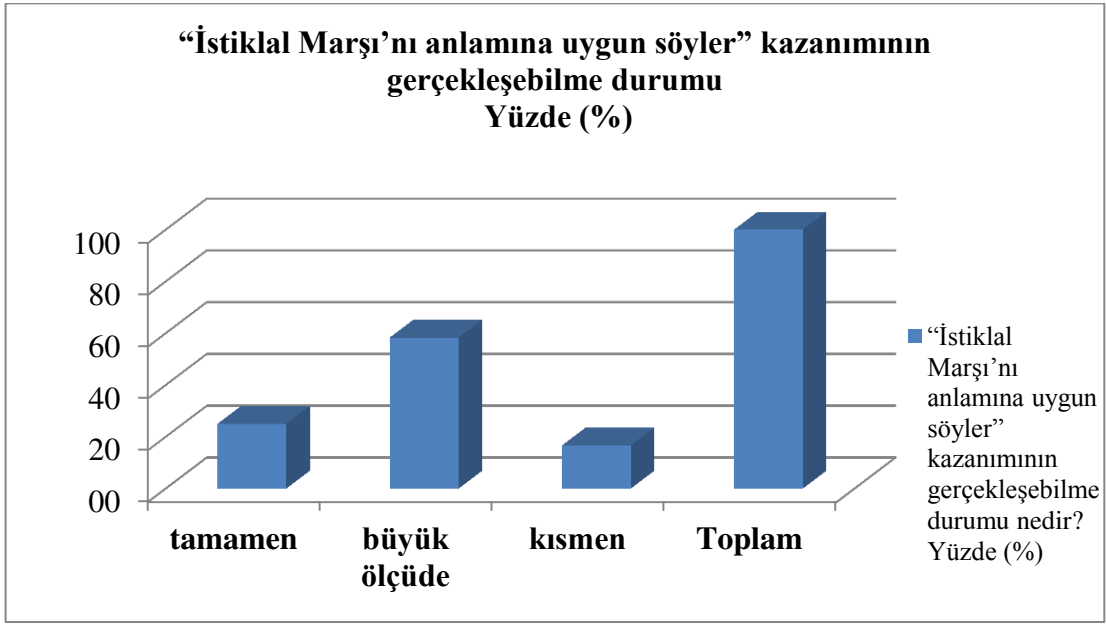
“İstiklâl Marşı’nı anlamına uygun söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.1’deki “İstiklâl Marşı’nı anlamına uygun söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, %15,4 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’da İstiklâl Marşı’nın anlamına uygun bir şekilde söylenebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.1.

4.2.1.2. Toplum Hayatında Önemli Yer Tutan Marşlarımızı Doğru Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.1.2.

*“Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler”
kazanımının gerçekleşebilme durumu*

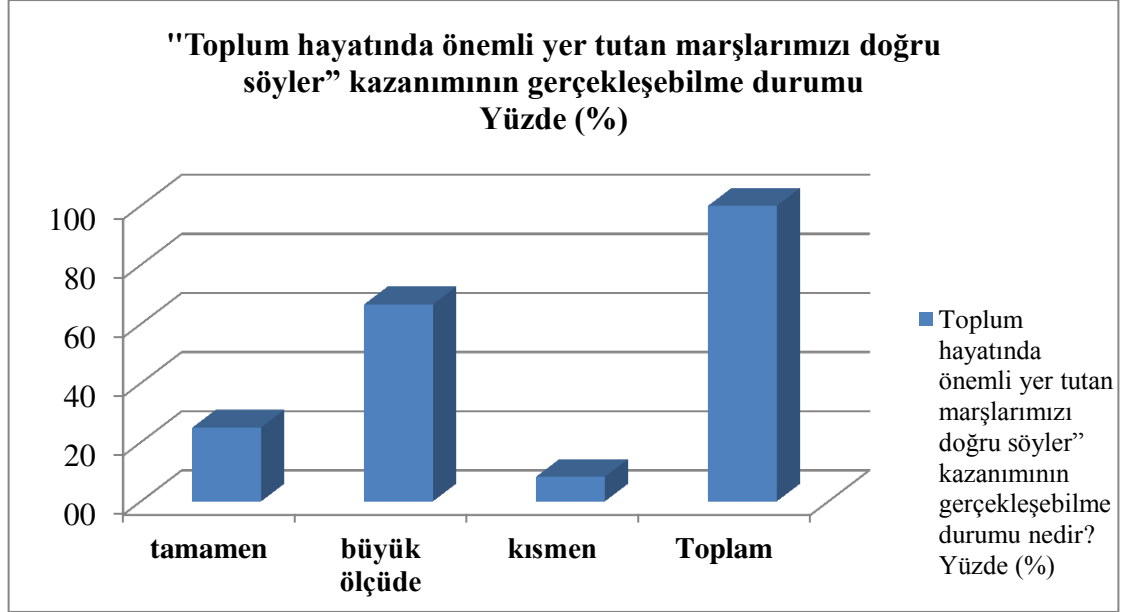
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	8	61,5
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.2’deki “Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 61,5 büyük ölçüde, %7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızın doğru bir şekilde söylenebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.2.



4.2.1.3. Öğrendiği Notaları Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.2.1.3.

"Öğrendiği notaları seslendirir" kazanımının gerçekleşebilme durumu (do.1-do.2 arası sesler)

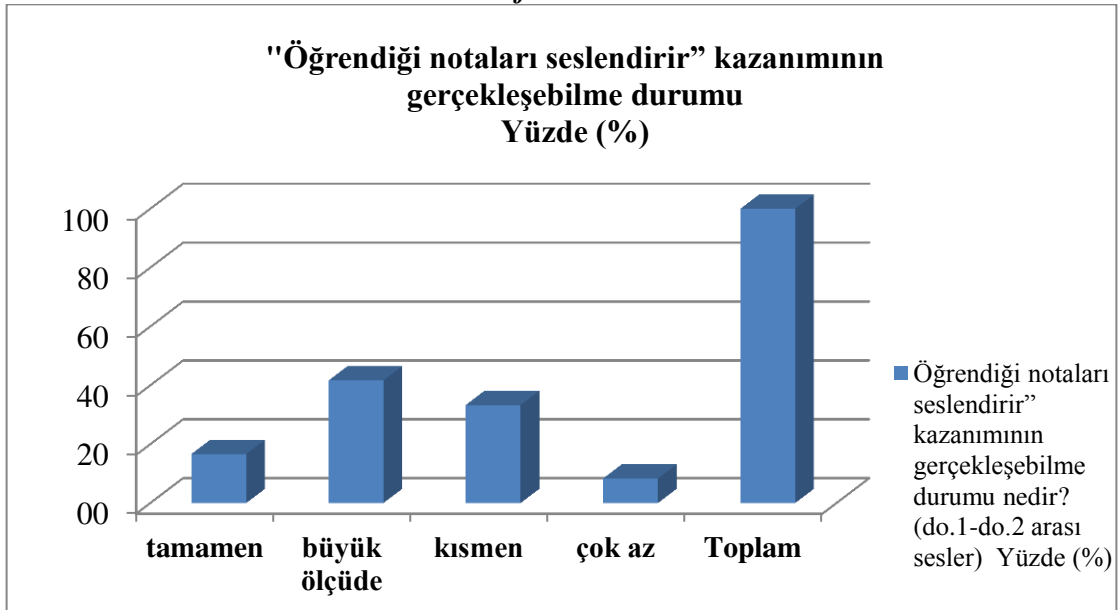
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	2	15,4
Büyük ölçüde	5	38,5
Kısmen	4	30,8
Çok az	1	7,7
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.3'deki "Öğrendiği notaları seslendirir" kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 15,4 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, %30,8 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin çoğunluğu öğrendikleri notaları seslendirebilmektedir. Bu durum, görme duyusunun yitirilmesi ile işitme duyusunun daha fazla gelişmiş olduğu kanısını desteklemektedir. Ancak “kısmen” seçeneğinin %30,8’lik oranı ve “çok az” seçeneğinin de tercih edilmesi; müziğin, yetenek durumu ile bağlantılı oluşunu ve bireysel yetenek düzeylerinin nota seslendirme faaliyetinde etkili olduğu durumunu yaratmaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.3.



4.2.1.4. Basit Çoksesli Şarkılar Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.1.4.

"Basit çoksesli şarkılar söyler" kazanımının gerçekleşebilme durumu

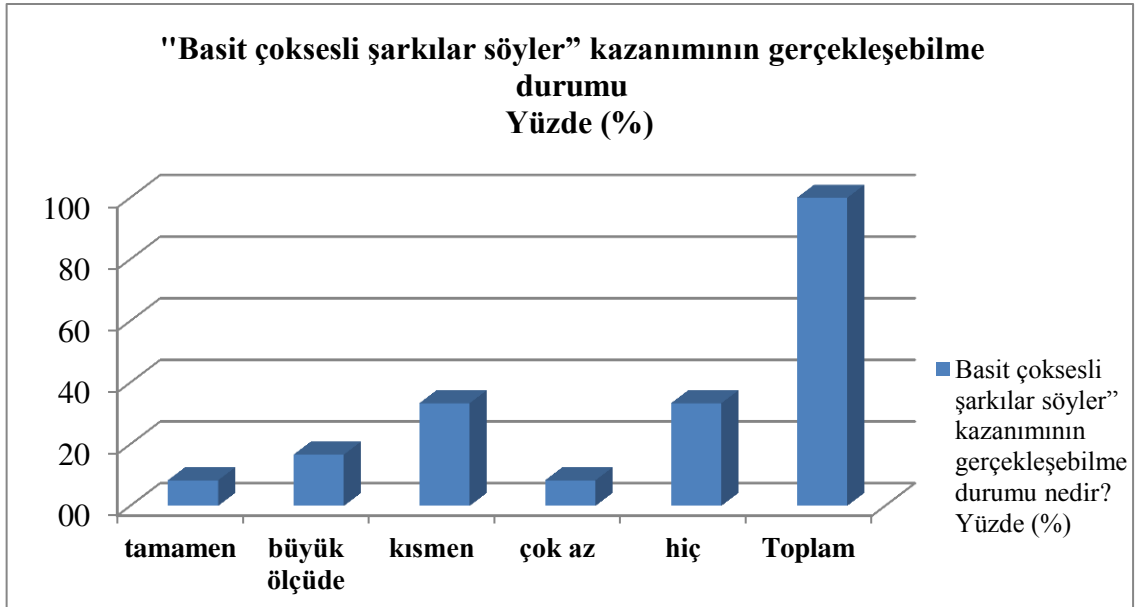
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.4'deki "Basit çoksesli şarkılar söyler" kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, %30,8 kısmen, % 7,7 çok az, % 30,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin çoğunluğunun "basit çoksesli şarkılar söyler" kazanımını gerçekleştirme düzeyleri düşüktür. Bundaki etkenlerin birden fazla olabileceği tahmin edilmektedir. Müziğin yetenek durumu ile bağlantılı oluşu, öğrencilerin çoksesli eserlere yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenci isteksizliği, öğretmen tercihleri, düzeye uygun dağarcık eksikliği gibi nedenlerin çoksesli eser seslendirmede etkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.4.



4.2.1.5. Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.2.1.5.

“Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu

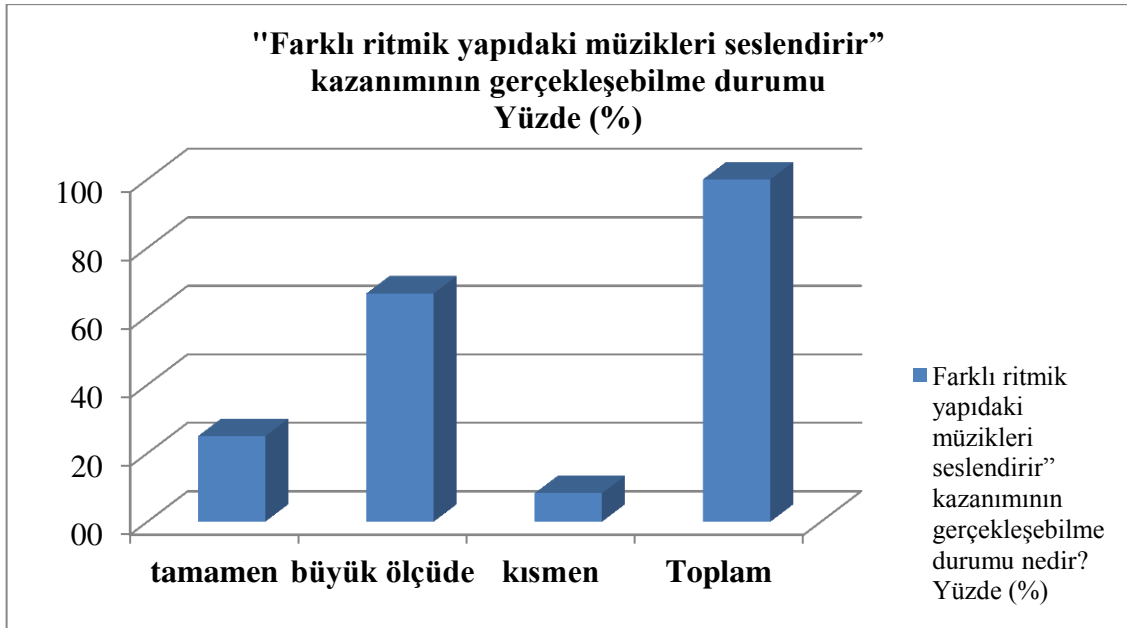
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	8	61,5
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.5’deki “Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 61,5 büyük ölçüde, % 7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin büyük bir kısmının farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirebildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.5.



4.2.1.6. Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular Kazanımı

4.2.1.6.1. Tempoya Uyumlu Seslendirme

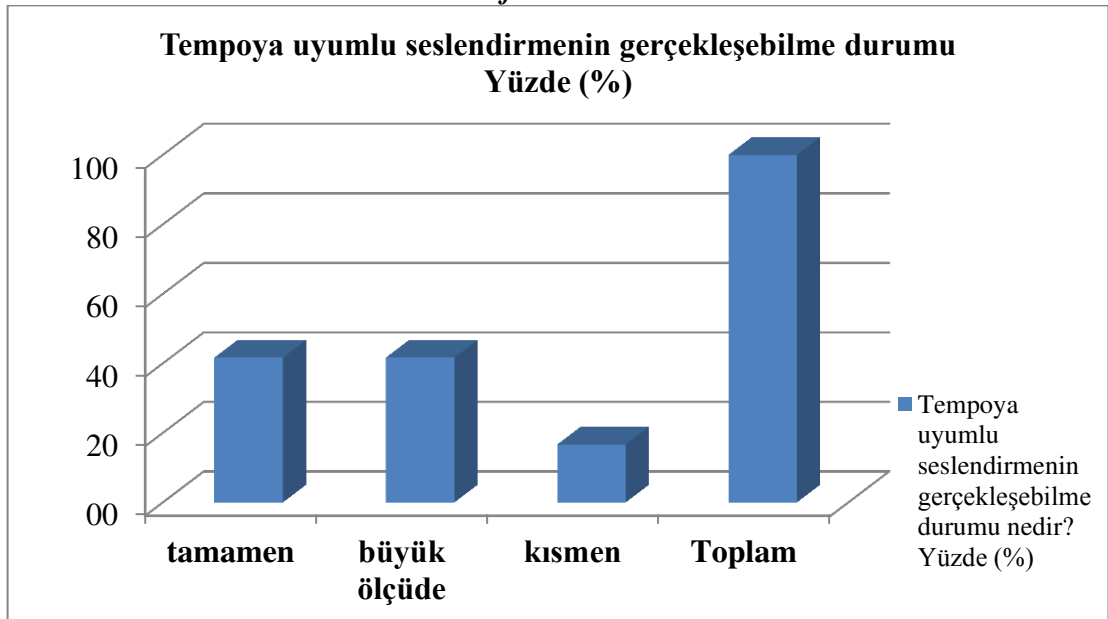
Tablo 4.2.1.6.1.
Tempoya uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.6.1’de verilen “tempoya uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu”; % 38,5 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 15,4 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, seslendirmede tempoya bağlılığın olumlu olduğu söylenebilir. Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.6.1.



4.2.1.6.2. Gürlük Terimlerine Uyumlu Seslendirme

Tablo 4.2.1.6.2.

Gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleştirilme durumu

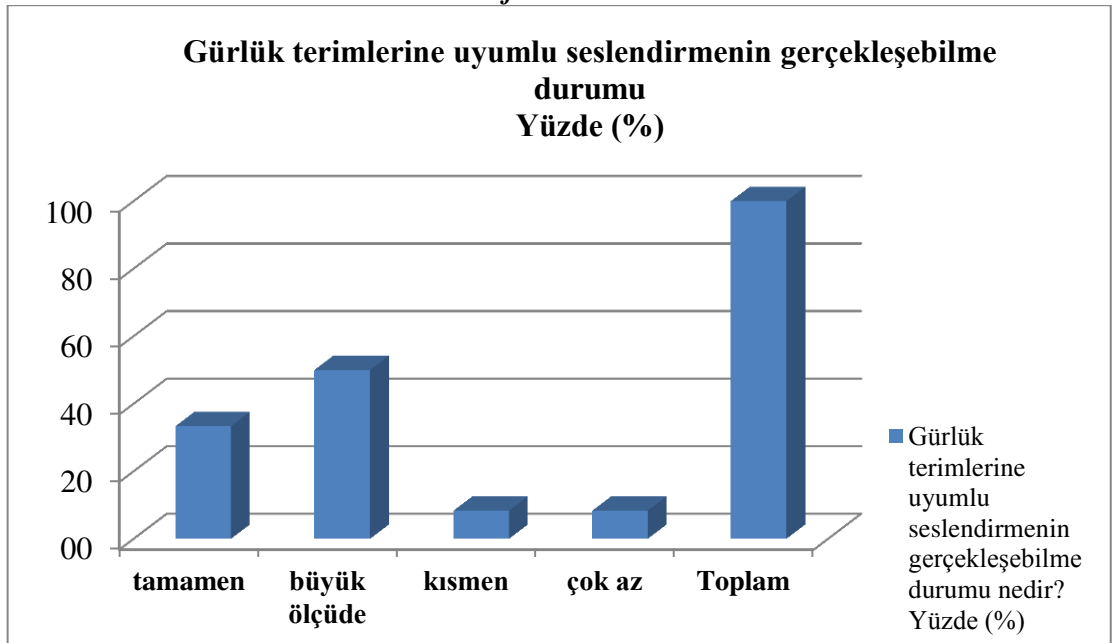
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.6.2’de verilen “gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleştirilme durumu”; % 30,8 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 7,7 de çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleştirilme durumunun olumlu olduğu söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.6.2.



4.2.1.7. Atatürk ile İlgili Marşları Şarkıları Anlamlarına Uygun Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.2.1.7.
*“Atatürk ile ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir”
 kazanımının gerçekleşebilme durumu*

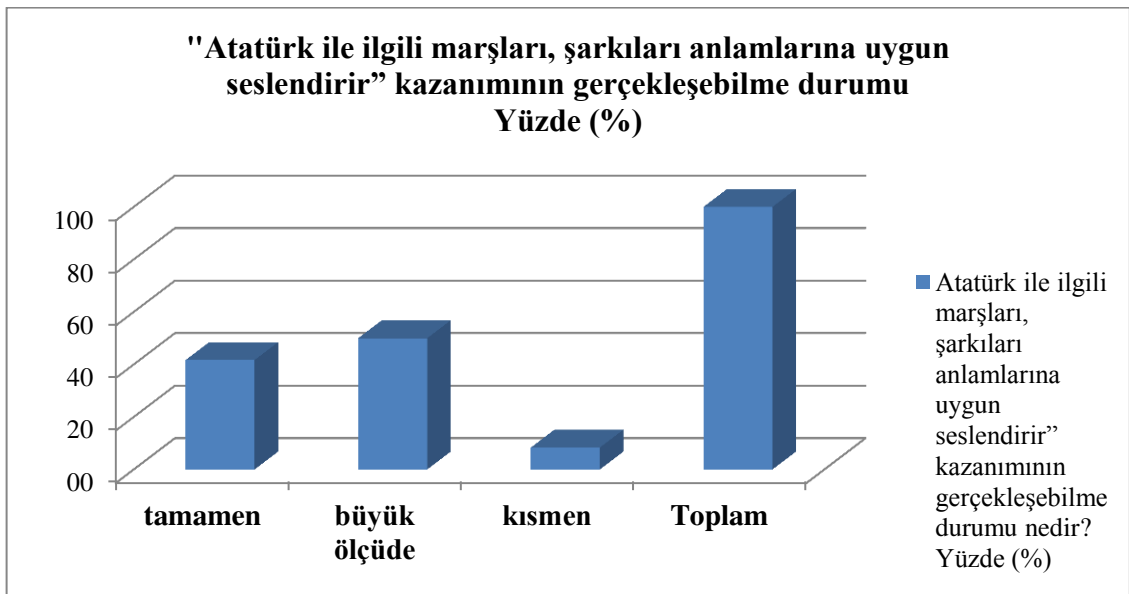
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.7’de verilen “Atatürk ile ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu”; % 38,5 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, % 7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Atatürk ile ilgili şarkı ve marşların, anlamlarına uygun olarak seslendirildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.7.



4.2.1.8. Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı

Tablo 4.2.1.8.
“Müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu

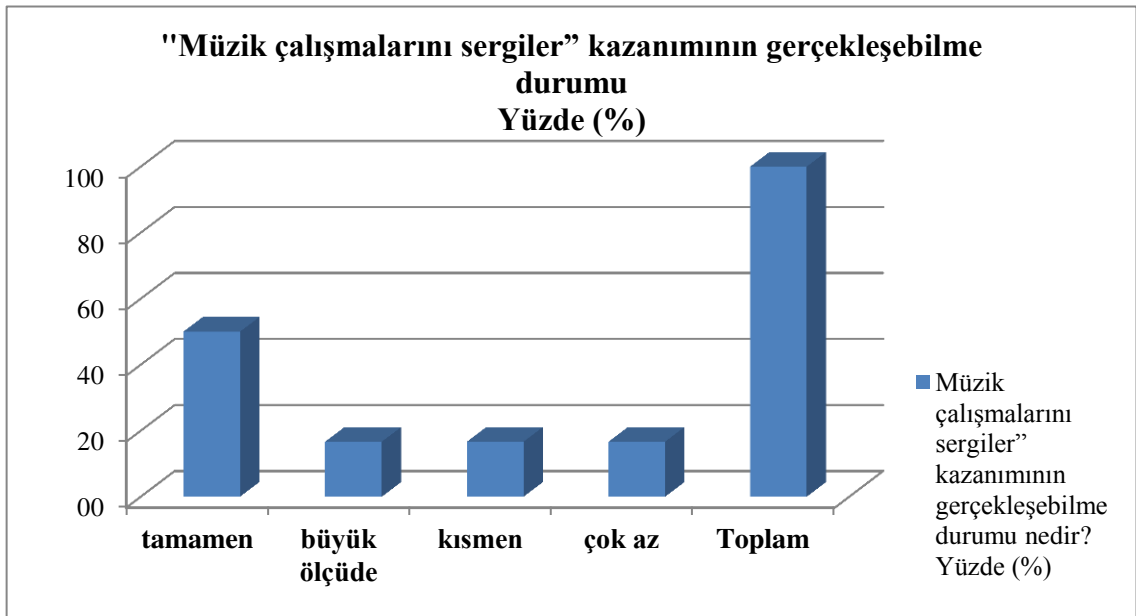
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	6	46,2
Büyük ölçüde	2	15,4
Kısmen	2	15,4
Çok az	2	15,4
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.8’de verilen “müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu”; % 46,2 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 15,4 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEİÖ’deki öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik çalışmalarını sergilediği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.8.



4.2.1.9. Yurdumuzdaki Müzik Türlerinden Seçkin Örnekler Seslendirir Kazanımı

4.2.1.9.1. Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.1.9.1.
Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

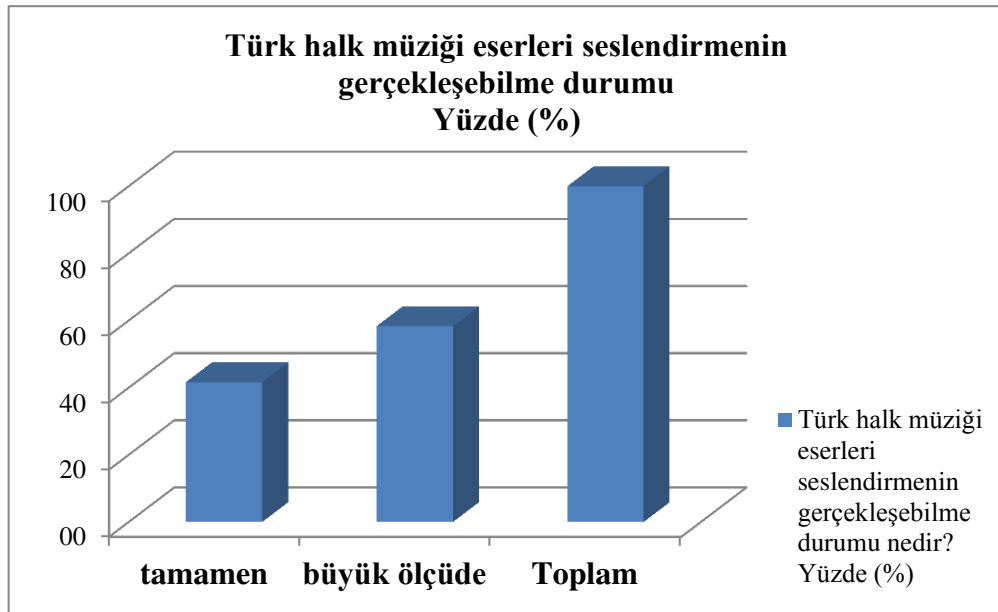
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.9.1'deki Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 38,5 tamamen, % 53,8 büyük ölçüdedir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.9.1.



4.2.1.9.2. Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme

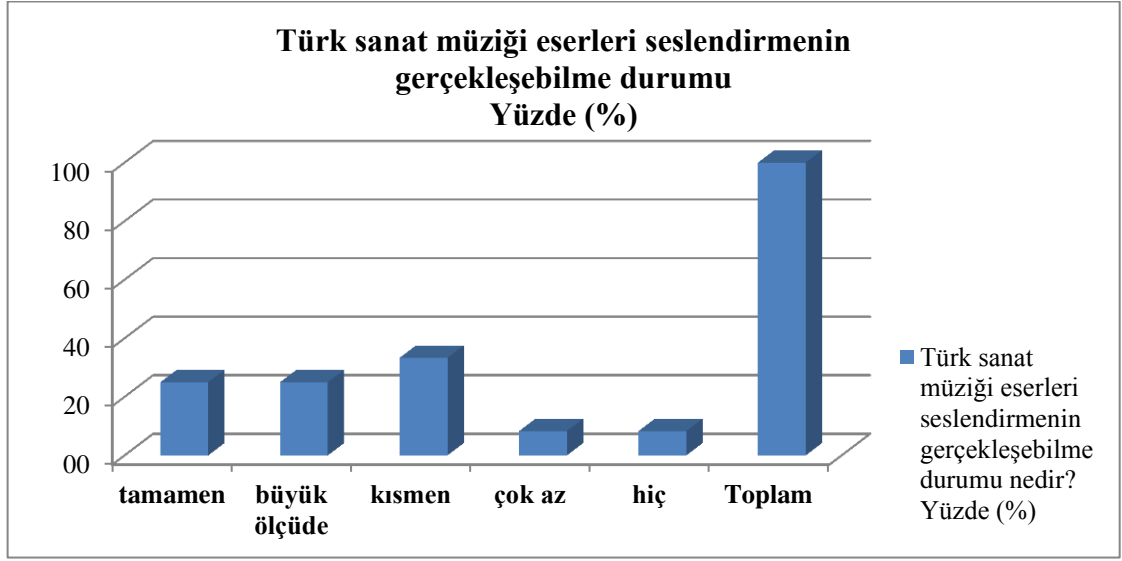
Tablo 4.2.1.9.2.
Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.9.2'deki Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun Türk halk müziği eserlerinin seslendirilmesi kadar yüksek olmadığı, ancak GEO'daki öğrencilerin neredeyse yarısının bu türdeki eserleri tamamen ve büyük ölçüde seslendirdiği görülmektedir. Seçeneklerin beşinin de işaretlenmesi, Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin; öğretmen tercihi, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi ve seviyeye uygun Türk sanat müziği eserlerinin kısıtlılığı ve ile bağlantılı olabileceğini düşünebiliriz.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekilde görülmektedir:

Grafik 4.2.1.9.2.

4.2.1.9.3. Popüler Müzik Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.1.9.3.

Popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

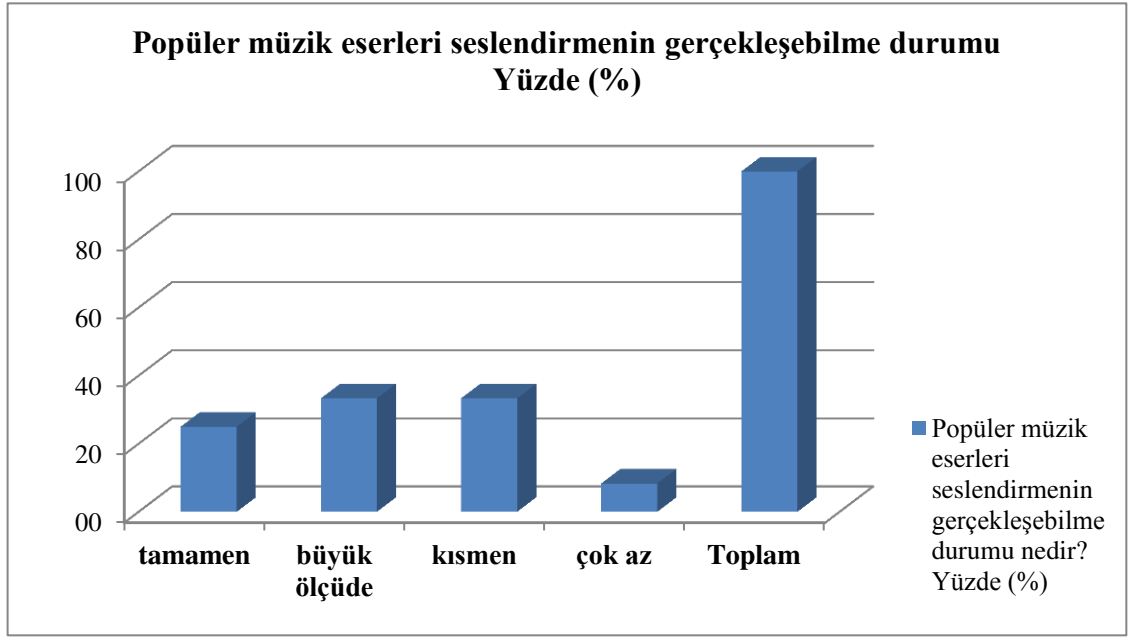
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.1.9.3'deki popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin yarısından fazlasının bu türdeki eserleri seslendirdiğini söyleyebiliriz. Bunda, popüler müziğin geniş halk kitlelerine ulaşabilme gücü ile ders içeriği bütünleşmesinin etkili olduğunu düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.1.9.3.



4.2.1.9.4. Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.1.9.4.

Çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	8	61,5
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

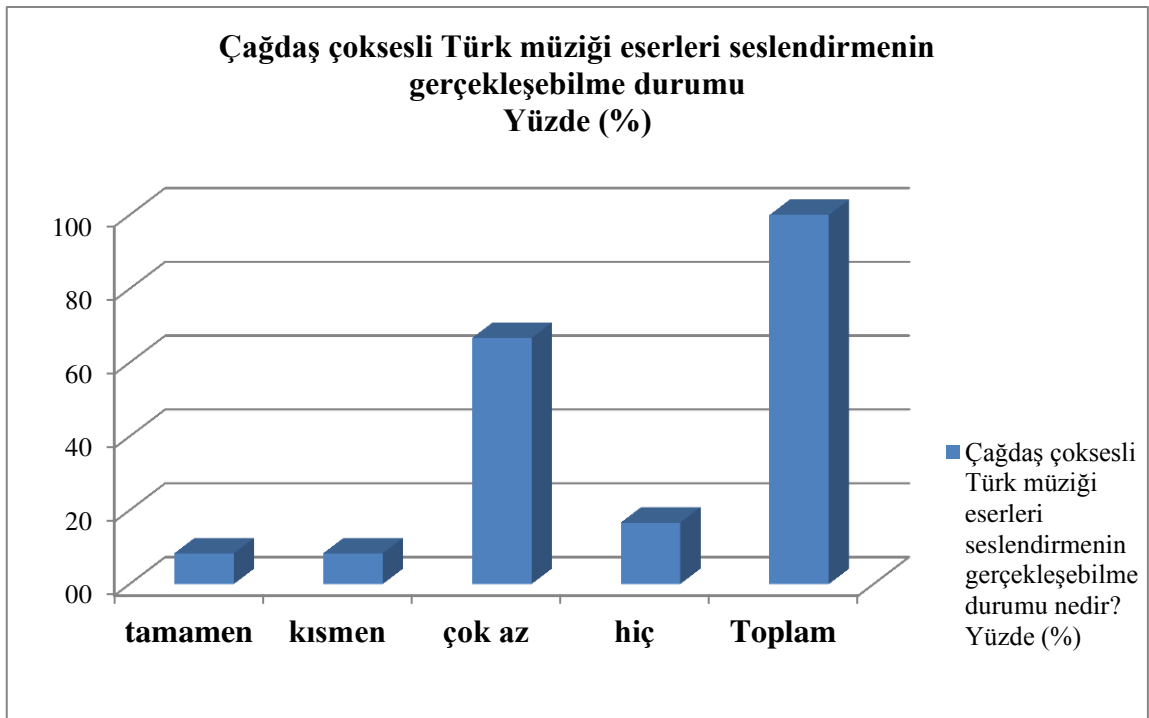
Tablo 4.2.1.9.4'deki çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumu; % 7,7 tamamen, % 7,7 kısmen, % 61,5 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumunun çok düşük olduğu söylenebilir. Düşük bir düzeyde

saptanan çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin çeşitli nedenleri olabilir. Bu nedenleri iki grupta toplayabiliriz. Birinci nedenler eğitim boyutunda, ikinci nedenler ise toplumsal boyutta ele alınabilir. Birinci nedenlerden eğitim boyutu; müziğin yetenek düzeyi ile ilişkisi, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, çoksesliliğin uzun çalışmalar gerektirmesi, haftalık müzik dersi saatinin yetersizliği, öğretmen tercihi, eser kısıtlılığı ve bir özel eğitim okulu olduğu için GEO'daki sınıf mevcutlarının en çok 15 kişiden oluşması ile çoksesliliğin yapılmasını sağlayamaması olarak sıralanabilir. İkinci nedenlerden toplumsal boyut ise; çevre etkileşimi, coğrafi özellikler, sosyal yapı, kitle iletişim araçlarının etkisi, toplumsal ortak müzik dağarcığımızın yetersizliği ve müziğin devlet politikasında gerekli değeri alamayışı olarak sıralanabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekilde görülmektedir:

Grafik 4.2.1.9.4.



4.2.2. Yedinci Sınıf

4.2.2.1. İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.2.1.

“İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu

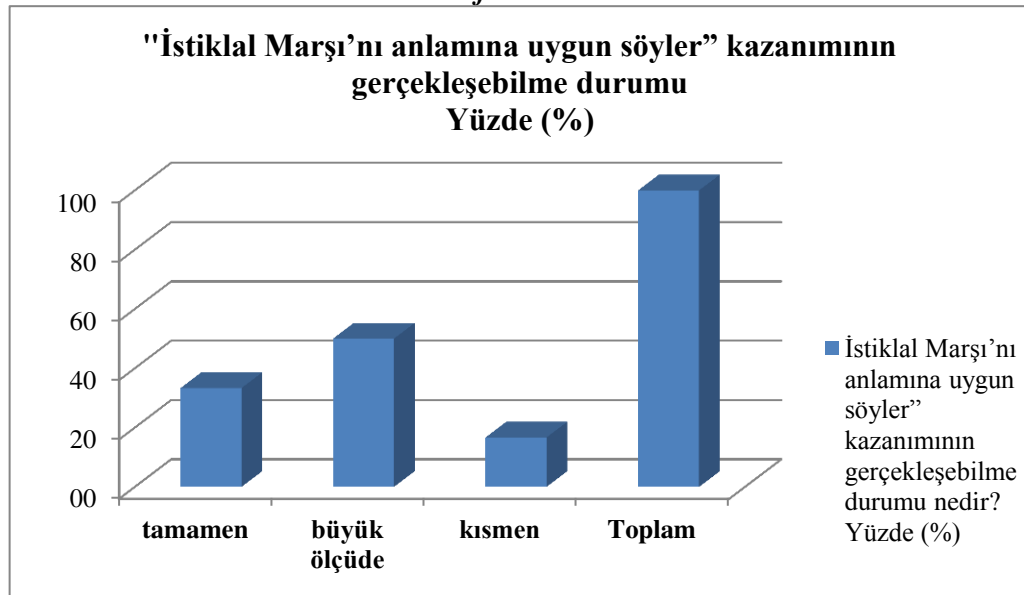
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Kısmen</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.1'deki “İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 30,8 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, %15,4 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'da İstiklâl Marşı'nın anlamına uygun bir şekilde söylenebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.1.



4.2.2.2. Toplum Hayatında Önemli Yer Tutan Marşlarımızı Doğru Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.2.2.
*“Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler”
 kazanımının gerçekleşebilme durumu*

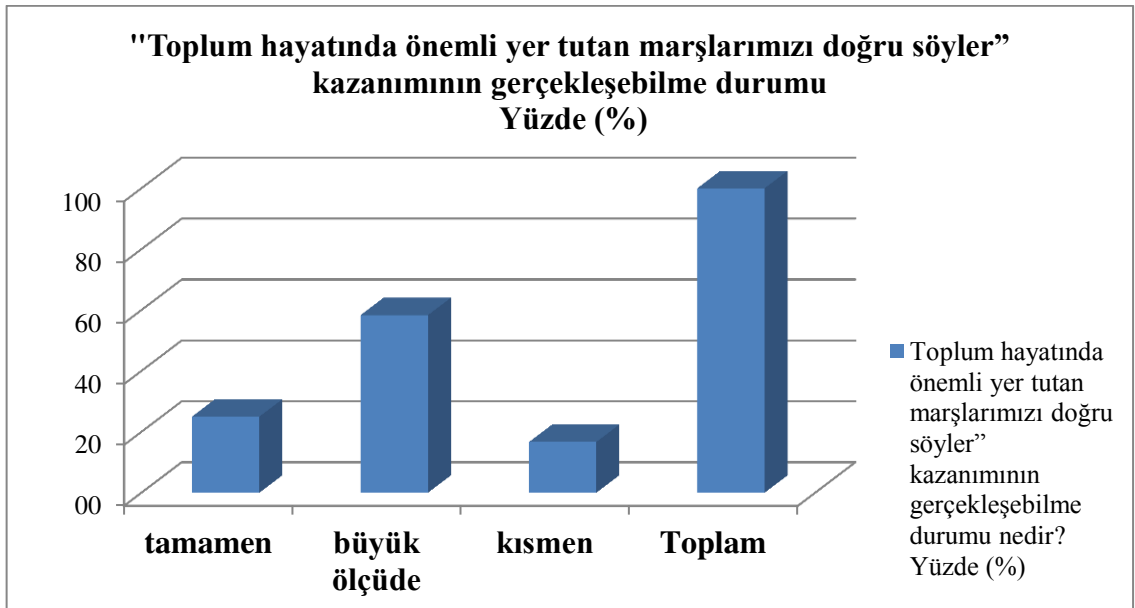
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.2’deki “Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, %15,4 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızın doğru bir şekilde söylenebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.2.



4.2.2.3. Düzeyine Uygun Çoksesli Eserleri Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.2.2.3.

“Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu

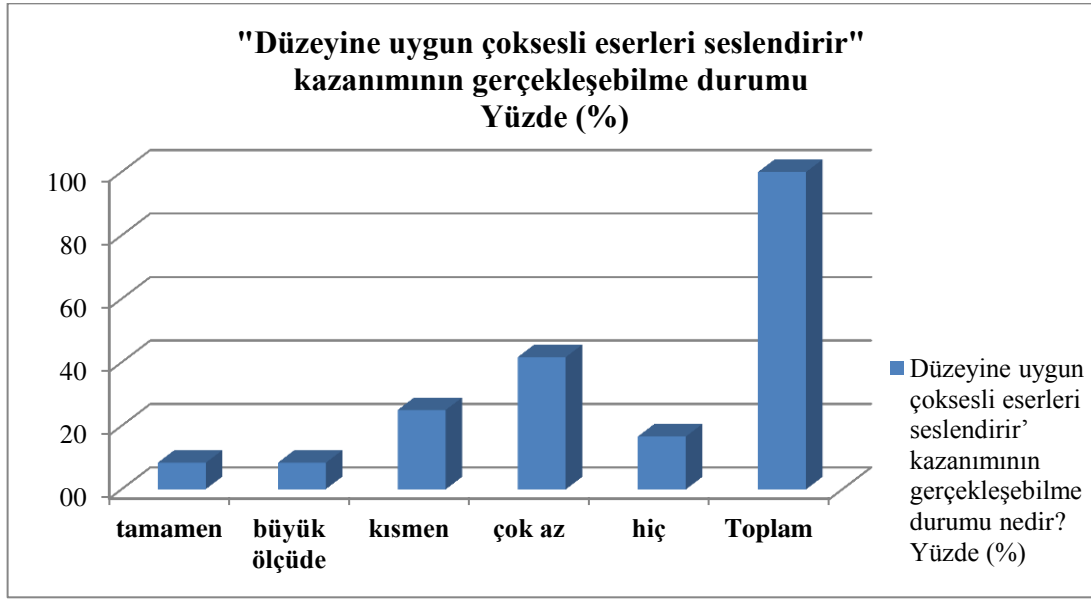
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	5	38,5
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.3’deki “Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 38,5 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin çoğunluğunun “Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir” kazanımını gerçekleştirme düzeyleri düşüktür. Bundaki etkenlerin, altıncı sınıfta yer alan çoksesli eser söyleme kazanımında olduğu gibi, birden fazla olabileceği tahmin edilmektedir. Müziğin yetenek durumu ile bağlantılı oluşu, öğrencilerin çoksesli eserlere yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenci isteksizliği, öğretmen tercihleri, düzeye uygun dağarcık eksikliği gibi nedenlerin çoksesli eser seslendirmede etkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.3.



4.2.2.4. Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular Kazanımı

4.2.2.4.1. Tempoya Uyumlu Seslendirme

Tablo 4.2.2.4.1.

Tempoya uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

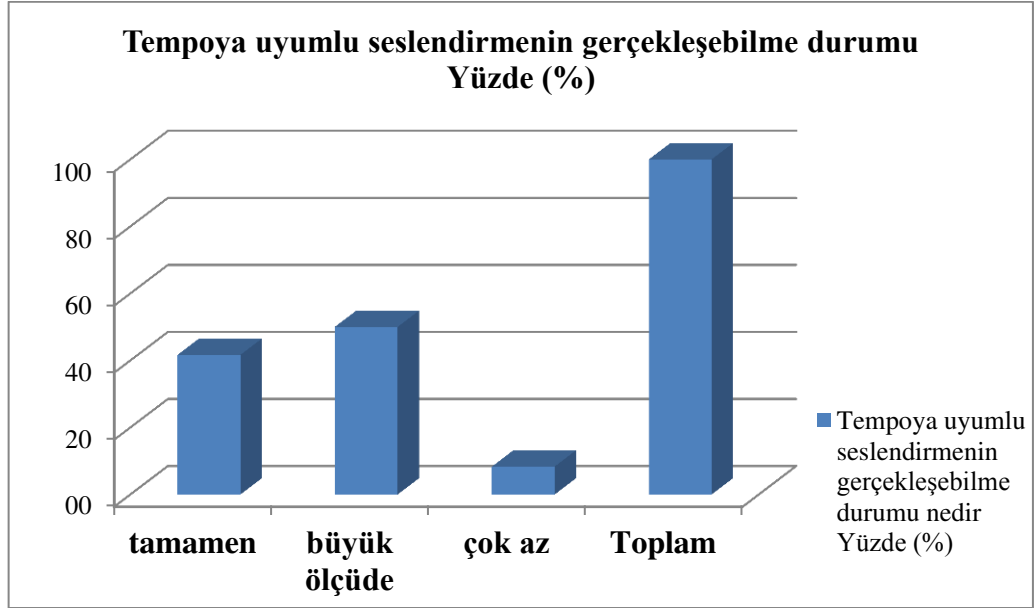
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.4.1’de verilen “tempoya uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu”; % 38,5 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, seslendirmede tempoya bağlılığın olumlu olduğu söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.4.1.



4.2.2.4.2. Gürlük Terimlerine Uyumlu Seslendirme

Tablo 4.2.2.4.2.

Gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

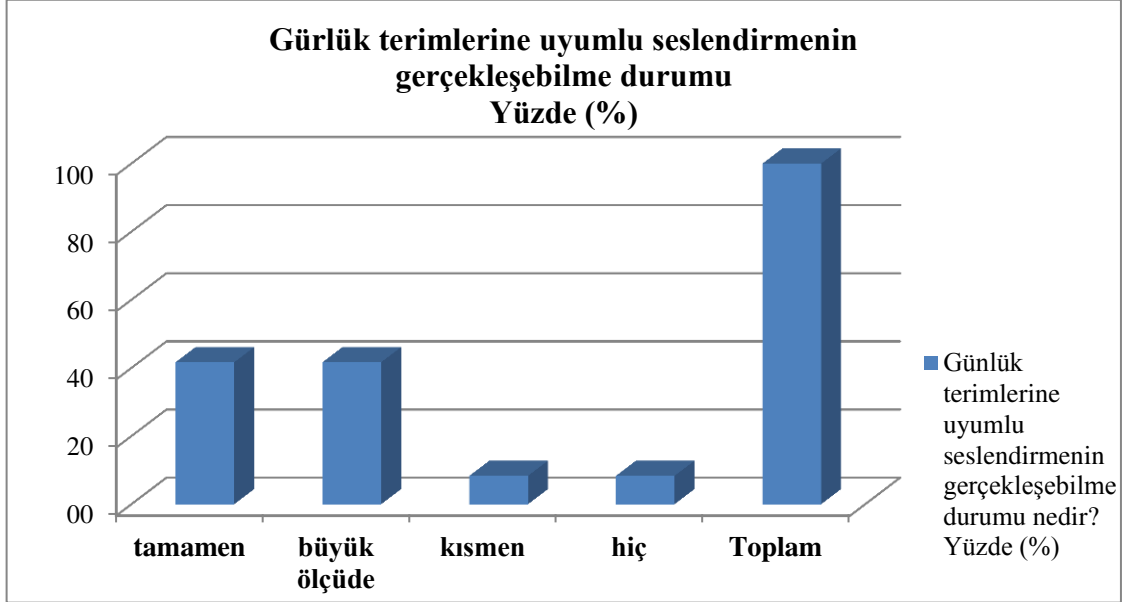
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.4.2’de verilen “gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu”; % 38,5 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 7,7 de hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, günlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.4.



4.2.2.5. Atatürk'ü Konu Alan Müzik Eserlerini Dinlemekten Hoşlanır Kazanımı

Tablo 4.2.2.5.

"Atatürk'ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

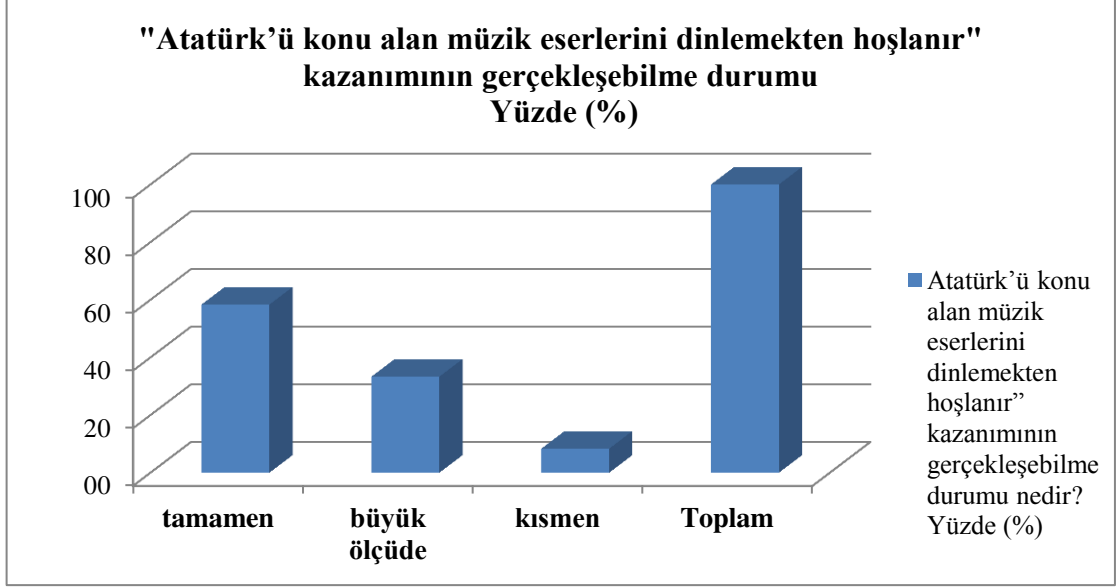
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	7	53,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.5’de verilen “Atatürk konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 53,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin Atatürk'ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlandığı sonucuna varılabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.6.



4.2.2.6. Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı

Tablo 4.2.2.6.

"Müzik çalışmalarını sergiler" kazanımının gerçekleşebilme durumu

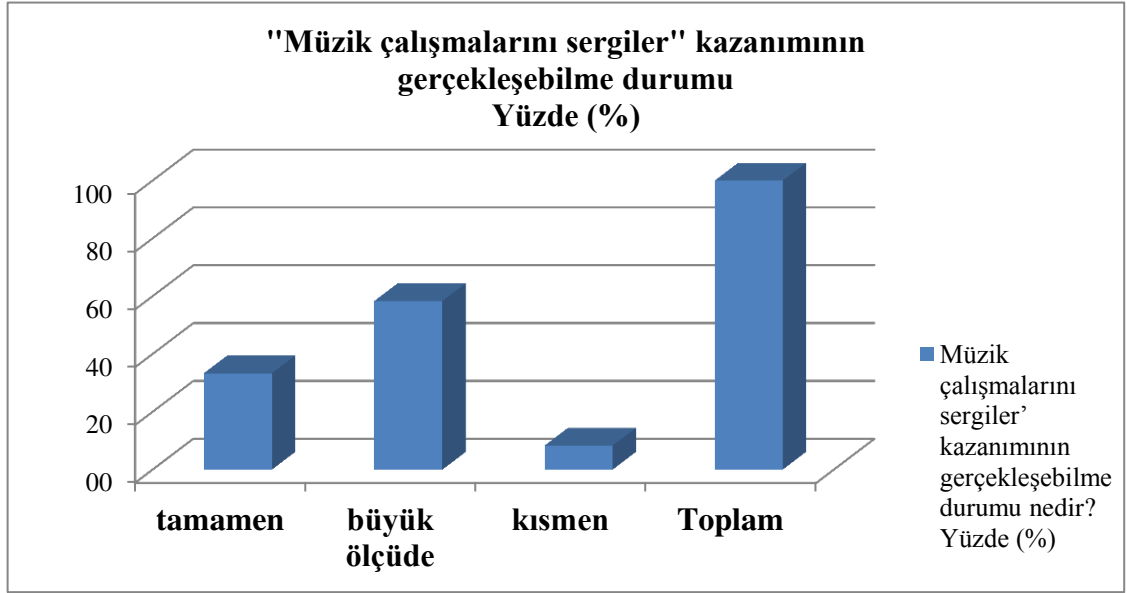
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.6'da verilen "müzik çalışmalarını sergiler" kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 30,8 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin, müzik çalışmalarını sergilediği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.6.



4.2.2.7. Ses ve Çalgı Grupları Oluşturmaya İstekli Olur Kazanımı

4.2.2.7.1. Ses Grupları Oluşturmaya İsteklilik

Tablo 4.2.2.7.1.

Ses grupları oluşturmaya istekliliğin gerçekleşebilme durumu

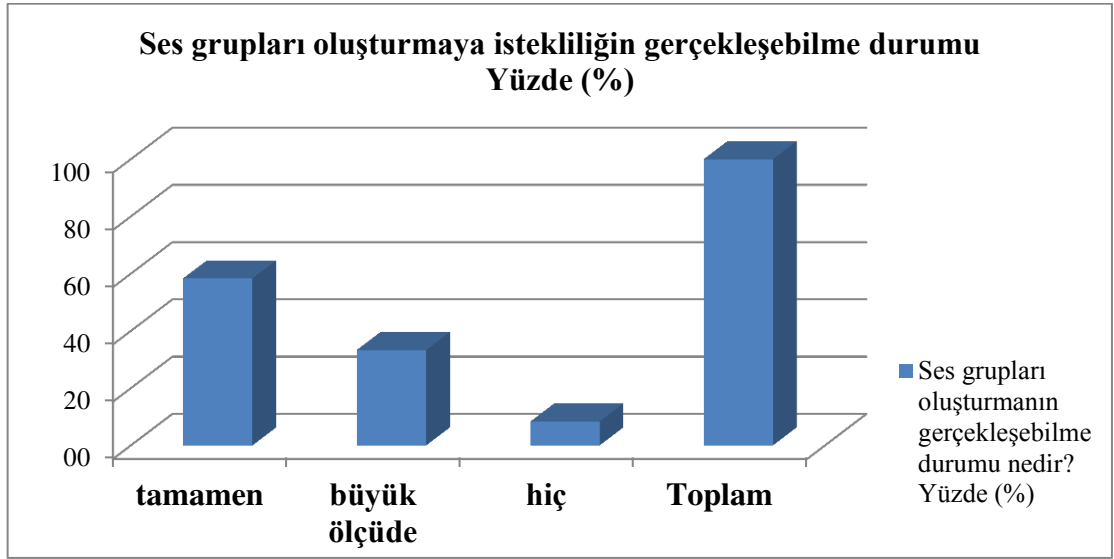
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	7	53,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.7.1’de verilen, ses grupları oluşturmaya istekliliğin gerçekleşebilme durumu: % 53,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 7,7, hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin, ses grupları oluşturmada oldukça istekli oldukları söylenebilir.

Bu tablonun yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.7.1.



4.2.2.7.2. Çalgı Grupları Oluşturmaya İsteklilik

Tablo 4.2.2.7.2.

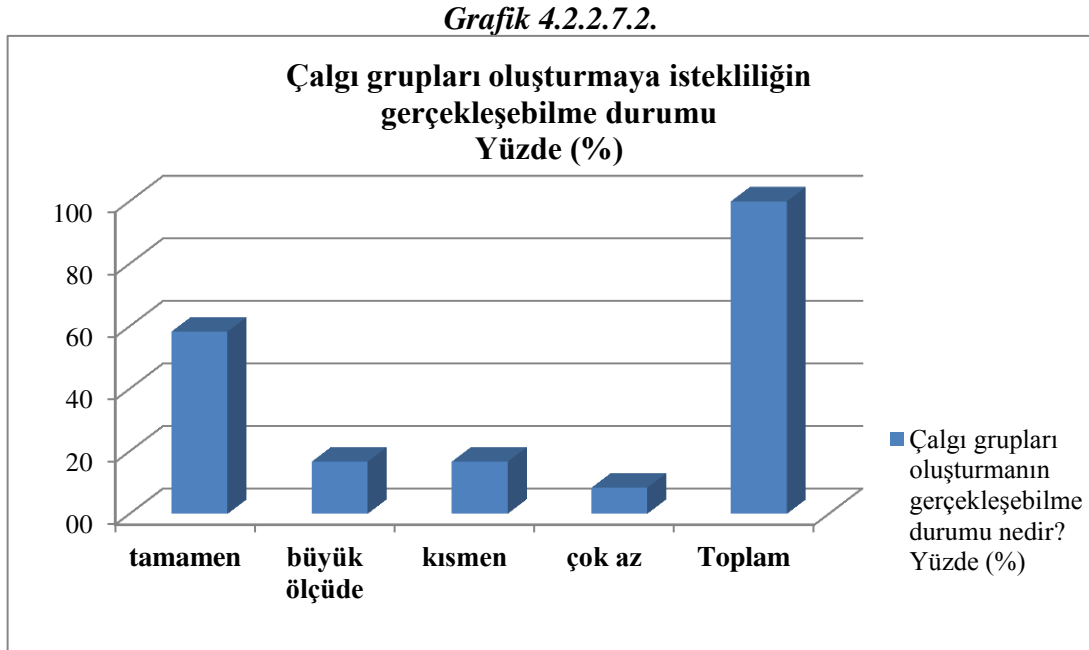
Çalgı grupları oluşturmaya istekliliğin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	7	53,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.7.2’de verilen, çalgı grupları oluşturmaya istekliliğin gerçekleşebilme durumu: % 53,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7, çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin, çalgı grupları oluşturmada istekli oldukları söylenebilir. Ancak çalgı grupları oluşturmaya isteklilik oranının, ses grupları oluşturmaya isteklilik oranı kadar yüksek olmaması, haftada 1 saat olan müzik dersinde görme engelli öğrenciler ve öğretmen açısından, çalgı grupları oluşturma ses grupları oluşturmaya göre daha zahmetli olabileceği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca başlık 4.1’de verilen kişisel bilgiler kısmında tablo 4.1.5’deki görme engeli durumu, müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli bireyler olduğunu bize göstermiştir. Bu duruma göre, görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda çalgı grubu oluşturma zahmetlice olacağı, kısmen ve çok az seçeneklerinin oranını da içine kattığımızda çalgı grubu oluşturmaya istekliliğin ses grupları oluşturmada isteklilik kadar yüksek olmamasının doğal olabileceğini ve müzik programında buna yönelik önlemler alınması gerektiğini söyleyebiliriz.

Bu tablonun yüzde grafiği ise şu şekildedir:



4.2.2.8. Yurdumuzdaki Müzik Türlerinden Seçkin Örnekler Seslendirir Kazanımı

4.2.2.8.1. Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme

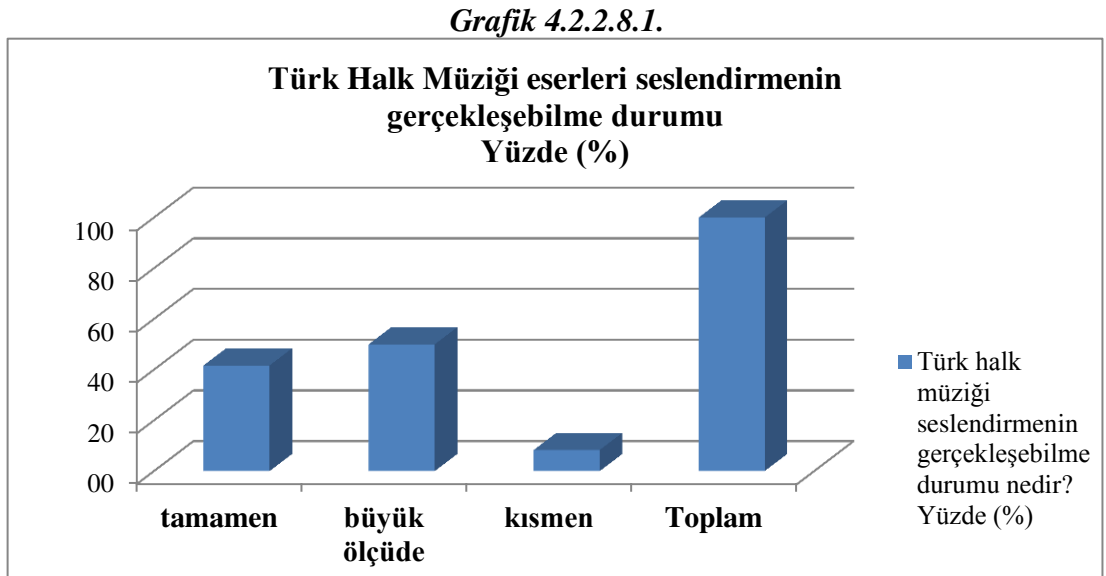
Tablo 4.2.2.8.1.
Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.8.1'deki Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 38,5 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, %7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:



4.2.2.8.2. Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme

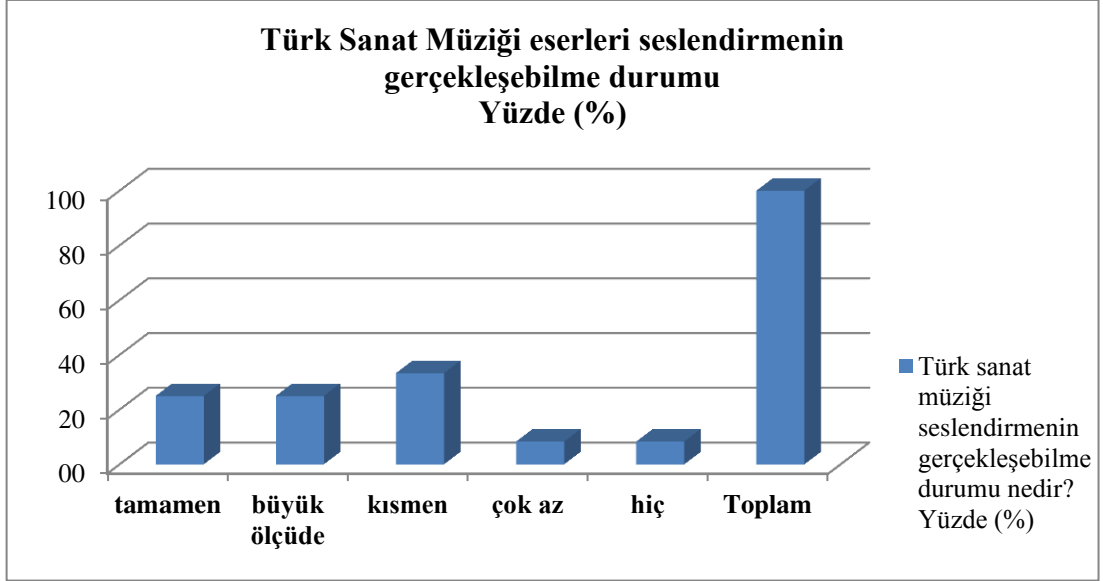
Tablo 4.2.2.8.2.
Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.8.2'deki Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, altıncı sınıf dinleme-söyleme-çalma kısmında olduğu gibi, Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun Türk halk müziği eserlerinin seslendirilmesi kadar yüksek olmadığı, ancak GEO'daki öğrencilerin neredeyse yarısının bu türdeki eserleri seslendirdiği görülmektedir. Seçeneklerin beşinin de işaretlenmesi, Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin; öğretmen tercihi, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi ve seviyeye uygun Türk sanat müziği eserlerinin kısıtlılığı ile bağlantılı olabileceğini düşünebiliriz.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekilde görülmektedir:

Grafik 4.2.2.8.2.

4.2.2.8.3. Popüler Müzik Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.2.8.3.

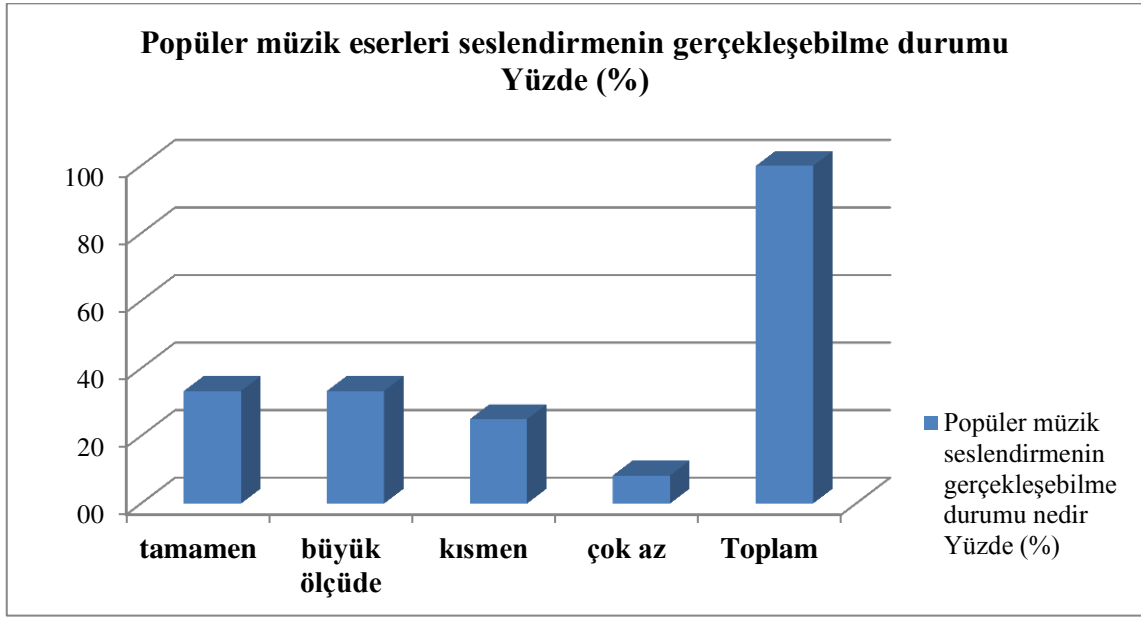
Popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.2.8.3'deki popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 30,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin yarısından fazlasının bu türdeki eserleri seslendirdiğini söyleyebiliriz. Bunda, popüler müziğin geniş halk kitlelerine ulaşabilme gücü ile ders içeriği bütünleşmesinin etkili olduğunu düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.2.8.3.

4.2.2.8.4. Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.2.8.4.

Çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	6	46,2
<i>Hiç</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

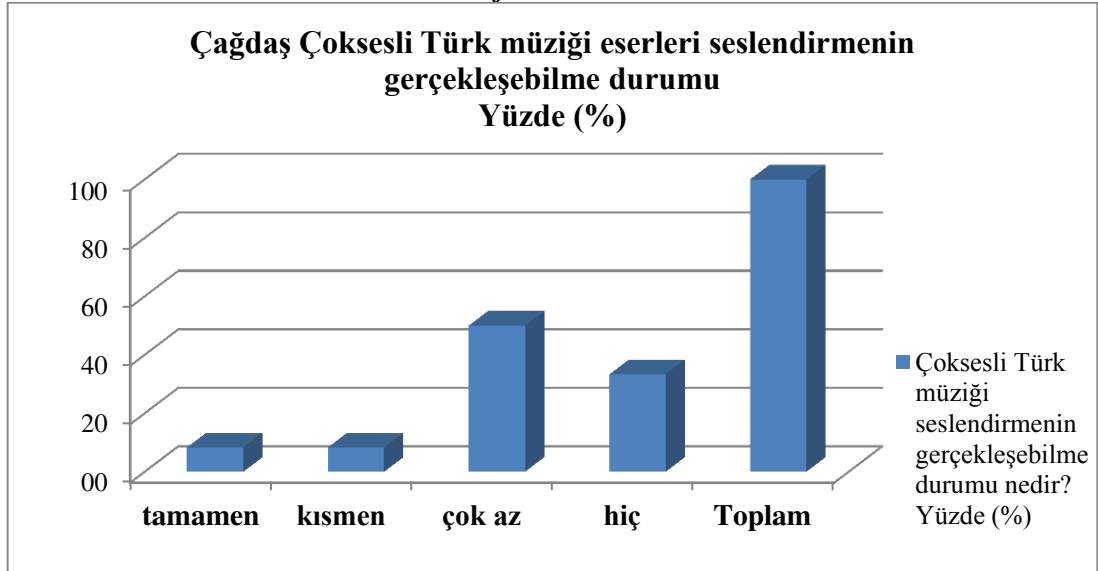
Tablo 4.2.2.8.4'deki çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumu; % 7,7 tamamen, % 7,7 kısmen, % 46,2 çok az, % 30,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumunun, altıncı sınıf kazanımında saptandığı gibi çok düşük olduğu söylenebilir. Düşük bir düzeyde saptanan çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin çeşitli nedenleri olabilir. Bu nedenleri iki grupta toplayabiliriz. Birinci

nedenler eğitim boyutunda, ikinci nedenler ise toplumsal boyutta ele alınabilir. Birinci nedenlerden eğitim boyutu; müziğin yetenek düzeyi ile ilişkisi, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, çoksesliliğin uzun çalışmalar gerektirmesi, haftalık müzik dersi saatinin yetersizliği, öğretmen tercihi, eser kısıtlılığı ve bir özel eğitim okulu olduğu için GEO'daki sınıf mevcutlarının en çok 15 kişiden oluşması ile çoksesliliğin yapılmasını sağlayamaması olarak sıralanabilir. İkinci nedenlerden toplumsal boyut ise; çevre etkileşimi, coğrafi özellikler, sosyal yapı, kitle iletişim araçlarının etkisi, toplumsal ortak müzik dağarcığımızın yetersizliği ve müziğin devlet politikasında gerekli değeri alamayışı olarak sıralanabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekilde görülmektedir:

Grafik 4.2.2.8.4.



4.2.3. Sekizinci Sınıf

4.2.3.1. İstiklal Marşı'nı Anlamına Uygun Doğru Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.3.1.

"İstiklal Marşı'nı anlamına uygun doğru söyler" kazanımının gerçekleşebilme durumu

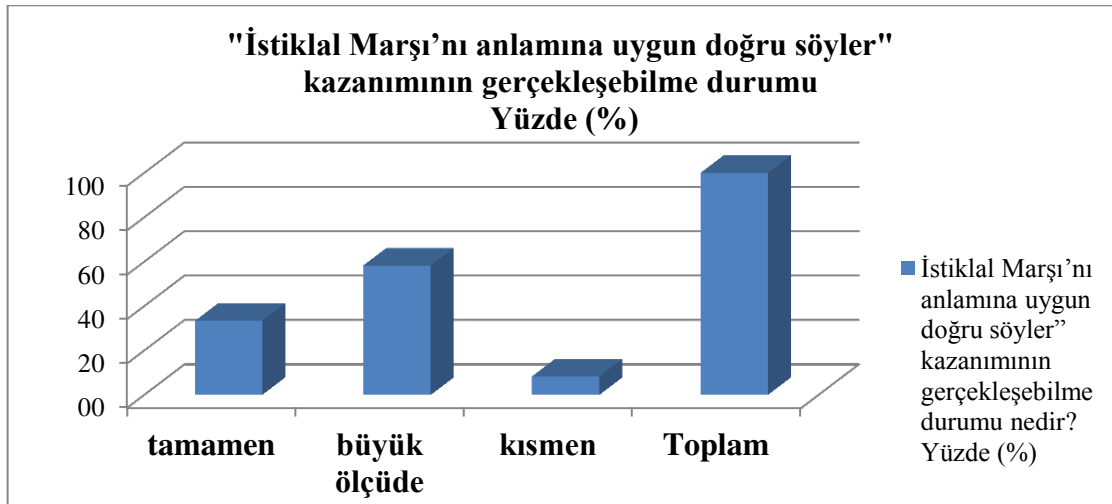
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.1'deki "İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun doğru söyler" kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 30,8 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, %7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'da İstiklâl Marşı'nın anlamına uygun ve doğru bir şekilde söylenebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.1.



4.2.3.2. Toplum Hayatımızda Önemli Yer Tutan Marşlarımızı Doğru Söyler Kazanımı

Tablo 4.2.3.2.
“Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu

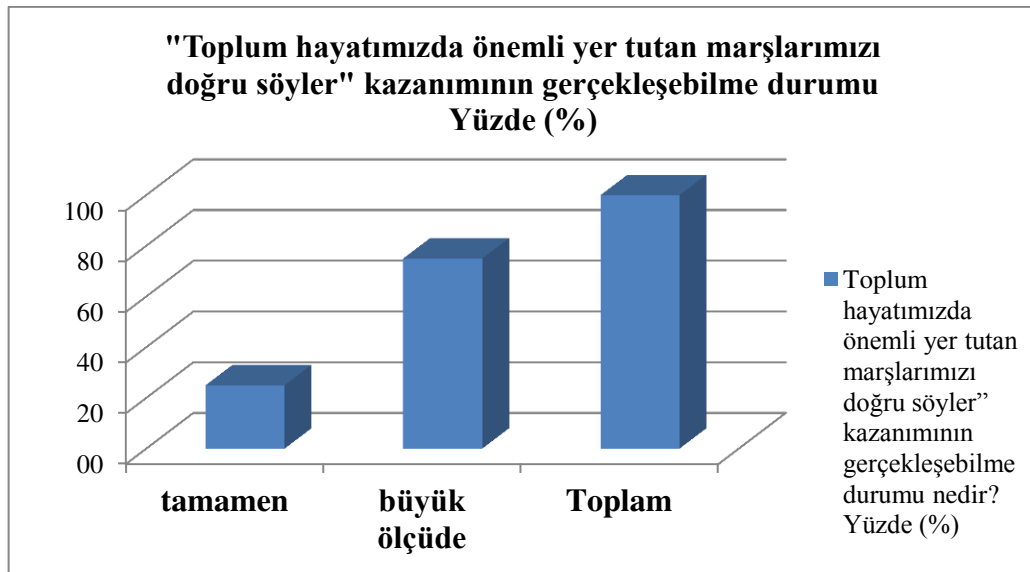
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	9	69,2
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.2’deki “Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 23,1 tamamen, % 69,2 büyük ölçüdedir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızın doğru bir şekilde söylenebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.2.



4.2.3.3. Türk Toplum ve Topluluklarının Müzik Kültürlerinden Uygun Örnekleri Dinlemekten Hoşlanır Kazanımı

Tablo 4.2.3.3.

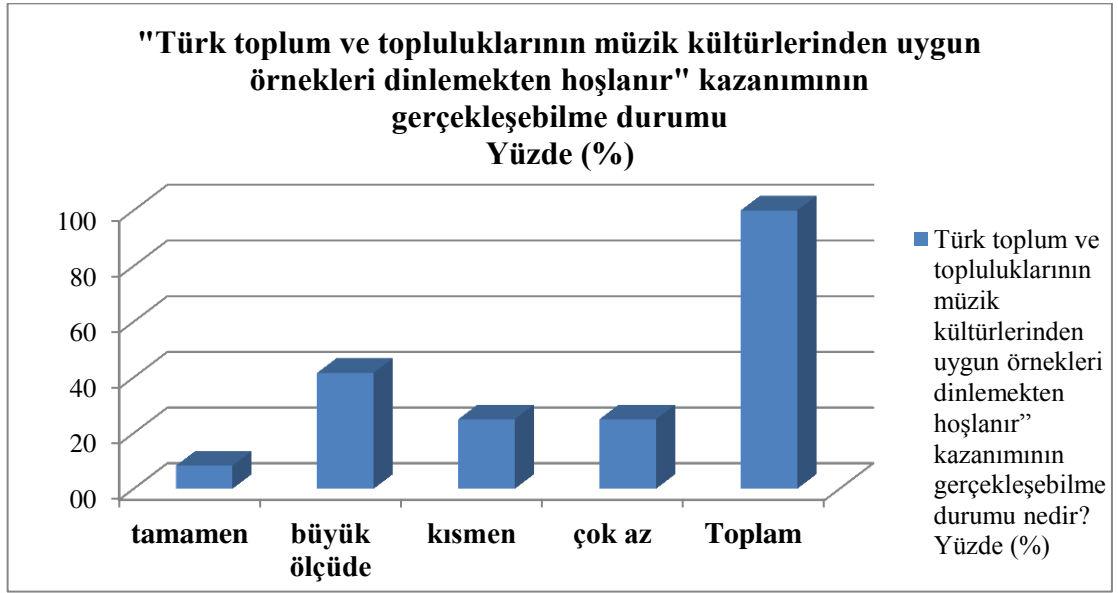
“Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.3’te verilen “Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 23,1 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin Türk müzik kültürüne ait eserleri dinlemekten hoşlandığı söylenebilir. Ancak % 23,1 oranındaki “çok az” düzeyinde saptanan hoşlanma durumu, aşağıda verilmiş olan “yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir” kazanımı içerisindeki Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu ile çelişmektedir. Buradaki çelişkinin oluşma nedeninin ise; öğrencinin müzik seslendirmedeki aktif katılımının, müzik dinlemede pasif duruma dönmesi sonucunda, söylemede farklı, dinlemede farklı yönde oluşan bir durumun ortaya çıkması ile açıklanabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.3.

4.2.3.4. Uluslararası Müzik Türlerinden Eserleri Dinlemekten ve Çalmaktan Hoşlanır Kazanımı

Tablo 4.2.3.4.

"Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır" kazanımının gerçekleşebilme durumu

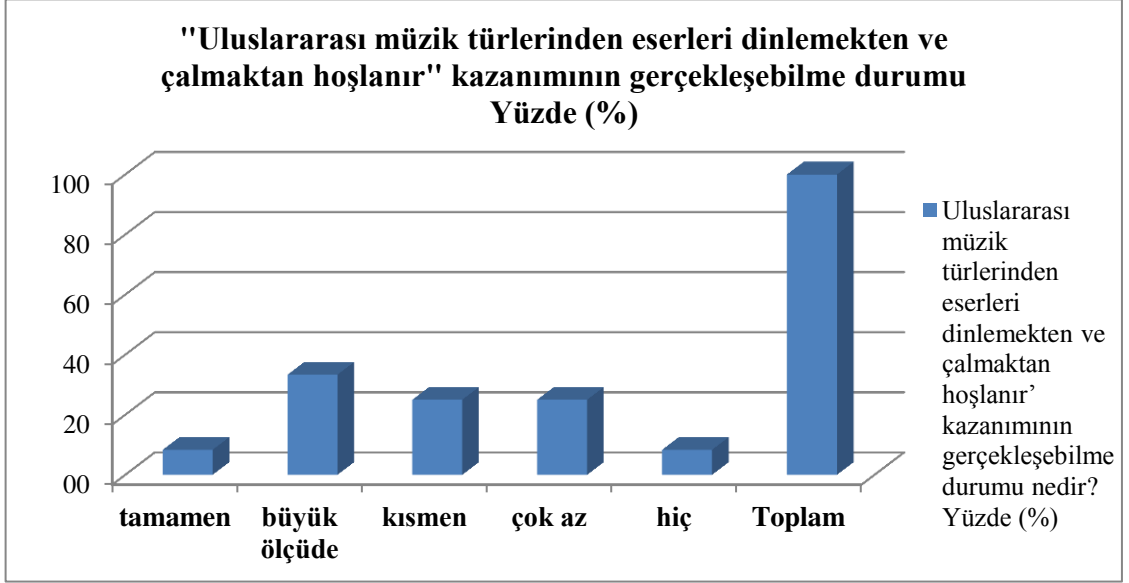
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.4'te verilen "Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır" kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 23,1 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanıp kazanımının gerçekleşebilme durumu farklı düzeylerde. Tüm ölçek türlerinin tercih edilmesi, öğretmenden kaynaklanan eser seçimlerinin bu kazanımın gerçekleşme düzeyi ile bağlantılı olduğunu düşündürülebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.4.



4.2.3.5. Çoksesli Örnekler Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.2.3.5.

"Çoksesli örnekler seslendirir" kazanımının gerçekleşebilme durumu

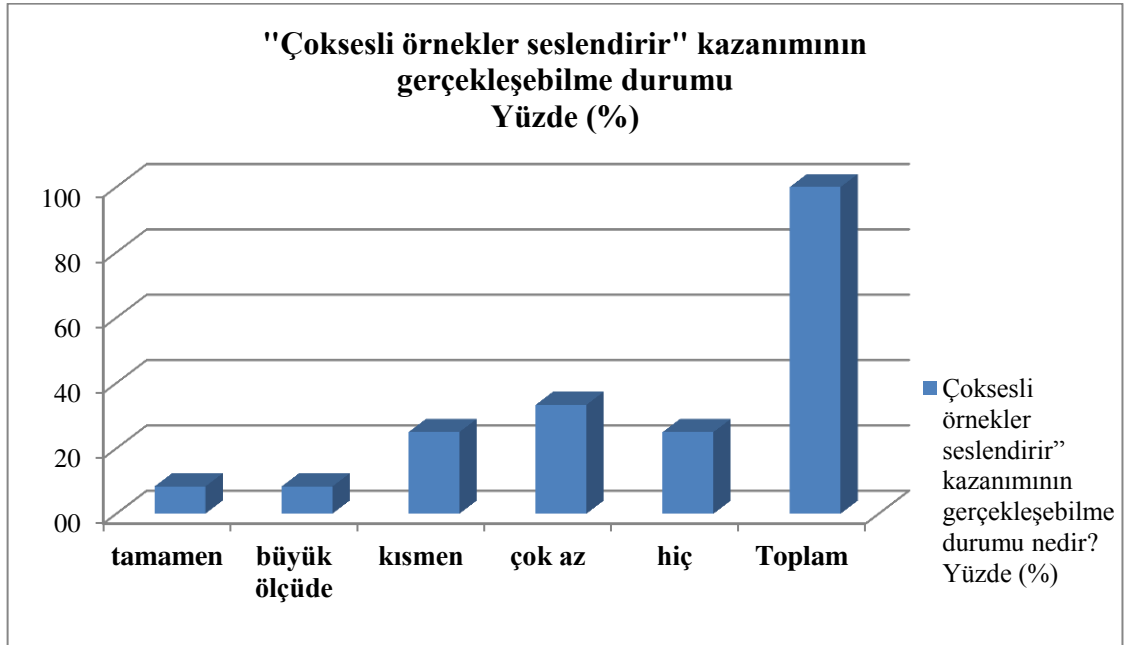
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	4	30,8
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.5'teki "çoksesli örnekler seslendirir" kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 30,8 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, altıncı ve yedinci sınıf düzeylerinde olduğu gibi GEO'daki sekizinci sınıf öğrencilerin büyük bir kısmının da "çoksesli örnekler seslendirir" kazanımını gerçekleştirme düzeyleri düşüktür. Bundaki etkenlerin, altıncı ve yedinci sınıfta yer alan çoksesli eser söyleme kazanımında olduğu gibi, birden fazla olabileceği tahmin edilmektedir. Müziğin yetenek durumu ile bağlantılı oluşu, öğrencilerin çoksesli eserlere yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenci isteksizliği, öğretmen tercihleri, düzeye uygun dağarcık eksikliği ile tüm bunlara ek olarak sekizinci sınıfta okuyan 13-15 yaş aralığındaki öğrencilerin ergenlik döneminde yer alıp ses değişimine uğraması, çoksesli eser seslendirmedeki düzey düşüklüğünün nedenleri arasında sıralanabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.5.



4.2.3.6. Müzik Çalışmalarını Sergiler Kazanımı

Tablo 4.2.3.6.

“Müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	6	46,2
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.6’da verilen “müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu; % 46,2 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin, müzik çalışmalarını sergilediği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.6.



4.2.3.7. Yurdumuzdaki Müzik Türlerinden Seçkin Örnekler Seslendirir Kazanımı

4.2.3.7.1. Türk Halk Müziği Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.3.7.1.
Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

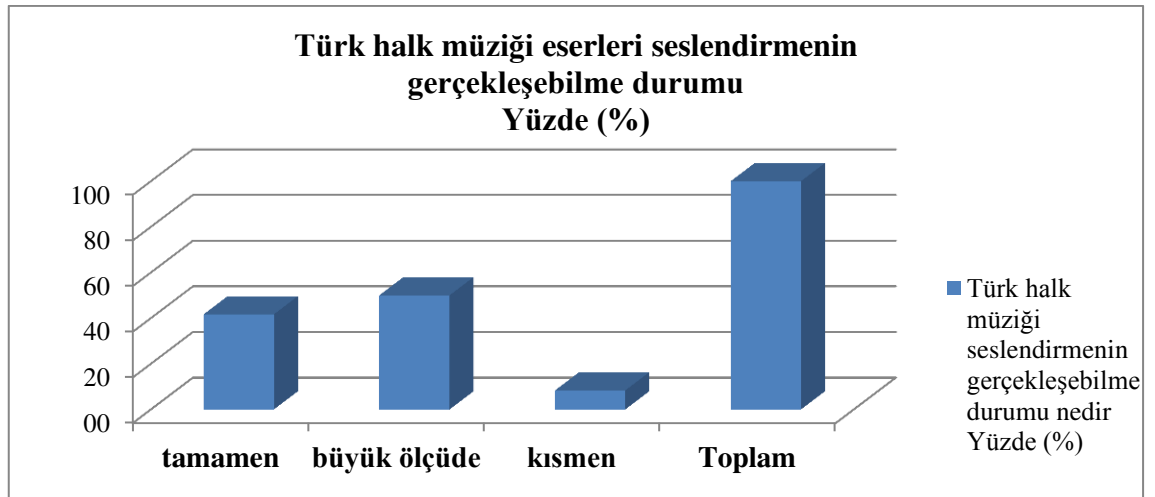
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Kısmen</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.7.1'deki Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 38,5 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, %7,7 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun oldukça yüksek olduğu ve yedinci sınıfta boyutundaki Türk halk müziği seslendirme ile aynı orana sahip olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.7.1.



4.2.3.7.2. Türk Sanat Müziği Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.3.7.2.
Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

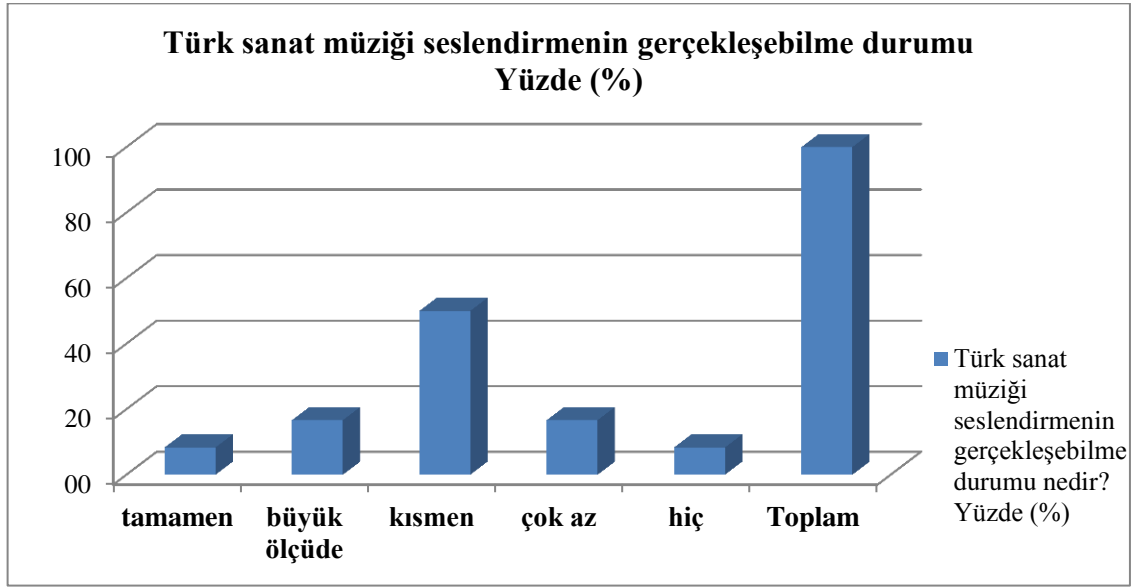
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	6	46,2
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.7.2'deki Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 46,2 kısmen, % 15,4 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, altıncı ve yedinci sınıf dinleme-söyleme-çalma kısmında olduğu gibi, Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun Türk halk müziği eserlerinin seslendirilmesi kadar yüksek olmadığı, GEO'daki öğrencilerin neredeyse yarısının bu türdeki eserleri kısmen seslendirdiği görülmektedir. Seçeneklerin beşinin de işaretlenmesi, Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin; öğretmen tercihi, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi, seviyeye uygun Türk sanat müziği eserlerinin kısıtlılığı ve Türk sanat müziği müzikal öğelerinin, ergenlik döneminde bulunan 13-15 yaş aralığındaki öğrencilerin ses gelişimi bağlamında uyumsuzluk yaratabilmesi ile bağlantılı olabileceğini düşünebiliriz. Ayrıca bu sınıf kazanımları içerisinde yer alan Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu, altıncı ve yedinci sınıfa göre daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.7.2.



4.2.3.7.3. Popüler Müzik Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.3.7.3.

Popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumu

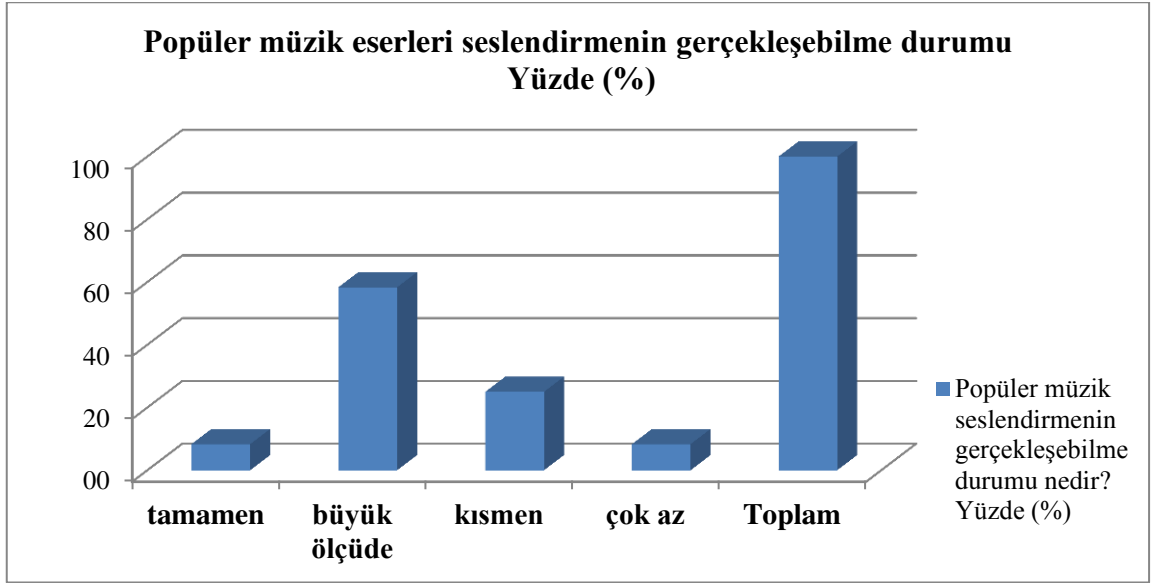
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	1	7,7
Büyük ölçüde	7	53,8
Kısmen	3	23,1
Çok az	1	7,7
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.7.3'deki popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleştirilme durumu; % 7,7 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu türdeki eserleri seslendirdiğini söyleyebiliriz. Bunda, popüler müziğin geniş halk kitlelerine ulaşabilme gücü ile ders içeriği bütünleşmesinin etkili olduğunu düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.7.3.



4.2.3.7.4. Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserleri Seslendirme

Tablo 4.2.3.7.4.

Çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu

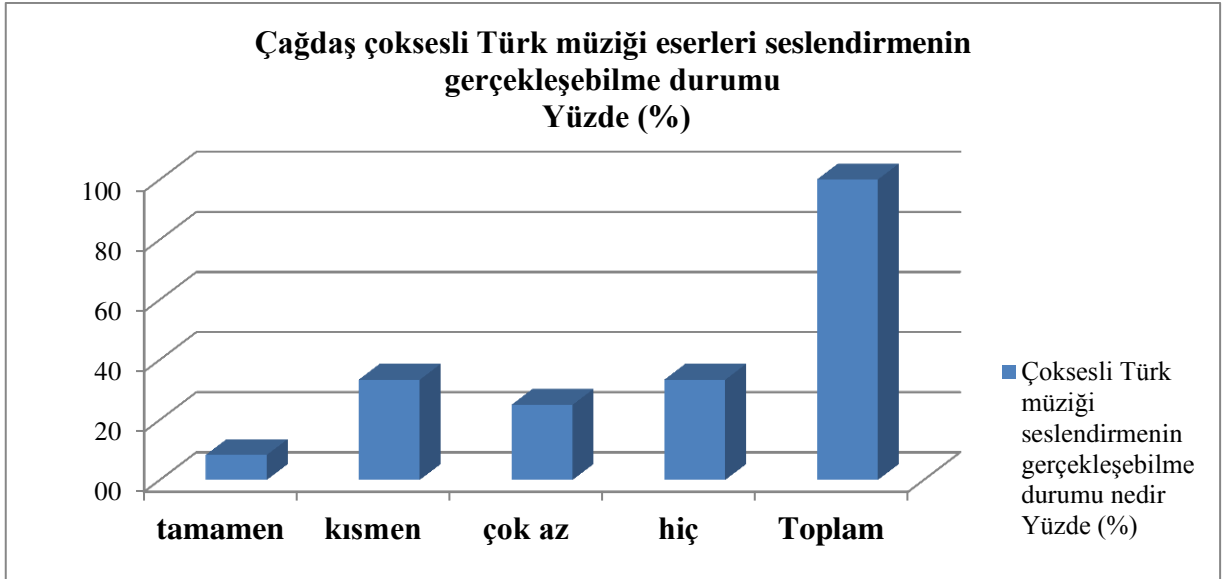
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.2.3.7.4’de verilen çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu; % 7,7 tamamen, % 30,8 kısmen, % 23,1 çok az, % 30,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumunun, altıncı ve yedinci sınıf kazanımlarında saptandığı gibi çok düşük olduğu söylenebilir. Düşük bir düzeyde saptanan çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin çeşitli nedenleri olabilir. Bu nedenleri iki grupta toplayabiliriz. Birinci nedenler eğitim boyutunda, ikinci nedenler ise toplumsal boyutta ele alınabilir. Birinci nedenlerden eğitim boyutu; müziğin yetenek düzeyi ile ilişkisi, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, çoksesliliğin uzun çalışmalar gerektirmesi, haftalık müzik dersi saatinin yetersizliği, öğretmen tercihi, eser kısıtlılığı ve bir özel eğitim okulu olduğu için GEO'daki sınıf mevcutlarının en çok 15 kişiden oluşması ile çoksesliliğin yapılmasını sağlayamaması olarak sıralanabilir. İkinci nedenlerden toplumsal boyut ise; çevre etkileşimi, coğrafi özellikler, sosyal yapı, kitle iletişim araçlarının etkisi, toplumsal ortak müzik dağarcığımızın yetersizliği ve müziğin devlet politikasında gerekli değeri alamayışı olarak sıralanabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekilde görülmektedir:

Grafik 4.2.3.7.4.



4.2.3.8. Ses ve Çalgı Grupları Oluşturur Kazanımı

4.2.3.8.1. Ses Grupları Oluşturma

Tablo 4.2.3.8.1.
Ses grupları oluşturma durumunun gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

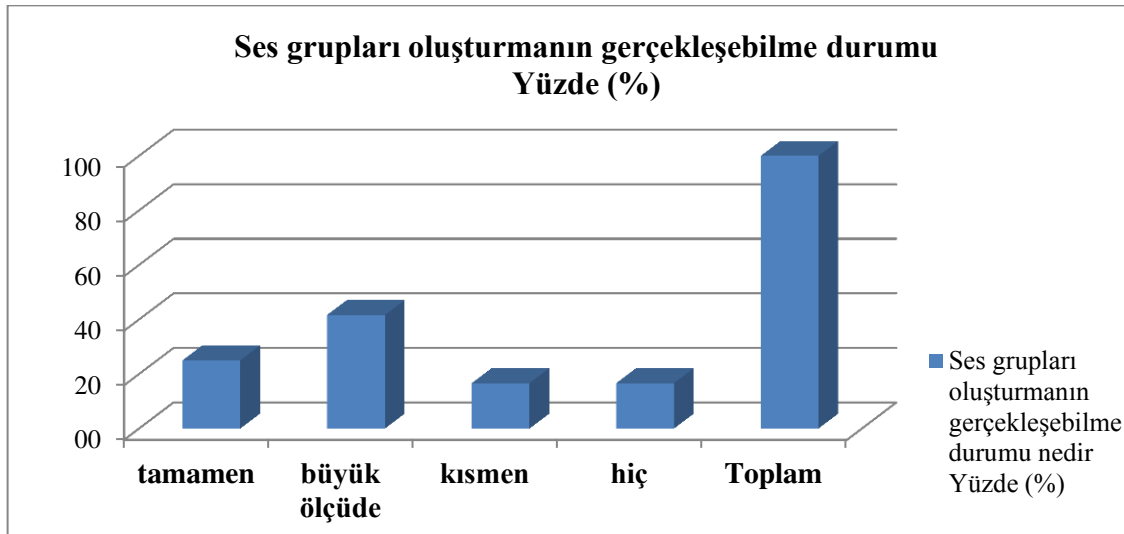
Tablo 4.2.3.8.1’de verilen, ses grupları oluşturma durumunun gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin, ses grupları oluşturdıkları söylenebilir. Ancak, toplam yüzde otuzun üzerinde oranı olan “kısmen” ve “hiç” seçenekleri göz önüne alınmalıdır.

Eyleme dönük olan ses grupları oluşturma, yedinci sınıfta soyut bir beklenti olarak kendini göstermiş olan ses grupları oluşturmaya isteklilik kadar olumlu gerçekleşebilmiş değildir. Bu durumun sebebinin, müziksel söylemeye istek duymak ile eylemsel olarak müziksel söylemenin birbirinden farklı boyutlar olması düşüncesidir.

Ayrıca kimi müzik öğretmenlerinin, ergenlik çağındaki öğrencilerin ses gelişiminin farklılaşması ile ses üretmede çeşitli zorlukları yaşayabileceğini göz önüne alarak, sekizinci sınıfta İstiklâl Marşı ve diğer marşlar dışında ses kullanma ile ilgili uygulamaları yoğun olarak uygulamadığı düşünülmektedir.

Bu tablonun yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.8.1.

4.2.3.8.2. Çalgı Grupları Oluşturma

Tablo 4.2.3.8.2.

Çalgı grupları oluşturmanın gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>ok az</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

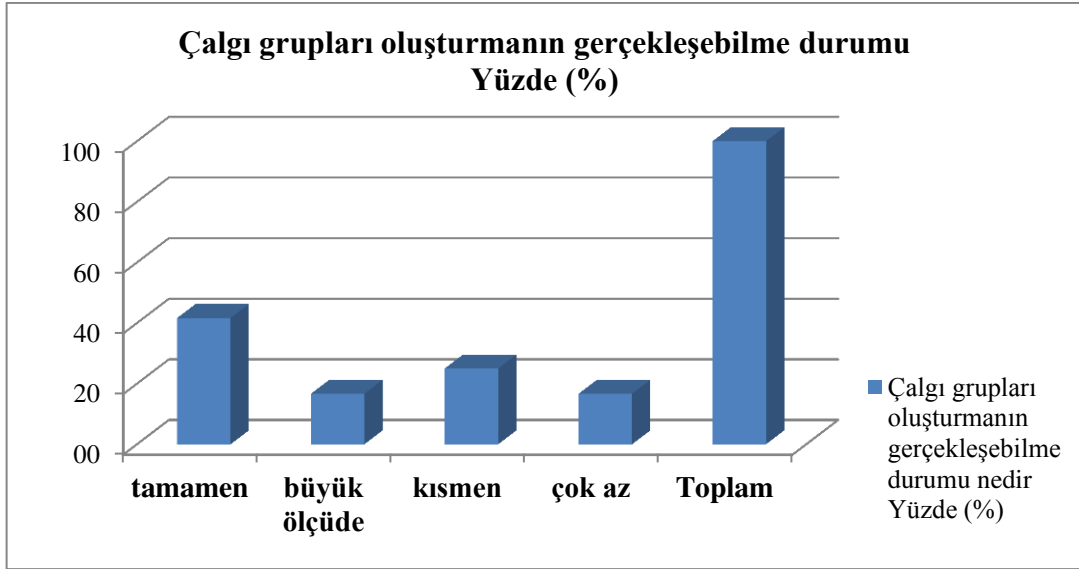
Tablo 4.2.3.8.2’deki, çalgı grupları oluşturmanın gerçekleşebilme durumu: % 38,5 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 15,4 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin, çalgı grupları oluşturabildiği söylenebilir. Ancak dörtte bire yakın bir oranda olan “kısmen” ve yüzde on beşin üzerinde bir oranda olan “ok az” seçenekleri; göz önüne alınmalıdır. Ses grubu oluşturmada bahsedildiği gibi, eyleme dönük olan çalgı grupları oluşturma, yedinci sınıfta soyut bir beklenti olarak kendini göstermiş olan çalgı grupları oluşturmaya

isteklilik kadar olumlu gerçekleşebilmiş değildir. Buradaki etkenin, çalgı çalmaya istek duymak ile çalgı çalmanın birbirinden farklı boyutlar olması düşüncesidir.

Bu tablonun yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.2.3.8.2.



4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

(Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı)

4.3.1. Altıncı Sınıf

4.3.1.1. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır Kazanımı

4.3.1.1.1. Uzatma Bağı Uzatma Noktası İşaretlerinin Kullanımı

Tablo 4.3.1.1.1.

Uzatma bağı, uzatma noktası işaretleri kullanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.1.1'deki uzatma bağı, uzatma noktası işaretleri kullanımının gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, %7,7 kısmen, % 15,4 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, temel müzik yazısı kapsamında yer alan uzatma işaretleri kullanımının, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin yarısına yakını bu işaretleri kullanmakta, dörtte birine yakını kısmen ya da çok az, diğer dörtte birine yakını ise hiç kullanmamaktadır. Bu durumun braille müzik yazısı bilen öğretmen ve öğrenciler ile bilmeyen öğretmen ve öğrencilerden kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.1.1.



4.3.1.1.2. Hece Bağı Kullanımı

Tablo 4.3.1.1.2.

Hece bağı kullanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

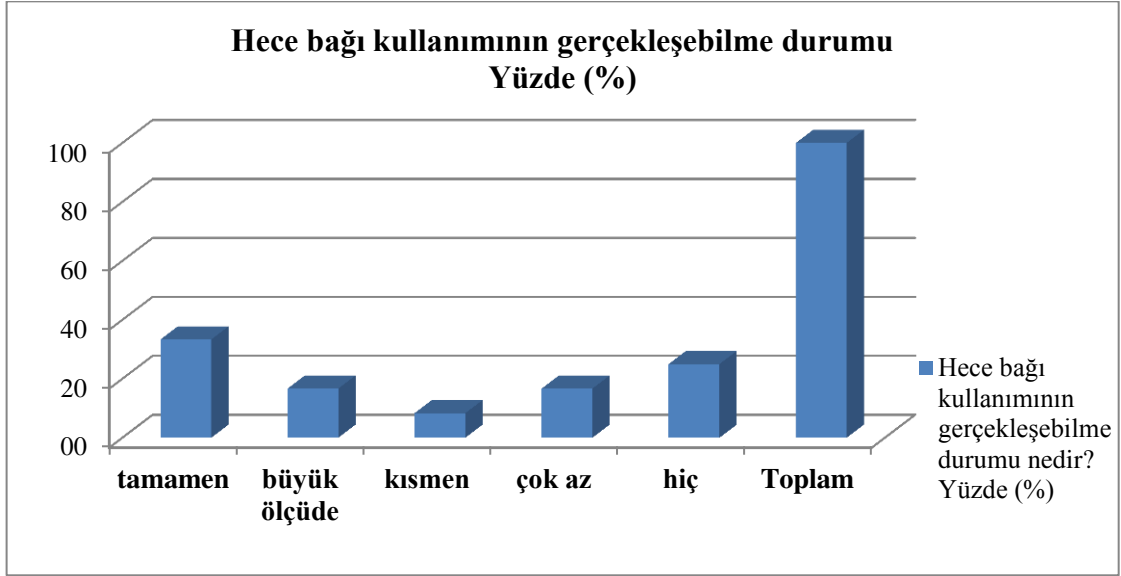
Tablo 4.3.1.1.2’de verilen hece bağı kullanımının gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, %7,7 kısmen, % 15,4 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, temel müzik yazısı kapsamında yer alan hece bağı kullanımının, uzatma bağı ve uzatma noktası işaretleri kullanımında olduğu gibi, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin

yarısına yakını bu işaretleri kullanmakta, dörtte birine yakını kısmen ya da çok az, diğer dörtte birine yakını ise hiç kullanmamaktadır. Bu durumun braille müzik yazısı bilen öğretmen ve öğrenciler ile bilmeyen öğretmen ve öğrencilerden kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.1.2.



4.3.1.1.3. Do.1-Do.2 Arası Seslerin Yazımı

Tablo 4.3.1.1.3.

Do.1-do.2 arası seslerin yazımının gerçekleştirilme durumu.

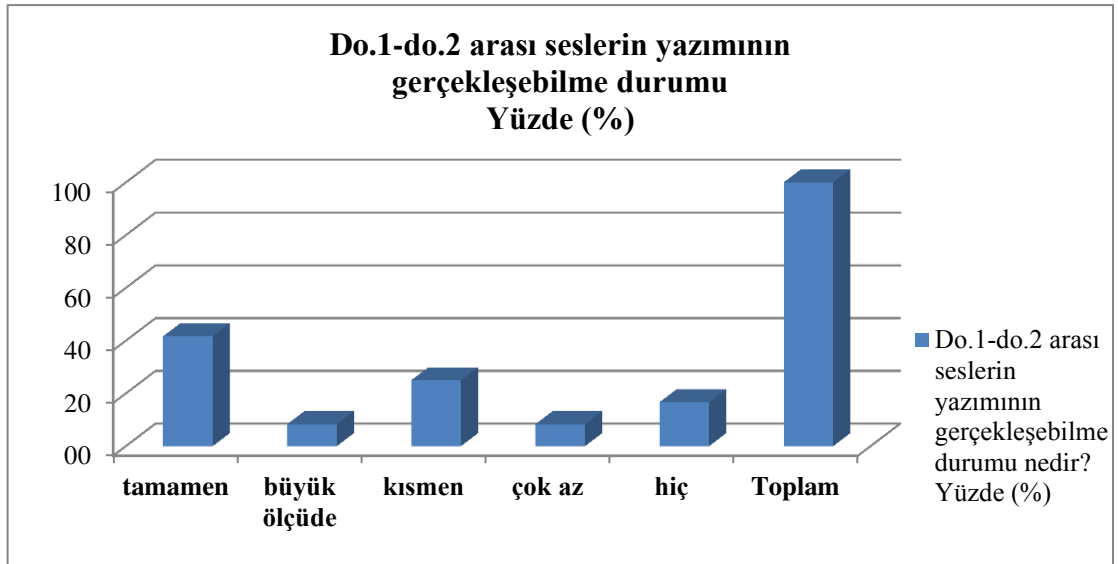
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.1.3'te verilen do.1-do.2 arası seslerin yazımının gerçekleşebilme durumu: % 38,5 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, %23,1 kısmen, % 7,7 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, nota yazımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin yarısına yakını bu sesleri yazmakta, yüzde otuzun üzerinde kısmen ya da çok az, yüzde on beşin üzerinde ise hiç yazamamaktadır. Bu durumun braille müzik yazısı bilen öğretmen ve öğrenciler ile bilmeyen öğretmen ve öğrencilerden kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.1.3.



4.3.1.1.4. Beş Sekizlik Usulün Kullanımı

Tablo 4.3.1.1.4.
Beş sekizlik usulün kullanımının gerçekleşebilme durumu

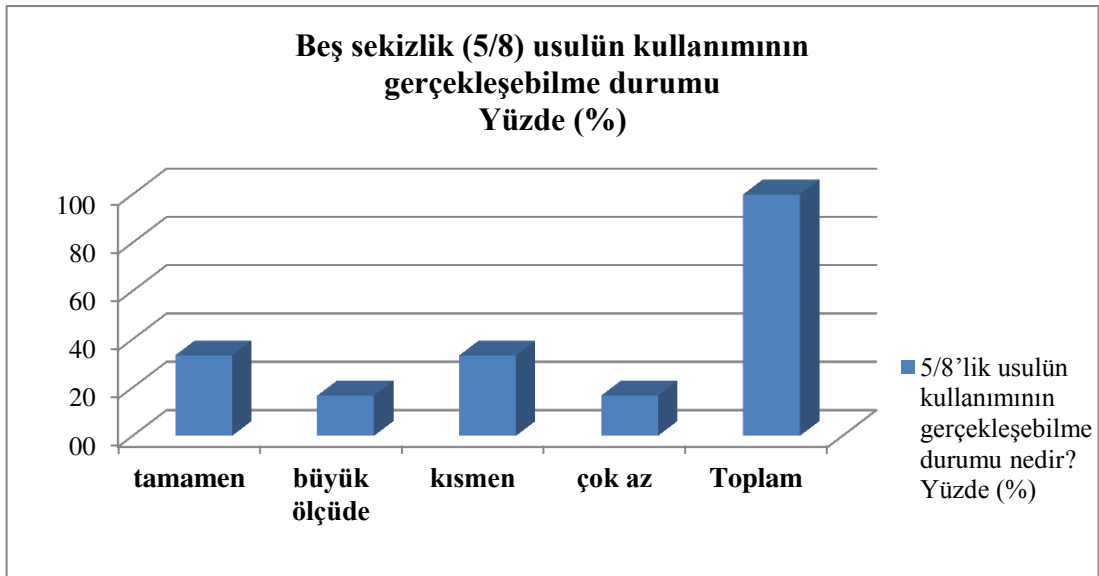
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.1.4'te verilen beş sekizlik usulün kullanımının gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 15,4 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, beş sekizlik usulün kullanımının değişik düzeylerde gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Bunun sebebinin, beş sekizlik usulün basit ölçülere göre daha zorlayıcı olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.1.4.



4.3.1.1.5. Altı Sekizlik Ölçünün Kullanımı

Tablo 4.3.1.1.5.
6/8'lik ölçünün kullanımının gerçekleşebilme durumu

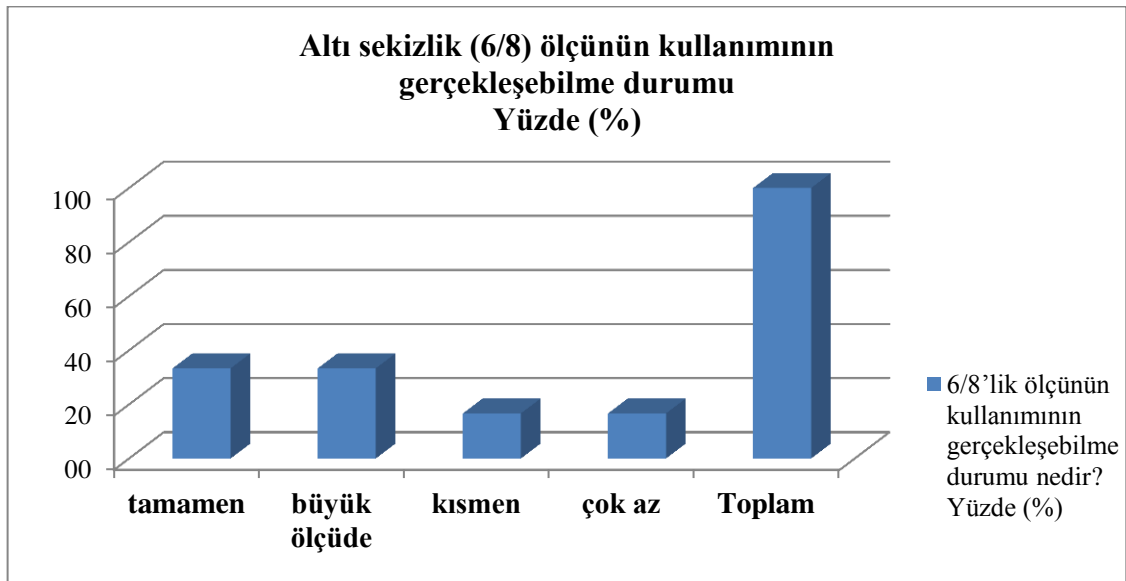
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.1.5'te verilen altı sekizlik ölçünün kullanımının gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 15,4 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, altı sekizlik ölçünün kullanımının olumlu olduğu gözlemlenmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.1.5.



4.3.1.1.6. Onaltılık Nota Süresinin Dizek Üzerinde Yazımı

Tablo 4.3.1.1.6.

Onaltılık nota süresinin dizek üzerinde yazımının gerçekleşebilme durumu

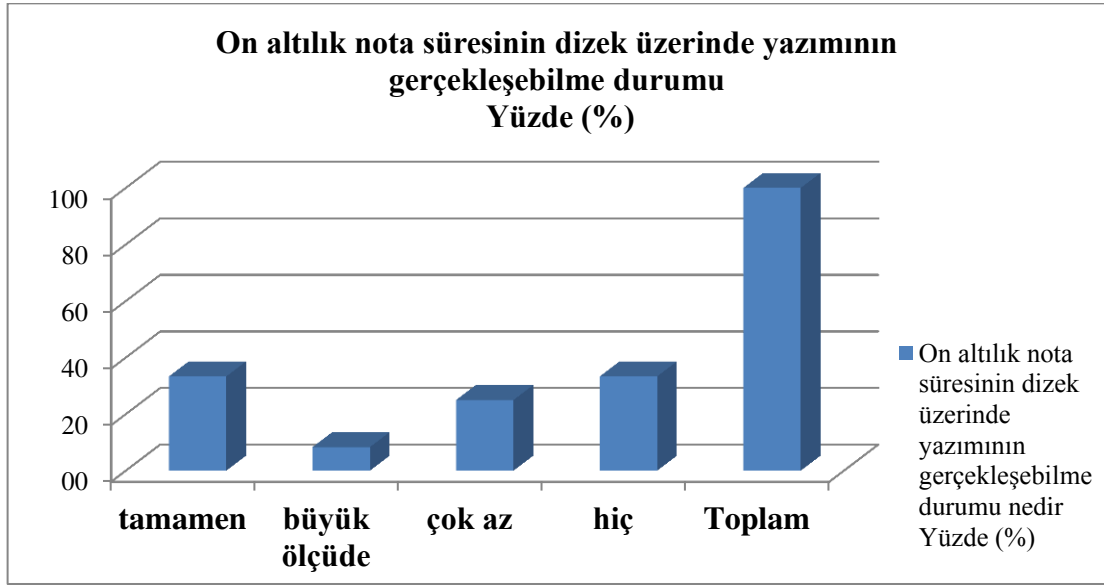
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.1.6'daki onaltılık nota süresinin dizek üzerinde yazımının gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 çok az, % 30,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, braille müzik yazısını bilen öğrenciler ile bilmeyen öğrencilerin varlığını yorumlayabiliriz. Onaltılık nota süresi, yüzde kırka yakın bir oranda, tamamen ya da büyük ölçüde yazılabilmektedir. Ancak yüzde otuzun üzerinde bir oranda hiç yazılamamaktadır. Burada, GEO'daki müzik eğitiminde, görme engelli öğrencilerin braille müzik yazısını öğrenebildikleri ölçüde temel müzik yazı ve öğelerini gerçekleştirdikleri, bilmedikleri taktirde de temel müzik yazı ve öğeleri konusunu yeterince öğrenemediklerini ortaya koymaktadır. Yani GEO'da görev yapan müzik öğretmenlerinin, braille alfabesi ve braille müzik yazısı bilmelerinin, temel müzik yazı ve öğeleri konusu için çok önemli olduğu, gelecekte bu okullarda görev yapacak müzik öğretmeni adaylarına braille müzik yazısı öğretmenin müzik eğitimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.1.6.



4.3.1.2. Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Ritim Çalgıları ile Ayırt Eder Kazanımı

Tablo 4.3.1.2.

“Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgıları ile ayırt eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu

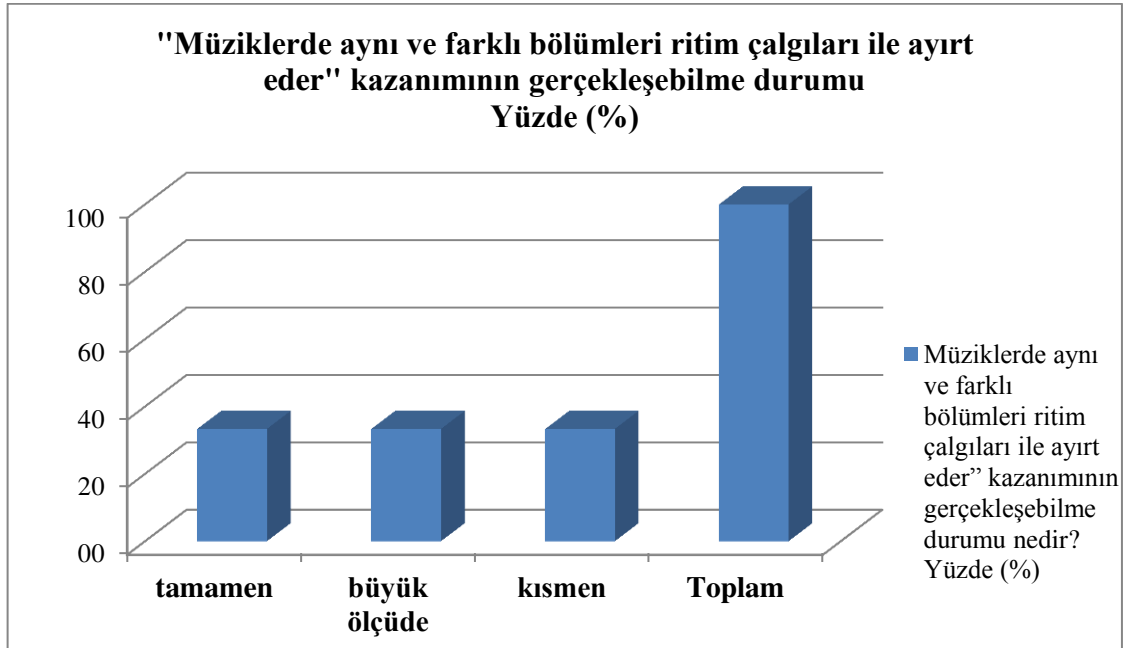
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.2’deki “müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgıları ile ayırt eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 30,8 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, müziklerdeki aynı ve farklı bölümleri ritim çalgıları ile ayırt eder kazanımının gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.2.



4.3.1.3. İnsan Sesinin Oluşumunu Açıklar Kazanımı

Tablo 4.3.1.3.

"İnsan sesinin oluşumunu açıklar" kazanımının gerçekleşebilme durumu

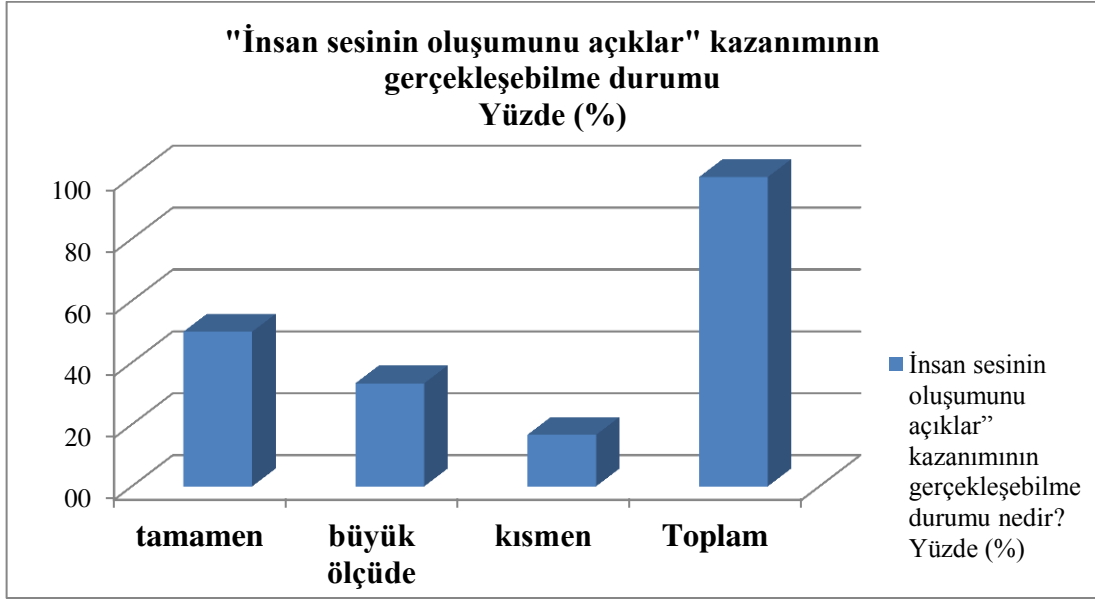
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	6	46,2
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.3'teki "insan sesinin oluşumunu açıklar" kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 46,2 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, insan sesinin oluşumunu açıklar kazanımının gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.3.



4.3.1.4. Ergenlik Dönemi Ses Değişim Özelliklerini Fark Eder Kazanımı

Tablo 4.3.1.4.

*"Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder"
kazanımının gerçekleşebilme durumu*

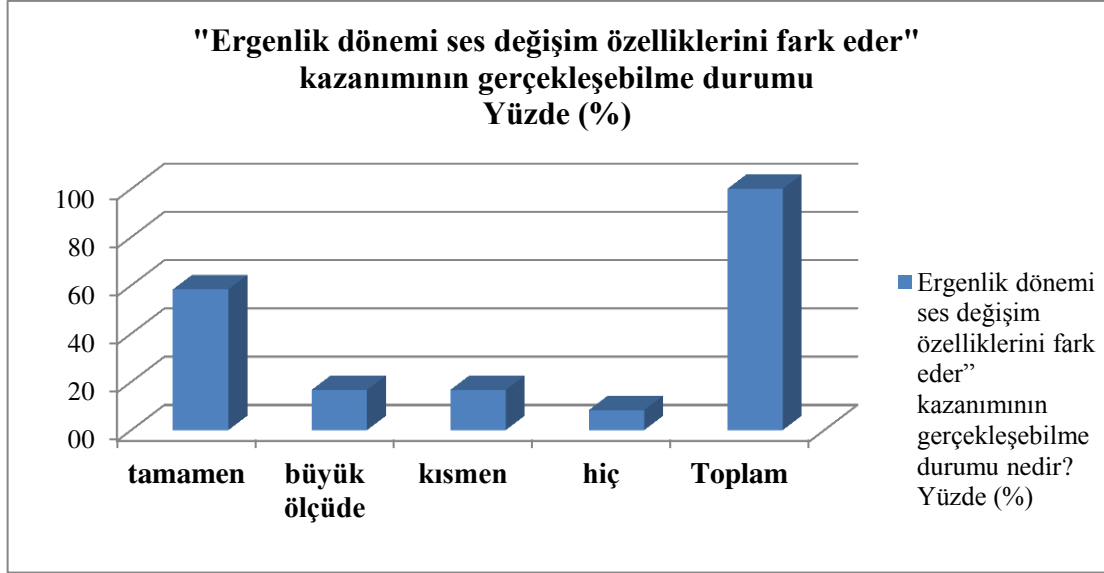
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	7	53,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.1.4'teki "ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder" kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 53,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Buna göre, ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder kazanımının gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.4.



4.3.2. Yedinci Sınıf

4.3.2.1. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır Kazanımı

4.3.2.1.1. Kalın La-Si İnce Re-Mi Notalarını Dizeler Üzerinde Yazma

Tablo 4.3.2.1.1.

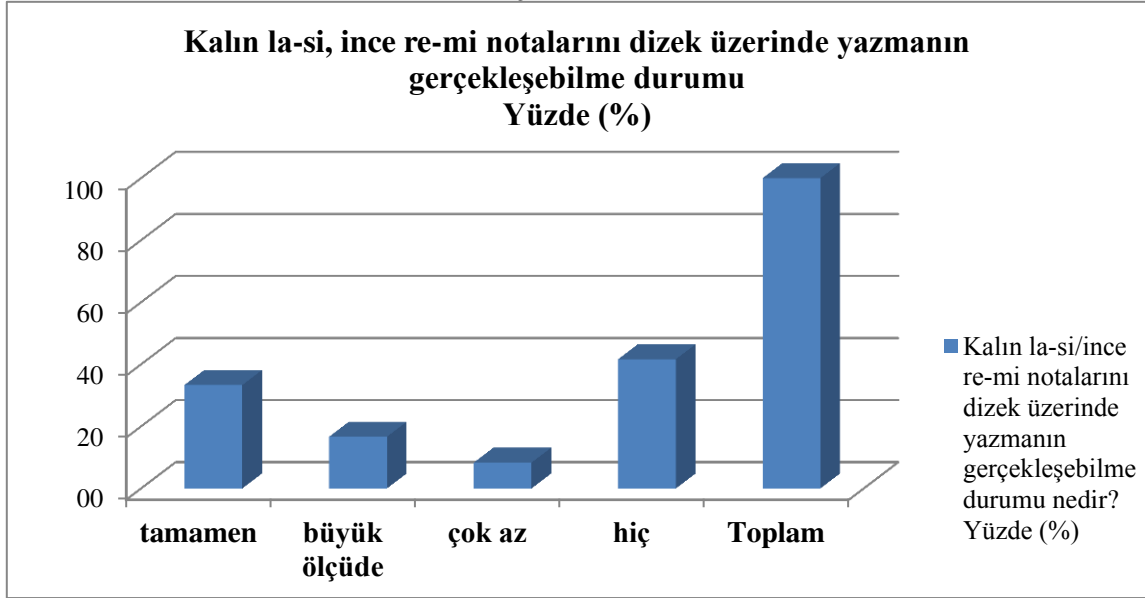
Kalın la-si, ince re-mi notalarını dizeler üzerinde yazmanın gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	5	38,5
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.1.1'deki kalın la-si, ince re-mi notalarını dizeler üzerinde yazmanın gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 7,7 çok az, % 38,5 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, temel müzik yazısının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin yarısına yakını notaları yazabilmekte, diğer yarısı ise çok az yazmakta ya da hiç yazamamaktadır. Bu durumun Braille müzik yazısı bilen öğretmen ve öğrenciler ile bilmeyen öğretmen ve öğrencilerden kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.1.1.

4.3.2.1.2. Noktalı Notaları Dizek Üzerinde Yazma

Tablo 4.3.2.1.2.

Noktalı notaları dizek üzerinde yazmanın gerçekleşebilme durumu

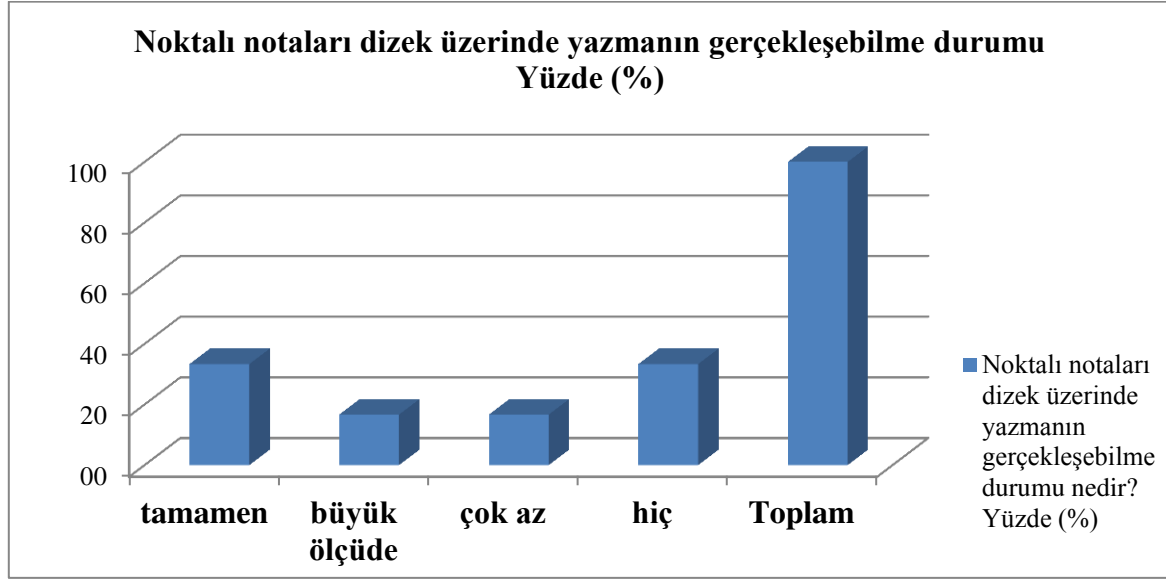
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.1.2'deki noktalı notaları dizek üzerinde yazmanın gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 15,4 çok az, % 30,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, temel müzik yazısı kapsamındaki noktalı nota yazmanın değişik düzeylerde gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Öğrencilerin yarısına yakını noktalı notaları yazabilmekte, diğer yarısı ise çok az yazmakta ya da hiç yazamamaktadır. Bu durumun Braille müzik yazısı bilen öğretmen ve öğrenciler ile bilmeyen öğretmen ve öğrencilerden kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.1.2.



4.3.2.1.3. Müzik Öğeleri Kullanımı

Tablo 4.3.2.1.3.

*Müzik öğeleri kullanımının gerçekleştirilme durumu
(Senyö, da capo, fine, v.b.)*

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

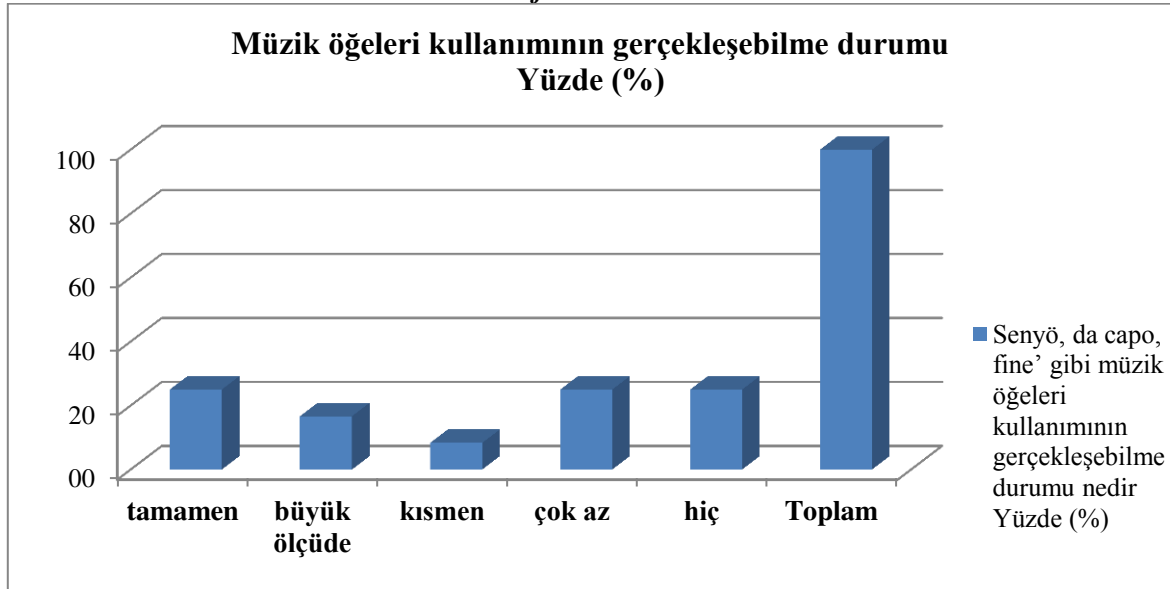
Tablo 4.3.2.1.3’de verilen müzik öğeleri kullanımının gerçekleştirilme durumu: % 23,1 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, %7,7 kısmen, % 23,1 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, müzik öğeleri kullanımının, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Tamamen, büyük ölçüde ve kısmen düzeylerinde

gerçekleşen bu işaretleri kullanma durumunun, yaklaşık yarı oranda olduğu görülmektedir. Ancak çok az düzeyde kullanıldığını ve hiç kullanılmadığını belirten bulgulara baktığımızda, burada da yaklaşık yüzde ellilik bir oran söz konusudur. Bu durumun Braille müzik yazısı bilen öğretmen ve öğrenciler ile bilmeyen öğretmen ve öğrencilerden kaynaklanabileceği tahmin edilmektedir. Ayrıca senyö, da capo, fine gibi müzik öğelerinin, ilköğretim seviyesinde yazılmış ve çoğunluğu tek bölümden oluşan şarkı, türkü ve marşlarda çok kullanılmadığını göz önünde tuttuğumuzda, yaklaşık yüzde ellilik bir oranın çok az kullanmasını ya da hiç kullanmamasını makul karşılayabiliriz.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.1.3.



4.3.2.1.4. Yedi Sekizlik Usulu Tanıma

Tablo 4.3.2.1.4.
Yedi sekizlik usulü tanınmanın gerçekleştirilme durumu

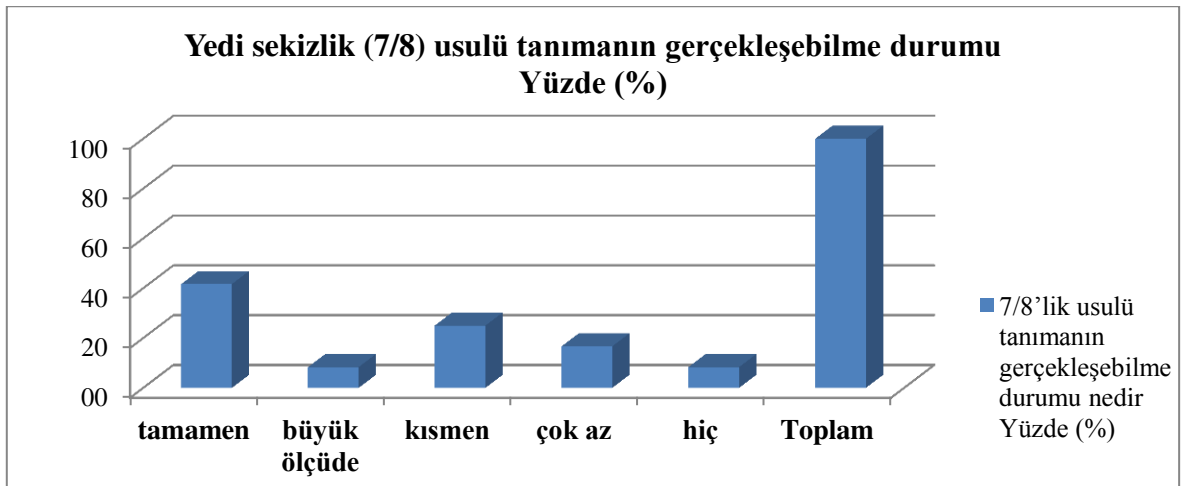
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.1.4'teki, yedi sekizlik usulü tanınmanın gerçekleştirilme durumu: % 38,5 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 15,4 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, yedi sekizlik usulü tanımada değişik düzeylerde gerçekleştirme oranının olduğu gözlemlenmekte ve bu gerçekleştirme düzeyinin daha çok olumlu yönde olduğu görülmektedir. Çok az ve hiç seçeneklerinin, yaklaşık dörtte bir oranda olmasının da yedi sekizlik usulde olan eserlerin genellikle türkü yapısında olması ve yedinci sınıf düzeyinde verilebilecek örneklerin sınırlı sayıda olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.1.4.



4.3.2.2. Müzikte Dizileri Tanır Kazanımı

4.3.2.2.1. Do Majör Dizi Tanıma

Tablo 4.3.2.2.1.
Do majör dizi tanınmanın gerçekleşebilme durumu

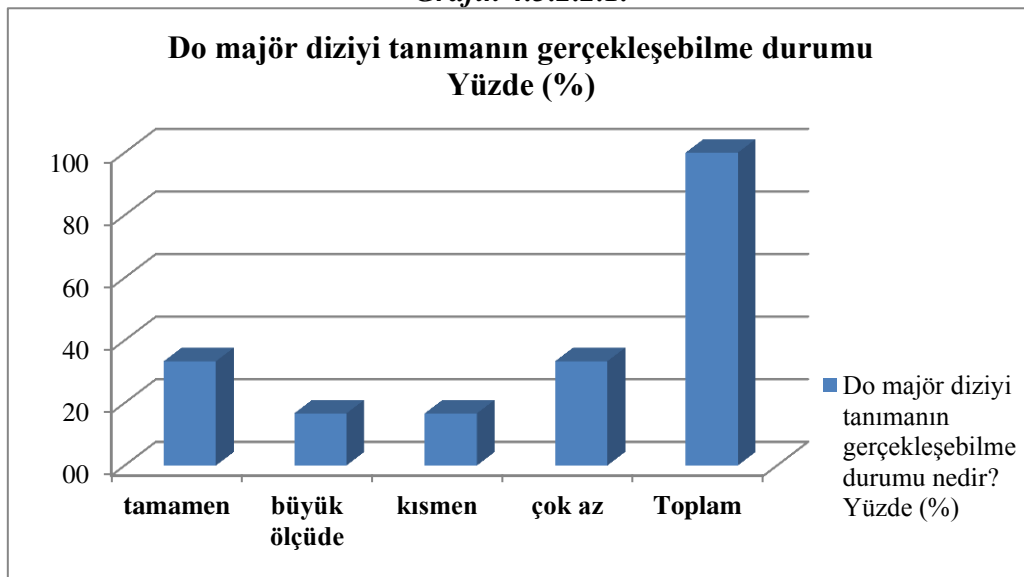
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.2.1'deki, do majör dizi tanınmanın gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 30,8 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, do majör dizi tanınmanın gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu ancak yüzde otuzun üzerinde bir oranda bu dizinin çok az bir düzeyde tanınabildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.2.1.



4.3.2.2.2. La Minör Diziyi Tanıma

Tablo 4.3.2.2.2.
La minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu

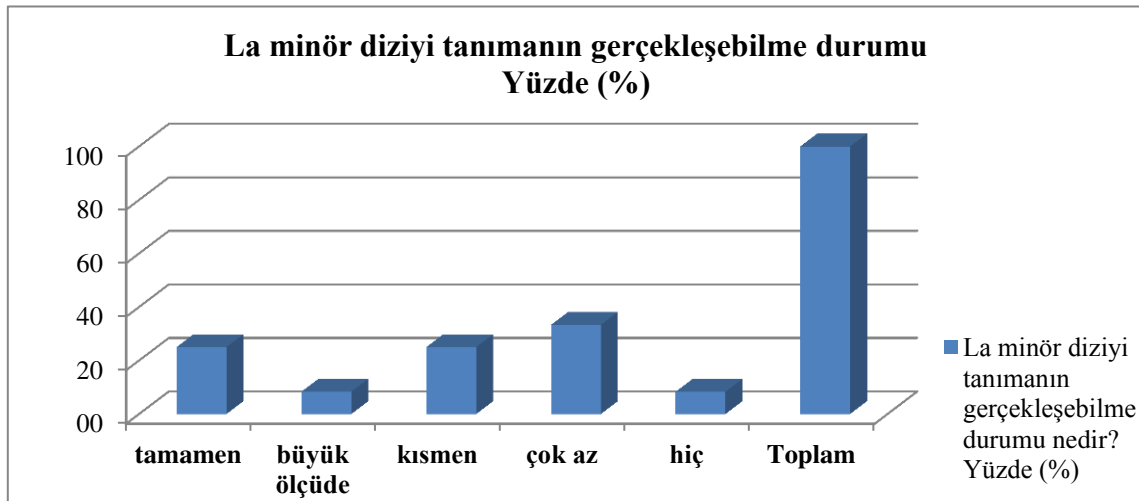
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	4	30,8
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.2.2'deki, la minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 30,8 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Buna göre, la minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumunun çeşitli düzeylerde gerçekleştiği ve do majör dizisinin tanınabilirliği kadar yüksek düzeyde bilinemediği görülmektedir. Bu durumun la minör tonundaki eserlerin seslendiriliş sıklığı ile ilgili olabileceği ve bununla beraber la minör dizisinin tanınırlığının bu duruma göre değişkenlik gösterebileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.2.2.



4.3.2.2.3. Hüseyini Makam Dizisini Tanıma

Tablo 4.3.2.2.3.
Hüseyini makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu

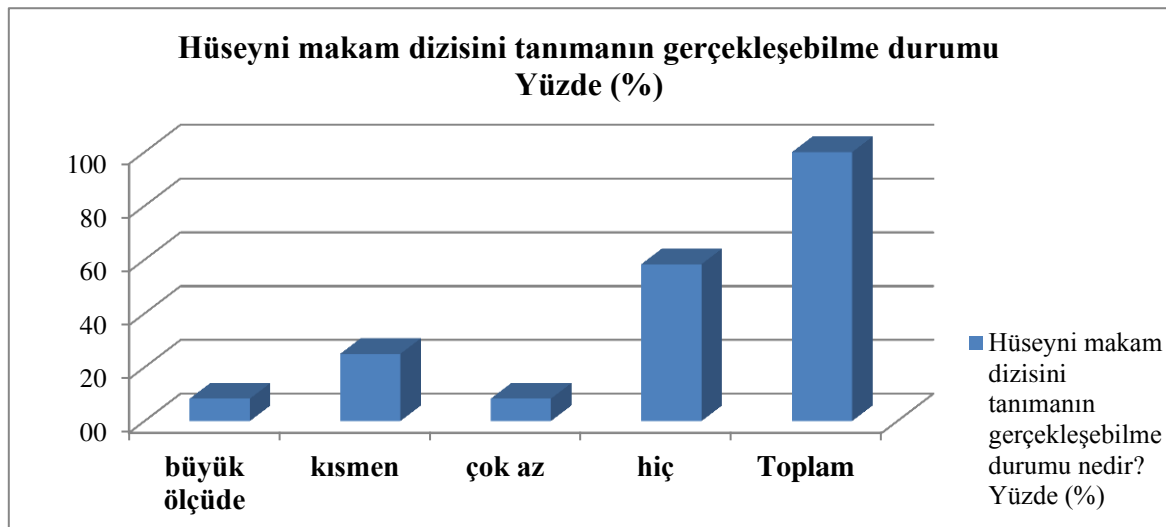
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	7	53,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.2.3'te verilen, hüseyini makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok az, % 53,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, hüseyini makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumunun olumsuz olduğu ve yarıdan fazla bir oranda bu makam dizisinin tanınmadığı görülmektedir. Bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.2.3.



4.3.2.2.4. Kürdi Makam Dizisini Tanıma

Tablo 4.3.2.2.4.
Kürdi makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu

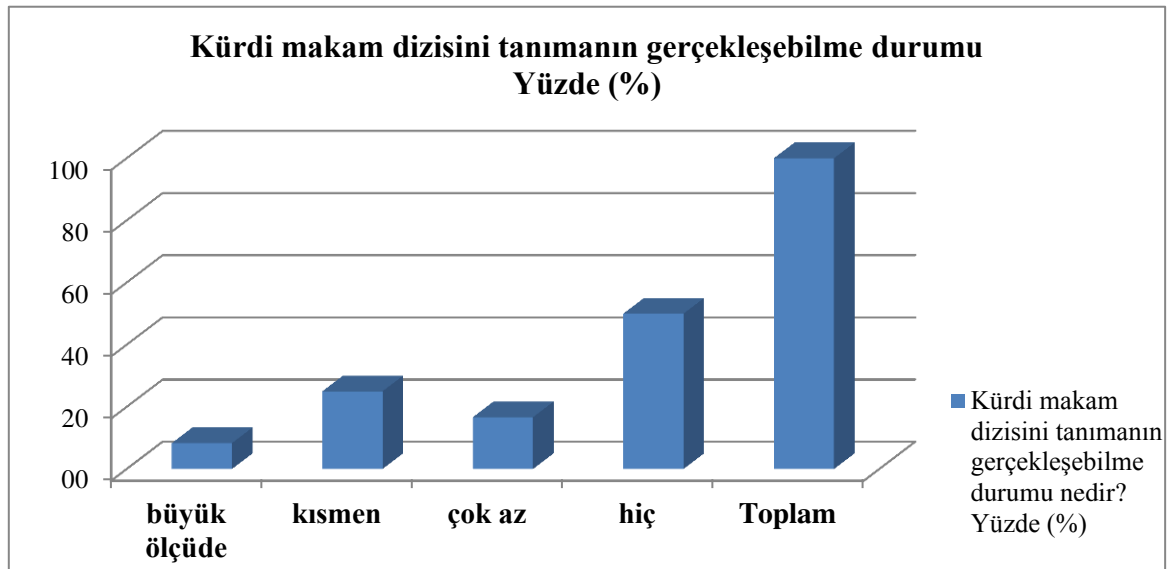
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	6	46,2
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.2.4'te verilen, hüseyini makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 15,4 çok az, % 46,2 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, kürdi makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumunun olumsuz olduğu ve yarıya yakın bir oranda bu makam dizisinin tanınmadığı görülmektedir. Hüseyini makam dizisinde olduğu gibi bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.2.4.



4.3.2.2.5. Nihavend Makam Dizisini Tanıma

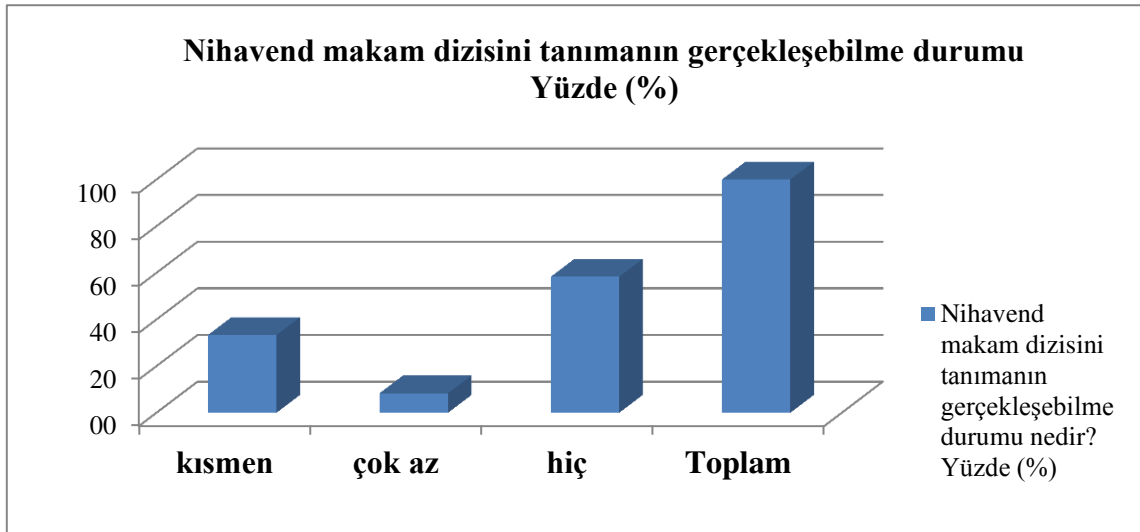
Tablo 4.3.2.2.5.
Nihavend makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	7	53,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.2.5'te verilen, nihavend makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 30,8 kısmen, % 7,7 çok az, % 53,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, nihavend makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumunun olumsuz olduğu ve yarıdan fazla bir oranda bu makam dizisinin tanınmadığı görülmektedir. Burada dikkat çeken durum ise; nihavend makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu sorusuna yanıt veren müzik öğretmenlerinin hiçbirinin, tamamen ya da büyük ölçüde seçeneklerinden birini seçmediğidir. Bu durum, hüseyini ve kürdi makamlarının yorum kısmında paylaşıldığı gibi, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.2.5.

4.3.2.3. İnsan Sesi ve Ses Topluluklarını Ayırt Eder Kazanımı

4.3.2.3.1. İnsan Seslerini Ayırt Etme

Tablo 4.3.2.3.1.

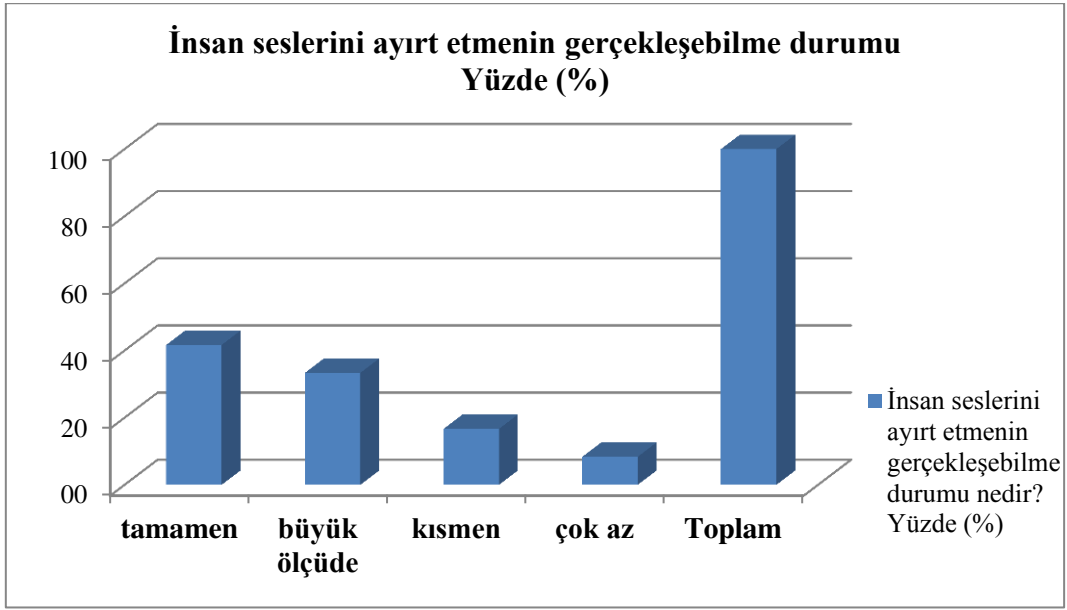
İnsan seslerini ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.3.1'deki, insan seslerini ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu: % 38,5 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, insan seslerini ayırt etmenin gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.3.1.

4.3.2.3.2. Ses Topluluklarını Ayırt Etme

Tablo 4.3.2.3.2.

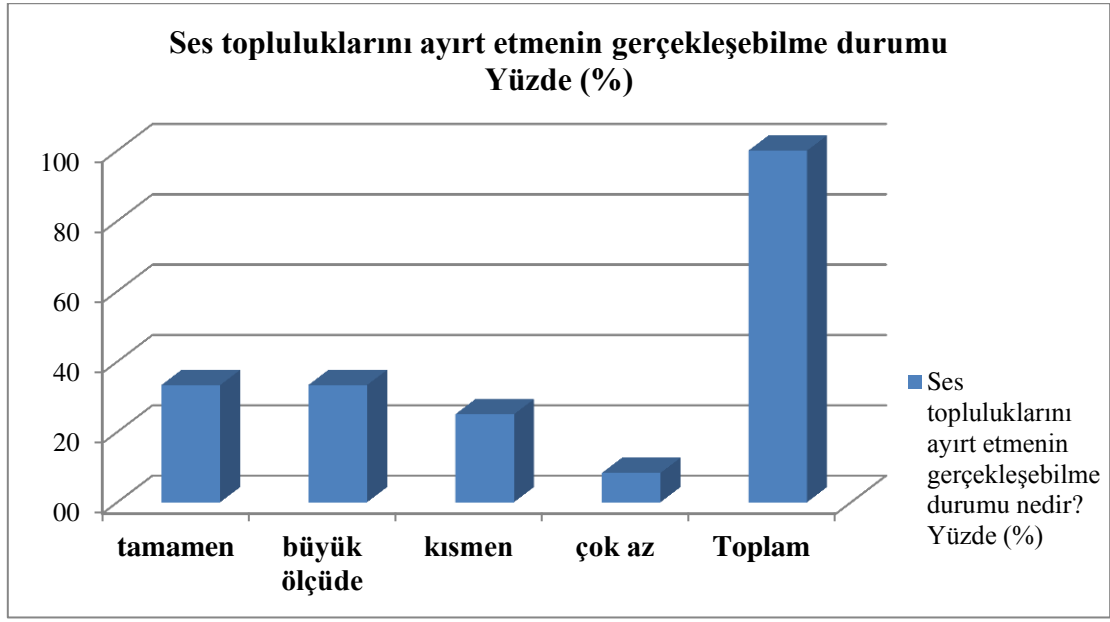
Ses topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.3.2'deki, ses topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Buna göre, ses topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.3.2.

4.3.2.4. Çalgı ve Çalgı Topluluklarını Ayırt Eder Kazanımı

4.3.2.4.1. Çalgıları Ayırt Etme

Tablo 4.3.2.4.1.

Çalgıları ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu

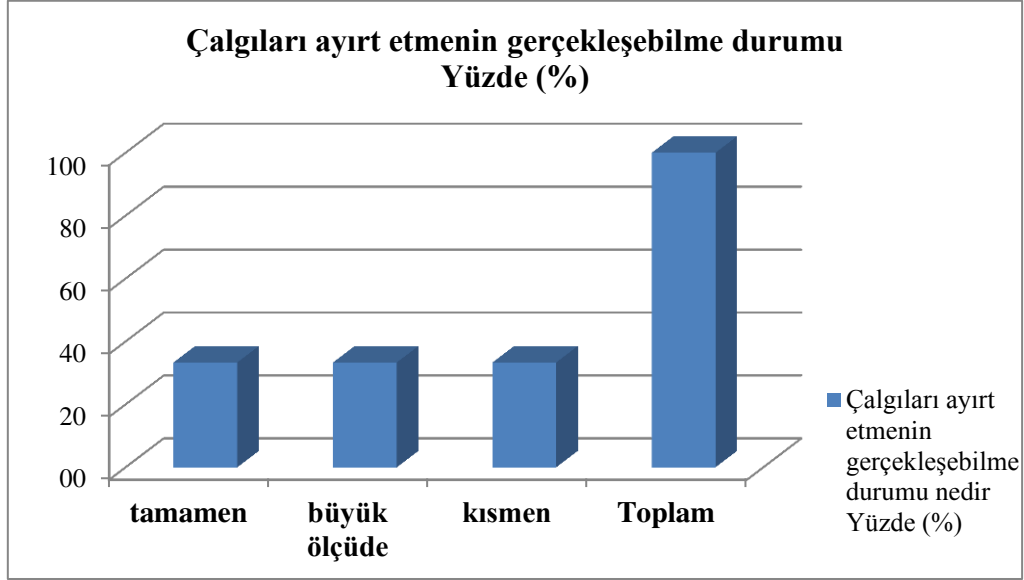
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.4.1’de verilen, çalgıları ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 30,8 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, çalgıları ayırt etmenin gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.4.1.



4.3.2.4.2. Çalgı Topluluklarını Ayırt Etme

Tablo 4.3.2.4.2.

Çalgı topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu

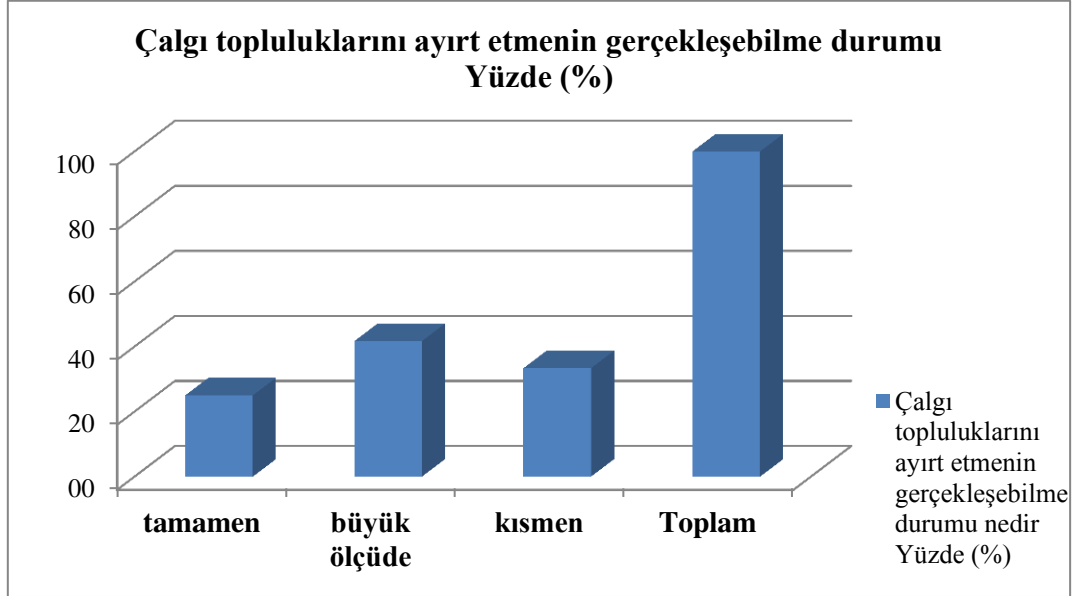
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.2.4.2’de verilen, çalgı topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 30,8 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Buna göre, çalgı topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumunun olumlu olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.2.4.2.



4.3.3. Sekizinci Sınıf

4.3.3.1. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır Kazanımı

4.3.3.1.1. Değiştirici İşaretlerin Kullanımı

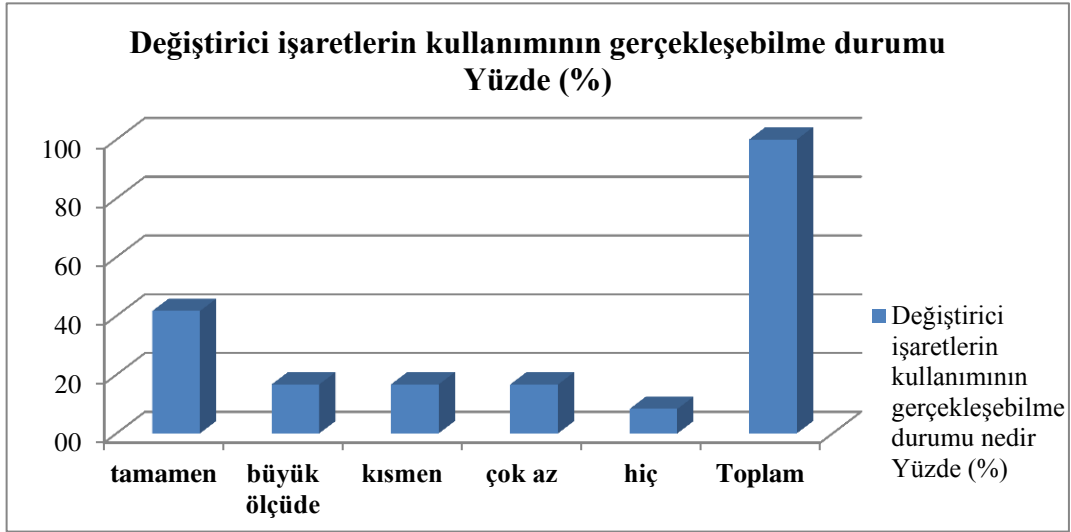
Tablo 4.3.3.1.1.
Değiştirici işaretlerin kullanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	5	38,5
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.1.1’de verilen, değiştirici işaretlerin kullanımının gerçekleşebilme durumu: % 38,5 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 15,4 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, temel müzik yazısı kapsamındaki değiştirici işaretlerin kullanımının değişik düzeylerde gerçekleştiği, ancak genel durumun olumlu olduğu gözlemlenmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.1.1.

4.3.3.1.2. Senkop Uygulaması

Tablo 4.3.3.1.2.

Senkop uygulamasının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	5	38,5
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

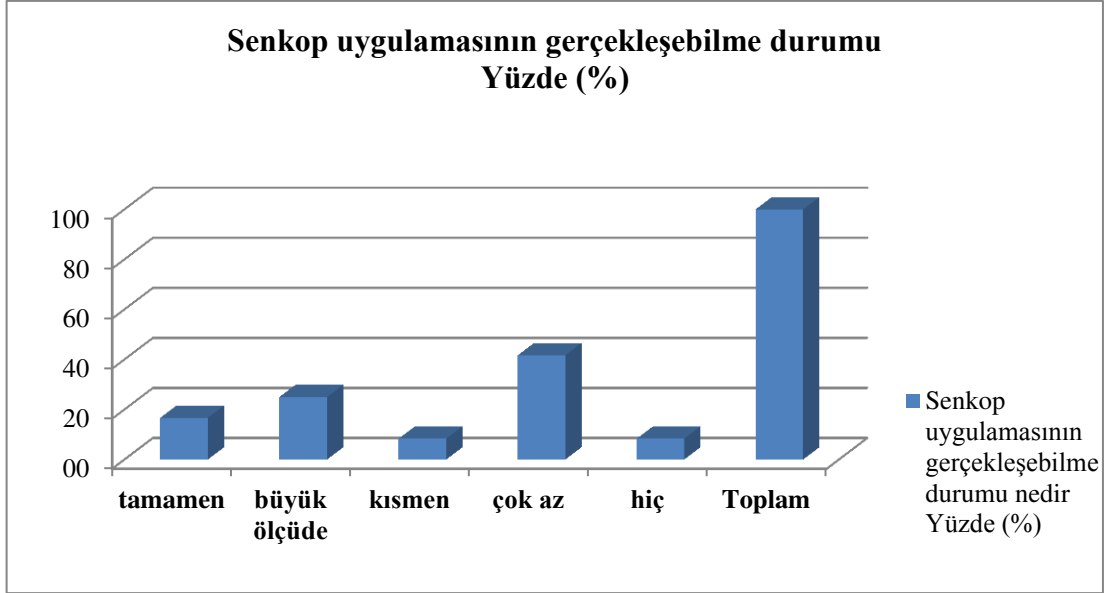
Tablo 4.3.3.1.2'deki, senkop uygulamasının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, %7,7 kısmen, % 38,5 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, senkop uygulamasının, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Tamamen, büyük ölçüde ve kısmen düzeylerinde gerçekleşen senkop uygulamasının yaklaşık yarı oranda olduğu görülmektedir. Ancak çok az düzeyde uygulanabildiğini ve hiç yapılamadığını belirten bulgulara baktığımızda, burada da yaklaşık yüzde ellilik bir oran söz konusudur. Bunun

sebebinin, senkop konusunun iyi bir ritimsel algı gerektirdiği düşüncesi ile kimi öğrencilerin bu konuyu öğrenmede zorluk çekebileceği belirtilebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.1.2.



4.3.3.1.3. Dokuz Sekizlik Usulü Tanıma

Tablo 4.3.3.1.3.

Dokuz sekizlik usulü tanımanın gerçekleştirilme durumu

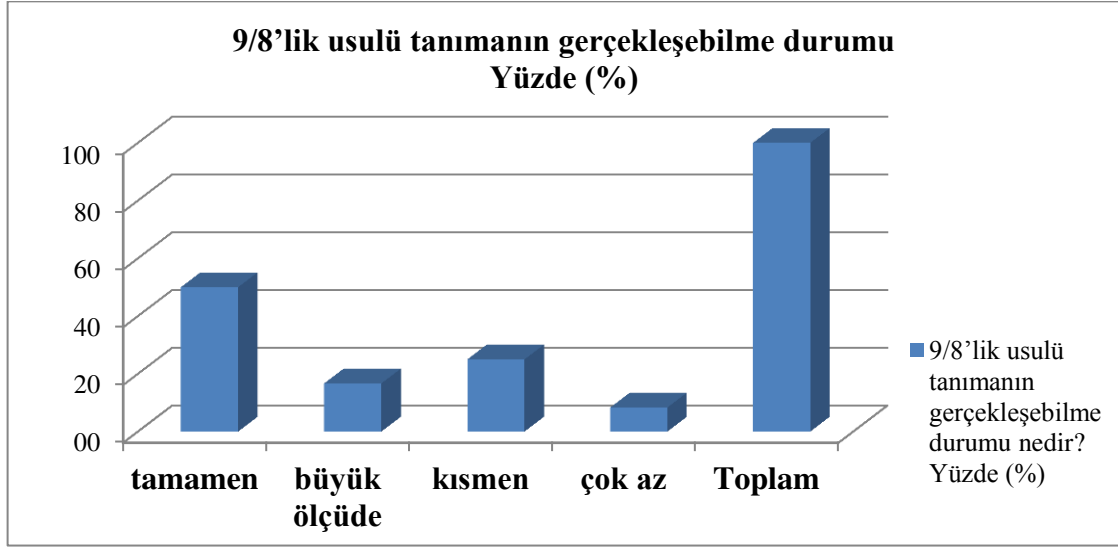
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	6	46,2
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.1.3'teki, dokuz sekizlik usulü tanımanın gerçekleştirilme durumu: % 46,2 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, dokuz sekizlik usulü tanınmanın olumlu yönde olduğu görülmektedir. Bu olumlulukta, geleneksel müziklerimizdeki usuller içerisinde dokuz sekizlik usulün, toplum tarafından en çok bilinmesinin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.1.3.



4.3.3.2. Müzikte Dizileri Tanır Kazanımı

4.3.3.2.1. Sol Majör Diziye Tanıma

Tablo 4.3.3.2.1.

Sol majör diziye tanınmanın gerçekleşebilme durumu

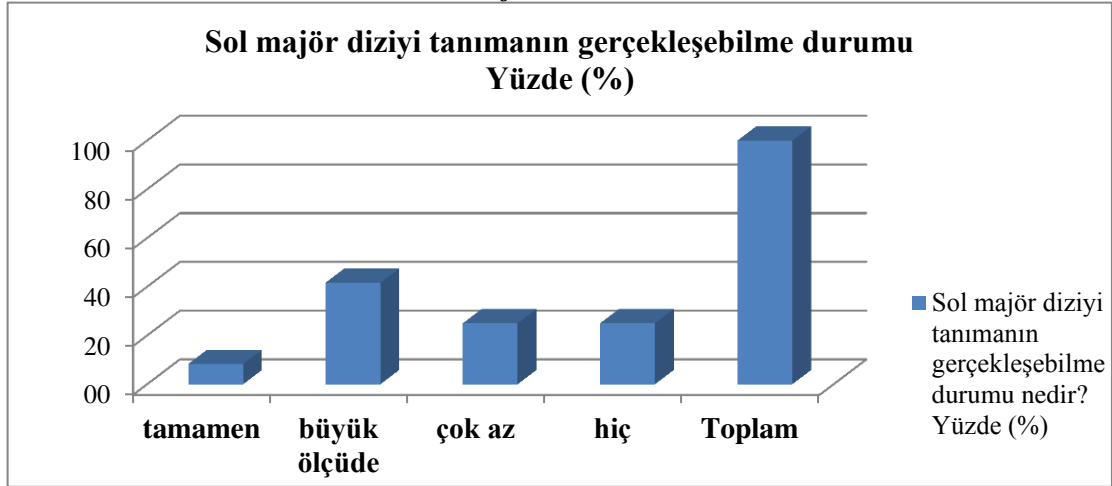
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	1	7,7
Büyük ölçüde	5	38,5
Çok az	3	23,1
Hiç	3	23,1
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.1'deki, sol majör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 23,1 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, sol majör dizisi yarıya yakın bir oranda tamamen ya da büyük ölçüde bilinmektedir. Ancak dörtte bire yakın bir oranda çok az bilinmekte ve yine dörtte bire yakın bir oranda hiç bilinmemektedir. Bu durumun sol majör tonundaki eserlerin seslendiriliş sıklığı ile ilgili olabileceği ve bununla beraber sol majör dizisinin tanınırlığının bu duruma göre değişkenlik gösterebileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.1.



4.3.3.2.2. Fa Majör Diziyi Tanıma

Tablo 4.3.3.2.2.

Fa majör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu

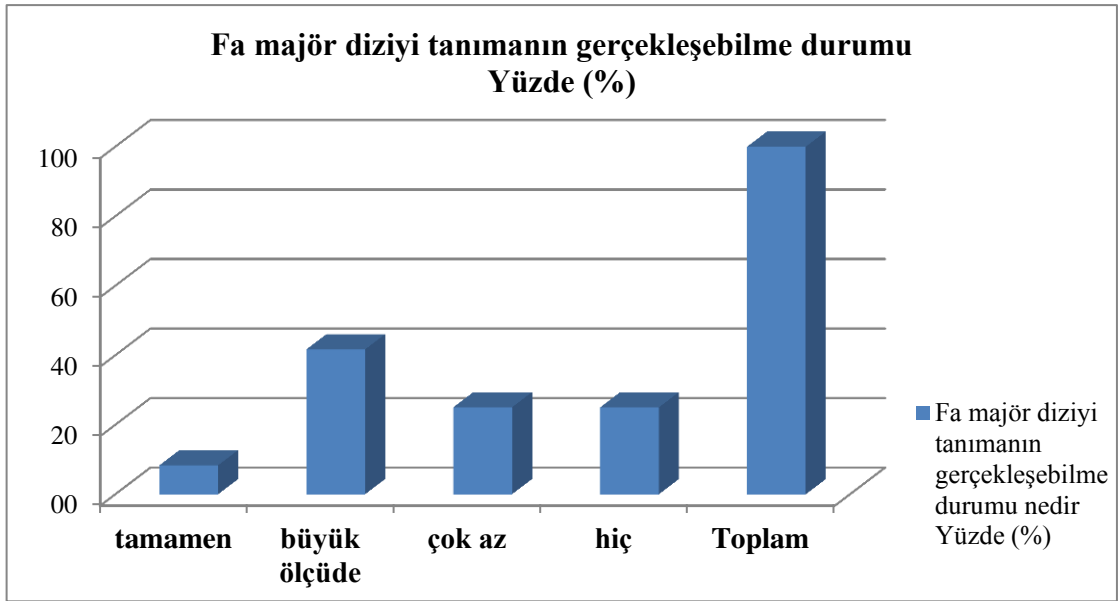
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	1	7,7
Büyük ölçüde	5	38,5
Çok az	3	23,1
Hiç	3	23,1
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.2'deki, fa majör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 23,1 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, fa majör dizisi, sol majör dizisi gibi yarıya yakın bir oranda tamamen ya da büyük ölçüde bilinmektedir. Ancak dörtte bire yakın bir oranda çok az bilinmekte ve yine dörtte bire yakın bir oranda hiç bilinmemektedir. Bu durumun, sol majördeki gibi fa majör tonundaki eserlerin seslendiriliş sıklığı ile ilgili olabileceği ve bununla beraber fa majör dizisinin tanınırlığının bu duruma göre değişkenlik gösterebileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.2.



4.3.3.2.3. Mi Minör Diziyi Tanıma

Tablo 4.3.3.2.3.
Mi minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu

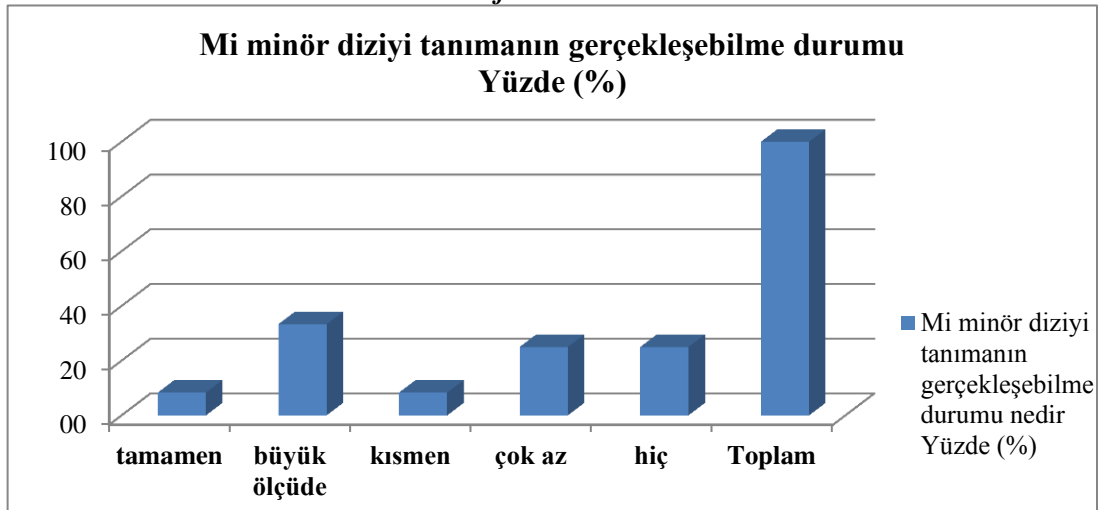
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.3'te verilen, mi minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 23,1 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, mi minör dizisi, sol majör ve fa majör dizileri gibi yarıya yakın bir oranda tamamen, büyük ölçüde ya da kısmen bilinmektedir. Ancak dörtte bire yakın bir oranda çok az bilinmekte ve yine dörtte bire yakın bir oranda hiç bilinmemektedir. Bu durumun, sol majör ve fa majördeki gibi, mi minör tonundaki eserlerin seslendiriliş sıklığı ile ilgili olabileceği ve bununla beraber mi minör dizisinin tanınırlığının bu duruma göre değişkenlik gösterebileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.3.



4.3.3.2.4. Re Minör Diziyi Tanıma

Tablo 4.3.3.2.4.
Re minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu

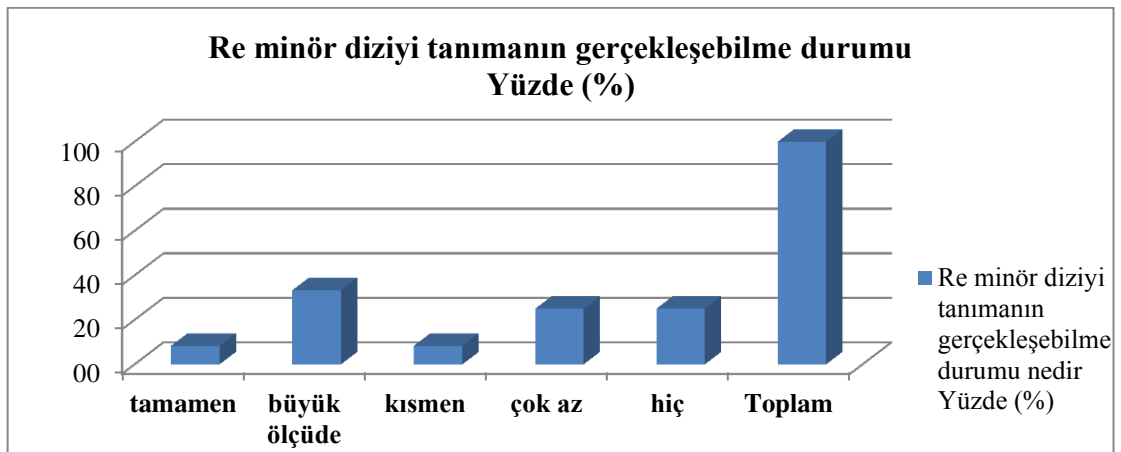
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.4’te verilen, re minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 23,1 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, re minör dizisi; sol majör, fa majör ve mi minör dizileri gibi yarıya yakın bir oranda tamamen, büyük ölçüde ya da kısmen bilinmektedir. Ancak dörtte bire yakın bir oranda çok az bilinmekte ve yine dörtte bire yakın bir oranda hiç bilinmemektedir. Bu durumun, sol majör, fa majör ve mi minördeki gibi, re minör tonundaki eserlerin seslendiriliş sıklığı ile ilgili olabileceği ve bununla beraber re minör dizisinin tanınırlığının bu duruma göre değişkenlik gösterebileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.4.



4.3.3.2.5. Hicaz Makam Dizisini Tanıma

Tablo 4.3.3.2.5.
Hicaz makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu

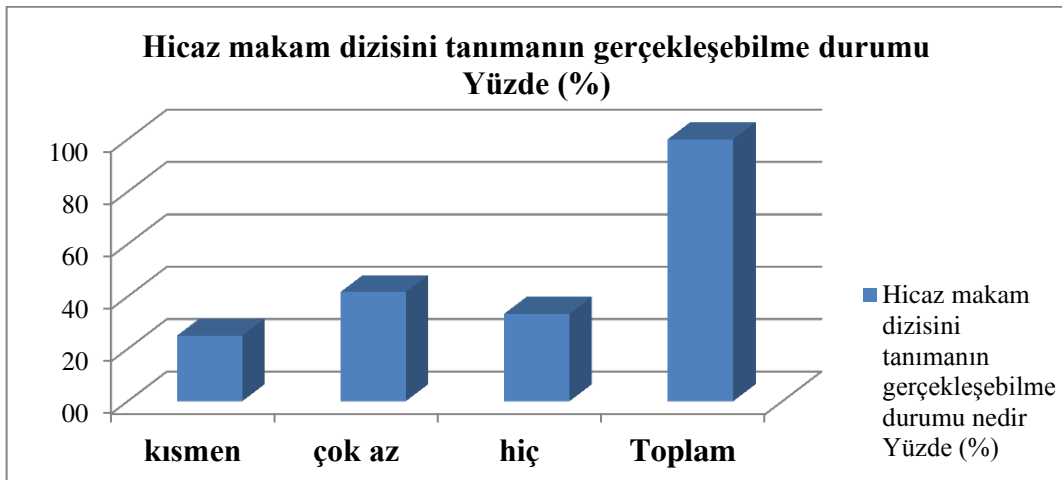
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	5	38,5
<i>Hiç</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.5'te verilen, hicaz makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 23,1 kısmen, % 38,5 çok az, % 30,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, hicaz makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumunun olumsuz olduğu ve yüzde otuzun üzerinde bir oranda bu makam dizisinin tanınmadığı görülmektedir. Bu kazanımın tercih edilen diğer seçenekleri ise, dörtte bir orana yakın olan kısmen seçeneği ve yüzde kırka yakın olan çok az seçeneğidir. Bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.5.



4.3.3.2.6. Rast Makam Dizisini Tanıma

Tablo 4.3.3.2.6.
Rast makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu

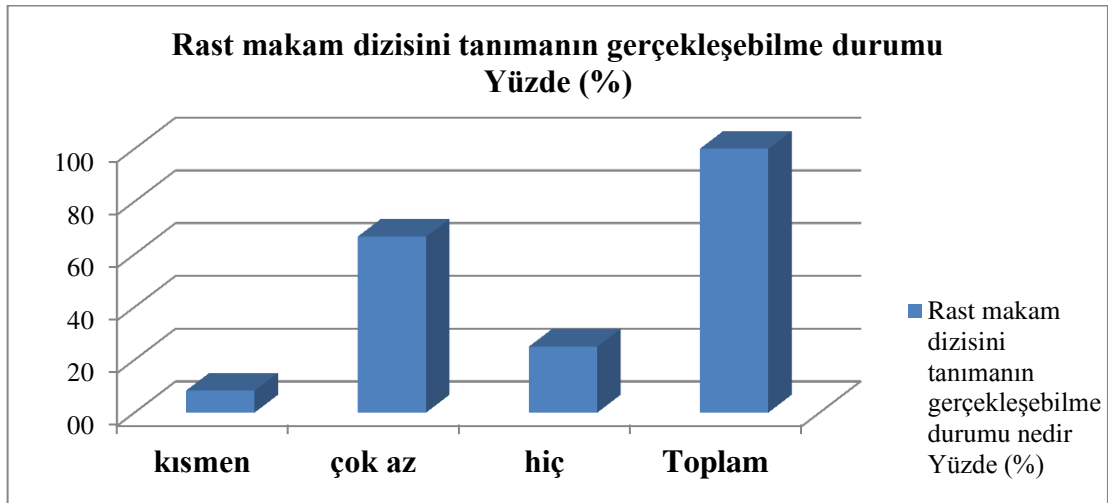
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	8	61,5
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.6’da verilen, rast makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 kısmen, % 61,5 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, rast makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumunun olumsuz olduğu ve dörtte bire yakın bir oranda bu makam dizisinin tanınmadığı görülmektedir. Çok az seçeneğinin yüzde altmışın üzerindeki oranı da, hiç tanınmaması oranının yanına koyduğumuzda, rast makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumunun olumsuz yanını bize göstermektedir. Bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.6.



4.3.3.2.7. Segâh Makam Dizisini Tanıma

Tablo 4.3.3.2.7.
Segâh makam dizisini tanımanın gerçekleştirilme durumu

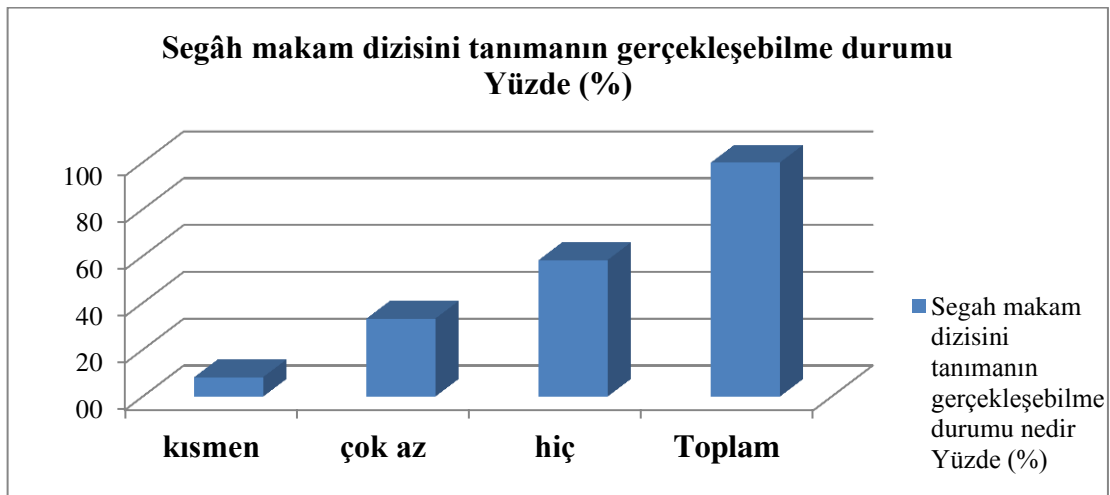
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	4	30,8
<i>Hiç</i>	7	53,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.3.3.2.7’de verilen, segâh makam dizisini tanımanın gerçekleştirilme durumu: % 7,7 kısmen, % 30,8 çok az, % 53,8 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, segâh makam dizisini tanımanın gerçekleştirilme durumunun olumsuz olduğu ve yarıdan fazla bir oranda bu makam dizisinin tanınmadığı görülmektedir. Çok az seçeneğinin yüzde otuzun üzerindeki oranı da, hiç tanınmaması oranının yanına koyduğumuzda, segâh makam dizisini tanımanın gerçekleştirilme durumunun olumsuz yanını bize göstermektedir. Bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.3.3.2.7.



4.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

(Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanı)

4.4.1. Altıncı Sınıf

4.4.1.1. Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve Düşüncelerini Farklı Anlatım Yollarıyla İfade Eder Kazanımı

Tablo 4.4.1.1.

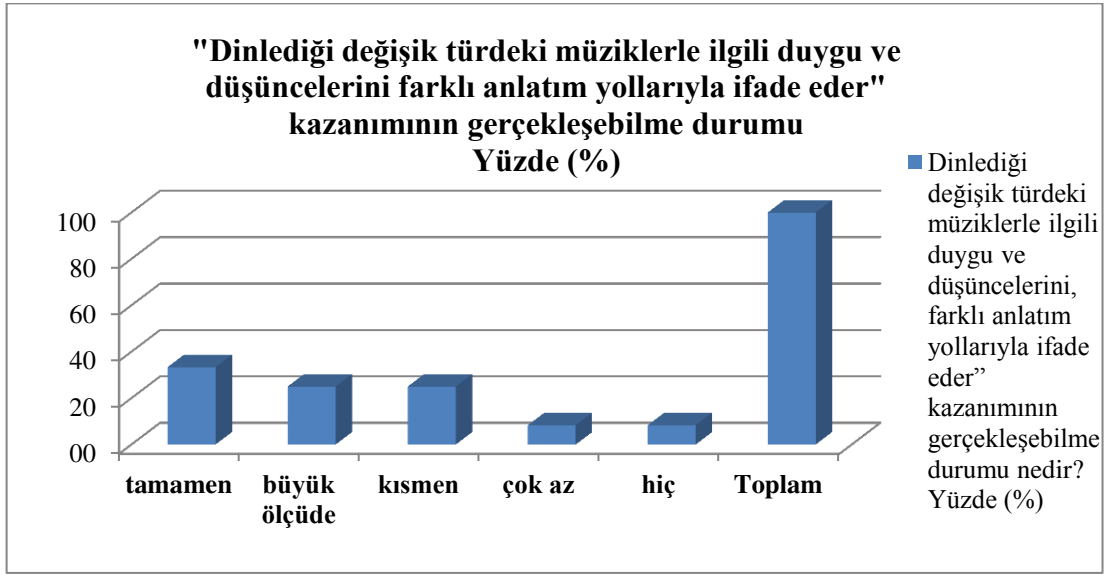
“Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	4	30,8
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.1.1’deki dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 30,8 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, duygu ve düşüncelerin farklı anlatım yollarıyla ifade edilmesinin değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu, ancak bu kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.1.1.

4.4.1.2. Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür Kazanımı

Tablo 4.4.1.2.

*“Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür”
kazanımının gerçekleşebilme durumu*

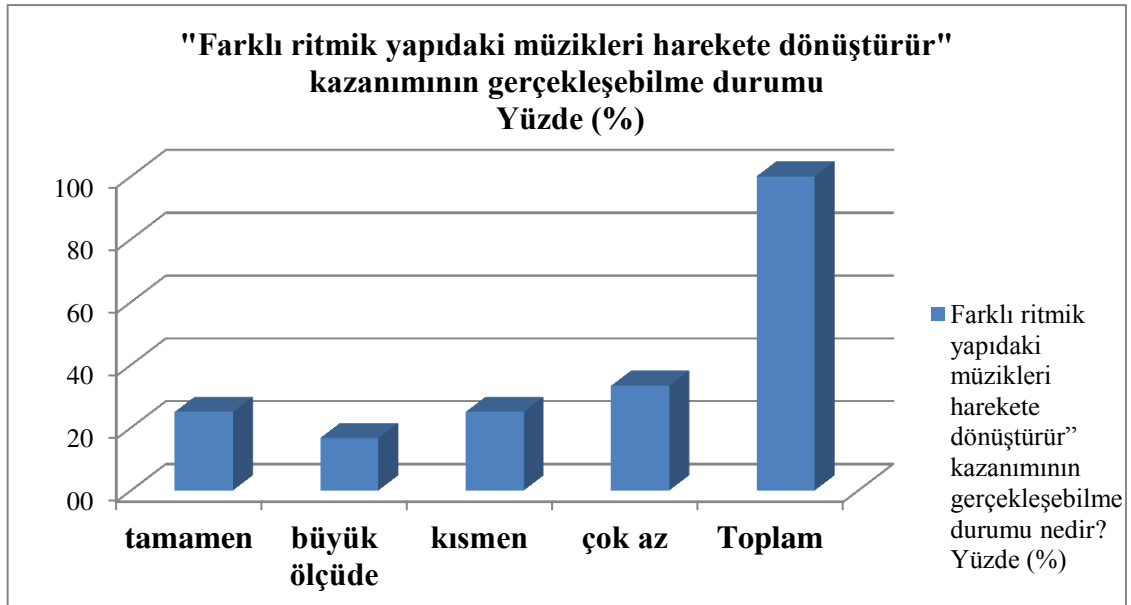
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	4	30,8
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.1.2’deki farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 30,8 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu görülmektedir. Bu dağılımın oluşmasında, başlık 4.1’de verilen kişisel bilgiler kısmı tablo 4.1.5’deki görme engeli durumunda saptanmış olan müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli bireyler olmasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürmenin, müziksel yaratıcılıkta kısıtlılık yaratabileceği söylenebilir. Ayrıca gören öğretmenlerin bir kısmının, görme engelli öğrencilerden oluşan bir sınıfta harekete dönük eylemleri yapmak istememesinin de bu dağılıma etki etmiş olabileceğini söyleyebiliriz. Böylece yüzde yirmi beşe yakın bir orandaki kısmen ve yüzde otuzun üzerinde bir oranda gerçekleşebilen çok az seçeneklerinin yukarıda değinilen sepeplerden ötürü oluşmuş olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.1.2.



4.4.1.3. Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür Kazanımı

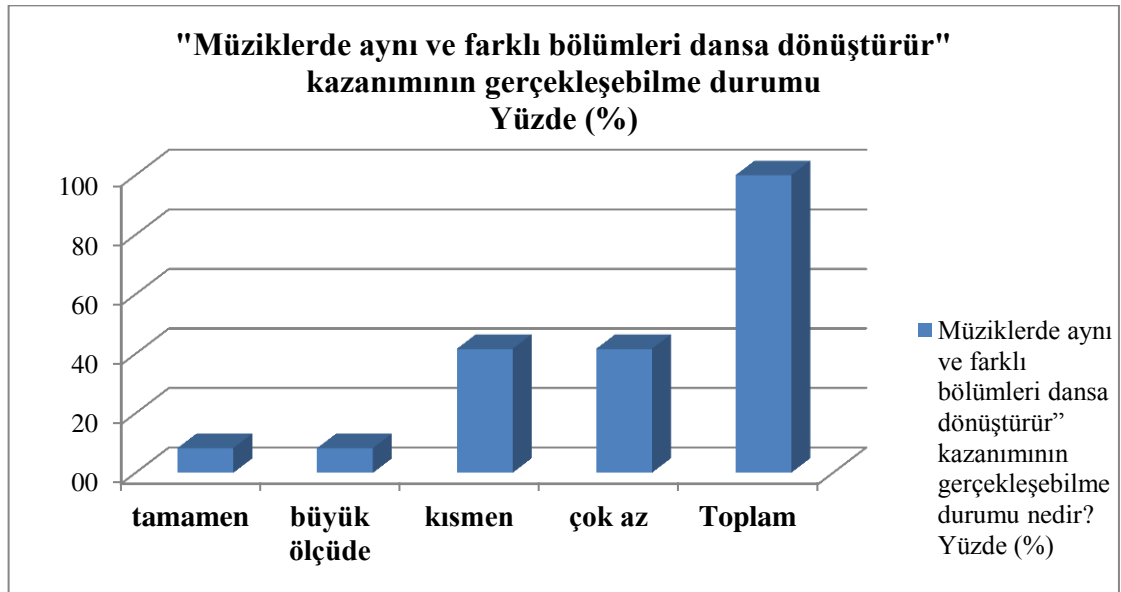
Tablo 4.4.1.3.
“Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür”
kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	5	38,5
<i>Çok az</i>	5	38,5
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.1.3’te verilen müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 38,5 kısmen, % 38,5 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu görülmektedir. Ancak kazanımın iyi bir düzeyde gerçekleşmediği söylenebilir. Bu dağılımın oluşmasında, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımında bahsedildiği gibi, başlık 4.1’de verilen kişisel bilgiler kısmı tablo 4.1.5’deki görme engeli durumunda saptanmış olan müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli bireyler olmasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda müziklerdeki bölümleri dansa dönüştürmenin, müziksel yaratıcılıkta kısıtlılık yaratabileceği söylenebilir. Ayrıca gören öğretmenlerin bir kısmının, görme engelli öğrencilerden oluşan bir sınıfta harekete dönük eylemleri yapmak istememesinin de bu dağılıma etki etmiş olabileceğini söyleyebiliriz. Böylece yüzde kırka yakın bir orandaki kısmen ve yine yüzde kırka yakın bir oranda gerçekleşebilen çok az seçeneklerinin yukarıda değinilen sebeplerden ötürü oluşmuş olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.1.3.

4.4.1.4. Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder Kazanımı

Tablo 4.4.1.4.

"Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

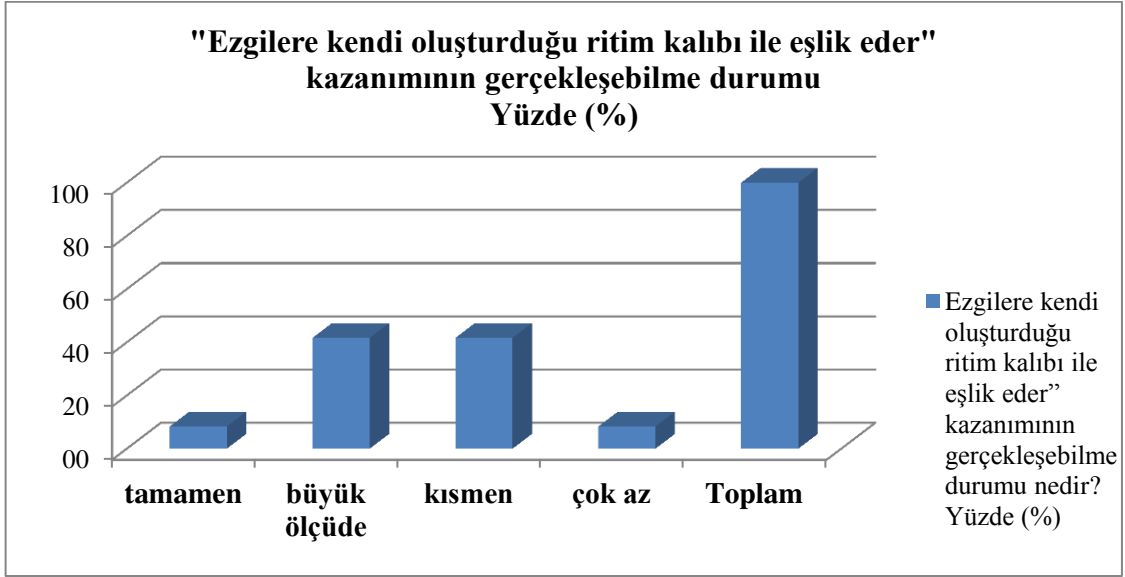
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	5	38,5
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.1.4'te verilen, ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 38,5 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO'daki öğrencilerin; ezgilere, kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile ağırlıklı olarak büyük ölçüde ve kısmen düzeylerinde eşlik edebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.1.4.



4.4.1.5. Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.4.1.5.

"Oluşturduğu ezgileri seslendirir" kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

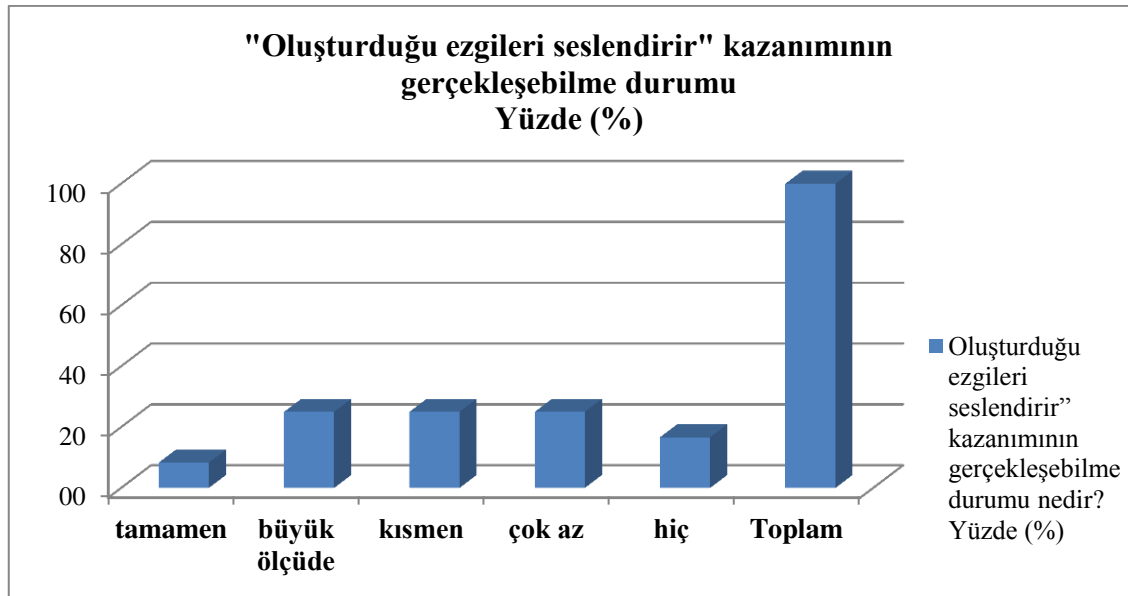
Tablo 4.4.1.5'te verilen, oluşturduğu ezgileri seslendirir kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 23,1 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, oluşturduğu ezgileri seslendirir kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu görülmektedir. Bu dağılımın oluşma nedenlerinin birden fazla olabileceği tahmin edilmektedir.

Görme engelli öğrenciler, ya braille müzik yazısını kullanarak ya da kulaktan ezber yolu ile ezgilerini oluşturabilirler. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlarda (Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı) görüldüğü üzere, Braille müzik yazısı geniş kapsamda kullanılmamaktadır. Böylece öğrenciler, ezgilerini kulaktan ezberleme yolu ile yaratmayı deneyeceklerdir ve kimi zaman ezgiler değişikliğe uğramış ya da unutulmuş olarak karşımıza çıkabilecektir. Ayrıca ezgi yaratmanın belirli bir deneyim gerektirmesi de, bu kazanımın farklı düzeylerde gerçekleşmesine olanak sağladığı düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.1.5.



4.4.2. Yedinci Sınıf

4.4.2.1. Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.4.2.1.
“Oluşturduğu ezgileri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu

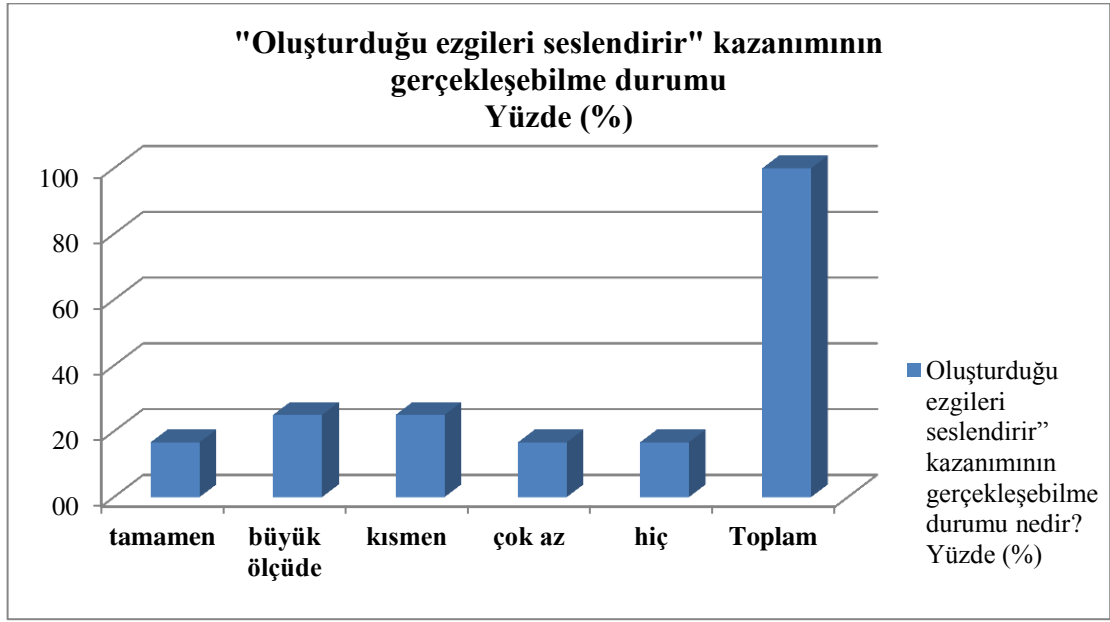
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.2.1’deki, oluşturduğu ezgileri seslendirir kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 15,4 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, oluşturduğu ezgileri seslendirir kazanımının, altıncı sınıf düzeyinde olduğu gibi, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu görülmektedir. Bu dağılımın oluşma nedenlerinin birden fazla olabileceği tahmin edilmektedir.

Görme engelli öğrenciler, ya braille müzik yazısını kullanarak ya da kulaktan ezber yolu ile ezgilerini oluşturabilirler. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlarda (Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı) görüldüğü üzere, Braille müzik yazısı geniş kapsamda kullanılmamaktadır. Böylece öğrenciler, ezgilerini kulaktan ezberleme yolu ile yaratmayı deneyeceklerdir ve kimi zaman ezgiler değişikliğe uğramış ya da unutulmuş olarak karşımıza çıkabilecektir. Ayrıca ezgi yaratmanın belirli bir deneyim gerektirmesi de, bu kazanımın farklı düzeylerde gerçekleşmesine olanak sağladığı düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.2.1.

4.4.2.2. Müziklere Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder Kazanımı

Tablo 4.4.2.2.

*“Müziklere, oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder”
kazanımının gerçekleşebilme durumu*

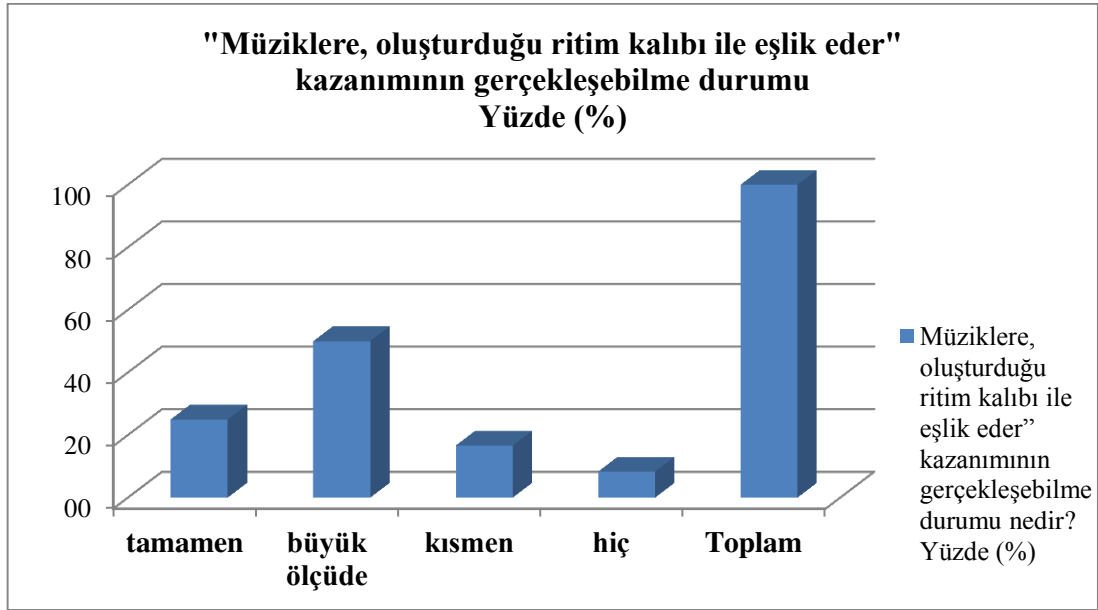
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	6	46,2
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.2.2’de verilen, müziklere, oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, GEO’daki öğrencilerin; müziklere, oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik etmesinin olumlu olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.2.2.



4.4.2.3. Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve Düşüncelerini İfade Eder Kazanımı

Tablo 4.4.2.3.

"Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

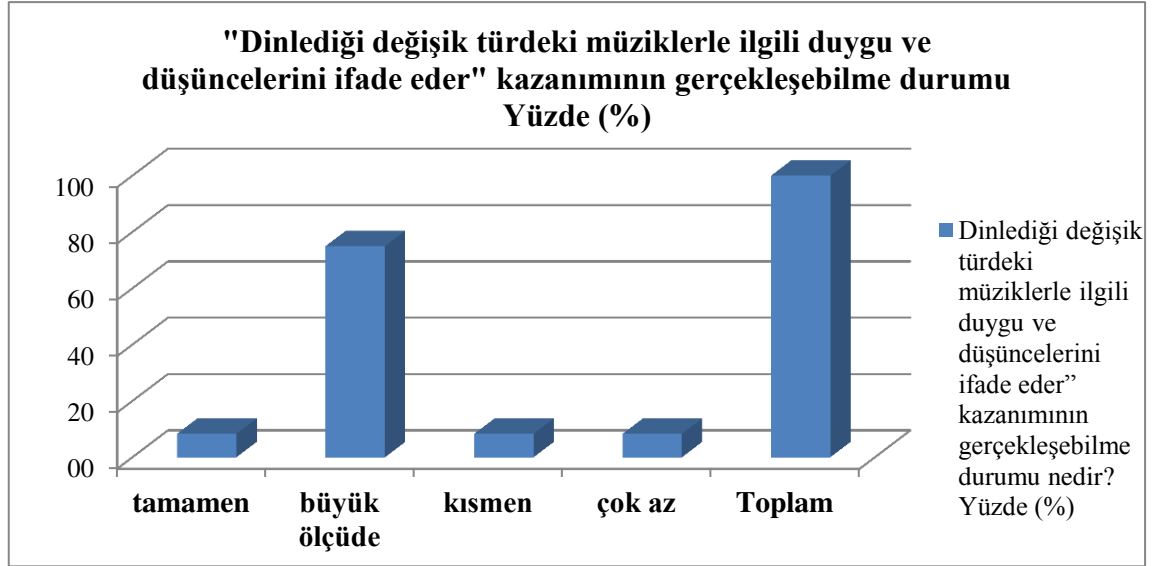
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	9	69,2
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.2.3'teki dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 69,2 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder kazanımının gerçekleşebilme durumunun, olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.2.3.



4.4.2.4. Halk Türkülerinin Yaşanmış Öykülerini Canlandırır Kazanımı

Tablo 4.4.2.4.

"Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır" kazanımının gerçekleşebilme durumu

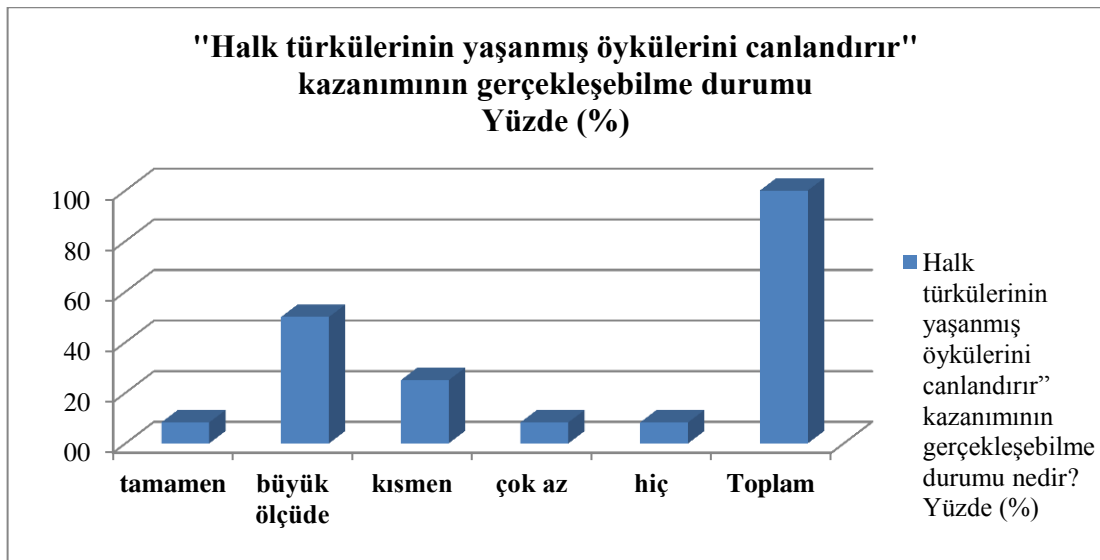
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	1	7,7
Büyük ölçüde	6	46,2
Kısmen	3	23,1
Çok az	1	7,7
Hiç	1	7,7
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.2.4'te verilen, halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 46,2 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır kazanımının olumlu yönde olduğu görülmektedir. Ancak kısmen, çok az ve hiç seçeneklerinin yüzde kırka yakın oranı düşünüldüğünde, bu kazanımın değişik düzeylerde gerçekleşebildiği görülmektedir. Bu dağılımın oluşmasında, başlık 4.1'de verilen kişisel bilgiler kısmı tablo 4.1.5'deki görme engeli durumunda saptanmış olan müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli bireyler olmasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü altıncı sınıf müziksel yaratıcılık kısmında farklı ritmik yapıların harekete dönüştürülmesi ve müziklerdeki bölümleri dansa dönüştürmesi kazanımlarında olduğu gibi, halk türkülerinin öykülerinin canlandırılmasının, görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda, müziksel yaratıcılıkta kısıtlılık yaratabileceği söylenebilir. Ayrıca gören öğretmenlerin bir kısmının, görme engelli öğrencilerden oluşan bir sınıfta harekete dönük eylemleri yapmak istememesinin de bu dağılıma etki etmiş olabileceğini söyleyebiliriz. Böylece yüzde kırka yakın bir orandaki kısmen, çok az ve hiç seçeneklerinin yukarıda değinilen sebeplerden ötürü oluşmuş olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.2.4.



4.4.2.5. Farklı ve Tekrarlanan Motiflerden Ritim Kalıpları Oluşturur Kazanımı

Tablo 4.4.2.5.
“Farklı ve tekrarlanan motiflerden ritim kalıpları oluşturur”
 kazanımının gerçekleşebilme durumu

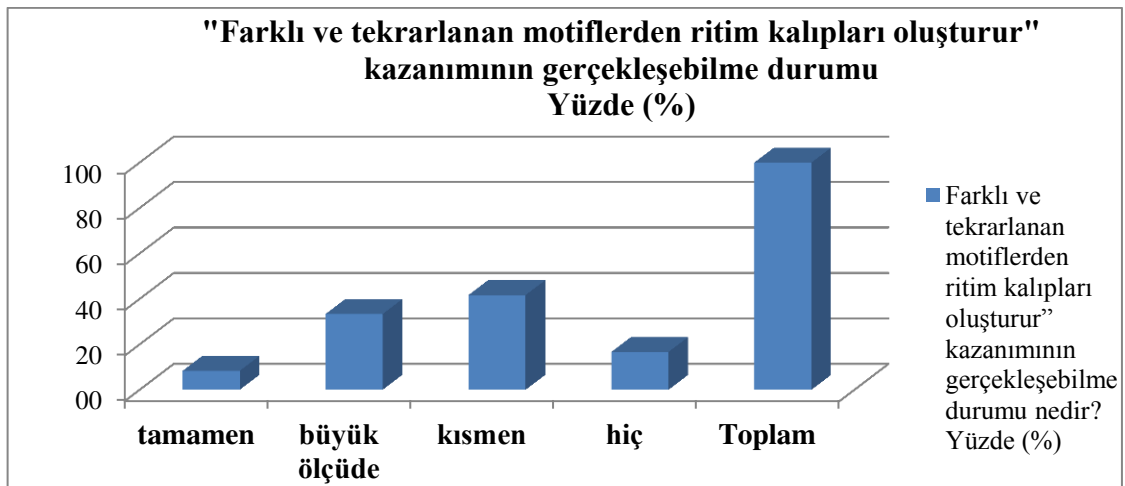
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	5	38,5
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.2.5’te verilen kazanımın gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 38,5 kısmen, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, kazanımın değişik düzeylerde gerçekleştiği görülmektedir. Değişik düzeylerde gerçekleşen bu kazanımın haftada bir gün ve kırk dakikalık müzik dersinde, öğretmen tercihlerine göre olduğu ve böylece kimi müzik öğretmenlerinin bu kazanıma gerekli zamanı ayırması ile kazanımın iyi düzeyde ya da kısmen gerçekleştiği, kimi müzik öğretmenlerinin başka kazanımlara ağırlık verebileceği düşüncesiyle de bu kazanımın hiç gerçekleşemediği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.2.5.



4.4.3. Sekizinci Sınıf

4.4.3.1. Bildiği Müziklere Basit Ritim Eşlikleri Yazmaktan Hoşlanır Kazanımı

Tablo 4.4.3.1.
“Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır”
kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	4	30,8
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.3.1’de verilen, bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 30,8 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre; bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımının değişik düzeylerde gerçekleştiği görülmektedir. Ancak değişik düzeylerde gerçekleşen bu kazanımın, toplam olarak yüzde altmışın üzerinde bir oranda kısmen ve çok az düzeyde gerçekleşebildiği görülmektedir. İki katılımcının hiç seçeneğini tercih ettiği, tamamen ve büyük ölçüde seçeneğini tercih eden katılımcı sayısının da iki olduğu görülmektedir. Bu dağılımın oluşmasında, kazanımda belirtildiği üzere ritim eşliklerinin yazılmasının istenmesi, Braille müzik yazısının bilinmesini gerekli kılmıştır.

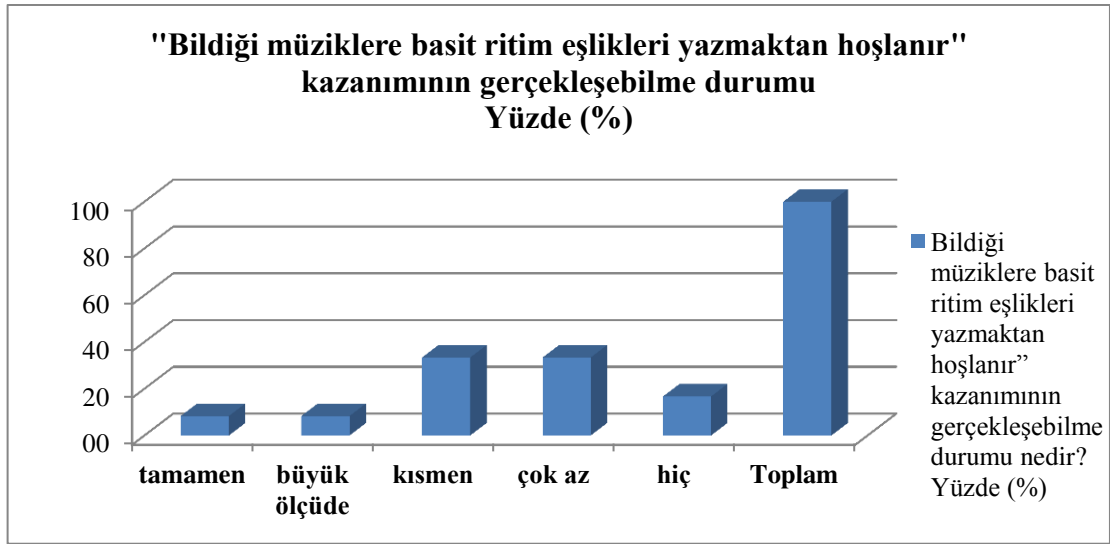
İkinci alt problemin bulgular ve yorumlar kısmında, (müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı) braille müzik yazısının geniş ölçüde bilinmediği görülmüştür. Ayrıca kişisel bilgiler ile ilgili bulgular ve yorumlar kısmında tablo 4.1.6’da saptanan görme engellilerin eğitimine yönelik özel eğitim alma durumu bulguları, toplam on üç katılımcıdan sadece üçünün özel eğitim almış olduğunu göstermektedir. Bu durumda, görme engellilerin eğitimine yönelik özel eğitim almış üç öğretmenin de içinde olmak üzere, Braille alfabesi bilen üç görme engelli öğretmeni de koyduğumuzda, braille

müzik yazısını kullanarak basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımının gerçekleşme düzeyinin olumlu olmamasının doğal olduğu kabul edilebilir.

Buradaki diğer bir sorun ise; normal ilköğretim okulları için hazırlanmış bir müzik programının aynı yöntemler ile görme engelliler okullarında uygulanmasıdır. Basit ritim eşlikleri yazmaktan tatmin edici bir düzeyde hoşlanılması için; konunun iyi bilinmesi, müzik öğretmenlerinin Braille nota yazısını bilmesi, ders sürecinde kullanması ve yaratıcılığa yönelik çalışmaları yaptırması gerekmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.4.3.1.



4.4.3.2. Halk Türkülerinin Yaşanmış Öykülerini Canlandırır Kazanımı

Tablo 4.4.3.2.

"Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

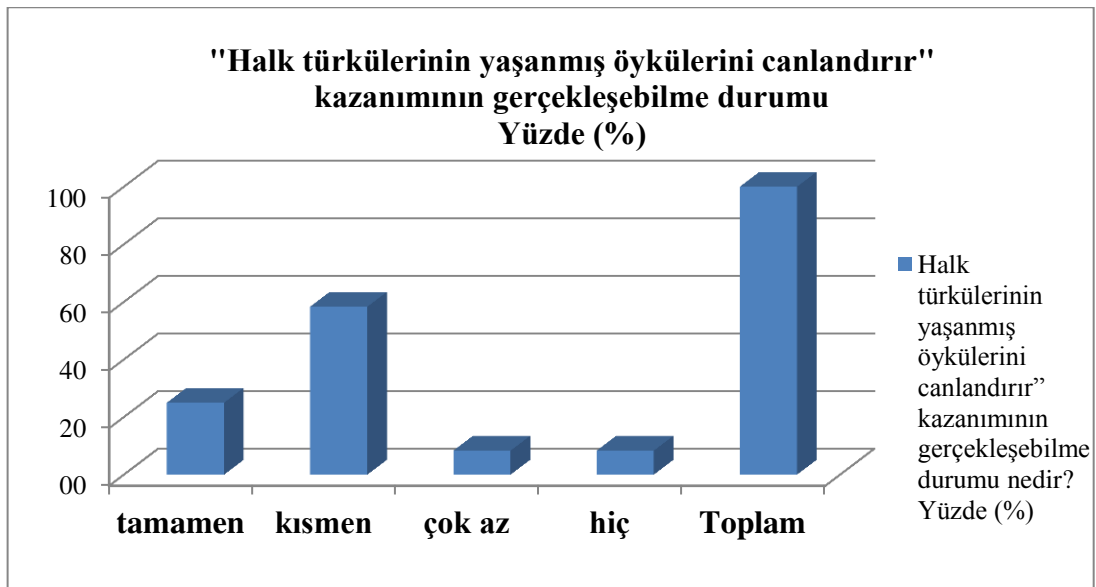
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	3	23,1
Kısmen	7	53,8
Çok az	1	7,7
Hiç	1	7,7
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.3.2'deki, halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 53,8 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır kazanımının gerçekleşebilme durumunda, farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu dağılımın oluşmasında, başlık 4.1'de verilen kişisel bilgiler kısmı tablo 4.1.5'deki görme engeli durumunda saptanmış olan müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli bireyler olmasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü altıncı sınıf müziksel yaratıcılık kısmında farklı ritmik yapıların harekete dönüştürülmesi, müziklerdeki bölümlerin dansa dönüştürülmesi ve yedinci sınıf düzeyindeki halk türkülerinin yaşanmış öykülerinin canlandırılması kazanımlarında olduğu gibi, halk türkülerinin öykülerinin canlandırılmasının, görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda, müziksel yaratıcılıkta kısıtlılık yaratabileceği söylenebilir. Ayrıca gören öğretmenlerin bir kısmının, görme engelli öğrencilerden oluşan bir sınıfta harekete dönük eylemleri yapmak istememesinin de bu dağılıma etki etmiş olabileceğini söyleyebiliriz. Böylece yüzde yetmişe yakın bir orandaki kısmen, çok az ve hiç seçeneklerinin yukarıda değinilen sebeplerden ötürü oluşmuş olabileceği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.3.2.



4.4.3.3. Farklı ve Tekrarlanan Bölümlerden Ritim Kalıpları Oluşturur Kazanımı

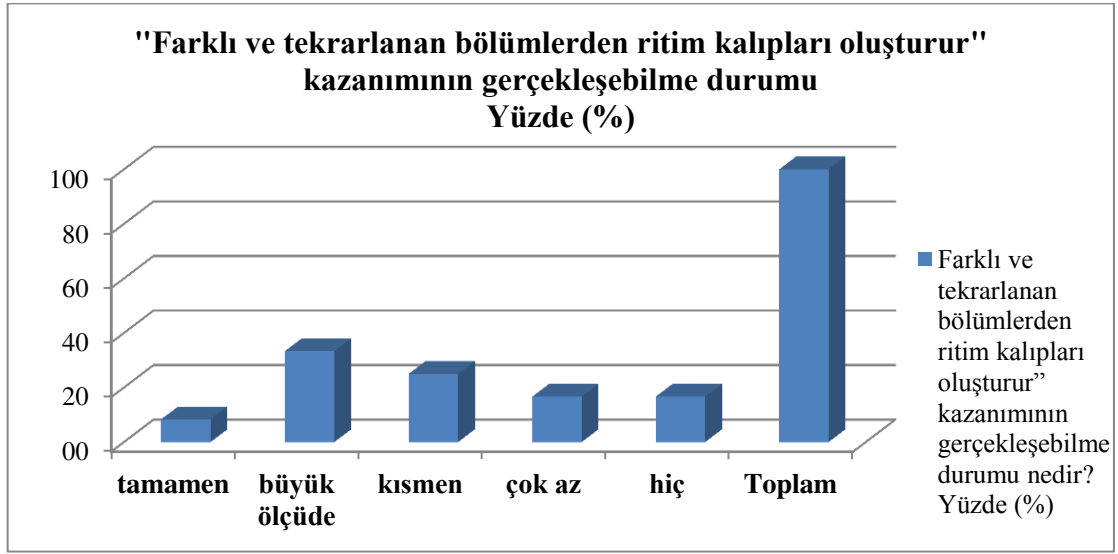
Tablo 4.4.3.3.
“Farklı ve tekrarlanan bölümlerden ritim kalıpları oluşturur”
kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	4	30,8
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.4.3.3’te verilen kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 30,8 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 15,4 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, kazanımın değişik düzeylerde gerçekleştiği görülmektedir. Değişik düzeylerde gerçekleşen bu kazanımın haftada bir gün ve kırk dakikalık müzik dersinde, öğretmen tercihlerine göre olduğu ve böylece kimi müzik öğretmenlerinin bu kazanıma gerekli zamanı ayırması ile kazanımın iyi düzeyde ya da kısmen gerçekleştiği, kimi müzik öğretmenlerinin başka kazanımlara ağırlık verebileceği düşüncesiyle de bu kazanımın çok az gerçekleştiği ya da hiç gerçekleşmediği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.3.3.

4.4.3.4. Oluşturduğu Ezgileri Seslendirir Kazanımı

Tablo 4.4.3.4.

"Oluşturduğu ezgileri seslendirir" kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	5	38,5
<i>Çok az</i>	3	23,1
<i>Hiç</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

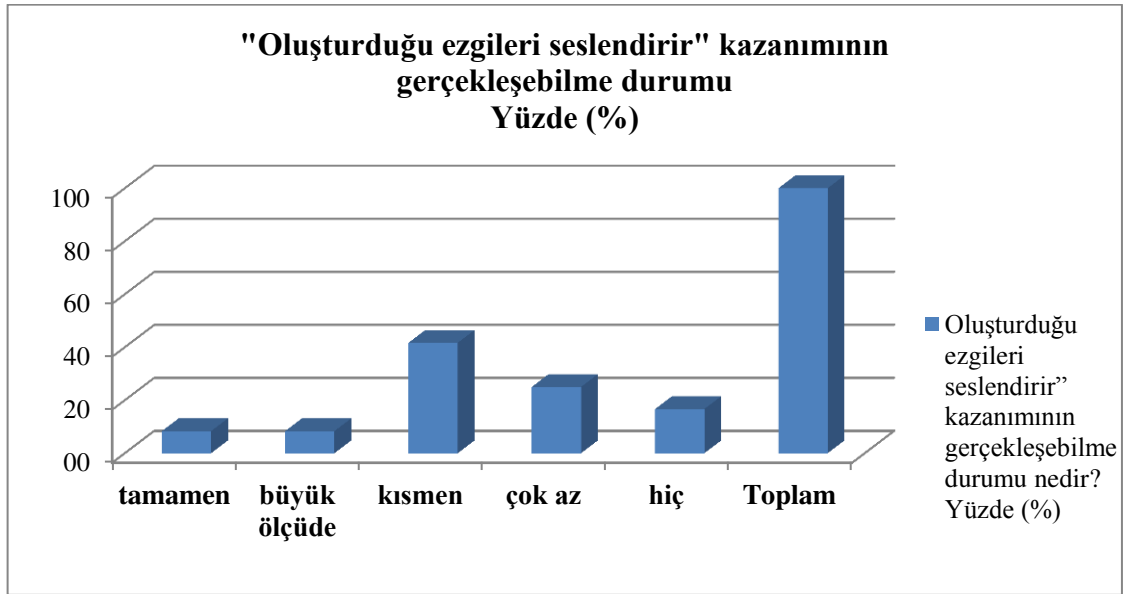
Tablo 4.4.3.4'te verilen, oluşturduğu ezgileri seslendirir kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 38,5 kısmen, % 23,1 çok az, % 15,4 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, oluşturduğu ezgileri seslendirir kazanımının, altıncı ve yedinci sınıf düzeylerinde olduğu gibi, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu gözlenmektedir. Bu dağılımın oluşma nedenlerinin birden fazla olabileceği tahmin edilmektedir.

Görme engelli öğrenciler, ya braille müzik yazısını kullanarak ya da kulaktan ezber yolu ile ezgilerini oluşturabilirler. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlarda (Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı) görüldüğü üzere, Braille müzik yazısı geniş kapsamda kullanılmamaktadır. Böylece öğrenciler, ezgilerini kulaktan ezberleme yolu ile yaratmayı deneyeceklerdir ve kimi zaman ezgiler değişikliğe uğramış ya da unutulmuş olarak karşımıza çıkabilecektir. Ayrıca ezgi yaratmanın belirli bir deneyim gerektirmesi de, bu kazanımın farklı düzeylerde gerçekleşmesine olanak sağladığı düşünülmektedir. Bununla beraber ergenlik dönemindeki öğrencinin ses yapısının değişmesi ile seslendirmede çeşitli sıkıntıların ortaya çıkması, bu kazanımın gerçekleşme düzeyini düşürmüş olabilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.4.3.4.



4.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

(Müzik Kültürü Öğrenme Alanı)

4.5.1. Altıncı Sınıf

4.5.1.1. Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder Kazanımı

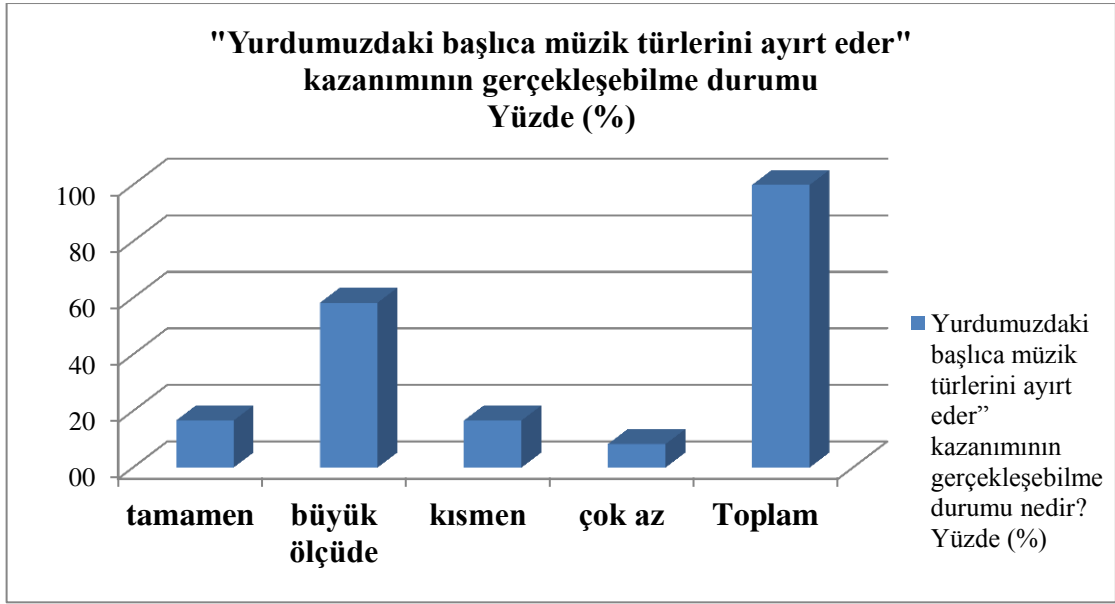
Tablo 4.5.1.1.
“Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder”
kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.1.1’de verilen, yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu, ancak bu kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.1.1.

4.5.1.2. Atatürk’ün Müzikle İlgili Temel Düşüncelerini Kavrar Kazanımı

Tablo 4.5.1.2.

*“Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar”
kazanımının gerçekleşebilme durumu*

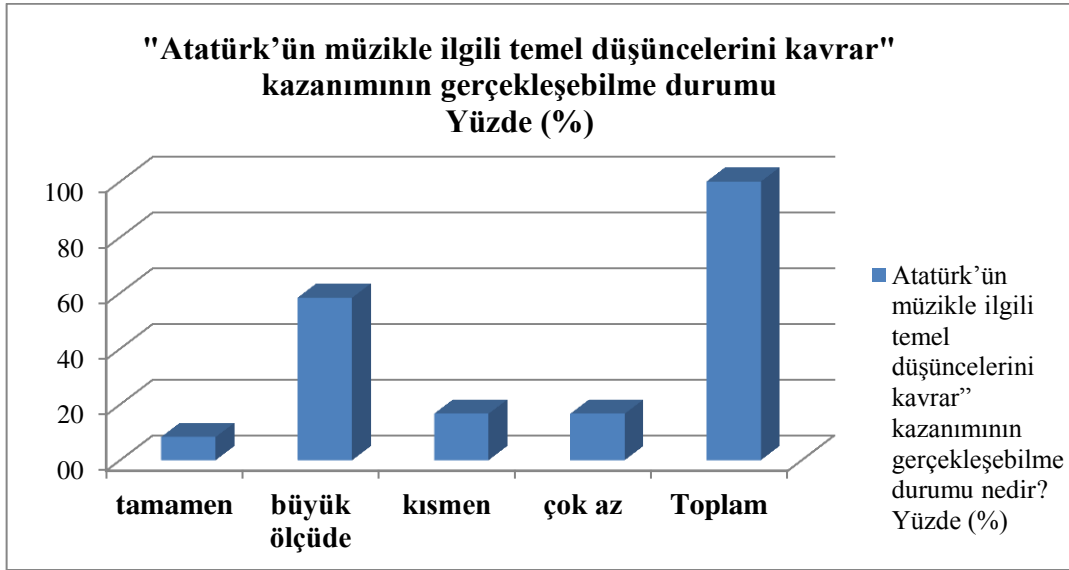
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.1.2’de verilen, Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu ve bu kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.1.2.



4.5.1.3. Atatürk'ün Türk Müziğine İlişkin Düşüncelerini Kavrar Kazanımı

Tablo 4.5.1.3.

"Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

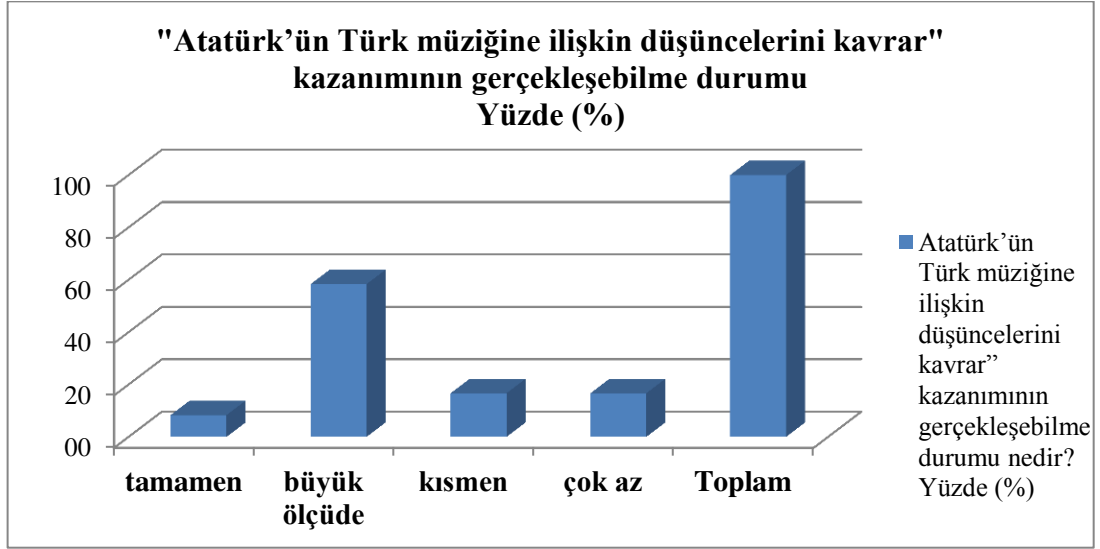
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.1.3'te verilen, Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu, bu kazanımın tablo 4.5.1.2' de verilen Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar kazanımı ile paralellik gösterdiği ve kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.1.3.



4.5.1.4. Müzikle İlgili Araştırmalarında Bilişim Teknolojilerinden Yararlanır Kazanımı

Tablo 4.5.1.4.

"Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	3	23,1
<i>Çok az</i>	5	38,5
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.1.4'te verilen, müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 23,1 kısmen, % 38,5 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 6. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

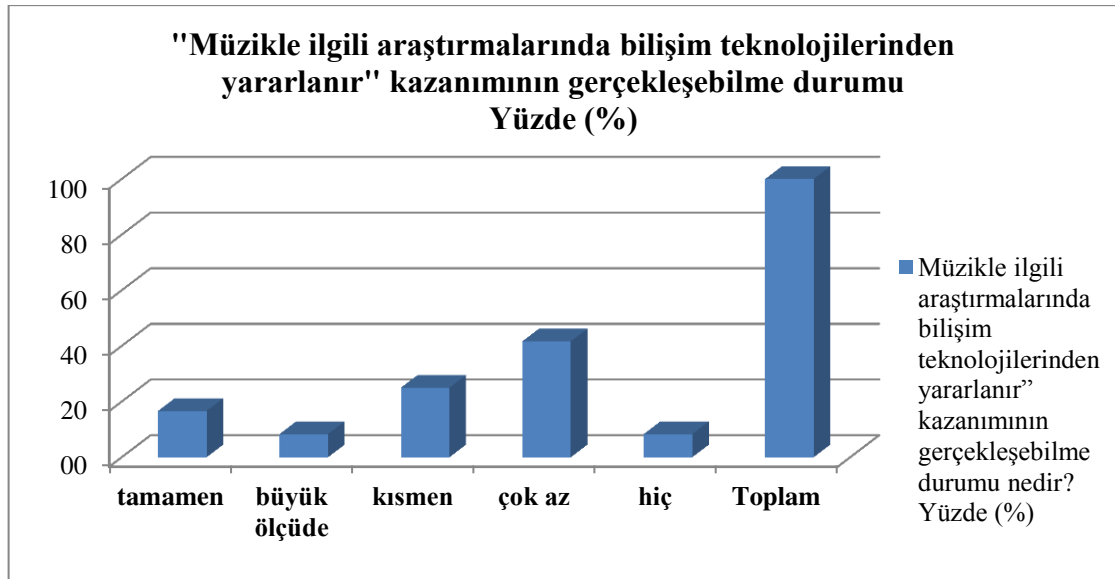
Bu bulgulara göre, müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır kazanımının çeşitli düzeylerde gerçekleşebildiği görülmektedir. Bu durumu yaratan etmenleri iki gruba ayırabiliriz: İlkini eğitim ve öğretimden, ikincisinin ise öğrenciden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Eğitim ve öğretim açısından bakıldığında; anket çalışmasına dâhil edilen okulların bilişim teknolojileri donanımlarının birbirinden farklı olabilmesi, kazanımın gerçekleşebilme düzeyini etkilemiş olabilir. Ayrıca, GEO'daki bilişim teknolojileri derslerinin mevcut durumunun, bu kazanımın gerçekleşme düzeyine etki etmiş olabileceği düşünülmektedir.

Öğrenci açısından bakıldığında ise; öğrencinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyi, günlük hayatında bu teknolojilerden yararlanabilme durumu, bilişim teknolojileri ve müzik dersine yönelik ilgisi, bu kazanımın gerçekleşebilme düzeyini çeşitlendiren sebepler olarak görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.1.4.



4.5.2. Yedinci Sınıf

4.5.2.1. Uluslararası Müzik Türlerini Tanır Kazanımı

Tablo 4.5.2.1.

“Uluslararası müzik türlerini tanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu

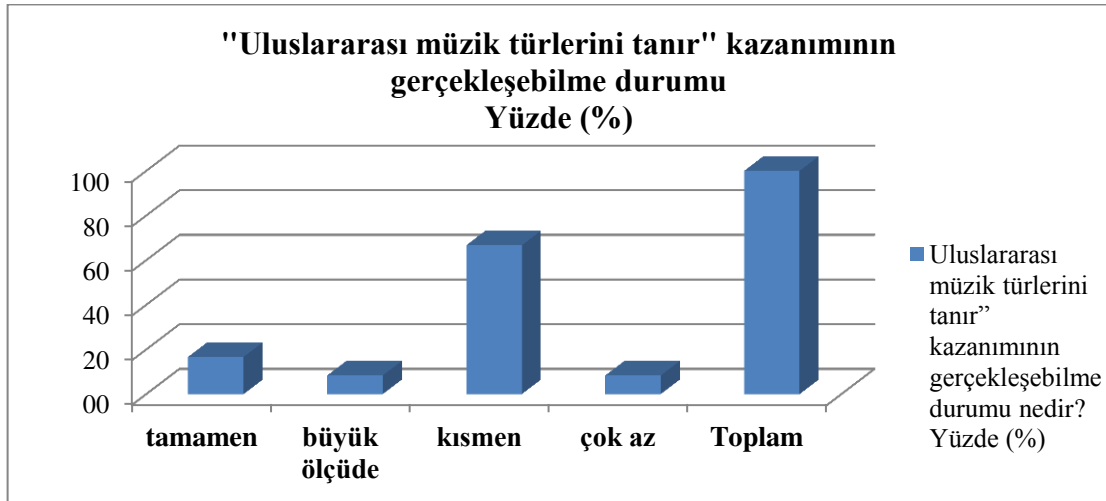
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	8	61,5
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.2.1’de verilen, uluslararası müzik türlerini tanır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 61,5 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, uluslararası müzik türlerini tanır kazanımının kısmen gerçekleşebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.2.1.



4.5.2.2. Müzikle İlgili Araştırmalarında Bilişim Teknolojilerinden Yararlanır Kazanımı

Tablo 4.5.2.2.
“Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır”
kazanımının gerçekleşebilme durumu

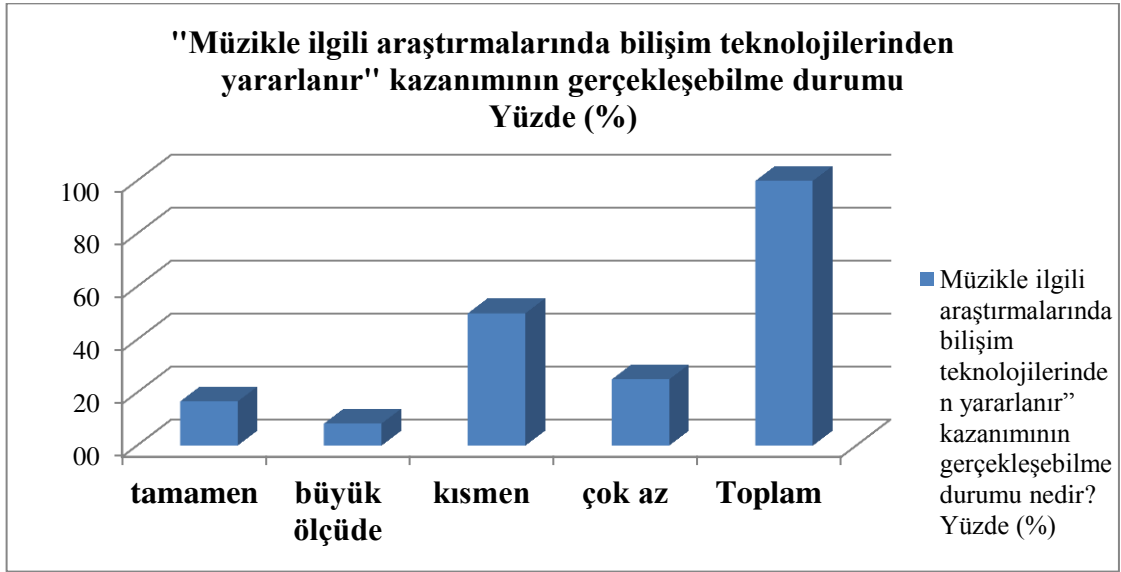
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	1	7,7
<i>Kısmen</i>	6	46,2
<i>Çok az</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.2.2’de verilen, müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 7,7 büyük ölçüde, % 46,2 kısmen, % 23,1 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır kazanımının farklı düzeylerde gerçekleşebildiği, müzik öğretmenlerinin yarıya yakınının kısmen seçeneğini işaretledikleri ve dörtte bire yakın bir oranda bu kazanımın çok az gerçekleşebildiği görülmektedir. Buradaki önemli etkenin, GEO’daki donanımların okuldan okula farklılık gösterebileceğinden, bilişim teknolojileri kullanımının farklı düzeylerde olması ile kazanımın çeşitli düzeylerde gerçekleştiği düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği ise şu şekildedir:

Grafik 4.5.2.2.



4.5.2.3. Atatürk'ün Güzel Sanatlar İçinde Türk Müziğinin Geliştirilmesine Verdiği Önemi Açıklar Kazanımı

Tablo 4.5.2.3.

"Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar" kazanımının gerçekleşebilme durumu

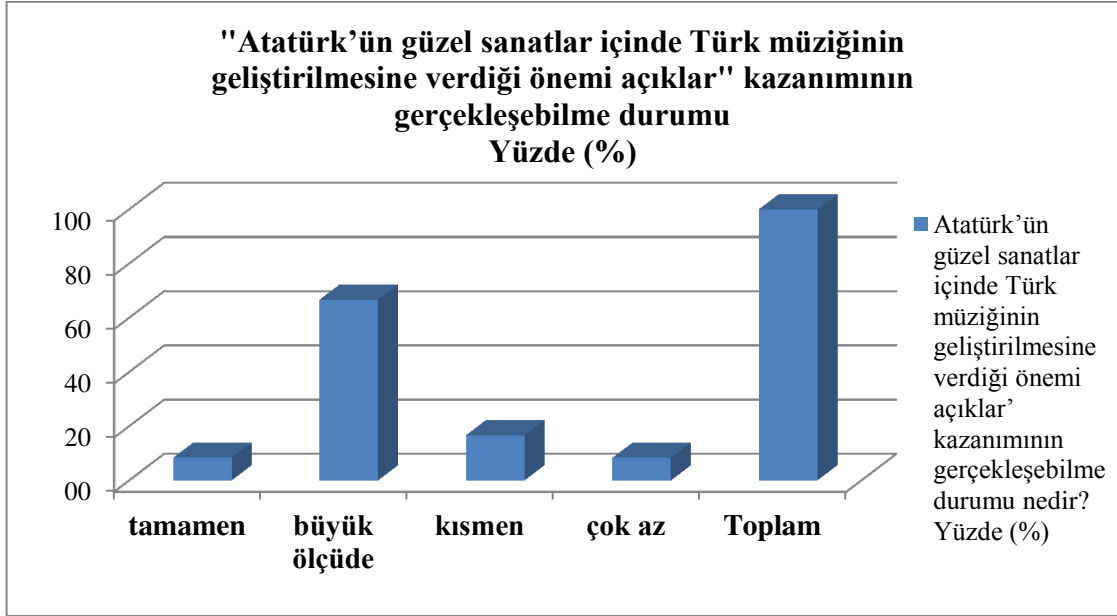
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tamamen	1	7,7
Büyük ölçüde	8	61,5
Kısmen	2	15,4
Çok az	1	7,7
Toplam	12	92,3
Cevapsız	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.2.3'te verilen, Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 61,5 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 7. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar kazanımının büyük ölçüde gerçekleşebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.2.3.



4.5.3. Sekizinci Sınıf

4.5.3.1. Geleneksel Türk Müziklerine İlişkin Türleri Ayırt Eder Kazanımı

Tablo 4.5.3.1.
“Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder”
kazanımının gerçekleşebilme durumu

Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	3	23,1
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
<i>Hiç</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.3.1’de verilen, geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 23,1 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 7,7 çok az, % 7,7 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu, ancak bu kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği söylenebilir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.3.1.

4.5.3.2. Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerle İlgili Duygu ve Düşüncelerini Açıklar Kazanımı

Tablo 4.5.3.2.

*“Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar”
kazanımının gerçekleşebilme durumu*

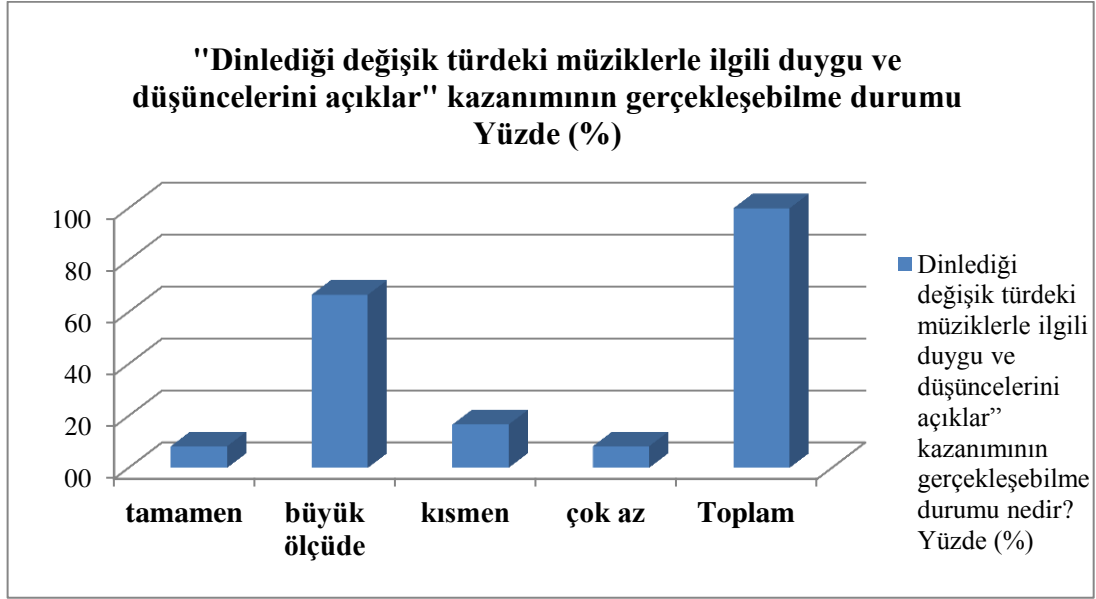
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	8	61,5
<i>Kısmen</i>	2	15,4
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.3.2’de verilen, dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 61,5 büyük ölçüde, % 15,4 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar kazanımının büyük ölçüde gerçekleşebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.3.2.



4.5.3.3. Dinlediği Değişik Türdeki Müziklerden Arşiv Oluşturur Kazanımı

Tablo 4.5.3.3.

"Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur" kazanımının gerçekleşebilme durumu

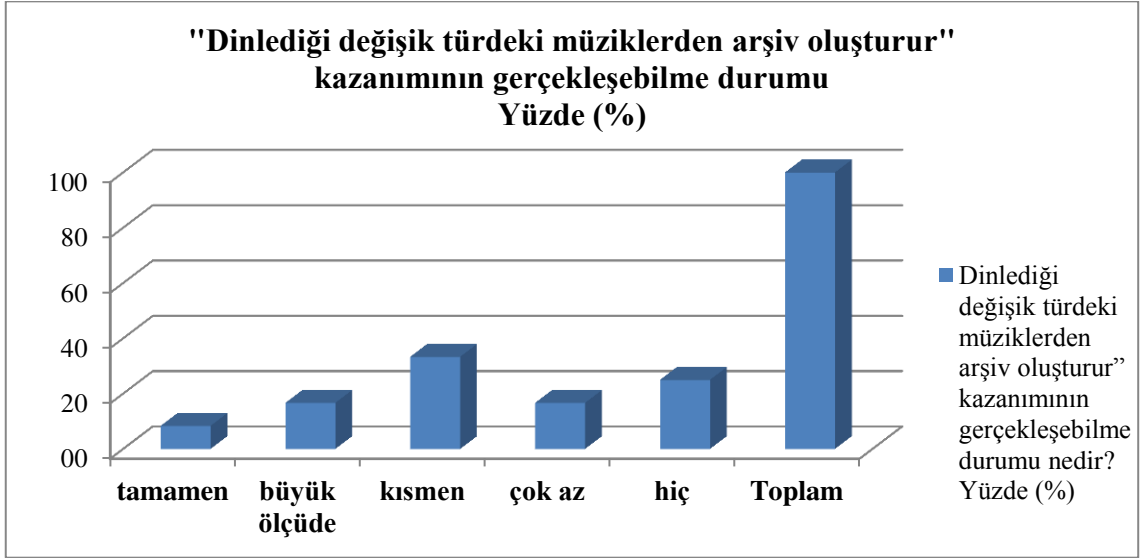
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	2	15,4
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	2	15,4
<i>Hiç</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.3.3'te verilen, dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 15,4 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 15,4 çok az, % 23,1 hiçtir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu görülmektedir. Bu durumun, GEO'daki müzik öğretmenlerinin bu kazanıma eğilimi ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.3.3.



4.5.3.4. Müziğin Diğer Sanatlarla İlişisini Kavrar Kazanımı

Tablo 4.5.3.4.
"Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar"
kazanımının gerçekleşebilme durumu

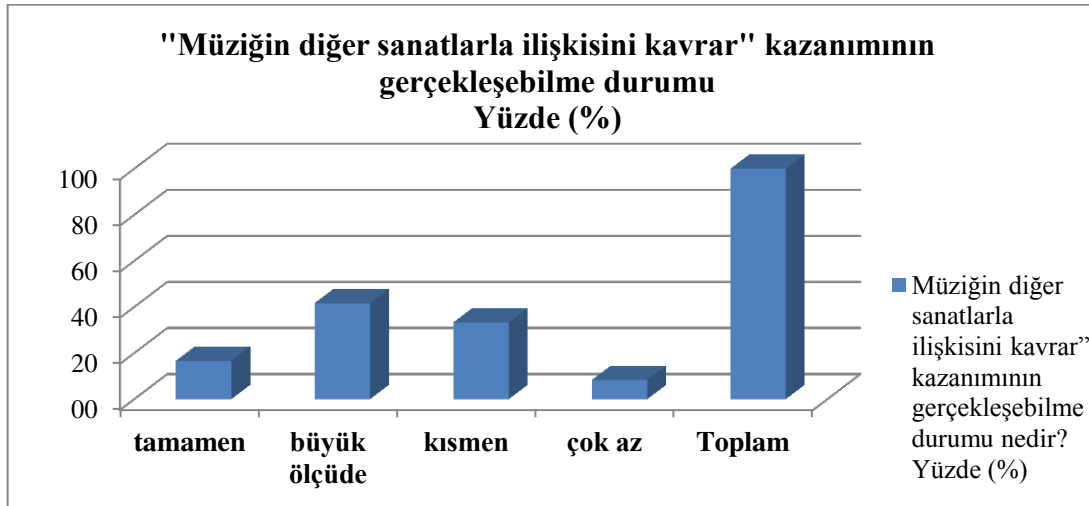
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	2	15,4
<i>Büyük ölçüde</i>	5	38,5
<i>Kısmen</i>	4	30,8
<i>Çok az</i>	1	7,7
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.3.4’te verilen, müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 15,4 tamamen, % 38,5 büyük ölçüde, % 30,8 kısmen, % 7,7 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar kazanımının değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu, ancak bu kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.3.4.



4.5.3.5. Atatürk’ün Güzel Sanatlar İçinde Müziğe Verdiği Yeri ve Önemi Kavrar Kazanımı

Tablo 4.5.3.5.

“Atatürk’ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar” kazanımının gerçekleşebilme durumu

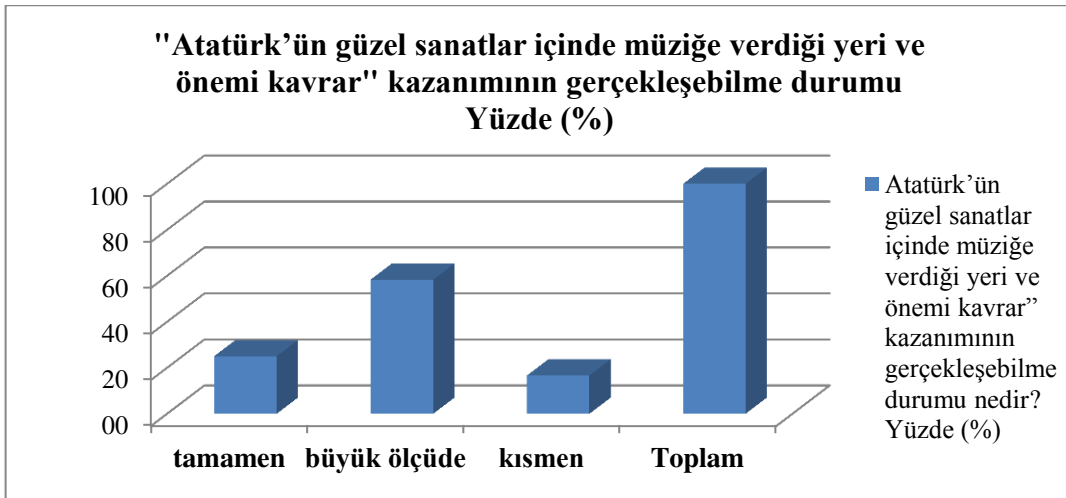
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	3	23,1
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	2	15,4
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.3.5’te verilen, Atatürk’ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 23,1 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 15,4 kısmendir. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, kazanımın olumlu yönde gerçekleşebildiği görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.3.5.



4.5.3.6. Atatürk’ün Belirlediği Müzik İlkeleri Doğrultusunda Yapılan Çalışmaları ve Sağlanan Gelişmeleri Anlatır Kazanımı

Tablo 4.5.3.6.

“Atatürk’ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır” kazanımının gerçekleşebilme durumu

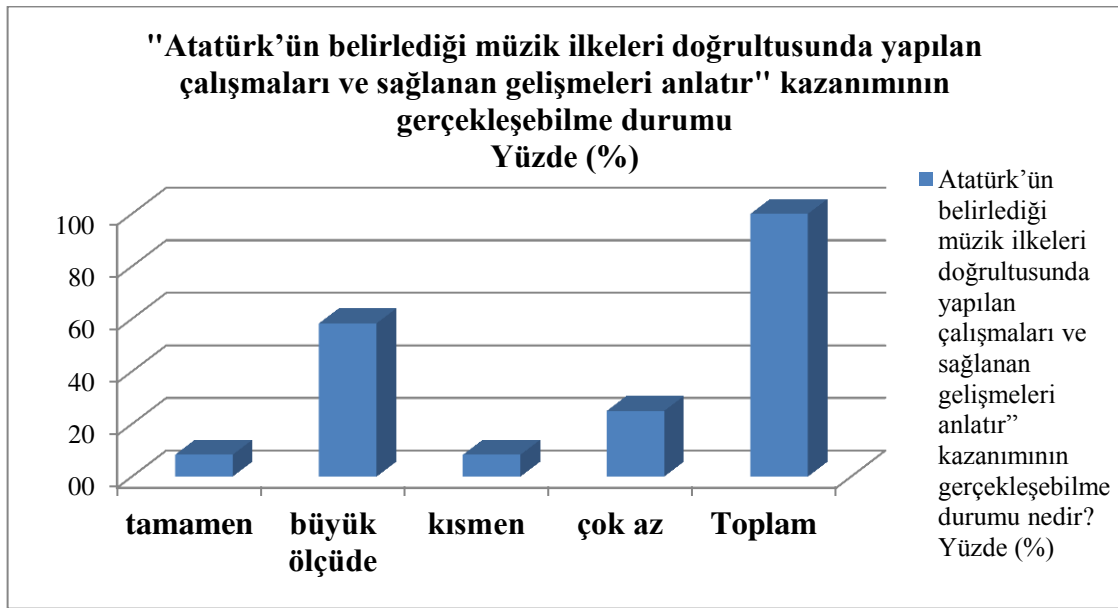
Seçenekler	Frekans (n)	Yüzde (%)
<i>Tamamen</i>	1	7,7
<i>Büyük ölçüde</i>	7	53,8
<i>Kısmen</i>	1	7,7
<i>Çok az</i>	3	23,1
Toplam	12	92,3
<i>Cevapsız</i>	1	7,7
Toplam	13	100,0

Tablo 4.5.3.6’da verilen, Atatürk’ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır kazanımının gerçekleşebilme durumu: % 7,7 tamamen, % 53,8 büyük ölçüde, % 7,7 kısmen, % 23,1 çok azdır. (% 7,7 olan cevapsız ise 8. sınıf düzeyinde derse girmeyen bir öğretmenin olmasındandır.)

Bu bulgulara göre, kazanımın yüzde yetmişe yakın bir oranda tamamen, büyük ölçüde ve kısmen düzeylerinde gerçekleşebildiği ve pozitif olduğu görülmektedir.

Bu kazanımın yüzde grafiği şu şekildedir:

Grafik 4.5.3.6.



4.6. Görme Engelliler Ortaokullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin

Müzik Dersi ile İlgili Görüş ve Önerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Anket çalışmasında müzik öğretmenlerinin eğitim, özel eğitim, görme engellilerin eğitimi ve müzik eğitimi kapsamında konuya yardımcı olabileceğini düşündükleri görüş ve önerileri istenmiştir. Buna göre müzik öğretmenlerinin en çok paylaştıklarından en az paylaştıklarına doğru olmak üzere, çeşitli görüş ve önerilerinin toplandığı ana başlıklar şu şekildedir:

1. Ders saati yetersizliği,
2. Müzik öğretim programının uyumsuzluğu,
3. Müzik alanındaki “Braille” kaynakların yetersizliği,
4. Çalgı eğitimi sorunu,
5. Eski öğretim programı isteği,
6. Müzik eğitiminde özel eğitime yönelik branşlaşma,

7.MEB’in düzenlediği Türkiye çapındaki sınavlarda müzik konularının olmayışıdır.

Bu bulgular ışığında, yedi başlık altında toplanan görüşler şu şekilde yorumlanabilir:

1. Ders saati yetersizliği: GEO’daki müzik öğretmenlerinin en çok paylaştığı görüş, müzik dersi haftalık ders saatinin yetersizliğidir. Haftada kırk dakika olan müzik dersinde öğretmenler, programda belirlenen kazanımları yeterince sağlayamadıklarını söylemektedirler. Haftalık müzik dersinin en az iki (2) saat olması ve bunun dışında seçmeli dersler ile müzik etkinliklerinin çoğaltılabileceğini paylaşmışlardır.

2. Müzik öğretim programının uyumsuzluğu: İlköğretim müzik dersi öğretim programı; daha önce ilköğretim okulu olarak isimlendirilen, yeni 4+4+4 eğitim sistemi ile ilkokul ve ortaokul olarak ayrılan okullarda uygulanan programdır. Ancak görme engelliler ilkokulları ve ortaokulları, özel eğitim kapsamında eğitim ve öğretim

faaliyetlerini sürdüren okullardır. Bu yüzden bazı dersler, görme engelli öğrenciler düşünülmektedir. GEO'daki müzik öğretmenlerinin değindiği sorun ise, normal ilkokullar ve ortaokullar için hazırlanmış olan müzik dersi öğretim programının, görme engellilerin eğitim gördüğü görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında uygulanmasıdır. İçerik olarak gören bir öğrencinin gerçekleştirebileceği kazanımların, görmeyen öğrencilerden istenmesi ile oluşan olumsuz durumdur.

3. Müzik alanındaki “Braille” kaynakların yetersizliği: Görme engellilerin eğitim gördüğü bir okulda, Braille yazısı, en önemli eğitim materyalidir. Bu yüzden müzik kaynaklarının Braille yöntemi ile eğitim ortamına dâhil edilmesi, görme engellilerin yer aldığı okullar için önemlidir. GEO’da görev yapan müzik öğretmenlerinin, müzik eğitimi için yapılması gerektiğini düşündüklerinden biri, Türkiye’de bu alandaki yetersiz durumdur.

4. Çalgı eğitimi sorunu: Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı içerisindeki çalma boyutu, müzik öğretmenlerinin olumsuz olarak gördüğü bir boyuttur. Çalgı eğitiminin uzun sürelerle yayılması durumunun yanında, çalgı çalmada görme engelli öğrencilerin yaşayabileceği zorluklara dikkat çekilerek, GEO’da çalgı eğitimi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği müzik öğretmenlerince paylaşılmaktadır.

5. Eski öğretim programı isteği: GEO’da görev yapan müzik öğretmenleri, daha önce kör okulları adı altında uyguladıkları sanat ve müzik derslerinin, haftada altı (6) saat olduğunu ve eski kör okulları programının görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında tekrar uygulanması gerektiğinin altını çizmişlerdir.

6. Müzik eğitiminde özel eğitime yönelik branşlaşma: Türkiye’de müzik öğretmenleri, üniversitelerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği ana bilim dallarından mezun olmaktadır. Ancak bu kurumlarda özel eğitime yönelik faaliyet, sınırlı düzeydedir. Bu sınırlı yapı da 2006 yılından itibaren yürürlüğe giren yeni program dâhilindeki bir dönemlik “özel eğitim” dersidir. 2006 yılından önce müzik alanından mezun olan öğretmenler, kişisel eğilimler dışında özel eğitim ile ilgili herhangi bir eğitim almamıştır. Bu durum, kişisel bilgilere ilişkin bulgular ve yorumlar kısmında görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim alma durumu bulguları ile örtüşmektedir. GEO’da görev yapan müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun herhangi bir özel eğitimden geçmediği görülmüştür. Bu yüzden müzik öğretmenliği ana bilim dallarında, özel eğitime yönelik branşlaşmanın olması ve özel

eğitim okullarında görev yapacak öğretmenlerin engel türlerine göre eğitim alması gerektiği öğretmenlerce paylaşılmıştır.

7. MEB’in düzenlediği Türkiye çapındaki sınavlarda müzik konularının olmayışı: Müzik dersinin gereken ilgiyi görmemesinin nedenlerinden biri olarak görülmektedir. Müzik dersi konularının, öğrencilerin geleceği ile bağlantılı sınavlarda yer almayarak, etkisizleştirildiği müzik öğretmenlerince dile getirilmektedir.

5. BÖLÜM

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Sonuçlar

Araştırmada yer alan okulların büyük çoğunluğunun, tek müzik öğretmenine sahip olduğu görülmektedir.

GEO’da görev yapan müzik öğretmenleri en çok Gazi Üniversitesi mezunudur.

Müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmının on yıl ve üzerinde hizmet süresine sahip olduğu görülmüştür. Altı ve on yıl aralığında görev süresi olan öğretmenlerin oranı da dörtte bire yakındır. Bu bulgular ışığında GEO’da görev yapan müzik öğretmenlerinin tecrübeli eğitimciler olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

GEO’da görev yapan öğretmenlerin altısı kadın, yedisi erkektir. Bu bulguya göre GEO’daki kadın-erkek dağılımı birbirine yakın bir şekilde sonuçlanmıştır.

GEO’da görev yapan müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli olduğu, on öğretmende ise görme engeli bulunmadığı saptanmıştır. Bu bulgular ışığında GEO’da görev yapan müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun görme engelli olmadığı görülmektedir.

Görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim alma durumunda, üç öğretmenin özel eğitim aldığı, on öğretmenin ise özel eğitim almadığı ortaya çıkmıştır.

Bu bulgular, “görme engeli durumu” sonuçları ile “görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim alma durumu” sonuçlarını aynı doğrultuda kesiştirmektedir. Üç öğretmenin görme engelli olması ile yine üç öğretmenin özel eğitim alma durumuna bakıldığında; gören öğretmenlerin, görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim almamış olabileceği söylenebilir. Bu saptamalar ile GEO’ da görev yapan müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun, görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim almadığı görülmektedir.

5.1.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

(Dinleme–Söyleme–Çalma Öğrenme Alanı)

Altıncı Sınıf:

İstiklâl Marşı’nı söyleme başta olmak üzere, Atatürk ile ilgili şarkıların-marşların ve diğer marşların söylenmesi, öğrenilen notaların ve farklı ritmik yapıdaki müziklerin seslendirilmesi, müzik çalışmalarının sergilenmesi, hız ve gürlük basamaklarının uygulanması kazanımları, pozitif yönde gerçekleşmiştir.

Çoksesli eser seslendirmede “basit çoksesli şarkılar söyler” kazanımı % 30,8 oranda hiç gerçekleşmemiş; yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir kazanımı içerisinde yer alan çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirme % 15,4 oranda hiç gerçekleşmemiş ve % 61,5 oranda çok az gerçekleştirebilmiştir. Bu bulgulara göre çokseslilik, yeterli düzeyde sonuçlanmamıştır.

Bu sonuçların yanında, yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir kazanımı içerisindeki Türk halk müziği, Türk sanat müziği, popüler müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmede farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Ortaya çıkan sonuçlara göre: Dört müzik türünden Türk halk müziği eserleri seslendirme, en iyi seslendirilen müzik türü olmuştur. Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin, Türk halk müziği eserlerinin seslendirilmesi kadar olumlu sonuç

göstermediği ortaya çıkmıştır. Popüler müzik eserleri seslendirmenin, popüler müziğin geniş halk kitlelerine ulaşabilme gücü ile olumlu yönde sonuçlandığı görülmüştür. Sonuçları en düşük düzeyde gerçekleşen müzik türü ise çağdaş çoksesli Türk müziğidir.

Yedinci Sınıf:

Altıncı sınıfta saptandığı gibi, İstiklâl Marşı ve diğer marşların söylenmesi, müzik çalışmalarının sergilenmesi, hız ve gürlük basamaklarının uygulanması kazanımları, yedinci sınıf düzeyinde de olumlu yönde gerçekleşmiştir. Atatürk'ü konu alan müzik eserlerinin dinlenilmesinden hoşlanılması kazanımı da pozitif yönde sonuçlanmıştır.

“Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur” kazanımının genel olarak olumlu olduğu, ancak ses grupları oluşturmaya istekliliğin, çalgı grupları oluşturmaya isteklilikten daha iyi durumda olduğu görülmüştür. Bu bulgular, haftada 1 saat olan müzik dersinde görme engelli öğrenciler ve öğretmen açısından, çalgı grupları oluşturma ses grupları oluşturmaya göre daha zahmetli olabileceği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca bulgular ve yorumlar bölümü başlık 4.1’de verilen kişisel bilgilere ilişkin bulgular ve yorumlar kısmında, tablo 4.1.5’deki görme engeli durumu, müzik öğretmenlerinin üçünün görme engelli bireyler olduğunu bize göstermiştir. Bu duruma göre, görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda çalgı grubu oluşturma zahmetlice olacağı, çalgı grubu oluşturmaya istekliliğin ses grupları oluşturmaya isteklilik kadar yüksek olmamasının doğal bir sonuç olduğunu söyleyebiliriz.

Çokseslilik boyutunda “düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir” kazanımı % 15,4 oranda hiç gerçekleşememiş, % 38,5 oranda çok az gerçekleşebilmiş; yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir kazanımı içerisinde yer alan çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirme % 30,8 oranda hiç gerçekleşememiş ve % 46,2 oranda çok az gerçekleşebilmiştir. Bu bulgulara göre çokseslilik; altıncı sınıftaki aynı kazanımların sonuçlarına benzer olarak, yeteri düzeyde gerçekleşememiştir.

Bu sonuçların yanında, altıncı ve yedinci sınıflarda saptandığı gibi; yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir kazanımı içerisindeki Türk halk müziği, Türk sanat müziği, popüler müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmede farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Ortaya çıkan sonuçlara göre: Dört müzik türünden Türk halk müziği eserleri seslendirme, en iyi seslendirilen müzik türü olmuştur. Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin, Türk halk müziği eserlerinin seslendirilmesi kadar olumlu sonuç göstermediği ortaya çıkmıştır. Popüler müzik eserleri seslendirmenin, popüler müziğin geniş halk kitlelerine ulaşabilme gücü ile olumlu yönde sonuçlandığı görülmüştür. Sonuçları en düşük düzeyde gerçekleşen müzik türü ise yine çağdaş çoksesli Türk müziğidir.

Sekizinci Sınıf:

Altıncı ve yedinci sınıfta saptandığı gibi, İstiklâl Marşı'nın ve diğer marşların söylenmesi kazanımları, sekizinci sınıf düzeyinde de olumlu yönde gerçekleşmiştir. Ayrıca sekizinci sınıf müzik çalışmalarının sergilenmesi kazanımının, altıncı ve yedinci sınıf sonuçları kadar olmasa da, pozitif yönde sonuçlandığı söylenebilir.

Türk müzik kültürüne ait eserlerin dinlenildiği söylenebilir. Ancak dörtte bire yakın bir oranda “çok az” düzeyinde saptanan hoşlanma durumu göz önüne alındığında, kazanımın gerçekleşebilme durumu, Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu ile çelişmektedir. Buradaki çelişki; öğrencinin müzik seslendirmedeki aktif katılımının, müzik dinlemede pasif duruma dönmesi sonucunda, söylemede farklı, dinlemede farklı yönde oluşan bir durumun ortaya çıkması ile açıklanabilir.

Müzik türleri konusunda; tüm ölçek türlerinin tercih edilmesi, öğretmenden kaynaklanan eser seçimleri ile açıklanabilir. Ders öğretmeninin müzik türleri konusunda vermiş olduğu örnekler, öğrenci topluluğunun konuya ilgisini arttırabilir ya da tam tersi azaltabilir. Bu yüzden müzik türleri konusunda, farklı düzeylerde gerçekleşme durumunun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Sekizinci sınıf çokseslilik boyutunda, “çoksesli örnekler seslendirir” kazanımı % 23,1 oranda hiç gerçekleşememiş, % 30,8 oranda çok az gerçekleşebilmiş; yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir kazanımı içerisinde yer alan çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirme % 30,8 oranda hiç gerçekleşememiş ve % 23,1 oranda çok az gerçekleşebilmiştir. Bu bulgulara göre çokseslilik; altıncı ve yedinci sınıflardaki aynı kazanımların sonuçlarına benzer olarak, yeteri düzeyde gerçekleşememiştir.

Altıncı ve yedinci sınıflarda saptandığı gibi; sekizinci sınıf yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir kazanımı içerisindeki Türk halk müziği, Türk sanat müziği, popüler müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmede farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Ortaya çıkan sonuçlara göre: Dört müzik türünden Türk halk müziği eserleri seslendirme yine en iyi seslendirilen müzik türü olmuştur. Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin, Türk halk müziği eserlerinin seslendirilmesi kadar olumlu sonuç göstermediği ortaya çıkmıştır. Popüler müzik eserleri seslendirmenin, popüler müziğin geniş halk kitlelerine ulaşabilme gücü ile olumlu yönde sonuçlandığı görülmüştür. Sonuçları en düşük düzeyde gerçekleşen müzik türü ise yine çağdaş çoksesli Türk müziğidir.

Sekizinci sınıf Türk sanat müziği eserleri seslendirmede; toplam yüzde yetmişe yakın bir oranda “kısmen, çok az ve hiç” seçeneklerinin tercih edildiği görülmektedir. Bu durumun; öğretmen tercihi, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi, seviyeye uygun Türk sanat müziği eserlerinin kısıtlılığı ile bağlantılı olabileceği düşünülmektedir. Bu düşünceler yanında, 13-15 yaş aralığındaki öğrenciler, ergenlik çağı ile ses değişimi döneminde yer almaktadır. Türk sanat müziği müzikal öğelerinin de, ergenlik çağındaki öğrencilerin ses gelişimi bağlamında uyumsuzluk yaratabileceği düşüncesi, kazanımın gerçekleşme düzeyini etkilemiş olduğu sonucuna bizi götürmektedir. Bu durum ile sekizinci sınıf Türk sanat müziği eserleri seslendirmede, altıncı ve yedinci sınıfa göre daha düşük sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir.

Eyleme dönük olan ses ve çalgı grupları oluşturma, yedinci sınıfta soyut bir beklenti olarak kendini göstermiş olan ses ve çalgı grupları oluşturmaya isteklilik kadar olumlu sonuçlanmamıştır. Bu durumun sebebinin, müziksel söylemeye ve çalmaya istek duymak ile müzik yapmanın birbirinden farklı boyutlar olması düşüncesidir.

5.1.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

(Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı)

Altıncı Sınıf:

Görme engelliler ortaokullarında, altıncı sınıf temel müzik yazı ve öğelerinin kullanımı farklı düzeylerde gerçekleşmiştir. Görme engelli öğrencilerin, Braille müzik yazısını öğrenebildikleri ölçüde temel müzik yazı ve öğelerini kullanabildikleri, bilmedikleri takdirde de temel müzik yazı ve öğelerini kullanamadıkları söylenebilir. Böylece “Braille müzik yazısı”nın müzik öğretmenlerince ve öğrencilerce öğrenilmesinin, Türkiye’deki ve buna bağlı olarak GEO’daki müzik eğitimi açısından önemli olduğu düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

İnsan sesinin oluşumu ve ergenlik dönemi ses değişim özellikleri ile ilgili bilişsel konularda öğrencilerin bilinçli olduğu ve GEO müzik dersinde, ritim boyutunun pozitif düzlemde yer alarak görme engelli öğrencilerin müziksel algılamasının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Yedinci Sınıf:

Yedinci sınıf düzeyinde yer alan temel müzik yazı ve öğeleri kullanımı altıncı sınıfta olduğu gibi farklı düzeylerde gerçekleşmiştir. Görme engelli öğrencilerin, braille müzik yazısını öğrenebildikleri ölçüde temel müzik yazı ve öğelerini kullanabildikleri, bilmedikleri takdirde de temel müzik yazı ve öğelerini kullanamadıkları söylenebilir. Böylece “Braille müzik yazısı”nın müzik öğretmenlerince ve öğrencilerce öğrenilmesinin, Türkiye’deki ve buna bağlı olarak GEO’daki müzik eğitimi açısından önemli olduğu düşüncesi burada da ortaya çıkmaktadır.

Müzikte dizilerin tanınması konusunda, sorunların olduğu gözlenmiştir. Bu sorunların en önemlisi ise, tanımayla yardımcı olacak görsel duyunun var olmaması ile

tanımanın Braille müzik yazısı bilmeyenler açısından sadece işitsel olarak algılanabilmesidir. Burada iki ayrım yapmak yerinde olacaktır. Birincisi; tonal dizilerin tanınma durumu, ikincisi ise makamsal dizilerin tanınma durumudur.

Tonal diziler, değişik düzeylerde tanınma durumuna sahiptir. Tonal dizileri tanımanın tamamen gerçekleştiği ya da hiç gerçekleşmediği okullar mevcuttur. Bu durum, braille müzik yazısının önemi ve müziksel işitmenin düzeyi ile ilgilidir. Bunun dışında majör dizinin minör diziye göre daha iyi düzeyde tanındığı görülmektedir.

Makamsal dizilerin gerçekleşebilme durumu ise düşüktür. Bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca en az tanınan makam dizisi “nihavend makam dizisi”dir. Bu değerlendirmelere göre; müzikte dizilerin tanınması konusunda eksikliklerin yanında, GEO’daki görme engelli öğrencilerin, tonal dizileri, makamsal dizilere göre daha iyi tanıdığı sonucu ortaya çıkmıştır.

İnsan sesleri-ses toplulukları ve çalgı sesleri-çalgı topluluklarının ayırt edilmesinde, öğrencilerin başarılı olduğu ve bu kazanımların pozitif düzlemde yer alarak görme engelli öğrencilerin müziksel algılamasının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Sekizinci Sınıf:

Sekizinci sınıf düzeyinde yer alan temel müzik yazı ve öğeleri kullanımı altıncı ve yedinci sınıflarda olduğu gibi farklı düzeylerde gerçekleşmiştir. Görme engelli öğrencilerin, Braille müzik yazısını öğrenebildikleri ölçüde temel müzik yazı ve öğelerini kullanabildikleri, bilmedikleri takdirde de temel müzik yazı ve öğelerini kullanamadıkları söylenebilir. Böylece “Braille müzik yazısı”nın müzik öğretmenlerince ve öğrencilerce öğrenilmesinin, Türkiye’deki ve buna bağlı olarak GEO’daki müzik eğitimi açısından önemli olduğu düşüncesi burada da ortaya çıkmaktadır.

Müzikte dizilerin tanınması konusunda, yedinci sınıfta olduğu gibi sorunların olduğu gözlenmiştir. Bu sorunların en önemlisi ise, tanımaya yardımcı olacak görsel

duyunun var olmaması ile tanınmanın Braille müzik yazısı bilmeyenler açısından sadece işitsel olarak algılanabilmesidir.

Tonal diziler, değişik düzeylerde tanınma durumuna sahiptir. Tonal dizileri tanınmanın tamamen gerçekleştiği ya da hiç gerçekleşmediği okullar mevcuttur. Bu durum, braille müzik yazısının önemi ve müziksel işitmenin düzeyi ile ilgilidir.

Sekizinci sınıftaki makamsal diziler ise, araştırma kazanımları içinde gerçekleşme durumu en düşük düzeyde olanlardır. Bu durum, ilköğretim müzik programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmelerin yapılması sonucunu ortaya çıkarmaktadır. En az tanınan makam dizisi ise “segah makam dizisi”dir. Bu değerlendirmelere göre; müzikte dizilerin tanınması konusunda eksikliklerin yanında, GEO’daki görme engelli öğrencilerin, tonal dizileri, makamsal dizilere göre daha iyi tanıdığı sonucu ortaya çıkmıştır.

5.1.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

(Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanı)

Altıncı Sınıf:

Dinlenen değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşünceler, farklı anlatım yollarıyla ifade edilmektedir.

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımlardan hareket içerikli olanların gerçekleşme durumları, farklı düzeylerde sonuçlanmıştır. Bu farklılığın oluşmasında, öğretmenlerin engel durumunun etkili olduğu düşünülmektedir. Görme engelli öğrenciler ile görme engelli bir öğretmenin bulunduğu ortamda, müziksel yaratıcılık içinde kendini gösteren hareket ve dans gibi etkinlikler kısıtlılık sonucunu doğurabilir. Ayrıca gören öğretmenlerin bir kısmının, görme engelli öğrencilerden oluşan bir sınıfta harekete dönük eylemleri yapmak istememesi de, müziksel yaratıcılığın gerçekleşme

durumunu etkileyerek hareket gerektiren kazanımları yeterli düzeyde sonuçlandırmamıştır.

Görme engelli öğrencilerin, müzik parçalarındaki ritimsel eşlikleri pozitif yöndedir.

Oluşturulan ezgilerin seslendirilmesi, farklı düzeyde düzeylerde sonuçlanmıştır. Görme engelli öğrenciler kendi ezgilerini seslendirmek için, ya braille müzik yazısını kullanarak ya da kulaktan ezber yolu ile başlangıçta ezgi oluşturmaktadır. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlar (Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı) kısmında görüldüğü üzere, braille müzik yazısı geniş kapsamda kullanılmamaktadır. Böylece öğrenciler, ezgilerini kulaktan ezberleme yolu ile yaratmayı deneyeceklerdir ve kimi zaman ezgiler değişikliğe uğramış ya da unutulmuş olarak karşımıza çıkabilecektir. Ayrıca ezgi yaratmanın belirli bir deneyim gerektirmesi ve müziksel yeteneğin seslendirmeye etkisi, bu kazanımı farklı düzeylerde sonuçlandırmıştır.

Yedinci Sınıf:

Yedinci sınıf müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımlardan hareket içerikli olanların gerçekleşme durumları, altıncı sınıfta olduğu gibi farklı düzeylerde sonuçlanmıştır. Görme engeli olgusunun, altıncı sınıf kısmında paylaşılan nedenler ekseninde yaratıcılığa etki ettiği düşünülmektedir.

Yedinci sınıf görme engelli öğrencilerin, müzik parçalarındaki ritimsel eşlikleri pozitif yöndedir.

Dinlenen değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşünceler, ifade edilebilmektedir.

Oluşturulan ezgilerin seslendirilmesi, farklı düzeyde düzeylerde sonuçlanmıştır. Altıncı sınıf sonuçlarında ifade edildiği gibi, ezgi yazımından ve seslendirmeden kaynaklanan nedenler, yedinci sınıf müziksel yaratıcılık öğrenme alanında da etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Sekizinci Sınıf:

Sekizinci sınıf müziksel yaratıcılık öğrenme alanında, müzik yazısı konusunda sıkıntıların olduğu görülmüştür. “Basit ritim eşlikleri yazma” kazanımının gerçekleşebilme durumu bulguları bu sonucu göstermektedir. % 15,4 oranındaki “hiç” ve % 30,8 oranındaki “çok az” seçenekleri, görme engelliler ortaokullarında temel müzik yazısı konusunun irdelenmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca burada temel müzik yazısı konusunun bulunduğu müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanının, müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yaptığı etkinin ortaya çıktığı görülmektedir.

Sekizinci sınıf müziksel yaratıcılık öğrenme alanındaki kazanımlardan, ortak hareket içeren halk türkülerinin canlandırılması, “kısmen” düzeyinde sonuçlanmıştır. Görme engeli olgusunun, altıncı sınıf sonuçlar kısmında paylaşılanlar ekseninde hareket odaklı kazanımların sınıf ortamında yaratıcılığa etki ettiği düşünülmektedir.

Oluşturduğu ezgilerin seslendirilmesinde, altıncı ve yedinci sınıflarda olduğu gibi, değişik düzeylerde gerçekleşme oranına sahip olduğu ancak kazanımın genel görünümünün olumlu olmadığı gözlenmiştir. Görme engelli öğrenciler, ya braille müzik yazısını kullanarak ya da kulaktan ezber yolu ile ezgilerini oluşturabilirler. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlarda (Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı) görüldüğü üzere, Braille müzik yazısı geniş kapsamda kullanılmamaktadır. Böylece öğrenciler, ezgilerini kulaktan ezberleme yolu ile yaratmayı deneyeceklerdir ve kimi zaman ezgiler değişikliğe uğramış ya da unutulmuş olarak karşımıza çıkabilecektir. Ayrıca ezgi yaratmanın belirli bir deneyim gerektirmesi de, bu kazanımın yeterli düzeyde gerçekleşmesini engellemiştir.

Bununla beraber ergenlik dönemindeki öğrencinin ses yapısının değişmesi ile seslendirmede çeşitli sıkıntıların ortaya çıkabilmesi, bu kazanımın gerçekleşmesini düşük düzeyde sonuçlandırmıştır.

5.1.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

(Müzik Kültürü Öğrenme Alanı)

Altıncı Sınıf:

Altıncı sınıf müzik kültürü öğrenme alanı kazanımları, bir kazanım dışında pozitif yöndedir.

Müzikle ilgili araştırmalarda bilişim teknolojileri kullanımının yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu durumu yaratan etmenleri iki gruba ayırabiliriz: İlkinin eğitim ve öğretimden, ikincisinin ise öğrenciden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Eğitim ve öğretim açısından bakıldığında; anket çalışmasına dahil edilen okulların bilişim teknolojileri donanımlarının birbirinden farklı olabilmesi, kazanımın gerçekleşebilme düzeyini etkilemiş olabilir. Ayrıca, GEO'daki bilişim teknolojileri derslerinin mevcut durumunun, bu kazanımın gerçekleşme düzeyine etki etmiş olabileceği düşünülmektedir.

Öğrenci açısından bakıldığında ise; öğrencinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyi, günlük hayatında bu teknolojilerden yararlanabilme durumu, bilişim teknolojileri ve müzik dersine yönelik ilgisi, bu kazanımın gerçekleşebilme düzeyini çeşitlendiren sebepler olarak görülmektedir.

Yedinci Sınıf:

Yedinci sınıf müzik kültürü öğrenme alanı kazanımlarının gerçekleşebilme durumu, farklı düzeylerde gerçekleşmiştir. Kazanımdan kazanıma fark eden bir sonuç ortaya çıkmıştır. Altıncı sınıfta olduğu gibi yedinci sınıfta da, bilişim teknolojiler kullanımı “kısmen” ve “çok az” seçeneklerinin ağırlıkta olduğu bir sonucu ortaya koymuştur. Bunun dışında uluslararası müzik türlerinin tanınması “kısmen” düzeyinde gerçekleşmiştir. Gerçekleşebilen en tatmin edici kazanım ise Atatürk'ün Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemin bilinmesi olmuştur.

Sekizinci Sınıf:

Geleneksel Türk müziği türlerinin ayırt edilmesi kazanımı “kısmen” düzeyinde sonuçlanmıştır. Ancak genel eğilimin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Müziğin diğer sanatlarla ilişkisinin, müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerin ifade edilmesinin ve Atatürk’ün müzikle ilişkisinin yer aldığı kazanımlar pozitif yöndedir.

Müzik arşivi oluşturmada ise, görme engelli öğrencilerin yeteri düzeyde müzik arşivini sağlayamadıkları görülmektedir.

Üç sınıf düzeyinde genel olarak dile getirildiğinde; dinleme - söyleme - çalma öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşebilme durumu; çokseslilik dışında tatmin edici düzeyde sonuçlanmıştır.

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanında; müzikte dizilerin tanınması konusu ve özellikle Türk müziği makam dizilerinin tanınma durumu, olumlu yönde sonuçlanmamıştır. Temel müzik yazı ve öğeleri konusunda ise, Braille müzik yazısının kullanım durumu ile farklı düzeylerde gerçekleşen sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanında; müzikleri harekete ve dansa dönüştürme gibi devinim içeren kazanımların, görme engeli olgusu ile düşük seviyede gerçekleşebildiği görülmüştür. Ezgi seslendirmede sıkıntıların olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında, nota yazımının müziksel yaratıcılık öğrenme alanında yer alan bazı kazanımlara etki ettiği ve Braille müzik yazısının, görme engelliler ortaokulları müzik dersinde tümüyle kullanılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Müzik kültürü öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşebilme durumu; müzik arşivi oluşturma ve bilişim teknolojilerinden yararlanma kazanımları dışında pozitif yönde sonuçlanmıştır.

5.1.6. Görme Engelliler Ortaokullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin

Müzik Dersi ile İlgili Görüş ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin eğitim, özel eğitim, görme engellilerin eğitimi ve müzik eğitimi kapsamında konuya yardımcı olabileceğini düşündükleri görüş ve önerilerinin yer aldığı bu bölüm, müzik öğretmenlerinin en çok paylaştıklarından en az paylaştıklarına doğru olmak üzere şu şekildedir:

1. *Ders saati yetersizliği:* Haftada kırk dakika olan müzik dersinde öğretmenlerin, programda belirlenen kazanımları yeterince sağlayamadıklarını sonucu ortaya çıkmaktadır.

2. *Müzik öğretim programının uyumsuzluğu:* Normal ilkokullar ve ortaokullar için hazırlanmış olan müzik dersi öğretim programı, görme engellilerin eğitim gördüğü görme engelliler ilkokulları ve ortaokullarında uygulanmaktadır. İçerik olarak gören bir öğrencinin gerçekleştirebileceği kazanımlar, görmeyen öğrencilerden istenmekte ve bu durum olumsuz bir sonuç doğurmaktadır.

3. *Müzik alanındaki “Braille” kaynakların yetersizliği:* Müzik kaynaklarının Braille yöntemi ile eğitim ortamına dâhil edilmesi, görme engellilerin müzik eğitimine olumlu etkiler sağlayabilir.

4. *Çalgı eğitimi sorunu:* Çalgı eğitiminin uzun sürelerle yayılması yanında, engel durumu ile çalgı çalmada öğrenciler zorluklar yaşayabilmektedir. GEO’da çalgı eğitimi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

5. *Eski öğretim programı isteği:* Daha önce kör okulları adı altında uygulanan sanat ve müzik derslerinin, haftada altı (6) saat olduğu ve eski kör okulları programının tekrar uygulanmasının önemli olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

6. *Müzik eğitiminde özel eğitime yönelik branşlaşma:* GEO’da görev yapan müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun herhangi bir özel eğitimden geçmediği görülmüştür. Bu yüzden müzik öğretmenliği bölümlerinde, özel eğitime yönelik branşlaşmanın olması ve özel eğitim okullarında görev yapacak öğretmenlerin engel türlerine göre eğitim alması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

7. *MEB'in düzenlediği Türkiye çapındaki sınavlarda müzik konularının olmayışı*: Müzik dersi konularının, öğrencilerin geleceği ile bağlantılı sınavlarda yer almayarak, etkisizleştirildiği ortaya çıkmaktadır.

5.2. Öneriler

- Müzik dersi öğretim programında, özellikle müziksel algılama ve bilgilenme öğrenme alanındaki bazı kazanımların sağlanabilmesi için, müzik kaynakları, özellikle okul müziği eserleri, Braille müzik yazısı ile yazılmalı ve ilgililerin hizmetine sunulmalıdır.
- Müzik dersi öğretim programında Türk müziği ile ilgili kazanımların gözden geçirilmesi ve kazanımların sağlanabilmesi adına gerekli iyileştirmeler uzman kişilerce yapılmalıdır.
- Araştırma sonucunda gerçekleşme düzeyi düşük olan çokseslilik boyutu, müzik dersi öğretim programında yeniden yapılandırılmalı ve gerekli iyileştirmeler yapılmalıdır.
- Müziksel yaratıcılığa dönük etkinliklere müzik dersinde ağırlık verilmeli ve yaratıcılık alanı, seçmeli sanat etkinlikleri dersleri ile desteklenmelidir.
- Görme engellilerin eğitimi özelinde bir müzik öğretim programı hazırlanmalı ve müziğin tüm boyutları göz önünde tutularak görme engelliler okullarındaki müzik dersi bu program ekseninde yürütülmelidir.
- Görme engelliler okullarındaki müzik dersleri, müzik dersi öğrenme alanları ve görme engeli durumunun yaratacağı zaman sıkıntısı göz önünde bulundurularak haftada iki (2) saate çıkarılmalıdır.

- Görme engelliler okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine yönelik, özel eğitim ve müzik eğitimi ilişkilendirilerek gerek yurt içinden gerekse yurt dışından uzmanlar ile hizmet içi eğitim kursları düzenlenmelidir.
- Üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde, özel eğitime yönelik branşlaşmanın olması ve özel eğitim okullarında görev yapacak öğretmenlerin engel türlerine göre eğitim alması gerekmektedir.
- Üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilere (öğretmen adaylarına) yönelik, özel eğitim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitim okullarındaki yapılanmayı ve müzik dersinin işleniş biçimlerini paylaşabileceği ortamlar sağlanmalı ve özel eğitim ve buna bağlı olarak görme engellilerin eğitimi konusunda farkındalık oluşturulmalıdır.
- Üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilere yönelik, özel eğitim ve topluma hizmet uygulamaları derslerinde, ayrıca ders dışı etkinliklerde, özel eğitim okullarına geziler düzenlenmeli ve bu gezilerde müzik derslerinin işleniş biçimi yerinde takip edilmelidir.
- Üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerindeki öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında uygulanan staj çalışmalarına, bir dönemlik olmak üzere özel eğitim okulları ve varsa görme engelliler okulları da dâhil edilmelidir.
- Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler genelinde, özel eğitim ve buna bağlı olarak görme engelliler okulları ile müzik bölümleri ortak çalışma başlatarak, müzik bölümlerinde öğrenim gören gönüllü öğrenciler olmak üzere, görme engelliler okullarındaki istekli öğrencilere müzik etkinlikleri, koro, çalgı eğitimi v.b. eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmelidir.
- Görme engelliler okullarındaki arızalı çalgılar, Milli Eğitim Bakanlığı eli ile alanında uzman çalgı yapımcı ustalara onartılmalı ve kullanılır hale getirilmelidir.

- Müzik ve sanat derslerinin gereken ilgiyi görmesi için, MEB'in örgün eğitime yönelik uyguladığı sınavlarda, genel kültür ya da sanat başlığı altında, sanat eğitimi ve müzik dersi konuları da yer alıp bu dersler etkisizleştirilmemelidir.
- Müzik alanı lisansüstü programlarına, özel eğitim ve buna bağlı olarak görme engellilerin müzik eğitimi ile ilgili dersler konulmalı ve özel eğitim - görme engellilerin eğitimi alanında farklı araştırmaların yapılması teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Altunay, B. (1998). *Kaynaştırma ile ilgili tanımlar*. Görme Özürlüler Eğitim Konferansında sunuldu, Ankara.
- Ataman. A. (2009). (Editör). *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*, (7. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık: Cantekin Matbaacılık.
- Bayram, Derya. (2002). Engelli Çocukların Eğitimsel Yerleştirilmeleri ve Kaynaştırma Eğitimi, *Engelli Çocuklar*. 54-56. 1. Baskı. İzmir. Uşşak Matbaacılık,
- Cavkaytar, A. (2008). *Özel Eğitime Gereksinim Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Cebeci, S. (2010). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*, (3. Basım). Ankara: Alfa Yayınları.
- Çiftçi, A. (2006, 16-17 Mart). *Cumhuriyet eğitiminin yasal dayanakları*. Atatürk Döneminden Günümüze Cumhuriyetin Eğitim Felsefesi ve Uygulamaları Sempozyumunda sunuldu, Ankara
- Doğar, C. (2004). *Görme Engelli Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Açıdan Karşılaştıkları Güçlükler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Enç, M. (2005). *Görme Özürlüler Gelişim, Uyum ve Eğitimleri*. (2. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Erdoğan, M. S. (2000). *Türkiye’deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine Bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Öğrenim Gören Kör Bireylerin Çalgı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ertürk, H. S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Frampton, M. E. (1963). *Körlerin eğitim-öğretimi*. (çev. E. Sağlamer, G. Yazgan) İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Güven, E. (2011). *Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı Sınıflarda İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Üzerindeki Etkileri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güven, E. (2011). Müzik dersleri ve kaynaştırma uygulaması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 709-718.

Güven, E. Tufan, E. (2010), Kaynaştırma Sınıflarında İşbirlikli Öğrenme Yöntemi ile Müzik Dersleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23(2), 557-573.

İleri, C. (1998). *Görme Özürlülerin Hareket Özgürlüğü Eğitimi*. (2. Baskı) Ankara: Sabev Yayınları No: 5.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (19. baskı). Ankara: Nobel yayın dağıtım.

Karataş, K. (2000). *Görme Özürlülerin Eğitimi*, Ankara: Körler Federasyonu Yayını no:2. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Karatepe, H. (1983). *Körlerin Eğitimi – Anne Baba ve Öğretmenler İçin*. Ankara: Türkiye Körler Vakfı Eğitim Yayınları: 3.

Kıvrak, İ. (2003, 30-31 Ekim). *Özel Eğitimde Müzik Öğretmeni Sorunu*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumunda sunuldu, Malatya.

Kulaksızoğlu, A. (2011). *Engelli Çocuk ve Ergenlerin Hakları El Kitabı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları: 86. Erkam Matbaası.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü. (2006). *İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-8. sınıflar)*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (2007). *Müzik Öğretmen Kılavuz Kitabı – İlköğretim 6-7-8. (1. Baskı)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 4469.

Özmen, H. (2001). *Görme Engelliler Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Say, A. (2005). *Müzik Öğretimi*, (4. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*, (1. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sönmez, V. (1993). *Eğitim Felsefesi*, (2. Baskı). Ankara: Adım Yayıncılık Ltd. Şti.

Tanilli, S. (1992). *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, (6. Basım). İstanbul: Say Yayınları. Teknografik Matbaası.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe Sözlük*. (24. Baskı). Ankara: Ankara Mesleki Eğitim Merkezi 4. Akşam Sanat Okulu Basımevi.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Yazım Kılavuzu*. (24. Baskı). Ankara: Ankara Mesleki Eğitim Merkezi 4. Akşam Sanat Okulu Basımevi.

Uçan, A. (2005). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. (3. Basım) Evrensel Müzikevi. Ankara: Önder Matbaacılık.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi – Temel Kavramlar İlkeler Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*. (3. Basım) Evrensel Müzikevi. Ankara: Önder Matbaacılık.

Varol, N. (1996). *Erken Çocukluk Dönemindeki Görme Yetersizliği Olan Çocukların Eğitimi*. Karatepe Yayınları. Ankara: Şahin Matbaası.

İnternet kaynakçaları

Çınarlı, S. (Haziran, 2010). Türkiye ile Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Engellilik Kavramı ve Engelli İstihdamı ile ilgili Düzenlemelerin İncelenmesi. *Öz-veri Dergisi*, 7(1); 2. Web: <http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/519/13> adresinden 1 Ağustos 2012’de alınmıştır.

Daniels, A. (Spring, 2005). Reflections of a blind educator. *California Transcribers and Educators for the Blind and Visually Handicapped Journal*, Vol. 48(1); 42-43. Web: <http://www.ctevh.org/journals.htm> adresinden 7 Şubat 2012’de alınmıştır.

English, A. (Winter, 2011-2012). Reproducing Music for Braille Transcription (part 2). *California Transcribers and Educators for the Blind and Visually Handicapped Journal*, Vol. 53(3); 37. Web: <http://www.ctevh.org/journals.htm> adresinden 7 Şubat 2012'de alınmıştır.

From character to personality. (2011). *Dünya Engellilik Raporu – Yönetici Özeti*, Web: <http://siteresources.worldbank.org/TURKEYINTURKISHEXTN/Resources/455687-1328710754698/YoneticiOzeti.pdf> adresinden 1 Ağustos 2012'de alınmıştır.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (2009). *Tez Yazım Kılavuzu*. Web: <http://egtbil.gazi.edu.tr/posts/view/title/tez-yazim-kilavuzu-9815> adresinden 23 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.

Gökmen, F. (Aralık, 2007). Türkiye'de Özürlü Haklarının Gelişimi. *Öz-veri Dergisi*, 4(2); 2. Web: <http://www.ozida.gov.tr/default20.aspx?menu=ozveri&sayfa=ov8/ov8mak4> adresinden 1 Ağustos 2012'de alınmıştır.

Gül, İ. I. (2008). Bir Hak Mücadelesi Alanı Olarak Engellilik ve Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi. *Öz-veri Dergisi*, 5(2); 2. Web: <http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/522/10> adresinden 2 Ağustos 2012'de alınmıştır.

İsman, H. (2010). Özel Eğitim Hakkı. *Öz-veri Dergisi*, 7(2); 1605-1618 Web: http://www.ozida.gov.tr/ozveri/ozveri_7.2.pdf adresinden 2 Ağustos 2012'de alınmıştır.

Karamahmutoğlu, G. (2010). Ülkemiz Müzik Eğitim ve Öğretiminde Gör(eme)me Engeli Üzerine Birkaç Not... Web: <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=3669> adresinden 28 Ocak 2012'de alınmıştır.

Köseler, H. (2006). Görme Özürlülerle İlgili Özel Eğitim Sorunları ve Çözüm Yolları Hakkında 1998 Yılı Değerlendirme Raporu. *Körler Federasyonu*, Ankara. Web: <http://www.turged.org.tr/Egitimvekultur/egitimvekultur.html> adresinden 28 Ocak 2012’de alınmıştır.

Köseler, H. (2010). Görme Engellilerin İstihdamında Mesleki Müzik Eğitiminin Yeri ve İşlevi. Web: <http://www.engelsizerisim.com/yazilar.php?oku=1&bolum=10&id=483> adresinden 12 Ekim 2012 tarihinde alınmıştır.

McCann, B. (2006). Including Blind Students in School Music Programs. (part 2). *California Transcribers and Educators for the Blind and Visually Handicapped Journal*, Vol. 49(1); 23-24. Web: <http://www.ctevh.org/journals.htm> adresinden 7 Şubat 2012’de alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2012). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Web: <http://orgm.meb.gov.tr/www/mevzuat/icerik/88> adresinden 9 Ekim 2012’de alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (?). *Özel Eğitim Hizmetleri Tanıtım El Kitabı*. Ankara. Web: okulweb.meb.gov.tr/38/14/966202/.../OzelEgitimElKitabi.doc adresinden 28 Ağustos 2012’de alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. (2008). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi – Görme Engelliler*. Ankara. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar> adresinden 28 Ocak 2012’de alınmıştır.

Şahin, H. (2004). Engellilik Kimin Sorunu? Bireyin mi, Toplumun mu? *Öz-veri Dergisi*, 1(1); ?. Web: <http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/527/1> adresinden 1 Ağustos 2012’de alınmıştır.

Şendurur, Y. (1995). Görme Özürlü Öğrencilerin Keman Eğitiminde Karşılaştığı Sorunlar. *Mavi Nota Dergisi*, 16, 13-14. Web: <http://www.mavi-nota.com/dergi/mavinotasayi16.pdf> adresinden 12 Ekim 2012 tarihinde alınmıştır.

Taesch, R. (Winter, 2004-2005). Blind Music in Education. *California Transcribers and Educators for the Blind and Visually Handicapped Journal*, Vol. 47(4); 43-44. Web: <http://www.ctevh.org/journals.htm> adresinden 7 Şubat 2012'de alınmıştır.

Taesch, R. (Fall, 2008). For Transcribers and Vi Music Teachers. *California Transcribers and Educators for the Blind and Visually Handicapped Journal*, Vol. 50(3); 45. Web: <http://www.ctevh.org/journals.htm> adresinden 7 Şubat 2012'de alınmıştır.

Taesch, R. (Summer, 2008). An Idea for Braille Music Teachers - Melodic Dictation. *California Transcribers and Educators for the Blind and Visually Handicapped Journal*, Vol. 50(2); 41-42. Web: <http://www.ctevh.org/journals.htm> adresinden 7 Şubat 2012'de alınmıştır.

Ürker, Ş. (Haziran, 2010). Türk Mevzuatında Özürlülük Terminolojisi. *Öz-veri Dergisi*, 7(1); 1. Web: <http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/519/13> adresinden 1 Ağustos 2012'de alınmıştır.

Web Adresleri:

<http://www.q4s.eu/TR/index.php?p=15>

<http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/519/13>

<http://www.ctevh.org/journals.htm>

<http://siteresources.worldbank.org/TURKEYINTURKISHEXTN/Resources/455687-1328710754698/YoneticiOzeti.pdf>

<http://www.ozida.gov.tr/default20.aspx?menu=ozveri&sayfa=ov8/ov8mak4>

<http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/522/10>

http://www.ozida.gov.tr/ozveri/ozveri_7.2.pdf

<http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=3669>

<http://www.turged.org.tr/Egitimvekultur/egitimvekultur.html>

<http://www.engelsizerisim.com/yazilar.php?oku=1&bolum=10&id=483>

<http://orgm.meb.gov.tr/www/mevzuat/icerik/88>

okulweb.meb.gov.tr/38/14/966202/.../OzelEgitimElKitabi.doc

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar>

<http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/527/1>

<http://www.mavi-nota.com/dergi/mavinotasayi16.pdf>

<http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/519/13>

<http://w3.gazi.edu.tr/~sendurur/>

<http://egtbil.gazi.edu.tr/posts/view/title/tez-yazim-kilavuzu-9815>

EKLER

EK – 1

**ANKET UYGULAMASI İÇİN
GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ'NE
YAZILAN İZİN BELGESİ**

.../.../2012

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ'ne

ANKARA

Konu: Yüksek lisans tezi anket çalışması izinleri.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 098122209 numaralı yüksek lisans öğrencisiyim. **“Türkiye’de görme engelliler ilköğretim okullarında müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilme durumu”** isimli yüksek lisans tezini, Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR danışmanlığında hazırlamaktayım.

Tez çalışmasında, araştırma sınırlılıklarında belirtildiği üzere Türkiye’de müzik öğretmeni bulunan on bir (11) adet görme engelliler ilköğretim okulundaki müzik öğretmenlerine veri toplama amacı ile 2012 yılı mayıs ayında anket uygulanması tasarlanmaktadır.

Anket çalışması için, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olan görme engelliler ilköğretim okullarının bulunduğu illerdeki veya ilçelerdeki milli eğitim müdürlüklerinden ya da gerekli kurumlardan izinlerin alınmasını ister,

Gereğinin yapılmasını arz ederim. Saygılarımla.

Adres:

Değirmenönü Mahallesi 1543 Sokak
No: 28 Daire: 4 Nil Apt. DENİZLİ

Zeki Fırat DEMİRCİ

Telefonlar:

Cep: 0 506 301 42 96
Ev: (0 258) 264 20 27

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİ VE
ANKET ÇALIŞMASI YAPILACAK OKULLAR LİSTESİ

1. Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Seyhan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
Oğuz Kağan Köksal Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
2. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Altındağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
MitatEnç Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
3. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
Göreneller Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
4. Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü:
Merkez Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
5. Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü:
Ali İhsan Arslan Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
6. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
7. Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Şehitkamil İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
GAP Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
8. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
Türkan Sabancı Görme Engelliler İlköğretim ve İş Okulu.
9. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
Veysel Vardal Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
10. İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü – Bornova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü:
Aşık Veysel Görme Engelliler İlköğretim Okulu.
11. Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü:
Mehmet Akif Ersoy Görme Engelliler İlköğretim Okulu.

EK - 2

ANKET UYGULAMASI İZİN BELGESİ

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖER.0.06.00.00 2674
Konu : Araştırma İzni

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi: a) 02.05.2012 tarih ve B.30.2.GÜN.0.44.72.00 /3262 sayılı yazı
b) 07.03.2012 tarih B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı Genelge (Genelge No: 2012/13)

Üniversiteniz Eğitim Bilimler Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans öğrencisi Zeki Fırat DEMİRCİ'nin "Türkiye de Görme Engelliler İlköğretim Okulunda Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu " konulu Yüksek Lisans tez çalışması kapsamında kullanılacak veri toplama araçlarını Genel Müdürlüğümüze bağlı görme engelli okullarda uygulama izni talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve Ek'lerde gönderilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla, araştırma tamamlandıktan sonra 5 sayfalık özetinin Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi halinde araştırma örnekleminin bağlı olduğu görme engelli okullarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.



Doç. Dr. Hakan SARI
Bakan a.
Genel Müdür V.

EKLER:

- 1-Anket Formu (22 Sayfa)
- 2-Okul Listesi (1 Sayfa)



MEB Kampüsü A Blok 06500
Beşevler / ANKARA

Özel Kalem : 212 76 14-15
Sant : 212 76 17-18
Faks :213 13 56
e-posta : öer@meb.gov.tr
İnt. adresi : www.meb.gov.tr

EK – 3

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNE UYGULANAN
ANKET FORMU**

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE GÖRME ENGELLİLER ORTAOKULLARINDA
MÜZİK DERSİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞEBİLME
DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ANKET ÇALIŞMASI

Hazırlayan
Zeki Fırat DEMİRCİ

Ankara
Nisan,2012

İÇİNDEKİLER

GENEL AÇIKLAMALAR.....	1
ANKET YÖNERGESİ	2
ANKET SORULARI.....	3
I. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİ SORULARI	3
II. BÖLÜM: KAZANIMLARA YÖNELİK DURUM BELİRLEME SORULARI	4
6. SINIF	4
Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı	4
Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı	6
Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı.....	7
Müzik kültürü öğrenme alanı.....	8
7. SINIF	9
Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı	9
Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı	11
Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı.....	13
Müzik kültürü öğrenme alanı.....	14
8. SINIF	15
Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı	15
Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı	17
Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı.....	18
Müzik kültürü öğrenme alanı.....	19
III. BÖLÜM: EKLENTİLER	21

GENEL AÇIKLAMALAR

Değerli katılımcılar;

Bu anket, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında yapılmakta olan “Türkiye’de Görme Engelliler Ortaokullarında Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu” isimli ‘yüksek lisans’ tezi ile ilgili veri oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

Sağlayacağınız veriler ışığında araştırma; Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin müzik eğitimine yönelik durum saptaması yapma, bu durum saptamasına göre görme engellilerin müzik eğitimindeki doğruluklar ya da aksaklıkların belirlenmesine çalışma, ilköğretim müzik dersi programında yer alan kazanımlar ekseninde engelli öğrencilerin hangi kazanımları elde edebildiğini hangi kazanımları elde etmede güçlük yaşadığını ortaya çıkarma amacındadır.

Ankette istenen cevaplar sadece bu araştırma için kullanılacak ve kişisel bilgiler gizli tutulacaktır.

Anket sorularına verilecek cevapların araştırma üzerinde etkisini göz önüne aldığımızda; doğru veriler iletmeniz bizi sağlıklı ölçümlere götürecektir. Bu yüzden soruları içtenlikle cevaplamanızı diler, katkılarınızdan ötürü teşekkür ederim.

Araştırmacı
Zeki Fırat DEMİRCİ

İletişim:
Değirmenönü Mah.
1543 Sok. No: 28 D.4 Nil Apt.
DENİZLİ

Tel: 0 506 301 42 96

ANKET YÖNERGESİ

“Türkiye’de Görme Engelliler Ortaokullarında Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu” isimli yüksek lisans tezinin anket çalışması,

➤ Üç (3) bölümden oluşmaktadır:

I. bölüm: Kişisel bilgi soruları,

II. bölüm: Kazanımlara yönelik durum belirleme soruları,

III. bölüm: Eklentilerdir.

Anket soruları;

➤ İlköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımlara göre oluşturulmuştur.

➤ Araştırma sınırlılıkları paralelinde, ikinci kademede yer alan sınıfların (6, 7 ve 8) müzik dersi öğretim programı kazanımlarına ait soruları içermektedir.

➤ Müzik dersi öğrenme alanları başlığı altında;

6. sınıf kazanımları: yirmi iki (22) soru ve soru grubu;

7. sınıf kazanımları: yirmi (20) soru ve soru grubu;

8. sınıf kazanımları: yirmi (20) soru ve soru grubu olmak üzere toplam altmış iki (62) soru ve soru grubundan oluşmaktadır.

➤ Açık ve kapalı uçlu olarak hazırlanmıştır. Kapalı uçlu sorularda size uygun olan seçeneği belirtmek için ilgili kutucuğa “X” işareti koyunuz.

ANKET SORULARI

I. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİ SORULARI

1. Görev yaptığı kurum:

2. Mezun olunan okul:

3. Görev süresi:

<i>2 yıldan az</i>	<i>2-5 yıl</i>	<i>6-10 yıl</i>	<i>10 yıldan fazla</i>

4. Cinsiyet:

<i>K</i>	<i>E</i>

5. Görme engeli durumu:

<i>Var</i>	<i>Yok</i>

6. Görme engellilerin eğitime yönelik özel eğitim alma durumu:

<i>Var</i>	<i>Yok</i>

“Var” şıkkını işaretlediyseniz bilgi veriniz:

II. BÖLÜM

KAZANIMLARA YÖNELİK DURUM BELİRLEME SORULARI

6. SINIF

Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı:

1. “İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Öğrendiği notaları seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?
(do.1-do.2 arası sesler)

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Basit çoksesli şarkılar söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

5. “Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

6. “Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular” kazanımı:

- a) Tempoya uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

7. “Atatürk ile ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

8. “Müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

9. “Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir” kazanımı:

a) Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) Popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

d) Çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı:

1. “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır” kazanımı:

a) Uzatma bağı, uzatma noktası işaretleri kullanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Hece bağı kullanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) Do.1-do.2 arası seslerin yazımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

d) 5/8’lik usulün kullanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

e) 6/8’lik ölçünün kullanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

f) On altılık nota süresinin dizek üzerinde yazımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgıları ile ayırt eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “İnsan sesinin oluşumunu açıklar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı:

1. “Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini, farklı anlatım yollarıyla ifade eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?
(resim, dans, öykü, şiir v.b.)

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

5. “Oluşturduğu ezgileri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müzik kültürü öğrenme alanı:

1. “Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Atatürk’ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

7. SINIF

Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı:

1. “İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular” kazanımı:

- a) Tempoya uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

- b) Gürlük terimlerine uyumlu seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

5. “Atatürk’ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

6. Müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

7. “Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur” kazanımı:

a) Ses grupları oluşturmaya istekliliğin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Çalgı grupları oluşturmaya istekliliğin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

8. “Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir” kazanımı:

a) Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) Popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

d) Çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı:

1. “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır” kazanımı:

a) Kalın la-si/ince re-mi notalarını dizek üzerinde yazmanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Noktalı notaları dizek üzerinde yazmanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) ‘Senyö, da capo, fine’ gibi müzik öğeleri kullanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

d) 7/8’lik usulü tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Müzikte dizileri tanır” kazanımı:

a) Do majör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) La minör diziyi tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) Hüseyini makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

d) Kürdi makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

e) Nihavend makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder” kazanımı:

a) İnsan seslerini ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Ses topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder” kazanımı:

a) Çalgıları ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Çalgı topluluklarını ayırt etmenin gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı:

1. “Oluşturduğu ezgileri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Müziklere, oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

5. “Farklı ve tekrarlanan motiflerden ritim kalıpları oluşturur” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müzik kültürü öğrenme alanı:

1. “Uluslararası müzik türlerini tanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Atatürk’ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

8. SINIF

Dinleme-söyleme-çalma öğrenme alanı:

1. “İstiklal Marşı’nı anlamına uygun doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

5. “Çoksesli örnekler seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

6. “Müzik çalışmalarını sergiler” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

7. “Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir” kazanımı:

- a) Türk halk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?**

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

- b) Türk sanat müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?**

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

- c) Popüler müzik eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?**

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

- d) Çağdaş çoksesli Türk müziği eserleri seslendirmenin gerçekleşebilme durumu nedir?**

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

8. “Ses ve çalgı grupları oluşturur” kazanımı:

- a) Ses grupları oluşturmanın gerçekleşebilme durumu nedir?**

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

- b) Çalgı grupları oluşturmanın gerçekleşebilme durumu nedir?**

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı:

1. “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır” kazanımı:

a) Değiştirici işaretlerin kullanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Senkop uygulamasının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) 9/8’lik usulü tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Müzikte dizileri tanır” kazanımı:

a) Sol majör diziye tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

b) Fa majör diziye tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

c) Mi minör diziye tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

d) Re minör diziye tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

e) Hicaz makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

f) Rast makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

g) Segah makam dizisini tanımanın gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı:

1. “Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Farklı ve tekrarlanan bölümlerden ritim kalıpları oluşturur” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Oluşturduğu ezgileri seslendirir” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

Müzik kültürü öğrenme alanı:

1. “Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir? (uzun hava, kırık hava, fasıl, mehter, dini v.b.)

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

2. “Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

3. “Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

4. “Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

5. “Atatürk’ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

6. “Atatürk’ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları, sağlanan gelişmeleri anlatır” kazanımının gerçekleşebilme durumu nedir?

<i>Tamamen</i>	<i>Büyük ölçüde</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Çok az</i>	<i>Hiç</i>

III. BÖLÜM

EKLENTİLER

- **Görme engelliler ilköğretim okullarındaki müzik dersine yönelik görüşlerinizi paylaşınız.**

[illegible]

EK –4

**İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ KAZANIMLARI
(6.7. 8. SINIFLAR)**

**İLKÖĞRETİM
ALTINCI SINIF
KAZANIMLARI**

İlköğretim Müzik Dersi 6.Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
A. DİNLEME- SÖYLEME- ÇALMA	A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.		
	A.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.	 Önemli marşlarımızdan bir repertuar oluşturulur. Onuncu Yıl Marşı, Gençlik Marşı, Cumhuriyet Marşı, İzmir Marşı, Vatan Marşı, Mehter Marşı vb. marşları doğru söylemeleri istenir.	 Türkçe Dersi, "Dinleme/İzleme" Öğrenme Alanı: Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler. A.1 → A.2.
	A.3. Öğrendiği notaları seslendirir.	 Dizek üzerinde "do1 –do2" arası sesler, ilgi çekici etkinlikler düzenlenerek verilir.	 Bu sınıf düzeyinde öğrencilere; "do1 -do2" arasındaki sesleri, çalgıları ve kendi seslerini kullanarak algılamalarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. B.1 → A.3
	A.4. Basit çok sesli şarkılar söyler.		 Kanonların yapısı hakkında genel bilgiler verilmeli ve iki sesli basit kanonlar söyletilmelidir.
	A.5. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.		 Kanonların yapısı önce ritim çalgıları veya vücut perküsyonu ile ritimsel olarak verilmeli daha sonra ise ezgili olarak seslendirilmelidir.
	A.6. Seslendirdiği müziklerde hız ve gürültü basamaklarını uygular.	 Öğrencilerin dağarcıklarındaki ezgilerden, seviyelerine uygun olanları çalgısıyla seslendirmelerine yönelik etkinlikler düzenlenir.	 Bu kazanım daha önce bilişsel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır.
	A.7. Atatürk'le ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir.	 Atatürk'le ilgili şarkı ve marşların sözlerindeki anlamlara dikkat çekilir ve bu anlamlara uygun birlikte seslendirme etkinlikleri düzenlenir.	 Öğrenilen hız ve gürültü terimlerini birlikte uygulayabilmeye çalışmalarına yer verilmeli.  "Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır", "Öğrendiği notaları seslendirir", kazanımları ile ilişkilendirilmelidir.
	A.8. Müzik çalışmalarını sergiler.		 Türkçe Dersi, "Dinleme/İzleme" Öğrenme Alanı: Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler.  10 Kasım Atatürk'ü Anma Törenlerinde ve Millî bayramlarda bu kazanıma yer verilmelidir.
	A.9. Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir.		 Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziğinden seçkin örnekler, öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun biçimde dönüştürülerek verilmelidir.

İlköğretim Müzik Dersi 6.Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	 Bu sınıf düzeyinde belirlenen temel müzik yazı ve öğeleri, şarkılar üzerinde uygulamalı olarak açıklanır.	[1] Uzatma bağı, hece bağı, “do ₁ -do ₂ ” arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. [1] Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hâle getirilmelidir.
	B.2. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.		[1] Seviyeye uygun “İki, Üç Bölümlü” örnek müzikler verilmelidir. C.4 → B.2
	B.3. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini farkeder.		 Fen ve Teknoloji Dersi, “Canlılar ve Hayat” Öğrenme Alanı, “Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişme” Ünitesi ile ilişkilendirilerek ergenlik dönemi ses değişimi ve özellikleri açıklanmalı, seslendirilecek şarkı ve türkülerde seçici davranılmalıdır. B.4 → B.3
	B.4. İnsan sesinin oluşumunu açıklar.	 İnsan sesinin biyolojik yapısı ve oluşumu değişik etkinliklerle açıklanır.	 Fen ve Teknoloji Dersi, “Vücudumuzda Sistemler” öğrenme alanı ile ilişkilendirilecektir.

İlköğretim Müzik Dersi 6.Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
C. MÜZİKSEL YARATICILIK	C.1. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.	 Öğrencilere değişik türlerde müzikler dinletilir ve bu müziklere ilişkin düşüncelerini özgün anlatım yollarıyla ifade etmeleri istenir (resim yapma, hareketle dönüştürme, öykü ve şiir yazma, vb.).	 Türkçe Dersi, “Konuşma” Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder. “Yazma” Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazılı olarak ifade eder.
	C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.		 Bu kazanım daha önce öğrenilen bilişsel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır.
	C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.	 Öğrenciler tarafından yazılan eşliklerden uygun olan örnekler seçilerek birlikte seslendirilir.	 Oluşturulan ritim kalıpları, öğrenilen süre değerleri ve usuller ile sınırlı olup, yalın eşlikler olmalıdır.
			 6. Sınıf kazanımları, canlandırma, sergileme, ritim tutma, görselleştirme, sözlü anlatım etkinlikleri yaptırılarak, gözlem ölçekleri, çalışma yapıları, öğrenci ürün dosyası vb. kullanılarak değerlendirilebilir. B.1 → C.3
	C.4. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür.		 Örnek alınan eserler seviyeye uygun “İki, Üç Bölümlü” müzikler olmalıdır.
	C.5. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	 Öğrenilen notalardan ve süre değerlerinden oluşan ezgi denemeleri yaptırılır ve seslendirilir.	 Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.  Basit ölçüler ile öğrenilen nota ve süreler değerleri kullanılmalıdır. B.1 → C.5

İlköğretim Müzik Dersi 6.Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR
D. MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.1. Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder.	 Öğrencilere müzik türlerinden seçkin örnekler dinletilerek aralarındaki farkı hissetmeleri istenir. Sonraki aşamada ise dinlenen müziğin hangi türe ait olabileceği hakkında fikir yürütmeleri beklenir.	[1] Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziği hakkında örnekler verilmeli, bu türlerin doğuşu ve genel özellikleri hakkında açıklamalar yapılmalıdır.
	D.2. Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.	 Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini içeren araştırmaların tartışma, münazara, panel vb. yöntemlerle sunulduğu etkinlikler düzenlenebilir.	[1] Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin görüş ve önerilerine yer verilmelidir.  Türkçe Dersi, “Konuşma” Öğrenme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır.
	D.3. Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerinin kavrar.		D.2 → D.3
	D.4. Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için çeşitli kaynaklardan yararlanır.	 Öğrencilere araştırmalarında yazılı ve görsel kaynakların yanında bilişim teknolojilerinden de yararlanabileceklerini hatırlatan yönlendirmeler yapılır.	D.4 → D.2
	D.5. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.		 Sosyal Bilgiler Dersi, “Birey ve Toplum” Öğrenme Alanı: Bilişim araştırmada basamaklarını kullanarak araştırma yapar.

**İLKÖĞRETİM
YEDİNCİ SINIF
KAZANIMLARI**

İlköğretim Müzik Dersi 7. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	A.1. İstiklal Marşını anlamına uygun söyler.		
	A.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.	🎭 Toplumsal hayatımızda önemli yer tutan marşlardan bir repertuar oluşturulur. Öğrencilerin, bu marşlara ait ezgi ve ritimleri doğru söyleyebilmelerini sağlamaya yönelik etkinlikler düzenlenir (Onuncu Yıl Marşı, Dumlupınar Marşı, Vatan Marşı, Mehter Marşı vb.)	A.1 → A.2
	A.3. Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir.		[1] Üç sesli ve dört sesli basit kanon örnekleri verilmelidir. [2] Müzikte çoksesliliğin önemi vurgulanmalıdır. [3] Çoksesli verilecek şarkılar, basit iki sesli eserler olup; genellikle “Ostinato” eşlik biçiminde olmalıdır.
	A.4. Müzikte hız ve gürültük basamaklarını uygular.	🎭 Öğrencilerin seslendireceği eserlerde hız ve gürültük basamakları ile ilgili uluslararası terminoloji de kullanılarak uygun etkinlikler düzenlenir.	[1] Ana hız ve gürültük basamakları üzerinde durularak, uluslararası terimler tanıtılmalı ve kullanım yerleri belirtilmelidir.
	A.5. Müzik çalışmalarını sergiler.	🎭 Öğrencilerin müzikle ilgili çalışmalarını sergileyebilecekleri ortamlar oluşturulur.	
	A.6. Atatürk’ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır.	🎭 Atatürk’ü konu alan müzik eserlerini tanıtmaya ilişkin etkinlikler düzenlenir. Konuyla ilgili olarak sınıfta bir arşiv oluşturulabilir.	
	A.7. Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.		[1] Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziğinden seçkin örnekler, öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun biçime dönüştürülerek verilmelidir.
	A.8. Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur.	🎭 Öğrencilerin ses ve çalgı grupları oluşturmaya ilişkin yönlendirmeler yapılır ve grupların çalışmalarını sunmaları için etkinlikleri düzenlenir.	B.1 → A.7

A. DİNLEME – SÖYLEME - ÇALMA

İlköğretim Müzik Dersi 7. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME⁴	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	 Dizek üzerinde verilen “kalın la ve ince mi” sesleri arasındaki notalar seviyeye uygun etkinliklerle ilgi çekici şekilde verilir. Daha sonra usuller, ritim çalgıları ile vurdurularak kavratılır ve uygun örnekler seçilerek birlikte seslendirilir.	[1] 7/8’lik aksak usul verilmelidir. [1] Bu süreçte, ses değişim dönemi dikkate alınarak daha çok çalma boyutuna ağırlık verilmelidir. [1] Çoğalma noktası, senyö. Da capo, fine, kalın la, kalın si, ince re, ince mi sesleri verilmelidir.
	B.2. Müzikte dizileri tanır.		[1] Söz konusu diziler; belirtilen tonal ve makamsal dizilerle sınırlıdır. [1] Bu sınıf düzeyinde; “Do majör ve La minör dizi” verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta tonalite/majör-minör kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. [1] Bu sınıf düzeyinde, makamsal dizilerden tampere sisteme uyarlanmış; “Hüseyni, Kürdi ve Nihavend” makamına ait diziler verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta makam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Bu makamlar sadece şarkılarda değil türkülerde de verilebilir ve seçilen şarkı, türkü örnekleri çocukların ses sınırlarına ve düzeylerine uygun olmalıdır. [1] Makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesinde, çocuğun ses gelişim süreci göz önünde bulundurularak; mutlaka gerekli göçürüm/transpozeler yapılmalıdır. B.1 → B.2
	B.3. İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.		[1] Kadın (alto, mezzo soprano, soprano), erkek (bas, bariton, tenor) ve çocuk sesleri açıklanmalı ve bu seslerden oluşan topluluklar tanıtılmalıdır.
	B.4. Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder.		[1] Çalgı ve ses topluluklarının tanıtımında görsel, işitsel materyallerden yararlanılmalıdır (CD, VCD, DVD, kaset vb.). [1] Türk ve Batı müziği çalgıları kullanmış biçimlerine göre tanıtılmalı ve bu çalgıların oluşturduğu topluluklar üzerinde durulmalıdır. B.3 → B.4

İlköğretim Müzik Dersi 7. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
C. MÜZİKSEL YARATICILIK	C.1. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.		[1] Ezgi denemeleri, öğrenilen ölçü sayısı, dizi, süre ve küçük şarkı formları ile sınırlı olmalıdır. 🎵 “Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. B.1 → C.1
	C.2. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.	🎵 Seslendirilen ezgiye, öğrencilerin yazdığı basit ritim kalıpları ile eşlik yaptırılır.	[1] Ritim eşliği, öğrenilen ölçü sayısı ve nota değerleri ile sınırlı olmalıdır. B.1 → C.2
	C.3. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	🎵 Öğrencilerin dinlediği değişik türlerdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini; yazılı-sözlü anlatım, drama, panel vb. yöntemlerle sunmaları istenebilir.	🎵 Türkçe Dersi, “Konuşma” Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder. “Yazma” Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazılı olarak ifade eder.
	C.4. Halk türkülerinin yaşamış öykülerini canlandırır.	🎵 Öğrencilerden çeşitli kaynaklardan halk türkülerinin yaşamış öykülerini araştırmaları ve bu öyküleri canlandırma, drama, slayt, panel vb. yöntemlerle sunmaları istenebilir.	[1] Seçkin örnekler üzerinde durularak, öykünün canlandırılması sağlanmalıdır. 🎵 “Halk türkülerinin yaşamış öykülerini araştır.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. 🎵 Türkçe Dersi, “Konuşma” Öğrenme Alanı: Canlandırılarda, sesini varlık ve kahramanları çağrıştıracak şekilde kullanır.
	C.5. Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.	🎵 Öğrenciler dört gruba ayrılır ve her gruptan öğrendikleri usul ve nota sürelerini kullanarak bir motiflik ritim kalıpları oluşturmaları istenir. Ayrıca bu ritim kalıpları ile farklı formlar oluşturmaları da sağlanır.	[1] Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturulmalıdır. [1] Ritim kalıbı oluşturulurken; $m_1+m_2+m_1+m_3+m_1$ motifsel dizilimi dikkate alınabilir. (m = motif) B.1 → C.5

İlköğretim Müzik Dersi 7. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	D.1. Halk türkülerinin yaşamış öykülerini araştırır.		[1] Araştırmalarda öğrencilerden bilişim teknolojilerinden de yararlanması istenilir. [2] “Halk türkülerinin yaşamış öykülerini canlandırır” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. [3] Türkçe Dersi, “Konuşma” Öğrenme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır.
	D.2. Uluslararası müzik türlerini tanıır.	[4] Uluslararası müzik türlerinden seçkin örneklerin yer aldığı dinleti etkinlikleri düzenlenir.	[1] Klasik, caz, pop vb. müzikler üzerinde durulmalı ve bu müziklerin doğuşu, genel özellikleri hakkında öğrencilere bilgiler verilmelidir. [2] Sosyal Bilgiler Dersi, “Kültür ve Miras” Öğrenme Alanı, “Türk Tarihinde Yolculuk” Ünitesi: Osmanlı-Avrupa ilişkileri çerçevesinde kültür, sanat ve estetik anlayışındaki etkileşimi fark eder.
	D.3. Dinlediği uluslararası müzikleri türlerine göre ayırt eder.		[3] Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder “ ve “Uluslararası müzik türlerini tanıır” kazanımları ile ilişkilendirilmelidir. D.2 → D.3
D. MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.4. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.		
	D.5. Atatürk’ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar.	[4] Atatürk’ün güzel sanatlar içinde Türk müziğine verdiği önemi anlatan kaynaklardan yararlanılarak, konunun anlaşılmasına yönelik tartışma, panel vb. etkinlikler düzenlenebilir. Konuyla ilgili olarak Atatürk’ün anlarından alınmış bölümler canlandırılabilir.	[3] Türkçe Dersi, “Konuşma”Öğrenme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır. D.6 → D.5
	D.6. Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini öğrenmeye istekli olur.	[4] Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini konu alan araştırmalar yapılır ve araştırma sonuçlarının sınıfça tartışılması sağlanabilir.	

**İLKÖĞRETİM
SEKİZİNCİ SINIF
KAZANIMLARI**

İlköğretim Müzik Dersi 8. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
A. DİNLEME- SÖYLEME- ÇALMA	A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun doğru söyler.		
	A.2. Toplum hayatınızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.	 Toplum hayatınızda önemli yer tutan marşları özelliklerine uygun dinlemeye ve söylemeye yönelik etkinlikler düzenlenir.	☐ Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, "Ya İstiklâl Ya Ölüm" Ünitesi: "Sakarya Meydan Savaşı'nın ve Büyük Taarruz'un kazanılmasında Atatürk'ün rolünü fark eder." Kazanımı ile ilişkilendirilerek "Sakarya Marşı" seslendirilmelidir. ☐ Türkçe Dersi, "Dinleme/ İzleme" Öğrenme Alanı: Söz varlığını zenginleştirme "Şiir, türkü, şarkı, türlerinde metinler ezberler." A.1 → A.2
	A.3. Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.	 Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerine ilişkin seçkin örneklerden oluşan dinletiler düzenlenir.	
	A.4. Çoksesli örnekler seslendirir.	 Öğrenciler, ses sınırlarına göre iki gruba ayrılır. Gruplardan kendi ses sınırlarını içeren bölümleri pekiştirdikten sonra birlikte seslendirmeleri istenir.	☐ Seviyeye uygun kolay çoksesli eserler verilmelidir.
	A.5. Müzik çalışmalarını sergiler.	 Öğrencilerden yıl boyunca yaptıkları müzik çalışmalarına (koro, drama, halk oyunları, çalgılarıyla yapılan çalışmalar vb.) ilişkin birikimlerini sergilemeleri istenir.	 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık: 13. İlgı, yetenek ve değerlerin eğitim hayatını nasıl etkilediğini fark eder.
	A.6. Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.		☐ Seviyeye ve ses sınırlarına uygun geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziğinden seçkin örnekler verilmelidir. B.1 → A.6
	A.7. Ses ve çalgı grupları oluşturur.		
	A.8. Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.		

İlköğretim Müzik Dersi 8. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.		[!] Senkop ve 9/8'lik aksak usul verilmelidir. [!] Değiştirici işaretler (diyez, bemol ve naturel) verilmelidir.
	B.2. Müzikte dizileri tanıır.		[!] Söz konusu diziler; belirtilen tonal ve makamsal dizilerle sınırlıdır. [!] Bu sınıf düzeyinde, tek diyez alan “Sol majör ve Mi minör” dizileri ile tek bemol alan “Fa majör ve Re minör” dizileri verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta makam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. [!] Bu sınıf düzeyinde, makamsal dizilerden tampere sisteme uyarlanmış; “Hicaz, Rast ve Segah” makam dizileri verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta makam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Bu makamlar sadece şarkılarla değil türkülerle de verilebilmesi ve seçilen şarkı, türkü örnekleri çocukların ses sınırlarına ve düzeylerine uygun olmalıdır. [!] Makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesinde, çocuğun ses gelişim süreci göz önünde bulundurularak; mutlaka gerekli göçtürüm/aktarımlar yapılmalıdır. B.1 → B.2

İlköğretim Müzik Dersi 8. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
C. MÜZİKSEL YARATICILIK	C.1. Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır.	 Öğrenciler bildikleri ezgilere basit ritim eşlikleri yazarlar ve değişik ritim çalgılarıyla yazdıkları bu eşlikleri çalarlar.	[1] Yazılacak ritim kalıpları, öğrenilmiş ölçü sayısı ve nota değerlerinden oluşmalıdır. B.1 → C.1
	C.2. Halk türkülerinin yaşamış öykülerini canlandırır.	 Öğrencilerden halk türkülerinin yaşamış öykülerini görsel ve yazılı kaynaklardan araştırmaları istenir. Bu araştırmaların drama, slayt, canlandırma, panel vb. yöntemlerle sunumu için uygun ortamlar oluşturulur.	[2] “Halk türkülerinin yaşamış öykülerini araştırır” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.  Türkçe Dersi, “Konuşma” Öğrenme Alanı: Canlandırmalarda sesini, varlık ve kahramanları çağrıştıracak şekilde kullanır.  8. sınıf kazanımları, canlandırma, sergileme, ritim tutma, görselleştirme, sözlü anlatımlar yapılarak; gözlem ölçekleri, çalışma yapıtları, öğrenci ürün dosyası vb. kullanılarak değerlendirilebilir. D.3 → C.2
	C.3. Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.	 Öğrenciler, hissettirmek istenen formun bölümleri kadar gruplara ayrılır ve öğrendikleri nota süre değerlerini kullanarak ritim kalıpları oluştururlar. Oluşturdukları ritim kalıplarındaki aynı ve farklı bölümler değişik ritim çalgıları kullanılarak ayırt ettirilir.	[1] Öğrencilerden; (ab), (aba), (abaca) diziliminde ritim kalıpları oluşturumaları istenmelidir. B.1 → C.3
	C.4. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.		[1] Ezgi denemeleri; öğrenilen dizi, ölçü sayısı, süre ve küçük şarkı formlarında olmalıdır. B.1 → C.4

İlköğretim Müzik Dersi 8. Sınıf Kazanımları

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR
D. MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.1. Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder.	 Türk Halk Müziği (kıvrık hava, uzun hava) ve Klasik Türk Müziği'ne ilişkin (fasıl, tasavvuf, askeri, vb.) başlıca türlere ilişkin seçkin örneklerden oluşan dinletiler düzenlenir.	 Türk Halk Müziği (kıvrık hava-uzun hava) ve Klasik Türk Müziğine ilişkin (fasıl, dinî, Meher vb.) başlıca türler, dinletiler yoluyla ayırt ettirilmelidir.
	D.2. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duyu ve düşüncelerini açıklar.	 Öğrencilere kâğıtlar dağıtılır ve bu kâğıtlara dinledikleri müziklerle ilgili sorulan sorulara cevap yazmaları istenir: a) Dinletilen müziğin türü nedir? b) Müziğin bestecisi kimdir? c) Müzik bana ne hissettirdi? d) Kullanılan enstrümanlar neler olabilir? e) Şarkının dinamiksel grafiği nasıldır? f) Müzik bana neyi hatırlattı?	
	D.3. Halk türkülerinin yaşamış öykülerini araştırır.		
	D.4. Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur.	 Müzik türlerine ilişkin seçkin örneklerden oluşan dinletiler etkinlikleri düzenlenir.	 Türkçe Dersi, "Dinleme/İzleme" Öğrenme Alanı: Kaset, CD, film vb. kaynaklardan kişisel arşiv oluşturur.
	D.5. Atatürk'ün yeni müzik kurumlarımızın açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliğini örneklerle açıklar.		 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, "Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar" Ünitesi: Örnek olaylardan yararlanarak Atatürk'ün sanata ve spora verdiği önemi fark eder.
	D.6. Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar.		
	D.7. Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır.	 Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmalar ve sağlanan gelişmeleri araştırmaları ve bu araştırmaların sonuçlarını ortaya koyan bir sunum yapmaları istenebilir.	 Kariyer Bilinci Geliştirme: 16. Liderlerin davranışlarını ve aldığı kararların başkalarının yaşamını nasıl etkilediğini açıklar.  Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, "Atatürkçülük" Ünitesi: İnkılapçılık ilkesinin Türk ulusunun millî kültür değerlerini geliştirerek çağdaşlaşmasının bir aracı olarak kavrar.  Türkçe Dersi, "Konuşma", Öğrenme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır.
	D.8. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar.	 Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği önemi araştırmaları ve araştırma sonuçlarını sınıfta sunmaları istenir. Sunumlarında bilişim teknolojisi, slayt, yazılı ve görsel materyallerden yararlanabilecekleri hatırlatılır.	

EK – 5

**GÖRME ENGELLİLER ORTAOKULLARI VE OKULLARDA GÖREV YAPAN
MÜZİK ÖĞRETMENLERİ LİSTESİ**

1. Adana Oğuz Kağan Köksal Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Hakan TOP,
Müzik öğretmeni Nadir KANMAZ
2. Ankara Göreneller Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Sabri ALTINKAYA
3. Ankara MitatEnç Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Arzu HELVACI
Müzik öğretmeni Ebru YAPICI
4. EKYYD Denizli Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Vahide DOKUMACI
5. Diyarbakır Ali İhsan Arslan Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Canan YILDIZ
6. Erzurum Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Hikmet AKPINAR
7. Gaziantep GAP Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Hüseyin Kerim ÇİL
8. İstanbul Türkan Sabancı Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Şafak TUNALIOĞLU,
Müzik öğretmeni Devrim ASLAN
9. İzmir Âşık Veysel Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Mustafa GENÇYILMAZ
10. Tokat Mehmet Akif Ersoy Görme Engelliler Ortaokulu
Müzik öğretmeni Eser BAŞ

EK - 6

**GÖRME ENGELLİLER İLKOKULLARI ve ORTAOKULLARI
DERS ÇİZELGELERİ**

GÖRME ENGELLİLER İLKOKULLARI VE ORTAOKULLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER			SINIFLAR							
			İLKOKUL				ORTAOKUL			
			1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe		10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik		5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi		4	4	3					
	Fen Bilimleri				3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler					3	3	3	3	
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük									2
	Yabancı Dil			2	2	2	4	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi					2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar/Modelaj		1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik		1	1	1	1	1	1	1	1
	Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Bağımsız Hareket Becerileri		5	5	5	2				
	Beden Eğitimi, Spor ve Bağımsız Hareket Becerileri						2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım								2	2
	Trafik Güvenliği					1				
Rehberlik ve Kariyer Planlama									1	
İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi					2					
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI			26	28	28	30	28	28	29	29
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)					2	2	2	2
		Hz. Muhammed'in Hayatı (4)					2	2	2	2
		Temel Dini Bilgiler (2)					2	2	2	2
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)					2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2	2
		İletişim ve Sunum Becerileri (1)							2	2
		Braille Türkçe (4)					2	2	2	2
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar kurulu kararı ile kabul edilenler.) (4)					2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (4)					2	2	2	2
		Braille Matematik (4)					2	2	2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar, vb.) (4)					2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)
		Müzik (4)					2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara göre modüller oluşturulacaktır) (4)					2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)
		Drama (2)					2	2		
		Zekâ Oyunları (4)					2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)						2	2	
		Medya Okur Yazarlığı (1)							2	2
		Hukuk ve Adalet (1)						2	2	
		Düşünme Eğitimi (2)							2	2
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						8	8	8	8	
Serbest Etkinlikler			4	2	2	-	-	-	-	-
Toplam Ders			30	30	30	30	36	36	37	37